
SZAKKÉPZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET ÁGAZATONKÉNT

2024.

Az Ágazati Készségtanácsok ajánlásával

Tartalomjegyzék

BEVEZETŐ	4
MI A JÓ GYAKORLAT?	5
PORTFÓLIÓ	5
1. Bányászat és kohászat	5
2. Egészségügyi technika.....	7
3. Elektronika -és elektrotechnika	10
4. Építőipar.....	13
5. Épületgépészet	18
6. Fa és – bútortipar.....	21
7. Gazdálkodás – és menedzsment	24
8. Gépészet.....	29
9. Kereskedelem.....	32
10. Környezetvédelem - és vízügy.....	35
11. Közlekedés – és szállítmányozás	38
12. Kreatív.....	41
13. Mezőgazdaság és erdészet.....	44
15. Specializált gép – és járműgyártás.....	48
16. Szépészet.....	51
17. Turizmus – és vendéglátás	53
PROJEKTFELADAT	55
1. Bányászat és kohászat	55
2. Egészségügyi technika.....	57
3. Elektronika – és elektrotechnika	60
4. Élelmiszeripar	62
5. Építőipar.....	64
6. Épületgépészet	67
7. Gépészet.....	69

8. Informatika - és távközlés	71
9. Kereskedelem.....	73
10. Környezetvédelem - és vízügy	76
11. Közlekedés – és szállítmányozás	78
12. Kreatív	81
13. Mezőgazdaság és erdészet.....	83
14. Specializált gép – és járműgyártás.....	86
15. Szépészet.....	89
KÉPZÉSI PROGRAM	92
1. Bányászat és kohászat	92
2. Egészségügyi technika.....	94
3. Elektronika – és elektrotechnika	98
4. Építőipar.....	101
5. Épületgépészet	106
6. Gazdálkodás – és menedzsment	108
7. Gépészet.....	112
8. Informatika - és távközlés	114
9. Kereskedelem.....	117
10. Környezetvédelem - és vízügy	120
11. Közlekedés – és szállítmányozás	123
12. Kreatív	125
13. Mezőgazdaság és erdészet.....	127
14. Specializált gép – és járműgyártás.....	131
15. Szépészet.....	134
16. Turizmus – és vendéglátás	136
17. Vegyipar	138

BEVEZETŐ

Tisztelt Olvasó!

Ön a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara által összeállított Szakképzési Módszertani Segédletet olvassa.

A kiadvány három tématerületen – képzési program, projektfeladat, portfólió – ágazati bontásban feltárja a hazai szakképzési rendszerben működő jó gyakorlatokat, példaértékű eseteket.

Azzal a céllal készült, hogy ajánlás formájában támogassa a duális képzés szereplőit. A jó gyakorlatok gyűjtésére 2023 májusa és novembere között került sor, szakértői feltáró beszélgetéseknek tekinthető kerekasztal rendezvényeken. A rendezvénysorozaton összegyűjtött információkat és feltárt, bevált megoldásokat a kiadvány mások számára adaptálható formában rendszerezi, keresve a választ többek között arra, hogy:

- Milyen sajátosságokra reagál az adott gyakorlat
- Milyen újszerű, átlagostól eltérő gyakorlatot, eszközöket, módszertanokat alkalmaz
- Mi az eredményességhez vezető út, mik a sikerkritériumok

A feltáró munka során kerestük a komplex megoldásokat és az apróbb kreatív beavatkozásokat egyaránt, melyek könnyen adaptálhatók és ötletként, inspirációként szolgálhatnak másoknak. Éppen ezért nemcsak a saját ágazat jó gyakorlatait, hanem mások, például társterületek, rokonszakmák ágazatainak, vagy bizonyos szempontok mentén hasonlóknak tekinthető szektorok jó megoldásait is érdemes lehet az Olvasónak áttekinteni.

Fontos szempont továbbá az olvasáskor, hogy a segédlet egy adott időpontban, adott szabályozási környezetnek megfelelő jó gyakorlatokat tárt fel. Éppen ezért javasoljuk, hogy mindig az aktuálisan érvényben lévő jogszabályok és szabályozó dokumentumok elvárásainak figyelembevételével olvassa a kiadványt.

Bízunk benne, hogy a módszertani segédlet segítséget jelenthet azoknak, akik most lépnek be a duális képzés rendszerébe, de reményeink szerint ötleteket, inspirációt, új megoldásokat találhatnak benne azok is, akik már aktív és rutinos szereplői a szakképzésnek.

MI A JÓ GYAKORLAT?

PORTFÓLIÓ

A portfólió célja és követelménye érthető és jól körül határolt, melyben szerencsés esetben a képzésben résztvevő minden fél – az oktatási intézmény, a duális képzőhely és a diák – egyet tud érteni.

A portfólió készítésben és prezentálásában egyedi megoldásokkal motiválják, támogatják a diákokat.

1. Bányászat és kohászat

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

Az ágazat sajátosságából adódik, hogy valós munkavégzés során a gyakorlat és az elmélet összekapcsolásával a mentorok aktív segítségével készülnek el a portfóliók. A szakmunkásoknak két hetente 6-6 nap áll rendelkezésre 2 éven át, míg a technikusoknak csak tömbösített gyakorlatai vannak, így jóval kevesebb az idő az anyagok összegyűjtésére, rendszerezésére és a prezentáció elkészítésére.

A mentori támogatás elengedhetetlen, mert a tanulók az életkoruknál fogva nehezen találják meg a fókuszot. Az IT kompetenciák fejlesztése nagyon fontos, mert bármennyire is ők már „digitális nemzedék” a telefonos applikációkon kívül nem használnak Word, Excel, PowerPoint anyagokat. A szakképző iskolák tartanak a tanulóknak számítástechnikai órákat, de érezhető, hogy otthon nincs mindenkinek számítógépe, jogtisztaszoftvere, hogy gyakorolni tudjon és elmélyíthesse a tudását. A képzésben résztvevő felnőtteknél még nehezebb a portfólió elkészítése.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A portfólió készítés jó gyakorlatát a mentorok alakítják folyamatosan. Ők összegyűjtötték azokat a technológiai leírásokat, fotókat, műszaki dokumentumokat, rövid videókat, amivel tudják segíteni a tanulókat a bemutató elkészítésében.

Lehetőséget kapnak arra is a gyakorlaton résztvevők, hogy akiknek otthon nem áll rendelkezésre számítógép, azok a munkahelyen segítők bevonásával készítsék el a portfóliót. Ez lehetőséget teremt arra, hogy szóban átbeszélésre kerüljön az anyag és motiválni lehessen a tanulókat.

A portfólióhoz kapnak sablonokat, szöveges útmutatót is. Az első dián pl. leírhatják, hogy miért választották ezt a szakmát, hogy érezték magukat a munkahelyen.

Az anyagok megosztásában elektronikus felületeket használnak, így a vizsga napjára minden portfóliót be lehet gyűjteni egy közös laptopra a kivetítéshez.

Lehetősége van arra a képzésben résztvevőknek, hogy a termelési terület vezetőivel véleményezzék az anyagikat. Fontos, hogy csak olyan fotók, videók kerüljenek a bemutatóba, ami nem sért személyiségi jogot, üzleti titkot vagy más biztonsági előírást.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A portfólió készítés egyedisége a mentorok és a képzésben résztvevők kreativitásán múlik, mert a jól megválasztott fotók, videók élményszerűvé teszik a bemutatót. Személyre szabottá válnak az előadások, jól tükrözik a tanulók és a mentorok befektetett munkáját.

A digitális kompetenciák látványos fejlődését lehet elérni a többszöri gyakorlattal, őszinte, építő kritikával, visszajelzéssel.

Sikerkritériumok:

- portfólió mutassa be a tanulmányi időszak elvégzett szakmai munkát,
- igazolja az informatikai kompetenciák fejlődését (Internet, Word, Excel, PowerPoint)
- személyes fejlődést tükrözzön (magabiztosság, szakmai szóhasználat)
- mutassa be hogyan sikerült bekapcsolódni a munkahelyi közösségbe
- hagyományok megismerése, érzékenyítés
- folyamatos dicséret, építő visszajelzés a mentorok, tanárok részéről
- a portfólióval szembeni elvárások kommunikálása már a kezdésnél

Részletek, összegzés:

Portfóliószabályzat készítése	
A „Jó portfólió” célja és ismérvei:	a szakmai fejlődés bemutatása
A portfóliószabályzat kialakításának menete, a portfólióval szembeni elvárások (mennyiségi, minőségi, szakmai-tartalmi kritériumok) meghatározására vonatkozó jó gyakorlat:	10 percben ismertethető bemutatható, ppt készítése a gyakorlat során elsajátított ismeretekről (5-10 dia), szakszavak használatával
A portfólió szabályzat készítésekor bevont külső partnerek megnevezése és szerepük:	Szakképző iskola
Portfólió készítése	
Portfóliókészítéshez a diákok számára nyújtott egyedi segítség: (Például sablonok, mentori támogatás stb.)	sablon adása, példa portfóliók megismertetése, mentori véleményezés próba bemutató az osztálytársak előtt
Az oktatási intézmény és a duális képzőhely kommunikációjának, egyeztetéseinek főbb témái, rendszeressége, intenzitása a feladatkidolgozás időszakában:	Konzultáció az iskolai szakoktatóval és IT oktatóval a mentorok bevonásával témák: - prezentáció készítés oktatás PowerPoint, Excel, Word - kommunikációs gyakorlat
Munkerőpiaci/duális képzői szempontjából a portfólió hasznossága, konkrét jó gyakorlatok megnevezése:	beillesztési folyamat lerövidíthetősége, szakmunkás/ technikus utánpótlás biztosítása társ vállalatok, hagyományok megismerése
Tapasztalatok alapján a „jó portfólió” a motivált diák szemszögéből:	sikerélményt ad, hogy be tudja mutatni a szakmai tudását közösségi élmény
Szemponatok, feladattípusok megnevezése és bemutatása, ami a diákokat is motiválta a portfólió elkészítésére:	fotózás engedélyezése, technológiai utasítások megismerése, gépkezelői gyakorlat, modern földmérési, geológiai, fúrási, kutatási módszerek megismerése
Intézkedések, beavatkozások, amik motiválják a diákot példaértékű portfólió elkészítésére:	visszajelzés kérése a portfólió készítés előrehaladásáról
A portfólió prezentálásához kapcsolatos elvárások:	személyes, élményszerű, szakszerű legyen
A portfólió készítése és prezentálása számos olyan készséget igényel – pl. kiváló technikai és kommunikációs készség- amik nem feltétlenül a „jó szakember” elsődleges ismérvei. Az Ön egyedi beavatkozásai, a diákok támogatása annak érdekében, hogy a portfólió	Több alkalommal osztálytársak előtti prezentáció, jobbító javaslatok megfogalmazása értékelési szempontok tudatosítása

elkészítésében és prezentálásában is eredményesek lehessenek:	
Szakmai diszkurzust, magabiztos vizsgázói fellépést támogató légkör megteremtésére irányuló intézkedései a portfóliót bemutató vizsgán:	Külön nyugodt hely biztosítása a bemutatóhoz
Portfólió értékelése	
A portfólió értékelésének szempontjai:	szakmaiság, előrehaladás, közösségi élmények bemutatása
A portfólióra adott visszajelzés módja:	szóbeli visszajelzés a vizsgabizottság részéről
A diákok számára legfontosabb/leghasznosabb visszajelzési mód a portfólióról a tapasztalatok alapján:	őszinte kommunikáció a portfólióról
Az oktatási intézmény és a duális képzőhely egyeztetésének módja, intenzitása a portfólió értékelése kapcsán:	szakoktató, IT oktató és a mentor egyeztetése több alkalommal szükség szerint

2. Egészségügyi technika

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

Az ágazatban a KKK-k az ÁKT szakértőinek közreműködésével készültek. Ez indokolja, hogy a szakmai igényeket maximálisan figyelembe véve a Portfólió a szakmai oktatás és szakmai vizsga része, mint a szakmai életút összefoglalója. A Portfóliót az állásinterjúknál több kis- és középvállalkozás (KKV) kéri. A Portfólió készítés motiválja a tanulót, a duális képzőt a szakmai fejlődés nyomon követésében. A képző intézmény értékelése, a tanuló és a duális képző reflexiói tájékoztatást adnak a tanuló tananyagának megfelelő képzéséről és szakmai előmeneteléről. A duális képzők hiányolják, ha nincs egy adott intézményben évközi elméleti és gyakorlati vizsga, mert a szakmai fejlődés nem dokumentálható egyértelműen a Portfólióban és így kevésbé mérhető. A tanulók számára pedig nincs meg az a biztonságérzet, hogy a későbbi szakmai vizsga Projektfeladatából már vizsgázhattak és ennek a dokumentálása a Portfólióban is megtörtént.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A Portfóliót az ágazat két szakmájában internetes felületre töltik fel a tanulók, (pl. Classroom). Így könnyű és gyors a feltöltés, nyomon követés, értékelés. A KKK nagyon pontosan meghatározza a terjedelemt, a formátumra, a szakmai tartalomra vonatkozó elvárásokat, de pl. az előlapsablont ki lehet egészíteni a képző intézmény fejlődésével, egy-egy szakmai fotóval. A kitöltés is történhet sablon alapján, amihez egységes rendszert ismert a szaktanár. A tanulmányok végén a kész Portfóliót kinyomtatva be lehet kötni és így egy egyedi, írásos dokumentum lesz majd a tanulmányi időről.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A bevezető tájékoztatóban ismertetni kell a Portfóliókészítés célját, későbbi felhasználhatóságát. Az egységes szakmai szempontok kialakításához érdemes kérdéseket meghatározni, pl. mi volt a szakma-és iskolaválasztás célja, milyen szempontok alapján választotta ki a tanulót a duális képző, illetve fordítva, hogy lehet digitális eszközökkel dokumentálni a jól sikerült feladatokat, az évközi vizsgák eredményeit, milyen szakmai kongresszuson, konferencián vett részt, milyen szakirodalmat olvasott, milyen szakmai internetes oldalakon tájékozódott, milyen szempontok alapján értékeli a szaktanár, a duális képző és majd a szakmai vizsgabizottság. A tanulmányok végén a kinyomtatott, bekötött Portfólió a saját szakmai könyvtár része lehet.

Sikerkritériumok:

- bevezetésekor nagyon pontos protokoll ismertetése a formátumra, a tartalomra, a szakmai szempontokra, az értékelés módjára és a reflexiókra vonatkozóan;
- a képző intézmény egységes előlapjának készítési szempontjai;
- IKT eszközök használata a feltöltésnél, a fotódokumentációnál, a szövegszerkesztésnél;
- az évközi vizsgák eredményeinek dokumentálása;
- a végzős osztályok esetében a szakmai vizsga felkészítés során a Portfólió lezárásának, kötelező, határidőre történő feltöltése, illetve a későbbi értékelési szempontjainak ismertetése és ellenőrzése.

Részletek, összegzés:

Portfóliószabályzat készítése	
A „Jó portfólió” célja és ismérvei:	
A portfóliószabályzat kialakításának menete, a portfólióval szembeni elvárások (mennyiségi, minőségi, szakmai-tartalmi kritériumok) meghatározására vonatkozó jó gyakorlat:	A Portfólióra vonatkozó ágazati szabályrendszer kialakítása az ÁKT szakértők által készített és gondozott KKK-ban jelenik meg. A KKK-k 2023-as korrekciója lehetővé tette, hogy a gyakorlatban már kipróbált, alkalmazott Portfóliók készítésére vonatkozóan kisebb módosítások történjenek: a terjedelem konkretizálása, a képanyag mennyiségének és terjedelmének pontosítása. A Portfólió készítése előtt a képző intézmény felkészítőt tart a Portfólió készítésének céljáról, az egységes előlapról, a terjedelemtől, a fotódokumentáció méretéről, számáról, a legfontosabb szakmai szempontokról. Továbbá a végzős osztályok esetében a Portfólió határidőre történő feltöltéséről, a szakmai vizsgabizottság értékelési szempontjairól.
A portfólió szabályzat készítésekor bevont külső partnerek megnevezése és szerepük:	ÁKT, ágazaton belüli szakképző intézmények, MKIK, helyi szakmai kamarák, szakmai szervezetek, duális partnerek
Portfólió készítése	
Portfóliókészítéshez a diákok számára nyújtott egyedi segítség: (Például sablonok, mentori támogatás stb.)	A Portfólió elkészítése előtt szaktanári tájékoztatás az egységes keretek bemutatásával: egységes előlap, néhány alapvető kérdés a pálya—iskola-duális képző választásával kapcsolatban, a fotódokumentáció száma, mérete, az elvégzett szakmai feladatok ismertetésének és digitális dokumentálásának szempontjai, szakmai továbbképzéseken való részvétel igazolása, szakmai recenzio készítése, az önreflexió és a duális képző reflexiójának indoklása, az évközi vizsgák dokumentálása. Lehetőség biztosítása korábban készített jó minőségű portfóliók megtekintésére, közös értékelésére. A szakmai vizsga előtt a KKK-ban rögzített szempontok szerinti szaktanári előértékelés, valamint a szakmai vizsgabizottság értékelési szempontjainak megismertetése.
Az oktatási intézmény és a duális képzőhely kommunikációjának, egyeztetéseinek főbb témái, rendszeressége, intenzitása a feladatkidolgozás időszakában:	Az ágazati KKK-ban rögzített szempontok szerint módszertani segítségnyújtás a képző intézmények részéről a duális képzés megkezdésekor. A duális képző évenkénti reflexiójának elkészítése. A duális képző záró reflexiójához módszertani segítség igény szerint a képző intézmény részéről.

Munkerőpiaci/duális képzői szempontjából a portfólió hasznossága, konkrét jó gyakorlatok megnevezése:	A jól elkészített Portfólió az állásinterjúk meghatározó eleme.
Tapasztalatok alapján a „jó portfólió” a motivált diák szemszögéből:	Összefoglaló a szakmai képzés alatt végzett munkáról, a fejlődés látható bemutatása, a szakmai továbbképzéseken való részvétel prezentálása, írásos dokumentum a képzés alatti szakmai tevékenységről.
Szemponatok, feladattípusok megnevezése és bemutatása, ami a diákokat is motiváltta a portfólió elkészítésére:	Digitális eszközhasználat alapján meghatározott témafeldolgozás, szakmai internetes oldalakon való tájékozódás, recenzio készítési gyakorlat, képi anyagok digitalizálása, feladattal vezetett csoportmunka és annak értékelése, szakmai prezentáció készítés, bemutatás, osztályban vagy csoportban történő értékelés.
Intézkedések, beavatkozások, amik motiválják a diákot példaértékű portfólió elkészítésére:	Szaktanár/mentortanár bevezető tájékoztatója, rendszeres értékelés, a jó Portfóliók külön bemutatása, humánus segítő támogatás.
A portfólió prezentálásához kapcsolatos elvárások:	A képzési és kimeneti követelményekben rögzítettek szerint.
A portfólió készítése és prezentálása számos olyan készséget igényel – pl. kiváló technikai és kommunikációs készség- amik nem feltétlenül a „jó szakember” elsődleges ismérvei. Az Ön egyedi beavatkozásai, a diákok támogatása annak érdekében, hogy a portfólió elkészítésében és prezentálásában is eredményesek lehessenek:	Bizalomra épülő személyes kapcsolat kialakítása, a készítés és prezentálás során segítő támogatás, az IKT eszközök használatának preferálása. Ha nincs megfelelő egyéni IKT eszköz, akkor a képző intézmény IKT eszközeinek használata ellenőrzött körülmények között. A prezentáció különböző eszközeinek bemutatása, gyakorlása. A Portfólió értékelése személyes megbeszélés alapján.
Szakmai diszkurzust, magabiztos vizsgázói fellépést támogató légkör megteremtésére irányuló intézkedései a portfóliót bemutató vizsgán:	A megfelelő előkészítés, a vizsgaközpont előzetes értékelése után az ágazatban a Portfóliók értékelése a vizsgabizottság részéről értékelőlapon történik, a szakmai vizsgán nincs portfólió bemutatás
Portfólió értékelése	
A portfólió értékelésének szempontjai:	A KKK-ban meghatározott szempontok alapján készült értékelőlap alapján.
A portfólióra adott visszajelzés módja:	A tanuló, a duális képző, a képző intézmény és szakmai vizsgabizottság részéről személyes megbeszélés, vagy írásos értékelés megadott szempontok szerint.
A diákok számára legfontosabb/leghasznosabb visszajelzési mód a portfólióról a tapasztalatok alapján:	A képző intézmény félévenkénti, a duális képző évenkénti értékelése, valamint a szakmai vizsgabizottság értékelésének ismertetése a szakmai vizsga záró értékelésénél.
Az oktatási intézmény és a duális képzőhely egyeztetésének módja, intenzitása a portfólió értékelése kapcsán:	Évente, írásos reflexió formájában. Záró értékelés a tanulmányoksakor.

3. Elektronika -és elektrotechnika

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

Az ágazatban tanuló diákok a tapasztalatok alapján többnyire szerény bemeneti tudással rendelkeznek. Sokan nem tudnak rajzot olvasni, nincsenek megfelelő informatikai ismereteik, számolási problémáik vannak. Nehézség, hogy ezeknek a diákoknak számos esetben nincs otthon megfelelő eszközük a portfólió elkészítéséhez.

A portfóliók a különböző szakmák tekintetében nem egyenszilárdak. Azoknak a duális képző helyeknek, melyek több szakma oktatásában is részt vesznek, nehézség a portfólió elkészítése, motivációjukhoz szükséges a differenciált eszköztár előteremtése.

A szakoktatók nehezen tudnak kommunikálni a fiatalokkal. A tanuló azonban nem tudja elkészíteni a szakoktatója segítsége, támogatása nélkül a portfólióját. A fiatalok nehezen fogadják a visszajelzéseket, nehezen építik be működésükbe ezáltal nehezen jeleníthető meg a portfólióban.

A portfóliók sok esetben megkövetelik a fényképes dokumentációt. A vállalatok iparjogvédelmi intézkedései azonban nem teszik lehetővé a fényképes dokumentálást.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A portfóliót, mint mértékadó dokumentumot használják a képzés során. A tanuló az elvégzett feladatait, az előállított terméket, az előállítás lépéseit a portfólióban dokumentálja, ezáltal a tanuló évközi értékelésének alappillérei a portfólióban megjelenő elemek.

A rendszeresség érdekében, a portfólió elemeit, a 10. évfolyamtól kezdődően két hetente dokumentálják. Ez a folyamatosan és rendszeresen visszatérő feladat kiszámíthatóságot teremt a tanuló feladataiban.

A portfólióra a későbbi önéletrajz mellékleteként tekintenek. Egyfajta referenciamunka a későbbi álláspályázatok során. Ennek érdekében a portfólióba minden olyan elem bekerül, amiben a tanulónak érdemi szakmai tapasztalata van.

A portfólióban szereplő, jobban sikerült munkadarabok részben értékesítésre, részben adományozásra kerülhetnek. A tanulók látják saját értékteremtő képességüket.

Mivel a vizsgabizottság előtt történő szakmai véde a fiatalok esetében az első komoly szakmai megméréstetés a portfólió készítése során, annak megvédésére is felkészítésre kerülnek. Ennek szintén komoly jelentősége lehet egy álláspályázat során is. A véde során kiemelten fontos a szaknyelv használata. Ez egyrészt a szakoktató saját szóhasználatának következetességén, másrészt a tanulók egymás közötti kommunikációjának moderálásán múlik. Az eltérő bementi kompetenciák, a különböző rendelkezésre álló informatikai eszközök miatt mindenki a lehetőségeinek megfelelően kerül felkészítésre. Első körben a kézzel írott, rajzolt portfóliókat részesítették előnyben, de az íráskészség hiánya, illetve a gyakori javítási igény miatt a Word dokumentumok kerültek előtérbe. Az iskola IKT eszközei, illetve oktatói segítséget jelentenek a portfólió elkészítéséhez.

A vizsgaközpont előre megfogalmazza a portfólióval szemben támasztott elvárásait, mint például digitális feltölthetőség, méret, formátum.

A portfóliót a vizsgaközpont a digitális felületen kéri be 15 nappal a vizsga előtt, ezért a vizsgabizottság a vizsgára már úgy érkezik, hogy van egy képe a vizsgázóról, valamint felkészült abban a tekintetben, hogy milyen kérdéseket tegyen fel a vizsgázó részére.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

Jó megoldás lehet, ha két szakma, vagy szakmairány portfóliója együtt készül el. Az egyik tanuló előkészíti a projektet, a másik kézre szereli és együtt alkotnak egy a felhasználó számára hasznosítható berendezést. Ilyen lehet például a villanszerelő képzés különböző szakmairányainak egymásra épülése. Az így elkészült projekt dokumentálása mindkét tanuló portfóliójába bekerül, természetesen úgy, hogy az adott tanuló által elvégzett munkafolyamatok kerülnek bemutatásra.

A portfólió állaspályázaton történő újra felhasználása olyan magasságba emeli a portfólió presztízsét, hogy valódi támogató eszközt jelent az oktatás folyamatában és nemcsak egy távoli vizsgaelemként jelenik meg a fiatalok fejében.

A tanulók különböző készségeinek, lehetőségeinek beépítése a portfólió elkészítésébe valódi sikerélményhez juttatja a fiatalokat. Az egymáshoz való viszonyítás elkerülése, a portfólió tartalmi elemeire való koncentráció mind a portfólió készítése, mind a vizsgán való megmérettetése során, lehetőséget biztosít a tanuló önmagához való viszonyának meghatározására, a valódi fejlődési út feltérképezésére, az önreflexió kialakítására.

Azáltal, hogy a vizsgaközpont előre meghatározza a portfólióval kapcsolatos elvárásait és figyelembe veszi a KKK-ban megfogalmazott iparági igényeket, lehetőséget biztosít a képzés kezdetétől való folyamatos dokumentálására.

Sikerkritériumok:

Sikerélmény:

A diákokat motiválja a portfólió elkészítése, amennyiben abban saját sikereit tudja feltüntetni, összegyűjteni. A portfólió egyfajta büszkeségnaplóként funkcionál. Ily módon nemcsak tartalmilag, hanem formailag is igyekszik a magasabb nivóra.

Értékteremtés:

Ha a portfólió elkészítése közben előállított termékek a vállalat részéről értékesítésre kerülnek akkor az megmutatja a diákok számára is értékteremtő képességüket. A későbbi védés során ezt meg is tudják mondani.

Pontos szabályrendszer, következetesség:

Amennyiben a képzés elején előre meghatározottak a portfólióval szemben támasztott elvárások, és következetesen ugyanazt kommunikálja mind a képzőintézmény, mind a duális képzőhely, akkor könnyebb a tanulót a több éves képzési idő alatt ugyanazon a szinten motiválni a portfólió elkészítésében.

Együttműködés:

Bár a portfólió a tanuló munkáját tükrözi és megvédése is a tanuló feladata, annak elkészítése egy közös munka eredménye. Ebben a munkában a szakoktatóján és iskolai tanárán kívül saját tanuló társa is részt vehet.

Részletek, összegzés:

Portfóliószabályzat készítése	
A „Jó portfólió” célja és ismérvei:	Lehetőséget biztosít a tanuló tanulási folyamatának megismerésére, a gyakorlati képzés során megszerzett kompetenciák védés során történő bemutatására.
Portfólió készítése	
Portfóliókészítéshez a diákok számára nyújtott egyedi segítség: (Például sablonok, mentori támogatás stb.)	Szakoktatói segítségnyújtás Iskolai támogatás Vizsgaközpont iránymutatása
Az oktatási intézmény és a duális képzőhely kommunikációjának, egyeztetéseinek főbb témái, rendszeressége, intenzitása a feladatkidolgozás időszakában:	Folyamatos egyeztetés a tanuló képességeinek, lehetőségeinek függvényében
Munkaerőpiaci/duális képzői szempontjából a portfólió hasznossága, konkrét jó gyakorlatok megnevezése:	Állaspályázat esetében az önéletrajz mellékleteként történő újra felhasználása
Tapasztalatok alapján a „jó portfólió” a motivált diák szemszögéből:	Bemutatja saját képességeit Büszkeségnapló

Szemponatok, feladattípusok megnevezése és bemutatása, ami a diákokat is motiváltta a portfólió elkészítésére:	Önéletrajz melléklete Együttműködés más tanulókkal Sikerélmény bemutatása Értékteremtés
Intézkedések, beavatkozások, amik motiválják a diákokat példaértékű portfólió elkészítésére:	Egyedi portfólió a tanuló kompetenciáinak megfelelően, folyamatos szakoktatói támogatás
A portfólió készítése és prezentálása számos olyan készséget igényel – pl. kiváló technikai és kommunikációs készség- amik nem feltétlenül a „jó szakember” elsődleges ismérvei. Az Ön egyedi beavatkozásai, a diákok támogatása annak érdekében, hogy a portfólió elkészítésében és prezentálásában is eredményesek lehessenek:	A portfólió védését a tanulók a portfólió készítése során folyamatosan gyakorolják. A szaknyelv használatának következetes megkövetelése az oktatás minden pillanatában.
Portfólió értékelése	
A portfólió értékelésének szempontjai:	KKK-ban rögzített módon
A portfólióra adott visszajelzés módja:	Oktatás folyamatában szóban, azonnali visszajelzés formájában
A diákok számára legfontosabb/leghasznosabb visszajelzési mód a portfólióról a tapasztalatok alapján:	Szóban
Az oktatási intézmény és a duális képzőhely egyeztetésének módja, intenzitása a portfólió értékelése kapcsán:	Folyamatosan

4. Építőipar

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A jó gyakorlatot bemutató ÁKK valós vállalati körülmények között működik, piaci igényeket elégítenek ki, négy centrum duális partnerei, gyakorlati szakmai képzéseikre jellemző, hogy projekt alapú és az új módszereket alkalmazzák.

Egy fürdőszoba kivitelezésével kapcsolatban került bemutatásra a projekt alapú képzés és a portfólió készítés. Szinte majdnem minden építőipari és gépészeti szakmára szükség van egy fürdőszoba kivitelezéséhez, melynek során a tanulók gyakorlati feladatokat, szakipari munkákat láttak el tapasztalt mentorok mellett. A fürdőszobán dolgozott burkoló, festő, központifűtés-szerelő, víz -és csatornarendszer szerelő, szárazépítő és magasépítő technikus tanuló egyaránt. A duális partnerek mentorainak segítségével dokumentálták a tanulók a kivitelezésben végzett gyakorlati feladataikat és rögzítették a portfólióban.

A portfólió az egyéni fejlődés és tanulási út dokumentálása, az oktatási időszak tevékenységének és eredményeinek bemutatása. A tanuló egyediségét tükrözi, életének egy nagyon fontos, meghatározó időszakáról ad összefoglalót. Naplózza a hároméves képzés során végzett tevékenységét, van arra is lehetősége, hogy saját szemszögéből mutassa be az iskolát, a gyakorlati helyét, azokat a szakembereket, akik a szakma elsajátításában támogatták tudásukkal, szakértelmükkel, akik tanították. Portfólióból megismerhetjük a tanuló szakmai érdeklődését, képet kapunk arról, hogy mit tanult, hogyan fejlődött, hogyan összegzi a saját fejlődését, hogyan értékeli saját teljesítményét. A portfólió cselekvések sora, dokumentumok gyűjteménye, gyakorlati - projekt munkák bemutatását is biztosító dokumentum. A vizsgarendszer fontos eleme, azzal a szakmai tartalommal, melyet a tanuló önazonos módon tud előadni.

Jó gyakorlat, a portfólióval történő rendszeres foglalkozás. Jó gyakorlat az iskolák és a duális képzőhelyek szoros kapcsolata a szakképzés terén. Egymás munkájának segítése a tanuló haladása érdekében.

Megfogalmazódott a portfólióval kapcsolatban:

- Jó megoldás lehet különböző ágazatokban is egységesíteni az elvárásokat.
- Minden egyes témakörnél bevezethető lehetne az összefoglaló írása, annak kinyomtatása és elektronikus tárolása, mert ezzel is fejleszthetők a tanuló a digitális készségei, saját nyelvezete, rendszerszemlélete azáltal, hogy saját maga szerkeszti, fűzi le, vágja, rendszerezi az összegyűjtött anyagokat.
- Szükséges támogatni a tanulókat írásbeli és szóbeli kommunikációs készségeik fejlesztésében. Merjenek megszólalni, fejezzék ki gondolataikat írásban és szóbeli formában egyaránt.
- Építőipari szakképzésben sok a hátrányos helyzetű tanuló, szülői támogatásra nem minden esetben számíthatnak. Az iskolai és duális képzők szakoktatóinak fontos szerep jut a tanulók fejlesztésében, a portfólió készítés során is szükség van a tanulóik megsegítésére. Moderálással, javaslatokkal célszerű segíteni a tanuló elakadását. Szükséges felismerni, hogy nem minden tanuló lesz túl sikeres, viszont önazonos lesz. Figyelemmel kísérni a haladást és folyamatosan fejleszteni hónapról hónapra.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A képzési programra vezethető vissza minden munkafolyamat. Az egyes szakmák tananyag egységére készül egy-egy projekt munka, melyet a gyakorlati képzőhely készít el és a tanulók ezt dokumentálják fotókkal, leírással. Minden anyaghoz segédletet ad a képzőhely és ezzel a megoldással elkerülhető, hogy ne másolják le egymásról a portfóliót, ne történjen sorozatgyártás. Amennyiben azonosságot tapasztalnak, nem kerül elfogadásra. Kiemelt figyelmet kap a portfólióban az egyediség, az önálló gondolatok, illetve a havi szintű nyomon követés, a kontrollálás, a folyamatos javítás.

Jó gyakorlat a duális partner és az iskola együttműködése, a közös felelősség felvállalása a tanuló portfóliójával kapcsolatban. A projektfeladatokat, melyből a portfólió készül, beviszik a tanulók az iskolába. Az iskola felügyeli és támogatja, hogy elkészüljön a portfólió.

Tapasztalat alapján számos előny azonosítható a portfólió készítés során. A portfólió készítés segíti:

- az egységes gondolkodást és követelményeket,
- szorosabbá válik az iskola és a duális képző együttműködése a tanuló haladása érdekében,
- felkészíteni a tanulót határidők betartására, csekklistával,
- fejleszteni a tanuló kommunikációs készségét írásban és szóban egyaránt,
- fejleszteni a tanuló önértékelési képességét,
- a rendszeres visszajelzést a gyakorlati napok végén,
- fejleszteni a tanuló rendszerszemléletét, a portfólió formai követelménye által. Elvárás, hogy egységes szerkezetbe rendezve készüljön.
- fejleszteni a tanuló digitális készségeit.

Sikerkritériumok:

A sikerkritériumok meghatározásánál a portfólió célja felől megközelítve ki lehet jelteni, hogy akkor sikeres, ha elkészül és úgy készül el, ahogy a KKK-ban elő van írva. Fontos azonban kiemelni a portfólió tartalmi és formai elemeit, mely magába foglalja az eredetiséget, az önállóságot, kreativitást, a szakmai helyességet, helyesírást, nyelvhelyességet, stílust és végül a források megjelölését.

Sikeres, ha az előrehaladás során keletkezett problémákra, elakadásokra a gyors megoldások, válaszok átsegítik a tanulót a nehézségeken és megmutatja a tanuló teljesítményét a képzés során.

A tanuló azonosulni tud a portfólióval, átéléssel saját élményeit, küzdelmeit, sikereit, munkatapasztalatait prezentálja. Sikerkritérium a kevésbé kommunikatív tanuló felkészítése a vizsgára. Lehet, hogy nem találja a megfelelő szavakat, a szórendet, mégis átéléssel beszél saját eredményeiről.

A portfólió arra is alkalmas, hogy megtartsa a tanulót az iparágnak. A tanulókat mentorok segítik, támogatják, befolyással vannak haladásukra, motiválásukra, a szakmai iránti elköteleződésre.

Részletek, összegzés:

Portfóliószabályzat készítése	
A „Jó portfólió” célja és ismérvei:	Az egyéni fejlődés és tanulási út dokumentálása. A tanuló teljesítményének, előrehaladásának, a tanulási eredmények bemutatására szolgál. A tanulók teljes szakmai fejlődését mutatja, nyomon követhető a haladás.
Portfólió készítése	
Portfóliókészítéshez a diákok számára nyújtott egyedi segítség: (Például sablonok, mentori támogatás stb.)	Lehetőség a tanulási folyamat teljes dokumentálására, a folyamatos értékelésre, önértékelésre, önreflexióra, a birtokolt tanulási eredmények sokszínű, komplex bemutatására.
Az oktatási intézmény és a duális képzőhely kommunikációjának, egyeztetéseinek főbb témái, rendszeressége, intenzitása a feladatkidolgozás időszakában:	A kommunikáció folyamatosan e-mailen, telefonon és személyesen történt szoros együttműködésben. A személyes találkozások ütemezése igazodott a felmerült problémák és megoldandó feladatok jellegéhez és mennyiségéhez.
Munkaerőpiaci/duális képzői szempontjából a portfólió hasznossága, konkrét jó gyakorlatok megnevezése:	A 10-11. évfolyamban keletkezett tanulási eredmények és dokumentumok összegyűjtésével a tanuló szakmai és személyes fejlődése kerül dokumentálásra. A duális partner a képzés folyamatában követheti a tanuló haladását.

	Motiválja, segíti a tanulót a portfólió készítésben: min dolgozott, hol, mit csinált, milyen feladatokat látott el. Ezekből az adatokból, információ halmazból készül el a 11. évfolyam végére a teljes portfólió.
Tapasztalatok alapján a „jó portfólió” a motivált diák szemszögéből:	A jó portfóliót már 9. évfolyamban el kell kezdeni. Tanuló szemszögéből: • Láthatóvá teszi adott szakterületen szerzett tudását, jártasságát. • Segíti saját teljesítményének, fejlődésnek megítélését. • Segíti a kommunikációs készség fejlesztését. Felszabadultan tud beszélni a munkájáról, lelkes, hiszen saját keze munkája által készült el egy kivitelezés, amiben részt vett. • Feloldja a gátaikat, a szorongást, ha tapasztalatait, megéléseit prezentálhatja. • Valós tapasztalatot ír le, mit hibázott, mi volt a probléma, amivel találkozott. • Megmutatja az egyéni tapasztalatot, felkészülnek az adott produktumból. • Segíti, vezeti a tanulót a szóbeli vizsgán. • A szakmaiságra irányítja vertikálisan és horizontálisan egyaránt.
Szemponatok, feladattípusok megnevezése és bemutatása, ami a diákokat is motiválttá tette a portfólió elkészítésére:	Segíti a tanuló számára is saját teljesítményének, fejlődésének megítélését. Kiadott és elvégzett feladatok dokumentálása, rövid összefoglalóval, fotókkal. A már begyűjtött fotók, dokumentumok rendszerezése. Önértékeléssel saját teljesítményét összegzi. Ismeri az értékelési szempontokat és kritériumokat. A szóbeli bemutatás lehetőségével fejleszti kommunikációs készségeit.
Intézkedések, beavatkozások, amik motiválják a diákokat példaértékű portfólió elkészítésére:	A példaértékű portfóliókészítésnek vannak tárgyi feltételei. A duális partnerek biztosítják a digitális eszközöket, segítik a tanulókat.
A portfólió prezentálásához kapcsolatos elvárások:	Oktatási időszak tevékenységeinek, eredményeinek bemutatása a cél. A jó gyakorlat bemutatása, tartalmazza, hogy mit tanult, hogyan fejlődött, hogyan összegzi saját fejlődését, hogyan értékeli saját teljesítményét. Elvárás, hogy a tanuló mutassa be gyakorlati munkáját, azok dokumentumait, a projektmunkák műszaki dokumentációit. Tegye láthatóvá szakmai érdeklődését fotók, videók, dokumentumok segítségével.
A portfólió készítése és prezentálása számos olyan készséget igényel – pl. kiváló technikai és kommunikációs készség- amik nem feltétlenül a „jó szakember” elsődleges ismérvei. Az Ön egyedi beavatkozásai, a diákok támogatása annak érdekében, hogy a portfólió	A portfóliót már a 9. évfolyamban el kell kezdeni és folyamatosan kell készíteni. A portfóliónak külön mérése van, értékelési szempontok alapján százalékos mértékben. Egy jó mentor sokat tud segíteni a tanulónak, a képzés dokumentálásában, digitalizálásában. Az a tapasztalat, hogy a tanulók élvezik a vizsgát, mert kötetlenebb. A Word dokumentumban elkészülő 15-20 oldalas dokumentáció

elkészítésében és prezentálásában is eredményesek lehessenek:	alapja az összefoglaló prezentációnak. A tanuló saját fejlődését mutatja be, a 3 éves képzés során megszerzett elméleti és gyakorlati tudását. Portfólió készítése során fontos volt a tanuló által is jól ismert nyomon követhető, mely az oktatási tervben leírtak szerinti előrehaladás kontrollja. A digitális kompetencia fejlesztés: műszaki területen elengedhetetlen műszaki rajzok, tervrajzok olvasása, értelmezése. Munkanapló sablonok kitöltése, rendszeres vezetése a tanuló fogalmazási készségét is fejleszti képzés során. A fotók, rajzok beillesztése, a dokumentálás, rendszerezés. Jó gyakorlat, ha pl. a tanuló is látszódik a fotókon tevékenység közben. Portfólió tükrözi a tanuló egyediségét.
Szakmai diszkurzust, magabiztos vizsgálói fellépést támogató légkör megteremtésére irányuló intézkedései a portfóliót bemutató vizsgán:	A vizsga minden esetben egy stresszes helyzet, és tanulónként eltérő hatással van jelen vizsgaszituációban. Fontos tehát összeállítani az egységes, objektív értékelési szempontokat, melyet minden érintett megkap és fel tudnak a vizsgára készülni. A portfóliókat a vizsgáztatóknak előre át kell nézni, fel kell készülni belőle olyan kérdésekkel, melyből a tanuló is érzékeli, hogy a portfólióban írtak iránt van érdeklődés. A vizsgáló tanulóra irányuló figyelem, érdeklődés a vizsgáztató részéről olyan pozitív üzenet, mely a kezdeti izgalmat feloldja és gördülékenyebbé teszi a vizsgát.
Portfólió értékelése	
A portfólió értékelésének szempontjai:	A portfólió bemutatása szóbeli vizsga keretében történik az alábbi értékelési szempontok alapján: • Szakmai tartalom • Időgazdálkodás – mennyire tudja a vizsgáló tartani a megadott időt. • A prezentáció felépítése (megfelel-e az előre meghatározott szempontoknak) • Kommunikációs készség: az előadás érthetősége, tagoltsága (bevezetés, tárgyalás, összefoglaló az előadás lezárása) • Szaknyelv használata • A prezentáció szemléltetése, kreativitás • Reflexió: a kérdésekre adott válaszok minősége (mennyire szakszerűek, azonnaliak, magabiztos)
A portfólióra adott visszajelzés módja:	A vizsgabizottság tagjai a portfólió vizsgarészen meghallgatják a tanuló prezentációját, kérdéseket tesznek fel a portfólióval kapcsolatban és a hallottak, látottak alapján történik az értékelés, visszajelzés. Az értékelés fejleszt, motivál, visszajelzést ad a tanulóknak, az oktatóknak. A negatív értékelés is befolyásol és nem feltétlenül negatív irányba. Az értékelés kompetenciák fejlesztését is támogatják, javítja az önállóságot, a felelősséget, megtanít kontrollálni.

A diákok számára legfontosabb/leghasznosabb visszajelzési mód a portfólióról a tapasztalatok alapján:	A vizsgáztatók kérdéseiből arra a következtetésre jut a tanuló, hogy érdeklődés van munkája, az összeállított portfóliója iránt.
Az oktatási intézmény és a duális képzőhely egyeztetésének módja, intenzitása a portfólió értékelése kapcsán:	A portfólió készítésében mind az iskola, mind a duális partner segítették a tanulót az • egységes gondolkodás és követelmények meghatározásában (forma, tartalom, ellenőrzés – iskola, duális képző) • a tanuló felkészítésében (órarend, segédlet, csekklista, feladatok) • önértékelés fejlesztésében.

5. Épületgépészet

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

Az épületgépészet ágazaton belül a portfóliók tartalmi elemeire vonatkozó kiírás a tapasztalatok szerint megfelelő és a diákok számára teljesíthető. Ezen ágazaton belül szabadkezet kapnak a diákok a projektfeladatok kijelölésére hisz nincs konkrét kiírás ezzel kapcsolatban. Ennek előnye, hogy a diákok szabadon dönthetnek a projekt kiválasztásában, ill. ez akár hátrány is lehetne, viszont az oktató jóváhagyása minden esetben szükséges. Ami leginkább problémát okoz az, ha nem folyamatosan és nem precízen, biztonságosan dokumentál a diák. Mivel a portfólió a diákok szakmai életútját és fejlődését hivatott bemutatni ezért már szakképzés elején el kell kezdeni a portfóliót készíteni. Az idő múlásával legtöbbször a diákok már nem emlékeznek a készített projekt teljes egészére, eltűnnek a fényképek stb.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

Erre az egyik legjobb megoldás a felhő tárhely. A duális képzőhelyen a tanulókkal a szakmai képzés első napján általában adminisztratív tevékenységet folytatnak a képzőhelyek. Ezen a napon már érdemes a diákoknak bemutatni a felhő alapú tárhelyszolgáltatást és segíteni kell annak regisztrálásában használatában. Az oktató kolléga hozza létre a csoportokat és ezen keresztül gyűjthetik a tanulók a portfólióhoz szükséges anyagokat melyet természetesen az oktató ellenőrizhet is. Ezáltal elkerülhető a későbbiekben az esetleges adatvesztés ill. folyamatosan nyomon lehet követni a portfólió készülségét.

A másik ilyen jó gyakorlat az a konzultációs lap. Minden portfólió elejére be kell helyezni, vagy csak külön mellékelni hozzá egy konzultációs lapot, amin a szakmai képzése során folyamatosan monitorozva van a portfólió állapota. Így akár az oktató, akár a vizsgáztató kollégák is egy átfogó képet kaphatnak a portfólió készítésével értékelésével kapcsolatban.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A mai digitális világban már nagyon egyszerűen, könnyen és díjmentesen elérhetőek a felhő alapú tárhelyek. Éppen ezért kell minél több lehetőséget kihasználni ezekkel az eszközökkel kapcsolatban. Mialatt eredetileg a szakmai portfólió készítése az elsődleges feladat, mellette egy teljesen új digitális tudást kaphat a tanulók. Az oktatófolyamatosan nyomon tudja követni a portfólió elkészültét, könnyebben tud segíteni a dokumentum összeállításában, szerkesztésében stb. anélkül, hogy mindezt sokszoros email váltás előzte volna meg. Nem keverednek a dokumentumok és nem is halmozódnak fel, mivel akár a diák akár az oktató mindig az aktuális dokumentumot látja és abban is dolgozik.

A konzultációs lapon nyomon követhető a konzultációk időpontja az addig elvégzett feladatok leírása értékelése stb. Ez a vizsgabizottság számára egy olyan plusz átfogó képet ad a portfólióval kapcsolatban, ami valóban tükrözi a képzőhelyen eltöltött időt és megszerzett szakmai tapasztalatot.

Sikerkritériumok:

- Digitális tudás
- IKT eszközök használata
- Nincs digitális veszteség
- Nincs dokumentum felhalmozás, duplikálás
- Egyszerű, gyors, mindig aktuális
- A konzultációs lapon előre rögzíthető ellenőrzési alkalmak.
- Előre ütemezhető
- Nyomon követhető
- Plusz információt képvisel

Részletek, összegzés:

Portfóliószabályzat készítése	
A „Jó portfólió” célja és ismérvei:	A tanuló szakmai útjának és fejlődésének bemutatása. Jól kidolgozott, igényes a megjelenésében és összeállításában Jól láthatóan bemutatja a szakmai fejlődést, a kezdeti hibáktól a végső eredményig. Referenciaként szolgál a későbbi munkahelyén, mellyel alá támasztja a szakmai tudását.
A portfóliószabályzat kialakításának menete, a portfólióval szembeni elvárások (mennyiségi, minőségi, szakmai-tartalmi kritériumok) meghatározására vonatkozó jó gyakorlat:	Egységes kialakítás eldöntése. Egyértelmű szakszerű kiírás a tartalmi, formai követelményekre. Teljesíthető feladatok meghatározása. Portfólió bemutatása a tanulóknak példákon keresztül.
A portfólió szabályzat készítésekor bevont külső partnerek megnevezése és szerepük:	Szakképző iskola, Duális képzőhely Szakoktatók
Portfólió készítése	
Portfóliókészítéshez a diákok számára nyújtott egyedi segítség: (Például sablonok, mentori támogatás stb.)	Megszerkesztett egységes sablon biztosítása, mely nem szakmaspecifikus, de tartalmazza a kötelező tartalmi elemeket és a szerkesztésre vonatkozó előírások szerinti beállításokat. A szakoktató segíti a diák munkáját ellenőrzi az elkészült részeket és ha kell fényképet készít. A duális képzőhely és a szakképző iskola a diákok részére a portfólió elkészítéséhez biztosít digitális eszközt, valamint az elkészítéshez szükséges időt és szakmai segítséget. E-mail cím, felhő tárhely bemutatása létrehozása, használata.
Az oktatási intézmény és a duális képzőhely kommunikációjának, egyeztetéseinek főbb témái, rendszeressége, intenzitása a feladatkidolgozás időszakában:	Negyedévente kötelező portfólió anyagáról egyeztetni a diáknak a mentortanárral, szakoktatóval, a duális képzőhelynek a szakképző iskolával Értékelni kell a gyűjtött, elkészített, összeállított anyagot
Munkaerőpiaci/duális képzői szempontjából a portfólió hasznossága, konkrét jó gyakorlatok megnevezése:	A munkaerőpiacon a portfólió jelentősége az elterjedésével, megismerésével egyre inkább nő. A tapasztalatok alapján elképzelhető, hogy az iparban az önéletrajz mellékleteként hamarosan követelmény lesz. A portfólió készítése a szakmai tartalom túl a diákok számára egy hatalmas szakmai előrelépés mely után a későbbiekben könnyebben tudnak dokumentumokat előállítani, és bátrabban indulnak tovább a felsőoktatásban is.
Tapasztalatok alapján a „jó portfólió” a motivált diák szemszögéből:	Tükrözi a szakmai elhivatottságát. Különleges egyedi projektek bemutatása. Jól kidolgozott, részletes. Időben elkészül. Szakkifejezéseket használ.
Szemponatok, feladattípusok megnevezése és bemutatása, ami a diákokat is motiváltta a portfólió elkészítésére:	Egy projekt teljes körű, részletes bemutatása, kivitelezése, kielemezése elejétől a végéig. Ezáltal megismerik a teljes folyamatot, hogy egy adott feladat milyen összetett és hosszú folyamat végeredménye.

	Az ilyen bemutató projektek általában a megrendeléstől a helyszíni beszerelésig és átadásig tartanak, és minden fázist bemutatnak.
Intézkedések, beavatkozások, amik motiválják a diákot példaértékű portfólió elkészítésére:	Különleges, ritka, esetleg egyedi projektekben való részvétel, szakmai versenyekre való felkészítés, és részvétel lehetősége előző éves jó példák ismertetése.
A portfólió prezentálásához kapcsolatos elvárások:	Digitális eszközök alapszintű használata, megfelelő kommunikációs készség, szakkifejezések helyes használata.
A portfólió készítése és prezentálása számos olyan készséget igényel – pl. kiváló technikai és kommunikációs készség- amik nem feltétlenül a „jó szakember” elsődleges ismérvei. Az Ön egyedi beavatkozásai, a diákok támogatása annak érdekében, hogy a portfólió elkészítésében és prezentálásában is eredményesek lehessenek:	Prezentáció elkészítéséhez szükséges eszközök alkalmazások, szoftverek használatának bemutatása, biztosítása, oktatása. A prezentáció bemutatásához szükséges eszközök, alkalmazások, szoftverek használatának bemutatása, biztosítása, oktatása. Szakmai tudás előadásához, átadásához szükséges beszédtechnika, kifejezőkészség fejlesztése.
Portfólió értékelése	
A portfólió értékelésének szempontjai:	Formai követelmény, tartalmi követelmény értékelése, szóbeli kommunikáció.
A portfólióra adott visszajelzés módja:	A portfólió elején elhelyezésre kerül egy konzultációs lap, mely tartalmazza a negyedéves értékelések időpontjait rövid leírást az elkészült anyaggal és értékelt területtel kapcsolatban és a kapott érdemjegyet. Így a portfólióval érintett összes résztvevő tájékoztatást kaphat a portfólió aktuális állapotáról, valamint a későbbiekben a szakmai vizsga során egy átfogó képet adhat a portfólióról annak elkészüléséről a vizsgabizottság számára.
A diákok számára legfontosabb/leghasznosabb visszajelzési mód a portfólióról a tapasztalatok alapján:	Személyes beszélgetés, konzultációs lap.
Az oktatási intézmény és a duális képzőhely egyeztetésének módja, intenzitása a portfólió értékelése kapcsán:	Az egyeztetés módja leggyakrabban IKT eszközök segítségével, ha lehetséges akkor személyesen is. Negyedévente kötelező portfólió anyagáról egyeztetni a diáknak a mentortanárral, szakoktatóval, a duális képzőhelynek a szakképző iskolával.

6. Fa és – bútörpar

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

Az ágazatban a szakiskolai képzésben asztalos és kárpitos, a technikus képzésben faipari technikus szakma tanulására van lehetőség. Az ágazat Képzési és Kimeneti Követelményeiben a szakmai vizsga két fő vizsgatevékenységből áll, ezek a központi interaktív vizsga és a projektfeladat. A szakiskolai képzésekben a KKK a projektfeladat vizsgatevékenység részeként portfólió készítést ír elő. Ez különböző termékek gyártásából és az azt kísérő dokumentáció megalkotásából áll, amit a szakmai tanulmányi időszak keretében kell elkészíteni.

A vizsgán értékelésre csak a dokumentáció kerül, amit a szakmai vizsga megkezdése előtt kell benyújtani. A portfólió dokumentáció rajzolt, írott és képi formában készül. Készítéséhez számítógépes programokat, nyomtatót, fotóeszközt kell használni. A portfólió készítés elsődleges színtere a műhely, azaz a duális képzőhely. Az ágazatban a visszajelzések szerint az a tapasztalat a portfólió kapcsán - jellemzően az asztalos képzésben -, hogy problémát okoz a késedelmes, hiányos, minőségben nem kielégítő dokumentáció beadás.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A kitűzött célok megvalósításában kulcsszerepet játszik a duális partner, a tanuló és az iskola közötti hatékony együttműködés. Ennek alappillére az a képzést szabályozó helyi dokumentumok adják, amelyek tartalmában, alkotóelemeiben megfelelő mélységű útmutatást adnak a képzésben érintett minden résztvevő számára. Ezen helyi szabályzások és irányelvek közül az alábbiak kiemelendők:

- A Szakmai Program, ezen belül a Képzési Program a duális partner bevonásával készül. Tartalmát tekintve a Képzési és Kimeneti Követelményeket magában foglaló, de azon részleteiben túlmutató helyi szabályozó dokumentum. Itt kerül meghatározásra, a portfólió folyamatos ellenőrzésének, mérésének, értékelésének rendszere, módszere, és az ezek működését biztosító feltételek.
- Készül továbbá egy szintén helyi dokumentum, ami útmutatást ad - elsődlegesen a duális képzők számára - az elvárásokról, a szakképzési munkaszerződéssel foglalkoztatott diákok feladatairól és a portfólió készítéséről. Ez egy 6 szillabusból álló sorozat. Minden egyes, a KKK által meghatározott 6 darab kötelező portfólió elkészítésének, értékelésének eljárás rendjét, módját, határidejét tartalmazza. Ez a konkrét feladatra fókuszáló szabályozó dokumentum a duális partner és a tanuló számára egyértelművé teszi az elvárásokat. Iránymutatást ad az eredményes, határidőre teljesíthető portfólió készítéséhez.
- A képzést szabályozó helyi dokumentum a portfólióhoz kapcsolódóan meghatározott időszakonként nyílt konzultációt ír elő. Az asztalos képzésben résztvevő valamennyi tanulónak kötelező az eseményen részt venni, és a negyedévenként előírt portfólió beszámolóját megtartani. A nyílt konzultáción a tanulók személyre szóló helyi értékelést kapnak a portfólió termékről és a kapcsolódó dokumentumról.
- A „Projekt feladat minta” az iskola által összeállított minta gyűjtemény. Egy konkrét termék gyártását kísérő, a KKK-ban a portfólió dokumentumra meghatározott tartalmi és formai követelményeknek megfelelő portfólió dokumentum, nyomtatott, összefűzött formában. A tanulók számára készített dokumentum hatékonyan segíti a portfólió dokumentum elvárt színvonalú elkészítését.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A duális partner és az iskola közös döntése alapján a tanulói portfólió készítését elősegítő, támogató munkát két részre osztották. A duális képző a termékgyártáshoz, az iskola pedig a portfólió dokumentáció elkészítéséhez szükséges készségek, képességek kialakításában, a kapcsolódó ismeretek megszerzésében, az elvárt viselkedésmódok, attitűdök, a felelősség, önállóság fejlesztésében nyújt segítséget a tanulóknak. Az összehangolt munkát a helyi szabályozó dokumentumokban leírtak betartása, és a partnerek közötti rendszeres kommunikáció biztosítja.

A nyílt konzultáció, a portfólió beszámoló, a helyi szintű értékelés helyszíne. Erénye, hogy a képzés folyamatában mutat rá arra, hogy a tanuló mely területen teljesített jól, miben van lemaradása, hol áll az egyéni fejlődésében.

Követhető, mely területekkel kell foglalkozni az elvárt szint eléréséhez és mire érdemes specializálódni, miben kiemelkedő a tanuló teljesítménye. A támogató hangvételű, a hibákat feltáró, az értékeket kiemelő visszajelzés motiváló hatást gyakorol a tanulókra.

Sikerkritériumok:

A jó gyakorlat eredményességének egyik legfontosabb tényezője a helyi szabályozók részletes kidolgozása és elvárások pontos meghatározása. A portfólió eredményes megalkotásához készült helyi szabályozó dokumentum, a szillabusz tartalmi elemei:

- a portfólió termék megnevezése, a KKK-ban előírt minimum követelményei;
- a gyártásra vonatkozó helyi elvárások;
- rugalmasság a helyi adottságoknak megfelelően;
- lehetőségek, kreatív megvalósítás;
- a portfólió dokumentáció KKK-ban leírt kötelező tartalmi részei, formai követelményei;
- a termék és a dokumentáció megegyezést kizáró feltételek;
- a portfólió dokumentáció helyi elvárásai;
- a portfólió feladat egyéni megvalósításának, elfogadásának kritériumai;
- a portfólió termék és a dokumentáció leadásának helye, ideje;
- a hiány esetére vonatkozó szankciók, a hiánypótlás rendje;
- a tanuló szóbeli beszámolási kötelezettsége, a beszámoló rendje, módja, tartalma, ideje;
- a portfólió helyi értékelésének módja, az értékelés szempontjai; értékelőlap, minősítés;
- a határidők betartásáért felelős partner megnevezése;
- segédletek, minta rajzok, sablonok.

Részletek, összegzés

Portfóliószabályzat készítése	
A „Jó portfólió” célja és ismérvei:	Célja: a KKK-ban előírt követelményeknek és a munkaerőpiaci elvárásoknak való megfelelés. Ismérvei: - a portfólió feladatok kötelező 6 témakörére előírt termék és dokumentáció határidőre történő elkészítése - a portfólió dokumentáció teljessége, valamennyi tartalmi elem szerepel benne - a portfólió összeállításának igényessége - a portfólió dokumentáció szakmai megfelelősége
A portfólió szabályzat kialakításának menete, a portfólióval szembeni elvárások (mennyiségi, minőségi, szakmai-tartalmi kritériumok) meghatározására vonatkozó jó gyakorlat:	A portfólióval szembeni kötelező elvárások a KKK-ban egzakton szabályozottak. A helyi portfólió szabályzat ezen felül olyan kiegészítő elemeket tartalmaz, amelyek rugalmasan kezelik a duális képző helyi adottságait, ösztönözi a tanulói kreativitást, támogatja az egyéni fejlődést. Biztosítja a portfólió folyamatos ellenőrzéséről, méréséről, értékeléséről.
A portfólió szabályzat készítésekor bevont külső partnerek megnevezése és szerepük:	A portfólió szabályzat egységes elvei a duális partner bevonásával a Képzési Programban kerülnek rögzítésre. Az adott termékhez kötött helyi portfólió szabályzatot (szillabusz) a szórványoktatás miatt az iskola készíti, a duális partnerek véleményezési, egyetértési jogával.
Portfólió készítése	

Portfóliókészítéshez a diákok számára nyújtott egyedi segítség:	A „Projekt feladat minta” a KKK-ban a portfólió dokumentációra meghatározott tartalmi és formai követelményeknek megfelelő segéd dokumentum. A minta műszaki rajzok a portfólió termék rajzokhoz adnak iránymutatást. A duális képző oktatója a termék gyártásában nyújt segítséget. Így az anyagok kiválasztásában, a gépek beállításában, a szakszerű, balesetmentes munkavégzésben. Az iskola kijelölt oktatója a dokumentáció készítéséhez ad szakmai útmutatást, a Mentor a számítógépes programok kezelésében, a nyomtató, fotóeszközök használatában.
Az oktatási intézmény és a duális képzőhely kommunikációjának, egyeztetéseinek főbb témái, rendszeressége, intenzitása a feladatkidolgozás időszakában:	Az iskola nyitott a duális képzőhely által igényelt folyamatos konzultációra, melynek témája a termék és a dokumentáció időbeli, tartalmi összhangja.
Munkerőpiaci/duális képzői szempontjából a portfólió hasznossága, konkrét jó gyakorlatok megnevezése:	A KKK által meghatározott termék típusok egy spirális fejlődésre épülnek. A nyílt konzultációk jó támogató eszközök ehhez. A portfólió készítés végső célja a komplex gondolkodás, a felelősségérzet kialakítása, a minőség iránt elkötelezett megvalósítás.
Tapasztalatok alapján a „jó portfólió” a motivált diák szemszögéből:	A jó portfólió termék az, amit büszkén megmutathat otthon a szülőknek, barátoknak. További általános tapasztalat a diákok motiválása kapcsán, hogy a tanulók bevonhatók és elkötelezhetők, hogyha a duális képzők olyan megrendelőkhöz viszik magukkal, akikhez bejutni nagyon nehéz. Ez motivációjuk mellett a felelősségtudatukat is növeli.
Szemponatok, feladattípusok megnevezése és bemutatása, ami a diákokat is motiváltta tette a portfólió elkészítésére:	A diák haza viheti a portfólió terméket, ezért a jobb minőség érdekében képes akár többször is elkészíteni.
Intézkedések, beavatkozások, amik motiválják a diákot példaértékű portfólió elkészítésére:	Az iskola tudatosítja a diákokban, hogy a dokumentáció szakmai vizsga végeredményébe 15 %-ban beleszámít. A portfólió érdemjegye a gyakorlati osztályzat kialakításában domináns, ami a tanuló pénzbeli juttatását befolyásolja. A nyílt konzultáció, a termék hazaviteli lehetősége a társak, a barátok, szülő felé történő bizonyítási vágy teljesülését teszik lehetővé.
Portfólió értékelése	
A portfólió értékelésének szempontjai:	A KKK-ban leírtak szerint a szakmai vizsga keretében történik az értékelés. A helyi (iskolai) értékelési szempontok: - portfólió termékenként meghatározottak,

	- a dokumentációra vonatkozóan összhangban állnak a KKK-ban leírtakkal.
A portfólióra adott visszajelzés módja:	A vizsgán nincs visszajelzés. A duális képzőnél szóbeli visszajelzés van, az iskolában a nyílt konzultáción értékelést, minősítést kapnak a tanulók.
A diákok számára legfontosabb/leghasznosabb visszajelzési mód a portfólióról a tapasztalatok alapján:	A támogató hangvételű, a hibákat feltáró, az értékeket kiemelő visszajelzés.

7. Gazdálkodás – és menedzsment

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A portfólió szabályzat elkészítését a Képzési és Kimeneti Követelmények alapján készült Pénzügyminisztériumi ajánlás és a Budapesti Vizsgaközpont ajánlása is támogatja. Ezek figyelembevételével készül az iskolai szabályzat. A tanuló a 11-13. évfolyamon, vagy a kizárólag szakmai vizsgára történő felkészítésben résztvevő a tanulmányi idő alatt készíti el a digitális portfóliót, amely bemutatja egyéni tanulási útját és személyiségének fejlődését. A portfólió kötelező és választható elemeket tartalmaz.

A portfólió elkészítését minta portfólió és dokumentum minták segítik, illetve mentor oktató támogatja. A mentor oktató

- kiírja a projekt feladatok témáját, elkészítési határidejét, tartalmi és formai követelményeit;
- támogatja a projektfeladatok megvalósítását;
- legalább fél évente ellenőrzi az elkészült portfólió elemek elkészítését, feltöltését a szakképző intézmény által előírt közös felületre.

Portfólió elemei:

- Önéletrajz

Kötelező témakörök:

- Egy vállalkozás/vállalat szervezetének, külső-belső környezetének bemutatása. Célszerű azt a vállalatot/vállalkozást bemutatni, ahol dolgozik.

Tartalmazza:

- vállalkozás tevékenységének bemutatását (ágazat/szektor szintű bemutatás),
- vállalkozás külső és belső érintettjeinek bemutatását,
- munkaerőgazdálkodás jellemzését.
- Egy vállalkozás/vállalat adózási tevékenységének bemutatása (pl. jövedelem típusú adó, általános forgalmi adó, cégautó adó stb.)

Tartalmazzon PowerPoint bemutatót vagy infó grafikát, amely bemutatja a vállalkozást/vállalatot (ahol szakmai gyakorlatot szerzett vagy szakmai látogatás során megismeret) adózási szempontból

Megjelennek benne továbbá:

- a vállalkozás adókötelezettségei,
- a vállalkozás által készített/készíthető bevallások tartalma, külön kiemelve a képzés során tanult elemeket,
- esetleg a vállalkozás adófolyószámlájának bemutatása, (ha kap hozzá információt).
- Egy magánszemély által fizetett adók és járulékok bemutatása (személyi jövedelemadó, helyi adó, gépjárműadó és járulékok).
- Egy vállalkozás számviteli beszámolójának elemzése.

Tartalmazza:

- az adott munkáltatójának vagy valamely más vállalkozásnak az e-beszámoló portál közzétett adatai alapján a vállalkozás számviteli bemutatását: vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzet bemutatása 2 év adatai alapján,
- kitér a gazdálkodó szervezet működését bemutató számviteli információkra (pl. számviteli politika tartalma, tárgyi eszköz-, készletgazdálkodás, beszámolási kötelezettség, mérleg elemző bemutatása, eredménykimutatás értelmezése).
- Egy gazdasági szereplő pénzügyi terveinek ismeretében meghozott intézkedések, pénzügyi döntéseihez kapcsolódó finanszírozási lehetőségei (pl. hitelezési eljárás bemutatása tőketörlesztési feltételekkel, speciális finanszírozás -lízing, faktorálás, bankszámla választás, nemzetközi fizetési forgalommal kapcsolatos ügyletek, beruházási döntések bemutatása gazdasági számításokkal stb.)
- Értékpapírokkal kapcsolatos ismeretek (az értékpapírok, mint a befektetések egyik formája, melyiket és miért válasszam, értékpapírszámla, Magyar Államkincstárnál vezetett számla stb.)

Ajánlott témakörök:

- Szakmai továbbképzésen, rendezvényen való részvétel bemutatása, és reflexió.

Tartalmazza:

- mi volt a továbbképzés címe, tartalma
 - hogyan hasznosítja az ott hallottakat a szakmai munkája során
 - hogyan kapcsolódott a továbbképzés a tanultakhoz
- A képzés során tanult tantárgyhoz köthető beadandó feladat, vállalt kiselőadás bemutatása, dokumentumai és önreflexió megfogalmazása.

Tartalmazza:

- a tantárgyon belül a kiadott feladat pontos leírását,
- a vizsgázó által elkészített feladat bemutatását,
- reflexiót az elkészült munkával kapcsolatban (hogyan lett értékelve, sikerült-e megvalósítani a célt, hogy sikerült a bemutatás - ha volt).
- Egy-egy önálló projektfeladat bemutatása, annak dokumentumai (Pl. családi költségvetés készítése, egy jövőbeni hitelfelvétel törlesztési terve, lízing lehetőségének jellemzése, lakóhelyének helyi adói, befektetési lehetőségek összehasonlítása, banki szolgáltatások bemutatása).
- A felhő-szolgáltatásokban és mobil alkalmazásokban való jártasság bemutatása, dokumentálása (pl. saját ügyfélkapu készítésének menete, e-banki szolgáltatás igénybevétele).
- Egyéb, a szakképző intézmény által jóváhagyott tartalom.

Összegezve:

- Fontos tehát, hogy a diákok pontos instrukciókat és szempontokat kapjanak az egyes témakörök és elvárások kapcsán.
- Lehetőséget kapnak ajánlott témakörök esetén továbbképzéseken, tréningeken, szakmai programokon való részvétel bemutatására és ehhez az iskola folyamatosan programokat is biztosít a diákok számára, informálja őket a szakmai eseményekről.
- Személyre szabott mentori segítséget lehet igénybe venni.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A portfólió elkészítését támogatja egy részletes mintaportfólió és dokumentumminták gyűjteménye, továbbá mentor oktatók koordinálják a portfólió összeállítását.

A konkrét projektfeladatok meghatározásánál ajánlott egy kiírási feladatlapot a diákok számára bocsátani, mely tartalmazza az alábbiakat:

- A projekt címe
- A feladat leírása
- Tartalmi követelmények
- Formai követelmények
- Terjedelem

Feladat megoldásának idői

- Határidő
- Leadás módja, helye
- Fájl neve
- Segédanyagok
- A projektfeladat értékelés

Sikerkritériumok:

- A KKK-ban meghatározott jogszabályi feltételének való szigorú megfelelés.
- A Vizsgaközpont szakmai ajánlásainak figyelembevétele már a felkészítési időszakban is.
- Az iskolai portfóliószabályzat kialakításánál a jogszabályi előírások mellett a helyi szempontok és az iskolai jó gyakorlatok bemutatása.
- A diákoknak lehetőségük van a megvalósult szakmai programokon, iskolai tréningen, versenyeken, Erasmus programon való részvételen elért tapasztalataikat, eredményeiket is beemelni a portfóliójukba.

Részletek, összegzés:

Portfóliószabályzat készítése	
A „Jó portfólió” célja és ismérvei:	A vizsga-portfólió egy olyan dokumentumgyűjtemény, amivel a jelölt bemutatja, hogy milyen mértékben, milyen önállósággal és felelősséggel sajátította el a szakirányú oktatás szakmai követelményeit. A portfólió segíthet a tanulásban, a fejlődésben és az önértékelésben.
A portfóliószabályzat kialakításának menete, a portfólióval szembeni elvárások (mennyiségi, minőségi, szakmai-tartalmi kritériumok) meghatározására vonatkozó jó gyakorlat:	• Portfólió elkészítésének jogszabályi feltételei: – 11-13. évfolyamon, minden félévben legalább 2 dokumentumnak kell digitális formában elkészülnie, összesen minimum 12 db dokumentum; – Egységbe szerkesztett digitális portfóliót egy megjelölt tárhelyre legkésőbb a szakmai vizsga első vizsgatevékenységét megelőző 30 nappal kell feltölteni; – Legalább hat kidolgozott portfólió téma és a vizsgázó által írt reflexió. A fenti jogszabályi feltételének való szigorú megfelelés és a szakmai ajánlások figyelembevétele mellett az iskolai portfóliószabályzat kialakításánál a helyi szempontok és az iskolai jó gyakorlatok bemutatása.
A portfólió szabályzat készítésekor bevont külső partnerek megnevezése és szerepük:	• PM ajánlás: PSZÜ, VÁÜ: https://bit.ly/3GEbZhs • Budapesti Vizsgaközpont ajánlás: https://budapestivizsgakozpont.hu/portfolioszabalyzatok/ Részletes értékelési javaslat!

Portfólió készítése	
Portfóliókészítéshez a diákok számára nyújtott egyedi segítség: (Például sablonok, mentori támogatás stb.)	- A KKK, ill. PM és Budapesti Vizsgaközpont ajánlás alapján, iskolai szabályzat készül; - Segédanyagként minta portfólió, valamint mentori támogatás is megvalósul.
Tapasztalatok alapján a „jó portfólió” a motivált diák szemszögéből:	- A portfólió támogatja a tanulóknak és az oktatóknak is nyomon követni és értékelni a tanulási eredményeket és a fejlődési irányokat. - A diákoknak lehetőségük van a megvalósult szakmai programokon, iskolai tréningen, versenyeken, Erasmus programon való részvételen elért tapasztalataikat, eredményeiket is egy-egy részt beemelni a portfóliójukba és ebben motiváltak is.
Szemponatok, feladattípusok megnevezése és bemutatása, ami a diákokat is motiváltta tette a portfólió elkészítésére:	Tapasztalat szerint a diákok motiváltabbak az olyan típusú portfólió elemek készítésében, amikor életszerű eseteket elemezhetnek és mutathatnak be, vagy saját élményből, tapasztalati oldalról közelítenek meg egy témát. Jellemző továbbá, hogy a témafeldolgozás során szívesen alkalmaznak vizuális szemléltető eszközöket is. Feladattípusok: - Egy vállalkozás/vállalat adózási környezetének bemutatása; - Egy vállalkozás számviteli beszámolójának elemzése; - Egy vállalkozás/vállalat bemutatása (ppt vagy infó grafika készítésével) a tanult gazdálkodási ismeretek tananyag alapján; - A képzés során tanult tantárgyhoz köthető beadandó feladat, önálló kutató munka, vállalt kiselőadás. Pl: Iskolai projektheti projektnapló bemutatása; - Szakmai továbbképzésen való részvétel bemutatása <i>Pl. Erasmus program, MOOC kurzusok, nyitok.hu képzések,</i> - JAM vállalkozói készség-fejlesztő programok (pl. ezen a 11.évf. minden tanulója részt vesz); - Pénziránytű Alapítvány – pénzügyi tudatosság fejlesztő Bázisiskolai programok – Pénzmúzeum látogatások.
Intézkedések, beavatkozások, amik motiválják a diákot példaértékű portfólió elkészítésére:	Az egyes projektfeladatok elkészítése után egyéni értékelés, ha szükséges javítás, módosítás, ill. feltöltés az iskolai portfólió gyűjteménybe.
A portfólió készítése és prezentálása számos olyan készséget igényel – pl. kiváló technikai és kommunikációs készség- amik nem feltétlenül a „jó szakember” elsődleges ismérvei. Az Ön egyedi beavatkozásai, a diákok támogatása annak érdekében, hogy a portfólió elkészítésében és prezentálásában is eredményesek lehessenek:	Elvárások: 11-13. évfolyamon, minden félévében legalább 2 dokumentumnak kell digitális formában elkészülnie, összesen minimum 12 db dokumentum; - Bemutatja az egyéni tanulási utat, személyiség fejlődését; - Szaktanárokkal egyeztetve készül; - Egységbe szerkesztett digitális portfóliót egy megjelölt tárhelyre a Vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint legkésőbb a szakmai vizsga első

	vizsgatevékenységét megelőző "X" meghatározott nappal kell feltölteni, a kijelölt felületre. • Legalább hat kidolgozott portfólió téma és a vizsgázó által írt reflexió. A portfólió elkészítéséhez szükséges készségek és kompetenciák többek között a kétirányú kommunikáció, digitális készségek, önreflexió értelmezése, önéletrajz készítése. A portfólió elemek következetes és határidőben történő fentiek szerinti bekérése, a folyamatos számonkérés, illetve a mentori támogatás segíti azt, hogy a diákok időben elkészüljenek a feladattal és magabiztosan tudják azt képviselni.
Szakmai diszkurzust, magabiztos vizsgázói fellépést támogató légkör megteremtésére irányuló intézkedései a portfóliót bemutató vizsgán:	A diákokat magabiztossá teszi prezentáláskor, ha portfóliójukba beépítenek saját élményeket, saját termékeket. Ezért javasolt olyan projekt feladatok készítése, melynek része a projekt „termék” készítése.
Portfólió értékelése	
A portfólió értékelésének szempontjai:	Az értékelés KKK értékelési elvei szerint történik: • Szakmai tartalom (megfelelés az előre meghatározott szakmai elvárásoknak): 60% • Időgazdálkodás: 5% • A kiselőadás felépítése (megfelelés az előre meghatározott szempontoknak): 5% • A kiselőadás érthetősége, tagoltsága (bevezetés, tárgyalás, összegzés): 5% • Szaknyelv használata: 10% • A szemléltetés kreativitása: 5% • Reflexió, a kérdésekre adott válaszok minősége: 10% A Vizsgaközpont részletes, az egyesszempontokat alábontó pontozási útmutatót készített, amit már a felkészítési időszakban is érdemes alkalmazni. https://budapestivizsgakozpont.hu/portfolioszabalyzatok/ A portfólió értékelését a mentor oktató is elkészíti és javaslatot tesz az értékelési szempontokra a vizsgabizottság tagjai számára.
A portfólióra adott visszajelzés módja:	
A diákok számára legfontosabb/leghasznosabb visszajelzési mód a portfólióról a tapasztalatok alapján:	Játékosítás elve szerinti pontozásos értékelés és visszajelzés.

8. Gépészet

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

Mindenkinek egyértelműen bemutatja a diák fejlődését. Tudatosítja az eddig elsajátított ismeretanyag használatát.

- Tervezés: mit kell elkészíteni, vagy mit akarunk elkészíteni
- Mérés: a pontos méretek „felvétele”
- Rajzolás: a felvett méretek papírra vetése
- Számolás: a feladathoz megfelelő mennyiségű és minőségű alapanyag és szerszám igény, valamint az elvégzéséhez szükséges idő meghatározása, kiszámítása
- Beszerzési sajátosságok: megrendelés, rakodás, szállítás, rakodás esetleges megszervezése
- Kivitelezés: a munka megkezdése előtt meg megfelelő sorrend kialakítása,
- Elvégzett munka: az elvárt igény szerint elkészült termék vagy szolgáltatás dokumentálása, képviselete, átadása, szélesedő látókör,

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

Épület- és szerkezetlakatos portfólió

A Portfólió: A tanulmányi idő alatt elkészített, képi és írásos módon dokumentált munkafolyamat (vizsgálat, szerelés, üzembe helyezés).

Portfólió elemek szakoktató vagy gyakorlati oktató által hitelesített dokumentumok.

A portfólió elemeken keresztül mutatja be a tanuló a szakmai fejlődését, előrehaladását. Portfólió elemei az alábbi tématerületekre térjenek ki:

Épületlakatos szerkezetek

Szerkezetlakatos munkák

Gépészeti munkabiztonság és környezetvédelem

Gépészeti kötések

Anyagismeret, anyagvizsgálat

Felületvédelem

Műszaki dokumentáció

A portfólió a hallgató által készített, dokumentált és saját szavaival leírt, de a szakmai nyelvezetet előtrébe helyezve elkészített dokumentum gyűjtemény, amely fotókkal, rajzokkal, kézi vázlatokkal van kiegészítve és a vizsgázó szakmai fejlődését mutatja be Ms-WORD formátumban.

Mindenképpen szükséges egy rövid bemutatkozás, amely egy szakmai önéletrajz motivációs levéllel kiegészítve, ezen keresztül bemutatva a vizsgázót a vizsgabizottság számára, illetve a hallgató motivációját a megszerezni kívánt szakma irányába.

Bemutatható a munkavégzés során végzett gyártó, összeszerelő tevékenység, épületlakatos (pl. ajtók, ablakok, lépcsők, korlátok stb.) és szerkezetlakatos (csarnok és tetőszerkezetek stb.) témakörben. Lehetőség szerint mindkét témakörben egy-egy komplett, a hallgató által végzett feladat bemutatása az előgyártmány kiválasztásától, előrajzolás, darabolás, hegesztési élek kialakítása, alkatrészek összeállításán át az alkalmazott gépészeti kötésekkel történő kész munkadarab részletes bemutatásáig. Valamennyi portfólió elemhez csatolhatók fotók, akár saját, valamint eszközök, szerszámok, anyagvizsgálatok, kötési módok esetében internetről is lehet válogatni. A gyártási folyamatok lehetőség szerinti saját fotókkal történő illusztrálása,

melyeken időnként feltűnik a vizsgáló is, az aktuális munkafolyamathoz szükséges hiánytalan munkavédelmi felszerelésben.

Nagyon fontos, hogy a bemutatott munkadarab gyártási sorrendjének meghatározása (a gyártáshoz szükséges műveletek sorrendjének leírása) is rögzítésre kerüljön. Mindenképpen szükséges a gyártáshoz az eszköz és szerszámigény meghatározása, azok felsorolása.

A bemutatásra kerülő munkafolyamatok esetében minden alkalommal jelenjen meg a munkabiztonság, környezetvédelem témaköre. A gyártási folyamatok során a hallgatóra leselkedő veszélyforrások feltérképezése, illetve az azok ellen való megelőzési, védekezési módok ismertetése.

A munkadarab elkészítése során az oldható vagy oldhatatlan kötések alkalmazásának bemutatása, a szerelési folyamatok bemutatása is megjelenik a kötésre jellemző általános információkkal kiegészítve.

A munkadarab alapanyagának általános anyagismereti jellemzőinek (szakítószilárdság, keménység, folyáshatár stb.) ismertetése, valamint az elkészült termék anyagvizsgálata is megjelenik (pl. penetrációs, ultrahangos vagy bármely más) anyagvizsgálati módszer bemutatásával.

Az elkészült alkatrész, munkadarab felületvédelme is szerepel a portfólióban, röviden kifejtve annak szükségességét, célját és folyamatát bemutatva.

Az alkatrész, (szerkezet) műszaki dokumentáció fotójával kezdődően, melyből egy méretezett kézi vázlatot, vagy szerkesztett kézi műszaki rajzot készít és prezentál. Amennyiben a munkadarab mérete, vagy összetettsége indokolja a kis létszámú csoportos munkavégzést úgy akár 2-3 hallgató is bemutathatja ugyan azt a munkafolyamatot, de az összekötő és magyarázó szövegeknek eltérőnek kell lenniük.

Fontos, hogy a vizsgáló szóban is be tudja mutatni a portfólióba elhelyezett folyamatokat.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

Egy jó portfólió, egy elvégzendő „projekt feladat” alapja.

Egyedi, és kreatív. A diáknak lehetőséget ad kifejtetni saját szavaival, a saját gondolatainak közvetítésével. Meg tudja mutatni az egyénben rejlő lehetőséget.

Sikerkritériumok:

- a megfelelő cél kiválasztása
- céltudatos gondolkodás
- kreativitás
- kitartás
- csapatmunka
- befejezés

Részletek, összegzés:

Portfóliószabályzat készítése	
A „Jó portfólió” célja és ismérvei:	
A portfóliószabályzat kialakításának menete, a portfólióval szembeni elvárások (mennyiségi, minőségi, szakmai-tartalmi kritériumok) meghatározására vonatkozó jó gyakorlat:	Hegesztő: a portfólió elemeken belül a bemutatandó hegesztési varratok mennyisége szinte kivitelezhetetlennek tűnik, sokkal inkább az elméleti és gyakorlati szakmai jártasság bemutatására kellene fókuszálni. Épület- és szerkezetlakatos: sokkal jobban megfogalmazott és kivitelezhetőbb követelményrendszer, amely gyakorlatilag néhány projekt bemutatásán keresztül megoldható.

Portfólió készítése	
Portfóliókészítéshez a diákok számára nyújtott egyedi segítség: (Például sablonok, mentori támogatás stb.)	Elengedhetetlen mind a duális oktató, mind pedig az intézményi oktató együttműködése egymással és a tanulóval. A közös munka során a tanulót megfelelően felügyelve „irányítva” készülhet el a szakmai portfólió.
Az oktatási intézmény és a duális képzőhely kommunikációjának, egyeztetéseinek főbb témái, rendszeressége, intenzitása a feladatkidolgozás időszakában:	Folyamatosan, már a 10. évfolyam elejétől kezdődően. Érdemes olyan közösen kidolgozott projekteken keresztül vezetni a tanulókat, amelyek lefedik a KKK-ban meghatározott tananyagtartalmakat, de egyúttal a folyamat dokumentálásával részben vagy egészben beépíthető a portfólióba is. Az iskola-duális képzőhely oktatók egyeztetéseinek „rendszeressége” a szó szoros értelmében nem definiálható, mert nem a rendszeresség, sokkal inkább az információ folyamatos áramlása a szempont. Akár naponta több alkalommal is megvalósuló személyes, telefonos, vagy elektronikus üzenet formájában. Az elmúlt pár évben ez a kommunikáció jól működik.
Munkerőpiaci/duális képzői szempontjából a portfólió hasznossága, konkrét jó gyakorlatok megnevezése:	Itt elsősorban a különböző portfólióelemek, azaz a projektek hozhatnának, mind szakmai, mind pedig akár anyagi hasznot a duális partner számára. Olyan projektek felelevenítése, mint pl: az üstház, lakatpántok, tolózárok, kalapács, amelyek a szakmai alpműveletek megtanulását, készség szintű elsajátítását teszik lehetővé. Illetve olyan új a két szakmát (hegesztő, épület- és szerkezetlakatos) lefedő „hasznos” projektek, amelyeket a tanulók párban, kisebb csoportokban készíthetnek el, amely mindkét szakma képviselője számára tartalmaz szakmailag kihívást jelentő feladatok. Pl. előregyártott korlát elemek, kerítés és kapu elemek stb., amelyek a szakmai fejlődés mellett, a gyártási tevékenység gyakorlását, a páros és csapatmunkán keresztül pedig a szociális tanulás segítségével motivációt is jelent.
Tapasztalatok alapján a „jó portfólió” a motivált diák szemszögéből:	A jó portfólió a diák szemével, a tartalmával és szemmel láthatóan eredményeket produkáló projektekké kezdődik, amelyek a portfólió összeállítását megkönnyítik. Ha a tanuló sikerként éli meg a különböző projekteket, akkor a portfóliót is sokkal szívesebben szerkeszti, állítja össze.
Szempontok, feladattípusok megnevezése és bemutatása, ami a diákokat is motiválttá tette a portfólió elkészítésére:	A megfigyelések alapján a vizsgázó lakatos tanulóknál az a szellőzőablak, amit az összefüggő szakmai gyakorlaton készítettek, illetve a hegesztőknél az a nyolcszög, amit a különböző pozíciók bemutatására készítettek, az nagyon motiválóan hatott rájuk.
Intézkedések, beavatkozások, amik motiválják a diákot példaértékű portfólió elkészítésére:	Egy jó portfólió nagyobb lehetőséget ad egy jó munkakör betöltéséhez.
A portfólió készítése és prezentálása számos olyan készséget igényel – pl. kiváló technikai és kommunikációs készség- amik nem feltétlenül a „jó szakember” elsődleges ismervei. Az Ön egyedi beavatkozásai, a diákok támogatása annak érdekében, hogy a portfólió	Bizonyos fokú előadó képesség és alapszintű informatikai ismeret elengedhetetlen a sikeres portfólió elkészítéséhez. Az intézményi képzés során több tantárgyból a beadandó feladatokat Word és PPT formátumban kell beadni a tanulóknak.

elkészítésében és prezentálásában is eredményesek lehessenek:	Javaslat: Az összefüggő szakmai gyakorlatról a következő tanév elején a diák készíthetne egy 10-15 diából álló prezentációt.
Portfólió értékelése	
A portfólió értékelésének szempontjai:	Mindenképpen a vizsgázó, és az ő szakmai jártasságának, valamint szakmai tudásának fejlődését kell megismerni.
A portfólióra adott visszajelzés módja:	Szóbeli értékelés, az esetlegesen megfogalmazásra kerülő kritikát feltétlenül építő jelleggel fogalmazzuk meg.
A diákok számára legfontosabb/leghasznosabb visszajelzési mód a portfólióról a tapasztalatok alapján:	Az első és legfontosabb, hogy a portfólió készítés folyamatának elején a tanuló megismerje és megértse a portfóliókészítés szabályait. Már a portfólió készítés során meg kell foglalmazni a felmerülő észrevételeket, finoman terelgetve a tanulót a helyesnek vélt irányba.
Az oktatási intézmény és a duális képzőhely egyeztetésének módja, intenzitása a portfólió értékelése kapcsán:	A tanév folyamán folyamatos egyeztetések, figyelembe véve az adott egyén vagy csoport lehetőségeit.

9. Kereskedelem

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A portfólió formája egy szöveges dokumentum, prezentáció, képekkel és filmmel kiegészíthető bemutató, amely minimum 6 -12 db oldalt tartalmaz, amelyet maximum 10 percben kell előadnia a vizsgabizottság számára. A portfólió bemutatásának célja, hogy a tanuló rövid, tömör információátadás formájában a vizsgabizottságnak bemutakozzon és ismertesse a szakmai felkészítésének helyszíneit és módszereit és tájékoztatást adjon a fejlődési útjáról. A vizsgabizottság a portfólió bemutatása során felmerült kérdéseit felteheti a tanuló számára, amelyekre a tanulónak válaszolnia kell. Ezek alapján az információk alapján a vizsgabizottság komplett képet kap a tanuló fejlődéséről és a megszerzett szakmai ismereteiről.

A vizsgabizottság ebben az előadásban csak az aktuális tanulói felkészültségi szintjét látja, de nem ismeri a kiindulási állapotot, ezért nem láthatja azt, hogy honnan hová jutott el a tanuló.

A portfólió leírásokkal és fényképekkel illusztrált munkaanyag, amelynek felépítését a KKK tartalmazza.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A portfólió strukturált felépítése hozzájárul a könnyű áttekintéshez. A portfólió önéletrajzzal kezdődik és az oktatási intézmény, valamint a duális képzőhely bemutatásával folytatódik, majd a vizsgázó szakmai fejlődését bemutató leírás következik. Ezt fényképekkel és a gyakorlati munka során használt eszközök és gépek ismertetésével folytatódik. A bemutatót tovább színesíti a gyakorlati képzőhelyen gyűjtött dokumentumok bemutatása. Minden tanulónak van egy - egy kedvenc munkafolyamata és területe, ahol szívesen dolgozott. A tanulók nagyon magabiztosan beszélnek a munkaterületiük felépítéséről és a munkafolyamatokról a munkavégzéshez kapcsolódó előírásokról és a védőeszközök használatáról. A gyakorlatban végzett munka alatt részletes ismereteket szereznek a kereskedelmi működésben, ezért nagyon gyakorlatiasan és magabiztosan tudnak válaszolni a vizsgabizottság által feltett kérdésekre. A tanulók a portfólió bemutatása elején izgulnak, de később magabiztosan folytatják a prezentációt.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A portfólió egyediségét az adja, amit a tanuló a saját fejlődési útján megvalósít, ezért ez mindenkinél más és más. Még abban az esetben is, ha két vizsgázó ugyan arról a folyamatról vagy területről készíti el a portfólióját, mivel mindenkire más áll közel. (Pl. a csemege pult működését meg lehet közelíteni kiszolgálás, termékajánlás és csomagolás szemszögből, vagy pultépítés és előkészítés tekintetében). Nagyon hiteles és egyedi a portfólió, amikor a tanuló bemutatja szóban a vásárlói kiszolgálási folyamatot, majd az általa bemutatott dokumentumban ő látható a képen a csemege pultban egy olyan szituációban, amikor kiszolgálja a vásárlót.

A napi készletgazdálkodási folyamatban használt adatrögzítő eszköz használata is szemléletes volt az értékcsoökkentés munkafolyamat lépéseit bemutató fényképsorozatban látható bemutatóban. Ezeken a fényképeken a vizsgázó látható eszközhasználat közben, ahogy elvégzi a teljes folyamatot.

Sikerkritériumok:

A portfólió sikerességét meghatározza:

- a jól strukturált felépítése
- a szakkifejezések szakszerű használata és a pontos megfogalmazás.
- hitelessé teszi a prezentációt a saját gyakorlati tapasztalatok megosztása és a gyakorlatból hozott egyedi esetek bemutatása
- a témakörök egymásra épülése
- a munkaterületek bemutatásának sorrendje
- a helyes eszközhasználat
- a munkához kapcsolódó szabályok ismerete
- az egyéni jó és rossz tapasztalatok ismertetése
- a tanulók nagyon képszerűen képesek ismertetni az általuk elvégzett munkafolyamatokat, ezzel hitelesen tudják bizonyítani a felkészültségüket

A feltett kérdések nem jelentenek számukra nagy kihívást, mivel a gyakorlat alapú felkészítés alapos szakmai ismeretek megszerzését biztosítja a számukra. A vizsgázók visszajelzése alapján a portfólió bemutatása kisebb stresszel jár, mint amilyennek először gondolták a tanulók.

Részletek, összegzés:

Portfóliószabályzat készítése	
A „Jó portfólió” célja és ismérvei:	A jól felépített portfólióban bemutatja a tanuló saját magát, az iskoláját a gyakorlati képzőhelyét és a szakmai felkészülésének teljes folyamatát. Tartalmazza az önéletrajzot, az oktatási intézmény és a duális képzőhely bemutatását, valamint megismerhetjük a tanulási útját, tehát azt, hogy a tanuló honnan hová jutott el a felkészülés során. Milyen szakmai folyamatokat sajátított el, milyen eszközöket használt és milyen a biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályokat ismert meg.
A portfóliószabályzat kialakításának menete, a portfólióval szembeni elvárások (mennyiségi, minőségi, szakmai-tartalmi kritériumok) meghatározására vonatkozó jó gyakorlat:	Szakmánként eltérő elvárásoknak kell megfelelni. Ezeket a specifikumokat a szakmákra érvényes KKK-k tartalmazzák. Fontos, hogy rövid tömör információátadás valósuljon meg, szöveges dokumentum vagy prezentáció vagy képek, film formájában. A legelterjedtebb a PPT prezentáció, amiben elkészítik a felkészülési időszakban a tanulók a portfóliót.
Portfólió készítése	
Portfóliókészítéshez a diákok számára nyújtott egyedi segítség: (Például sablonok, mentori támogatás stb.)	Rendszeres oktatói támogatás folyamatos konzultáció és az anyag rendszeres áttekintése, visszacsatolás.
Az oktatási intézmény és a duális képzőhely kommunikációjának, egyeztetéseinek főbb témái, rendszeressége, intenzitása a feladatkidolgozás időszakában:	Az oktatási intézménynek tudnia kell, hogy a duális partnernél milyen folyamatok vannak, milyen eszközök és gépek használata működik. Ezek bemutatását közösen tudják egyeztetni, a bemutatáshoz szükséges fényképeket el tudják készíteni és a szükséges működési dokumentációkat be tudják szerezni a tanulók a duális partnernél végzett munka során.

Munkerőpiaci/duális képzői szempontjából a portfólió hasznossága, konkrét jó gyakorlatok megnevezése:	A portfólió elkészítése segíti a tanulót a szakmai bizonyítvány megszerzését követően az álláskereséskor a megfelelő színvonalú szakmai önéletrajz összeállításában.
Tapasztalatok alapján a „jó portfólió” a motivált diák szemszögéből:	A jól szerkesztett portfólió magabiztossá teszi a tanulót a prezentálás során, mivel egy követhető logika szerint került összeállításra. A saját megfogalmazások és az egyéni munkatapasztalatok tovább segítik a minőségi prezentáció bemutatásában.
A portfólió prezentálásához kapcsolatos elvárások:	Világos, érthető, jól felépített és az elvárások szempontjait tartalmazó dokumentum. Szükséges a bemutatóhoz biztosított időhatár betartására.
A portfólió készítése és prezentálása számos olyan készséget igényel – pl. kiváló technikai és kommunikációs készség- amik nem feltétlenül a „jó szakember” elsődleges ismérvei. Az Ön egyedi beavatkozásai, a diákok támogatása annak érdekében, hogy a portfólió elkészítésében és prezentálásában is eredményesek lehessenek:	A portfóliót nem lehet egyszeri alkalommal elkészíteni, azon folyamatosan dolgozni kell. A végső formáját az utolsó tanítási év második félévében éri el, mivel a folyamatosan bővülő ismeretek és tapasztalatok, valamint az oktatói tanácsok alapján folyamatosan finom hangolja a tanuló.
Szakmai diszkurzust, magabiztos vizsgázói fellépést támogató légkör megteremtésére irányuló intézkedései a portfóliót bemutató vizsgán:	A portfólió bemutatásának helyszínét úgy kell meghatározni, hogy senki ne zavarja meg az előadást. Megfelelő eszközöket kell biztosítani (TV, vagy projektor, PC, vagy Laptop, hangszóró, prezenter). Szerencsés a kérdéseket a prezentáció végén feltenni, nem szabad megszakítani vele az előadást.
Portfólió értékelése	
A portfólió értékelésének szempontjai:	A portfólió összeállításának igényessége. Szakszerű pontos fogalmazás. Szakmai fejlődés bemutatása. Egyéni, kreatív ötletek megjelenése a feladatban. A prezentáció felépítése. A vizsgázó előadásmódja, kommunikációja.
A portfólióra adott visszajelzés módja:	Szóbeli kérdéseket tesz fel a vizsgázó számára a vizsgabizottság.
A diákok számára legfontosabb/leghasznosabb visszajelzési mód a portfólióról a tapasztalatok alapján:	Fontos, hogy saját készítésű anyag legyen és önálló gondolatokat, tapasztalatokat tartalmazzon. Színesíteni lehet a duális partnernél készített munkafolyamatokat bemutató fényképekkel és fénymásolt a GDPR szempontoknak megfelelő munka dokumentumokkal. Ezen kívül a munkahelyen kapott visszajelzéseket és értékeléseket is célszerű beilleszteni az anyagba.
Az oktatási intézmény és a duális képzőhely egyeztetésének módja, intenzitása a portfólió értékelése kapcsán:	A portfólió készítés során az oktatási intézmény és a duális képzőhely a szükséges leírások, képek és fénymásolt dokumentumokról egyeztet a felhasználás GDPR előírások betartása érdekében.

10. Környezetvédelem - és vízügy

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A „Környezetvédelem és vízügy” ágazatban a duális szakképzés bevezetése még előkészítő fázisban van.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

Általános tapasztalatok, a portfólió készítésével kapcsolatos hasznos tanácsok melyek ágazatra egyaránt adaptálhatók:

- Portfólió készítési szabályzat készítése
- Iskola és a duális partner közötti folyamatos kapcsolattartás
- Portfólió készítés megkezdésének időpontja (minél korábban...)
- Anyaggyűjtés (a több, mindig jobb...) minél előbb
- A személyes kötődés megjelenése, megjelenítése fontos
- Mentorálás fontossága (az iskola és a duális partner részéről egyaránt)
- Technikai segítség biztosítása mindkét részről
- Szakmákon, ágazatokon „átívelő” tartalmak megjelenítése
- Reflexió, önreflexió, javító intézkedések
- Törekvés a tökéletességre, a fejlesztendő területek felismerésével együtt.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

Mintaértékű a portfólió készítéséhez kidolgozott szabályzat, amelyben rögzítik az elvárásokat, a készítés folyamatát, főbb pontjait.

Kiemelendő a portfólió készítése során az iskola és a duális partner részéről a kellő mentorálás, amely a portfólió minőségében, hitelességében nyilvánul meg.

A tanulók önellenőrzése, a mentor tanár folyamatos ellenőrzése rávilágítja az esetleges hibákra, hiányosságokra a tanulót. A portfóliót nem erős negatív kritikával, hanem pozitív előremutató javaslatokkal kell a tanároknak minősíteni az időszakonkénti ellenőrzések során, amelyből a tanuló okulhat és egy jobb irányban folytatja tovább a portfóliója készítését.

A technikai, informatikai háttér mind az iskolában, mind a duális partnernél adott, segíti a tanulót a portfólió (pdf. formátumú) megtervezésében, valamint annak prezentálására a ppt elkészítésében. Prezentáció kapcsán megtanítják a tanulót beszélni, értelmezni, előadni.

„A tudásba befektetés=jövő”, ezért nem kell sajnálni a portfólió készítése során az iskola tanárai és a munkahelyi mentor által befektetett, segítségre szánt időt.

Sikerkritériumok:

A jó gyakorlat példája általánosságban is követhető:

- Portfólió készítésére vonatkozó szabályzat.
- Folyamatos kapcsolattartás az iskola és a duális foglalkoztató között.
- Már az alapképzés során, minél előbb el kell kezdeni a portfólió készítését.
- Bőséges adatgyűjtés ajánlott (a több mindig jobb....)
- A személyes kötődés fontos.
- A tanulók mentorálása kiemelendő.
- A technikai háttér biztosítása az iskola és a duális partner részéről egyaránt.

Részletek, összegzés:

Portfóliószabályzat készítése	
A „Jó portfólió” célja és ismérvei:	Tükrözze a tanuló szakmai előmenetelét, tudását.
A portfóliószabályzat kialakításának menete, a portfólióval szembeni elvárások (mennyiségi, minőségi, szakmai-tartalmi kritériumok) meghatározására vonatkozó jó gyakorlat:	A KKK –ban leírtak szerinti időzítéssel, határidőkkel és tartalmi elemekkel készül a portfóliószabályzat, ami a diák számára is érthetően részletezi az elvárásokat.
A portfólió szabályzat készítésekor bevont külső partnerek megnevezése és szerepük:	A duális foglalkoztatók, vállalati szakértők és iskolai oktatók.
Portfólió készítése	
Portfóliókészítéshez a diákok számára nyújtott egyedi segítség: (Például sablonok, mentori támogatás stb.)	Folyamatos mentori támogatás, mentori- és önellenőrzés, a feltárt hibák, hiányosság pozitív véleményezése.
Az oktatási intézmény és a duális képzőhely kommunikációjának, egyeztetéseinek főbb témái, rendszeressége, intenzitása a feladatkidolgozás időszakában:	Az intézmény és a duális partner lehetőség szerinti havi szintű, de legalább félévente egyszeri egyeztetése vezet eredményességre, a portfólió kialakítása során konkrét példák, elvégzett egyéni feladatok dokumentált bemutatása, technikai eszközök mindkét oldali biztosítása.
Munkaerőpiaci/duális képzői szempontjából a portfólió hasznossága, konkrét jó gyakorlatok megnevezése:	A portfólió elkészítése során a tanuló célirányos adatgyűjtést végez, dokumentálja az általa végzett feladatokat, megtanul kommunikálni, feladatot értelmezni, szintetizálni, a prezentáció készítése kapcsán megtanul tömöríteni, előadni.
Tapasztalatok alapján a „jó portfólió” a motivált diák szemszögéből:	A jó portfólió tükrözi a tanuló iskolai és munkahelyi előmenetelét, tapasztalatait, tükrözi az eltelt 5 évenek.
Szempontok, feladattípusok megnevezése és bemutatása, ami a diákokat is motiválta a portfólió elkészítésére:	A folyamatos mentori ellenőrzés, az apró hibák pozitív hangolású kijavítása, sok közös élmény gyűjtése, amit a tanuló dokumentál és megjeleníti a portfóliójában egyben motiválta is tudja tenni a diákokat. Az informatikai eszközök mindkét oldali biztosítása, az eszközök kezelésének elsajátítása (ez már nem lesz gond a munkába belépéskor), illetve az új technológiák megismerése szintén felkelti a tapasztalatok szerint a diákok érdeklődését.
Intézkedések, beavatkozások, amik motiválják a diákokat példaértékű portfólió elkészítésére:	A mentorok bírálata közben dicséret is legyen. Hívja fel a tanuló figyelmét a kijavító intézkedésekre, ezt szolgáló eszközök használatára, hibajavítási és megoldási lehetőségekre. Pl: sok a szövegben a helyesírási hiba. A mentor felhívja a figyelmet a helyesírás ellenőrző funkció használatára. A következő mentori vizsgálatig a tanuló már valószínűsíthetően használni fogja a javasolt megoldásokat adott típusú hibánál (pld. helyesírás ellenőrzés következetes használata.)
A portfólió prezentálásához kapcsolatos elvárások:	A szakmai tartalom megfelelő dokumentálása, jól szerkesztett, színesen illusztrált, fotók, grafikonok használata.
A portfólió készítése és prezentálása számos olyan készséget igényel – pl. kiváló technikai és kommunikációs készség- amik nem feltétlenül a „jó szakember” elsődleges ismérvei.	Folyamatba épített ellenőrzés, a prezentáció készítéséhez minta sablonok biztosítása, prezentációs technikák megismertetése a tanulóval, próba prezentáció megtartása, közös elemzése, javaslatok egyértelmű megfogalmazása.

Az Ön egyedi beavatkozásai, a diákok támogatása annak érdekében, hogy a portfólió elkészítésében és prezentálásában is eredményesek lehessenek:	Prezentáció próba előzi meg az éles vizsgát a tanulótársak jelenlétében.
Szakmai diszkurzust, magabiztos vizsgázói fellépést támogató légkör megteremtésére irányuló intézkedései a portfóliót bemutató vizsgán:	A vizsgán figyelem övezze a vizsgázót, barátságos környezetben történjen a vizsga.
Portfólió értékelése	
A portfólió értékelésének szempontjai:	Közérthetőség, hitelesség, szakmaiság megléte, egyéni teljesítések bemutatása saját illusztrációval, a folyamatosság, szakmai fejlődés bemutatásának mértéke. (amennyiben van portfólió készítési szabályzat, az annak való megfelelésség).
A portfólióra adott visszajelzés módja:	A folyamatba épített értékelés pozitív sugallatokkal, értelmezhető javító szándékú javaslatokkal történjen szóban és írásban.
A diákok számára legfontosabb/leghasznosabb visszajelzési mód a portfólióról a tapasztalatok alapján:	A tanuló teljesítményét meg kell dicsérni, javaslatot kell adni a fejlődési irányokra szóban és írásban.
Az oktatási intézmény és a duális képzőhely egyeztetésének módja, intenzitása a portfólió értékelése kapcsán:	Egyenként és együttesen is értékelnek, lehetőleg havi, rendszerességgel, de legalább fél évente kétszer.

11. Közlekedés – és szállítmányozás

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A portfólió elkészítésével, bemutatásával kapcsolatos ágazatban felmerülő általános kérdések és problémák:

- a portfólió megjelenése a szakmai vizsgában
- a portfólió elkészítésének időbeli lefolyása
- a portfólió elkészítéséhez és bemutatásához szükséges készségek, képességek és technikai feltételek
- az anyaggyűjtés „nehézségei”.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

- A portfólió készítése a portfólió szabályzat elkészítésével kezdődik, amit a szakképző intézmény a duális partnerrel együttműködve alakít ki, természetesen figyelembe véve az adott szakmára vonatkozóan a KKK-ban előírtakat.
- A portfóliószabályzat megismertetésére a tanulókkal „minél előbb”, akár már az ágazati alapozó oktatás időszakában kerüljön sor.
- A tanulók legyenek tisztában a portfólió készítés feladatával és funkciójával is. Ne csak egy „letudandó” feladatnak érezzék, hanem egy önmagukat, a tudásukat, a szakmai fejlődésüket bemutató lehetőségnek.
- A portfólió alapjául szolgáló anyaggyűjtés esetén is az az optimális, ha minél hamarabb elkezdik a tanulók, mert
 - ebben az esetben a „több mindig jobb” és
 - már viszonylag korán megismerkednek a dokumentumok kezelésének/tárolásának módszereivel és esetleges korlátaival.
- Az összegyűjtött anyagok/dokumentumok tárolása két szinten történik. Az első, melyben az összes felhasználható információ az eredeti (gyűjtött) formájában, még szerkesztés és válogatás nélkül megtalálható, míg a második, már a bemutató formai és szerkesztési követelményinek megfelelő, véglegesített, megjeleníthető formában.
- Az anyaggyűjtés és a dokumentumok kezelése, szerkesztése adta kihívások kezelésében, a technikai támogatás biztosításában nagy szerepe van a tanuló személyes mentorának. A mentor iskolai, vagy a duális képző szakoktatója, de van, ahol a duális képző egyéb szakmai munkatársa kapja meg ezt a feladatot.
- A személyes kötődés megjelenése is fontos a portfólióban, melyek olyan tartalmakat is jelenthetnek, akik nem szorosan kötődnek a szakmához, vagy akár ágazatokon „átívelő” ismeretek meglétét bizonyítják. Az is fontos ebből a szempontból, hogy a duális partnerhez fűződő lojalitása is megjelenjen majd a végeredményben.
- A tanulók azzal is legyenek tisztában, hogy a tökéletességre ugyan lehet (és néha kell is) törekedni, de a fejlesztendő területeikkel is tisztában kell legyenek, megtalálva ezzel az egyensúlyt. Ebben a folyamatban a tanulók egymásnak is tudnak támogatást adni, de természetesen a mentor szerepe sem elhanyagolható.
- A portfólió sikeres, eredményes bemutatása, prezentálása olyan készségeket is megkövetel, amik általában nem a szűken vett szakmai kompetenciák közé tartoznak. Ezek elsajátításában nagy segítség, ha már a portfóliókészítés kezdeti, anyaggyűjtési fázisában is sor kerül „kicsi” rövid részbemutatók megtartására. Ha van mód ezek rögzítésére és visszanezésére az még jobb. A résztvevők így folyamatosan nyomon követhetik az előadói képességeik fejlődését, valamint a tanulók egymás előtti „megnyilvánulásai” fokozatosan fejlesztik az önreflexiós folyamatokat is.
- Az egyes szakmákban más-más előírások vannak a portfóliók vizsgán történő bemutatásának időkorlátaira is. A tapasztalat azt mutatja, hogy az előadás idejének betartása sem megy gyakorlás nélkül, ezért a gyakorló bemutatók során ennek elsajátítására is figyelmet kell fordítani (stopper a kézben, óra a háttérben...)

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A fenti jó gyakorlat önmagában újszerű, mert idáig nem szerepelt a vizsgáztatásban.

Mintaértékű abból a szempontból, hogy

- a portfóliókészítést már a képzési folyamat kezdetétől elindítja és
- a részbemutatók megtartásával nyomon is követi az elkészültéig.

Sikerkritériumok:

A fenti gyakorlat alapvető jellemzői:

- Jó, az adott szakmához és az oktatás konkrét lebonyolításához illeszkedő portfóliószabályzat
- Már a képzés „legelején” elkezdett és folyamatosan végzett anyaggyűjtés
- A mentorok támogató és nyomon követő tevékenysége

Részletek, összegzés:

Portfóliószabályzat készítése	
A „Jó portfólió” célja és ismérvei:	A JÓ portfólió célja az adott szakmához kötötten annak az összefoglaló bemutatása, hogy a tanuló miként haladt a szakma tanulásának folyamatában és meddig jutott el. A főbb jellemzői: • megfelel a készítését leíró szabályzatnak • a készítő személyéhez kötődik • tartalmazza a reflexiós elemeket Főbb tartalmi elemei: • szakmai dokumentációk (tervrajzok, jegyzőkönyvek, vázlatok) • egyéni feladat leírások, kutatások, évközi projekt feladatok terepgyakorlatok • szakmai versenyek feladatai, részvételi eredmények
A portfóliószabályzat kialakításának menete, a portfólióval szembeni elvárások (mennyiségi, minőségi, szakmai-tartalmi kritériumok) meghatározására vonatkozó jó gyakorlat:	Az elkészült szabályzatok alapvetően a KKK-ban leírtakra épültek, így a szakmákra vonatkozó egyedi előírások köszöntek vissza bennük. Mivel az ágazat szakmáira meglehetősen eltérőek ezek, a (jó) gyakorlat a KKK-nak való megfelelés lett.
A kamara/kamarai szakértő(k) bevonása a portfólió szabályzat készítésébe a már meglévő tapasztalatok alapján megkönnyíti a szabályzat elkészítését. Portfólió készítése	
Portfóliókészítéshez a diákok számára nyújtott egyedi segítség: (Például sablonok, mentori támogatás stb.)	A portfóliók elkészítéséhez minden esetben nagy segítség, ha a tanulónak személyes támogatást nyújtó mentor áll a rendelkezésére. A mentor a szakmai oktatás lebonyolításának módjától függően (iskola - duális partner) iskolai oktató, vagy a duális partner állományába tartozó szakoktató, vagy szakember. A mentor segítséget nyújt: • a portfólió általános felépítésének egyedi meghatározásában (figyelembe véve az adott szakma portfólióra vonatkozó előírásait a KKK-ban), • a témá(k)hoz kapcsolódó anyaggyűjtéshez, • a dokumentálás technikai megvalósításában és informatikai támogatásában, valamint • az időszaki bemutatók előkészítésében és értékelésében, az önreflexió elősegítésével/támogatásával.

Az oktatási intézmény és a duális képzőhely kommunikációjának, egyeztetéseinek főbb témái, rendszeressége, intenzitása a feladatkidolgozás időszakában:	Az egyeztetések tényleges megvalósítása nagy mértékben függ attól, hogy a szakmai oktatást milyen arányban osztja meg a szakképző intézmény és a duális partner. Abban az esetben, amikor a teljes szakmai oktatás a duális képzőnél történik, a portfólióval kapcsolatban az iskolának „csak” technikai feladatai maradnak, úgymint informatikai háttér és prezentációs lehetőség biztosítása, amennyiben ez szükséges. Amikor a szakmai oktatást megosztva végzi az iskola és a duális partner, a portfólióval kapcsolatos egyeztetés is nagyobb hangsúlyt kap. Kezdve a portfólió szabályzat kialakításával/elkészítésével, majd a szabályzatban meghatározott időszakokban a nyomon követéssel és az időközi bemutatók/beszámolók lebonyolításával.
Munkerőpiaci/duális képzői szempontjából a portfólió hasznossága, konkrét jó gyakorlatok megnevezése:	A duális képző, leendő munkáltató szempontjából a szigorúan vett szakmai ismeretek meglétén túl a portfólió elkészítése/bemutatása a tanuló olyan tulajdonságait is kiemeli, ami majd a későbbi foglalkoztatásnál is figyelembe veendő. Ilyenek: • a „kötelező” szakmai ismereteken túlmutató szakmai tudás • személyes elhivatottság • már meglévő lojalitás a leendő munkáltatóhoz
Olyan, akár több szakma elemeit is magába foglaló projekt beemelése a portfólióba, amit a diák a tanulmányi ideje alatt meg is valósít(hat). Szempontok, feladattípusok megnevezése és bemutatása, ami a diákokat is motiváltta tette a portfólió elkészítésére:	A saját tapasztalatok/projektek beépítése a portfólióba általában nagyobb motiváltságot vált ki a tanulókból, mint amikor előre meghatározott témát kell feldolgozni. Ezekben az esetekben az adott projekt akár szakmákon (és ágazatokon) is átnyúló ismeretek meglétét is tükrözi.
A saját projektek megvalósításához szükséges feltételek (alapanyagok, gépek, berendezések, szerszámok) biztosítása a szükséges szakmai támogatás mellett. A portfólió prezentálásához kapcsolatos elvárások:	A prezentálás során nagy jelentőséggel bírt, hogy a tanuló mennyire „gyakorlott előadóként” mutatja be az anyagát, mennyire tudja a „lényegét” kiemelni. A prezentációra szánt idő és az időbeosztás betartása/betarttatása fontos a vizsga zökkenőmentes lebonyolítása szempontjából, főleg nagyobb létszámok és olyan szakmák esetén, ahol a prezentáció idejére a KKK tartalmaz előírást.
A portfólió készítése és prezentálása számos olyan készséget igényel – pl. kiváló technikai és kommunikációs készség- amik nem feltétlenül a „jó szakember” elsődleges ismérvei. Az Ön egyedi beavatkozásai, a diákok támogatása annak érdekében, hogy a portfólió elkészítésében és prezentálásában is eredményesek lehessenek:	A tanulóktól azt kértük, hogy a portfólió készítéshez az anyaggyűjtést a lehető legkorábban kezdjék meg (adott esetben már az ágazati alapozás időszakában), követve azt az alapelvet, hogy a begyűjtött információra nézve a „több, mindig jobb”. Ennek megfelelően a portfólió készítése során két dokumentum sorozat készült. • egy gyűjtő dokumentum, mely nagyobb méretű és minden olyan elemet tartalmaz, amiből majd, • a konkrét bemutató tartalma kiválasztható. A dokumentumok tartalmi elemei alapvetően szöveges és képi megjelenítést tartalmaznak, de a technikai feltételektől

	függően lehetnek ettől eltérőek is (hang, mozgókép, film, stb),
Szakmai diszkurzust, magabiztos vizsgázói fellépést támogató légkör megteremtésére irányul intézkedései a portfóliót bemutató vizsgán:	Olyan környezeti és technikai feltételek megteremtése, mely már ismerős a tanulóknak. Természetesen ehhez hozzá tartozik, hogy a tanulók a felkészülés során gyakorolják a saját anyagrészeik bemutatását.
Portfólió értékelése	
A portfólió értékelésének szempontjai:	A portfólió értékelésének fontos része (a KKK-ban előírtak mellett) a reflexió megléte és annak tartalma: • tényszerű leírás a tanulási folyamatról • saját érzéseinek megfogalmazása, mi okozott örömet vagy nehézséget • a jövőjére nézve milyen hozadéka van a tanultaknak • ha volt, milyen változtatásokat javasolt/kezdemenyezett a mentora
A portfólióra adott visszajelzés módja:	A portfólió készítésének időszakában az időszakos beszámolók alkalmával a mentor ad visszajelzést a tanuló számára, de nem elhanyagolható a tanulók „egymásra hatása” sem a folyamatban. A vizsga alkalmával a vizsgabizottság értékeli a portfóliót ill. annak bemutatását.
A diákok számára legfontosabb/leghasznosabb visszajelzési mód a portfólióról a tapasztalatok alapján:	A diákok a felkészülési fázisban tudják hasznosítani a portfólióval kapcsolatos visszajelzéseket. A vizsgán történő visszajelzés már a folyamat végén történik meg, ezért az ott elhangzottak már nem befolyásolják érdemben a felkészülést.

12. Kreatív

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A jó gyakorlat grafikus, könnyűipari technikus, fotós, divattervező, szakképzés területén főként a divatszabó, a grafikus és a bőrtermékkészítő szakmákra fókuszál. Duális képzőkkel együtt alakítják ki azokat a jó megoldásokat, melyek segítik a tanulókat a portfólió elkészítése során.

A tanulók felkészítése célszerűen a 2025-évben elvárt kompetenciák fejlesztésére irányul. Ez megjelenik a képzési programban, a projektfeladatban és a portfólióban is. A portfólió a képzés lenyomata, információ a képzés minőségéről, a tanuló mire képes, mit tud megmutatni a saját tudásából. A képzési és kimeneti követelmények megmutatják, hogy mit tartalmazzon a portfólió, kész terméket és dokumentációt. Portfólió keretén belül produktum készítése és prezentálása szükséges.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A projektfeladat és portfólió készítést az iskola ütemezett formában vezényli le. Az intézmény vezetőség és az oktató feladata az ütemezés elkészítése, az időtervezés, amit a tanuló be tud tartani, az inspirációgyűjtéstől elkezdve a megvalósításig. A digitális programok használata igazolja azt, hogy rendelkezik az ehhez szükséges kompetenciákkal. A rajzolás technikáinak elsajátítását is igazolni tudja a manuális feladatok elkészítésénél.

A jó gyakorlat lényege, hogy nem a vizsgán, hanem az oktatás során, ütemezett időintervallumban készül el.

A portfólió megfelelő állásinterjún történő bemutatásra is, tükrözi, hogy a munkaerőpiacon milyen feladatok elvégzésére alkalmas. A projektfeladat részeként a portfólió egy komplex tudást kell, hogy képezzen. Egy fejlődési ívet kell mutatnia, a tanuló munkái hogyan tükrözik a tanulási folyamatot.

Fontos az oktató felkészültsége. A gyakorlati oktatók hozzák a legújabb technológiákat, de pedagógiai készségekkel is rendelkeznie kell.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A portfólió készítés egyedi ütemezése, az iskola részéről a tartalmi és formai követelmények KKK alapján történő megfogalmazása és a tanulóknak történő átadása, megismertetése aláírással. Az értékelési szempontok között szerepel a technika, a kivitelezés, a szakmaiság, ami alapján a beérkezett portfóliók áttekintésre kerülnek.

A jó portfólió készítésének alapja az ütemezés, a megfelelő időmennyiség, illetve az iskola és a duális képzőhely folyamatos egyeztetése arról, hogy kinek, mi a feladata a folyamatban, a sikeres és minőségi portfóliókészítésben. A duális képző cég szempontjából fontos az utánpótlás nevelés.

A „kipakolás” során négy produktumot tehet ki a hallgató a társai és oktatói elé, bemutatva, hogy milyen technikával készült, miért tartja jónak. Az oktatók is tájékozódhatnak, hogy más csoportokban/osztályokban milyen művek készülnek. Támogató jellegű összejöveteleket szerveznek.

Az évközi projektfeladatok is jó gyakorlatnak számítanak.

Sikerkritérium:

Elmondható, hogy sikeres a portfólió készítés, amennyiben az határidőre, a meghatározott ütemezés szerint, a formai és tartalmi követelményeket betartva szakmai felügyelet mellett elkészül, a tanuló magáénak érzi, számot ad az elsajátított ismeretekről és beszélni tud róla, meg tudja azt védeni.

Részletek, összegzés:

Portfóliószabályzat készítése	
A „Jó portfólió” célja és ismérvei:	A KKK figyelembevételével az Iskola határozza meg, az igényesség, a minőség és a munkaerőpiaci elvárások alapján a duális képző partnerek bevonásával. A portfóliót a projektfeladat vizsgarészeként prezentálni is kell. A projektfeladat része még a vizsgaremek készítése. Komplex képet ad a szakmai tudásról, elsajátított ismeretekről, felkészültségről, szakmaiságról. Portfólió: Divattervező szakmairány: A tanulmányok idején készült, a szaktanárok által értékelt szakmai és rajzi feladatokat tartalmazó dokumentum. Grafikus: digitális portfólió -logó tervezés, könyvborító tervezése, tanulmányrajz, kiadványszabadon választott elemek. Divatszabó: képzés során készült ruházati termékek dokumentációval.
A portfólió szabályzat készítésekor bevont külső partnerek megnevezése és szerepük:	Duális képzési partnerek Szerepük: a vállalt tananyagtartalmak oktatása; egyeztetés az iskolával; megfelelő ütemezés; ellenőrzés, minőségi elvárás; utánpótlás nevelés.
Portfólió készítése	
Portfóliókészítéshez a diákok számára nyújtott egyedi segítség: (Például sablonok, mentori támogatás stb.)	• Ütemezett feladatok, tervbírálatok • Folyamatos ellenőrzés, visszajelzés • Fejlődési ív meghatározása • Pontos elvárások megfogalmazása (tartalmi, formai) • Tájékoztatás

	• Lényeges az oktató felkészültsége, szakmai tapasztalata a megfelelő és folyamatos mentori támogatáshoz. • „Kipakolás”: a diák az adott tanévben készített munkáit bemutatja a társainak és oktatói körnek. Elmondja, hogy miért, hogyan, milyen technikával készítette azokat. A társai és oktatói elmondják építő jellegű kritikájukat. Ez segíti a készítés folyamatát, valamint az éles vizsgára történő felkészülést is. • Pályázatok, versenyek, amelyek kitűnő visszajelzések a tanulók és az intézmény számára is • Évközi projektfeladatok • Vizsgaremek bemutatása pályaaorientációs rendezvényen
Az oktatási intézmény és a duális képzőhely kommunikációjának, egyeztetéseinek főbb témái, rendszeressége, intenzitása a feladatkidolgozás időszakában:	• tervszerű, folyamatos egyeztetés • fejlődési ív értékelése • mérési pontok meghatározása és értékelése • portfólió minőségének és tartalmának folyamatos értékelése és egyeztetése
Munkaerőpiaci/duális képzői szempontjából a portfólió hasznossága, konkrét jó gyakorlatok megnevezése:	A tanuló a portfólió elkészítésén és bemutatásán keresztül bizonyítja a munkaerőpiaci rátermettségét. A portfóliónak tükröznie kell azt, hogy a tanuló tudása megfelel a munkaerőpiaci elvárásoknak. A portfólió lenyomata az egész képzésnek és annak minőségének. Grafikus szakmánál a portfólió elkészítése során inspiráció gyűjtés és annak feldolgozásával indul a folyamat. A tanuló bemutatja a portfólióban, hogy képes a digitális grafikai szoftverek alkalmazására, amit a képzés során elsajátított. Illetve megmutatja a rajzkészséget, a rajz technikák alkalmazását is. A divattervező szakmánál is fontos a rajztudás alkalmazásának bemutatása, valamint be kell mutatni az inspirációtól kezdve a teljes tervezési és kivitelezési folyamatot, illetve az évek során bekövetkezett fejlődésük is lekövethető a portfólióban.
Tapasztalatok alapján a „jó portfólió” a motivált diák szemszögéből:	A jó portfólió egy komplex tudást tükröz, bemutatja a tanuló fejlődését a képzési idő alatt, megmutatja a képzés során elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretanyag alkalmazásának képességét, érzékelteti a tanuló kreativitását, visszaadja a tanuló megfelelését a munkaerőpiaci elvárásoknak. Sikerélményt és magabiztosságot ad.
Szemponok, feladattípusok megnevezése és bemutatása, ami a diákokat is motiválttá tette a portfólió elkészítésére:	• Pályázatok, versenyek, amelyek kitűnő visszajelzések a tanulók és az intézmény számára is • Évközi projektfeladatok • Vizsgaremek bemutatása pályaaorientációs rendezvényen
Intézkedések, beavatkozások, amik motiválják a diákot példaértékű portfólió elkészítésére:	• Ütemezett feladatok, tervbírálatok • Folyamatos ellenőrzés, visszajelzés: ütemtervben előre meghatározott konzultációs időpontok az oktatóval • Fejlődési ív meghatározása • Pontos elvárások megfogalmazása (tartalmi, formai) • Tájékoztatás

	• Lényeges az oktató felkészültsége, szakmai tapasztalata a megfelelő és folyamatos mentori támogatáshoz • A duális képzésben töltött első félév végére a portfólió első részét el kell készíteni, ez része a félévi értékelésnek.
A portfólió prezentálásához kapcsolatos elvárások	
A portfólió készítése és prezentálása számos olyan készséget igényel – pl. kiváló technikai és kommunikációs készség- amik nem feltétlenül a „jó szakember” elsődleges ismérvei. Az Ön egyedi beavatkozásai, a diákok támogatása annak érdekében, hogy a portfólió elkészítésében és prezentálásában is eredményesek lehessenek:	• „Kipakolás”: a diák az adott tanévben készített munkáit bemutatja a társainak és oktatói körnek. Elmondja, hogy miért, hogyan, milyen technikával készítette azokat. A társai és oktatói elmondják építő jellegű kritikájukat. Ez segíti a készítés folyamatát, valamint az éles vizsgára történő felkészülést is. • Pályázatok, versenyek, amelyek kitűnő visszajelzések a tanulók és az intézmény számára is • Évközi projektfeladatok • Vizsgaremek bemutatása pályaaorientációs rendezvényen
Portfólió értékelése	
A portfólió értékelésének szempontjai:	• a rajztéma komponálása • a valós arányok helyessége • a tónusgazdagság változatossága • anatómiai szerkezet helyessége • test és arckarakter helyessége • modell és környezete • az eszközhasználat anyagszerűsége • a színhasználat harmóniája • a szakmai rajzok egyedisége • a szakmai rajzok ötletgazdagsága, kreativitás • portfólió esztétikuma: tartalom és forma egysége
A portfólióra adott visszajelzés módja:	• ütemszerinti konzultáció a készítés során a mentorral • a portfólió értékelése a vizsgán történő bemutatáskor • munkaerőpiaci visszajelzések
A diákok számára legfontosabb/leghasznosabb visszajelzési mód a portfólióról a tapasztalatok alapján:	• ütemszerinti konzultáció a készítés során a mentorral • a portfólió értékelése a vizsgán történő bemutatáskor • munkaerőpiaci visszajelzések

13. Mezőgazdaság és erdészet

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

Az ágazatban a portfóliókészítés sok esetben nehezen kivitelezhető, mivel egyes szakterületeken egy termelési program vagy tenyésztési ciklus hosszabb időt ölel fel, mint amennyi a képzésben részt vevő tanuló rendelkezésére áll, ezért ezekben az esetekben kevesebb lehetőség adódik arra, hogy önálló portfóliót készíthessünk. Jó gyakorlat, hogy a tanulók már képzésük kezdetétől folyamatosan dokumentálják az általuk elvégzett feladatokat, így a portfólió összeállításánál ezek jól felhasználhatók és segítséget nyújtanak az előbb említett probléma megoldásában.

Az ágazat más területein a portfólió jól teljesíthető egy munkadarab elkészítésével vagy egy mérési feladat kivitelezésével. A portfólió elkészítéséhez a duális partner segítséget tud nyújtani az általa végzett technológiák

alapján, például egy adott növény termesztéstechnológiája. A technológia felhasználásával az egyéni portfólió már könnyebben megtervezhető.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A portfólió olyan dokumentumok gyűjteménye, amely bemutatja a vizsgázó szerzett tudását, szakmához való hozzáállását. A KKK alapján két esetben kell ilyen készíteni: ágazati alapvizsga, szakmai vizsga. Kötelező elemek: a projektfeladat végrehajtása és dokumentálása, nyári gyakorlat munkanaplója, Europass önéletrajz. Nem kötelező elemek: egyéni szakmai siker, készített termék dokumentuma, szakmai rendezvény, verseny részvételén való bemutatása, életpálya elképzelések.

A portfólió kapcsán értékelőlap kidolgozása ajánlott, ahol a kötelező elemek aránya döntő, ahol a leírt tapasztalatok szakmai tartalma súlyozásra kerül. A nyári gyakorlati munka összefoglalása szintén hangsúlyos, a nem kötelező elemek bemutatása kisebb hangsúlyt kap. Fontos, hogy a vizsgázó önálló önéletrajz elkészítésére alkalmas legyen.

Alapvető digitális kompetencia, hogy a számítógépes szerkesztett szöveg elkészítésére a vizsgázó alkalmas legyen. A portfólió prezentációjával kapcsolatosan megjegyzendő az időgazdálkodás, érthetőség, tagoltság, metakommunikáció és meggyőző erő, melyek értékelésénél egyenlő arányok veendők figyelembe.

A jó portfólió elkészítésének feltételei az oktatói testület TEA-szemlélete: az oktatók együttműködése (beleértve a duális képzőhelyen oktatókat is), jól kidolgozott projektek megléte, közismereti oktatók bevonása (digitális, nyelvi, előadásmódi kompetenciák). Intézkedések szükségesek a jó portfólió összeállítása érdekében:

- digitális kultúra óraszám biztosítása
- mentorok kijelölése
- szakmai segítő kijelölése
- dokumentumok, fényképek gyűjtése
- előadásmód gyakoroltatás

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A jó portfólió összeállítására megfelelő jó projektek kelljenek, hogy rendelkezésre álljanak. A szakképző iskola és duális partnerei által kidolgozott képzési program alapvető elemei az e képzési területre, illetve szakmákra már évek óta kialakított és fejlesztett technológiák, amely megfelelő alapot szolgáltat egy jó projekt kialakításához. E kialakított jó projektek alapján a hallgató a mentor segítségével portfóliót képes elkészíteni, mely portfólióhoz az előbb említett adottság mellett szükséges az alapkompenciák fejlesztése is. A képzés újdonsága, hogy a tanulók most szembesülnek az önálló portfólió készítés feladatával és felelősségével, melynek sikeres megvédésével bizonyítják szakmai felkészültségüket és elhivatottságukat.

Az eredményhez szükséges ezért, hogy a portfóliókészítést egy folyamatnak tartsuk, mely során mind a tanulók egymás közötti, mind pedig az oktatók és tanulók kooperációja elengedhetetlen. Ebbe a folyamatba már a kezdetektől fogva célszerű bevonni azon közismereti ismereteket átadó oktatókat, mely ismeretek az alapkompenciák fejlesztésében döntőek és ez esetben a tanuló csak szerény mértékben rendelkezik. A korábbiakhoz képest ez új kihívás a sikeres vizsgákhoz és enélkül a KKK-ban megfogalmazott kimeneti kompetenciák nem teljesíthetők.

Sikerkritériumok:

Sikeresnek azon portfóliók tekinthetők, amelyek teljesítik a képzési követelményekben megfogalmazott elvárásokat és jó mintául szolgálhatnak más portfóliók elkészítéséhez is. Például egy sikeres kerttervezési munka további sikeres portfóliók elkészítéséhez gyakorlati útmutatót tud adni és a portfólió tervezésénél nagy segítség lehet a megfelelő ütemezéshez. Az ágazat sajátossága, hogy a munkaműveletek jó része időhöz kötött, ezért a későbbiekben pótlólagosan nem megismételhető, tehát rendkívül fontos az előre tervezés, vagyis a portfólióhoz szükséges bemutatandó részletek kidolgozásra kerülhessenek.

A portfólió összeállításához a már korábban említett kompetenciák elengedhetetlenek, ezért a portfólió tervezésekor ezen kompetenciákat fel kell mérni, melyre az általános kompetenciaszint felmérés nem elegendő. A szakképző intézmény a folyamat közben a tanuló számára ezen kompetenciákat fejleszteni képes, ha előzetesen és megfelelően felmérte ezeket.

Részletek, összegzés:

Portfóliószabályzat készítése	
A „Jó portfólió” célja és ismérvei:	A jó portfólió ismérve a projekt megalapozottság, mutassa be a vizsgázó szakmai felkészültségét, alapvető kompetenciáit és szakma iránti elkötelezettségét.
A portfóliószabályzat kialakításának menete, a portfólióval szembeni elvárások (mennyiségi, minőségi, szakmai-tartalmi kritériumok) meghatározására vonatkozó jó gyakorlat:	A kötelező és nem kötelező elemek megállapítása, az értékelőlap elkészítése, formai elvárások meghatározása. Formai elvárások: KKK által előírt terjedelem, egységes szerkezet, olvashatóság, rendezettség, helyesírás, mentor általi hitelesítés.
A portfólió szabályzat készítésekor bevont külső partnerek megnevezése és szerepük:	A duális képzőpartnerek segítséget nyújthatnak a projektfeladatok elkészítésében is, így az egyéni portfóliók elkészítéséhez közvetett, majd később közvetlen segítséget is nyújtanak szakmai segítők formájában.
Portfólió készítése	
Portfóliókészítéshez a diákok számára nyújtott egyedi segítség: (Például sablonok, mentori támogatás stb.)	Segítő elemek lehetnek: értékelő lap tartalmi részleteinek meghatározása, nyári gyakorlat munkanapló sablonjának összeállítása, Europass önéletrajzforma bemutatása és gyakoroltatása, digitális és nyelvi kompetenciák fejlesztése, metakommunikációs gyakorlatok
Az oktatási intézmény és a duális képzőhely kommunikációjának, egyeztetéseinek főbb témái, rendszeressége, intenzitása a feladatkidolgozás időszakában:	Az oktatói testület, mely tartalmazza a duális partnerek oktatóit is, kijelöli a szakmai segítők és mentorokat, segít a dokumentumok és fényképek gyűjtésében, előadásmódot gyakoroltat. Fő témái a meghatározott tartalmi keretek ismertetése és teljesítésének nyomon követése, a feltárt alapkompétencia hiányosságok pótlásának segítése közismereti oktatók bevonásával.
Munkaerőpiaci/duális képzői szempontjából a portfólió hasznossága, konkrét jó gyakorlatok megnevezése:	Célszerű a portfólió témaválasztása esetén a már kidolgozott projektfeladatokra támaszkodni, mivel ezek sok esetben a duális partnerek bevonásával készülnek, amelyeknek tükröznie kell a gyakorlati kihívásokra történő megoldásokat. Egy-egy új technológia, résztechnológia üzemi megoldásainak használata a portfóliók elkészítésében nagy segítséget nyújt a portfóliók hasznosíthatósága tekintetében.

Tapasztalatok alapján a „jó portfólió” a motivált diák szemszögéből:	A diák motivációját segíti, ha az elkészítendő portfólió a gyakorlatra támaszkodó projektekből építkezik olyan jó gyakorlatokat tud bemutatni, amelyek gazdasági szempontból is működőképeseek.
Intézkedések, beavatkozások, amik motiválják a diákot példaértékű portfólió elkészítésére:	A duális partnerek oktatói által a gyakorlatban is működőképese projektjei a legerősebben motiváló hatásúak a tanuló portfólió készítésének folyamatában. Az eredményesség alapvető feltétele a mentor és szakmai támogató szoros együttműködése a portfóliót készítő tanulóval.
A portfólió prezentálásához kapcsolatos elvárások:	Időgazdálkodás, a KKK által meghatározott keret kihasználása, az előadás érthetősége és tagoltsága, a metakommunikáció és meggyőző erő.
A portfólió készítése és prezentálása számos olyan készséget igényel – pl. kiváló technikai és kommunikációs készség- amik nem feltétlenül a „jó szakember” elsődleges ismérvei. Az Ön egyedi beavatkozásai, a diákok támogatása annak érdekében, hogy a portfólió elkészítésében és prezentálásában is eredményesek lehessenek:	Az oktatói testület TEA-szemlélete, az oktatók együttműködése, kidolgozott projektek megléte, közismereti oktatók bevonása alapkompenciák fejlesztésébe, az osztályfőnökök szerepe szakmai kirándulásokon, rendezvényeken.
Portfólió értékelése	
A portfólió értékelésének szempontjai:	Terjedelem: 15 oldalnál nem lehet kevesebb. Megfelelő külalak, szerkezet, helyesírás. Egységes szerkezet, betűtípus, szerkesztés a megadott szempontok szerint. A képek, ábrák aránya a szöveghez képest ne haladja meg a 3%-ot.
A portfólióra adott visszajelzés módja:	Az előzőekben megadott értékelési szempontok pontszerű kiértékelése.
A diákok számára legfontosabb/leghasznosabb visszajelzési mód a portfólióról a tapasztalatok alapján:	A prezentáción való eredményes szereplés és a szakmai partnerek pozitív visszajelzése.
Az oktatási intézmény és a duális képzőhely egyeztetésének módja, intenzitása a portfólió értékelése kapcsán:	A létrehozott oktatói testület keretein belül rendszeres tanácskozás, szakmai értékelések.

15. Specializált gép – és járműgyártás

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A KKK-k az ágazatban nem egységesek a portfólió tekintetében. Az egyes szakmáknál az előírás eltér a terjedelmet, a bemutatás módját, illetve a tartalmi szabályozást illetően. Az is változó, hogy a portfólió kötelező elem milyen jellegű (pl. a gyakorlat során vezetett munkanaplók bemutatása.) A „termék” akkor lesz az egyes szakmákban összemérhető, ha az alapelvek összhangban vannak. Ilyen pl. az egységes sablon használata (legalább egy iskolában), ami vonatkozhat magára a portfólióra, de akár a bemutatás módjára is. Fontos kiemelni még, hogy amennyiben a KKK technológiai folyamatra vonatkozik, ott ne csupán leírás legyen, hanem valamilyen előre mutató megállapítás (pl. trendek, lehetséges új irányok, Ipar 4.0 technológia). Hiszen hangsúlyozni kell: a portfólió nem öncélú, annak megállapításai és esetleges eredményei a későbbi oktatási folyamatba bevonhatóak. Nagyon fontos hangsúlyozni azt, hogy a diákok tisztában legyenek a portfólió értékelésével (portfólió szabályzat készüljön), és folyamatosan kövesse nyomon az oktató a portfólió készülségi fokának előrehaladását. Vannak olyan szakmák, ahol a KKK negyed évente határoz meg elérendő célokat (termékeket) ezeket a duális partnernél készítik el a diákok. Jellemző, hogy a tanulók szöveges kompetenciái, vagy informatikai ismeretei hiányosak. Nagyon gyakori jelenség, hogy az egyes tanulók a portfólió bizonyos elemeit egymástól másolják (pl. műszaki rajzok). Nem mindenki egységes a portfólió mellékleteinek tekintetében (darabjegyzék, anyagnorma, programok, fotók stb.)

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

Olyan sablon kiadása a diákok felé, mely könnyen használható, jól tagolt, és minden szükséges formai előírást tartalmaz. Jól érhető portfólió szabályzat elkészítése a cél (Mit is várunk el?) Amennyiben a KKK portfólióhoz köthető előírása valamilyen technológiai-műszaki probléma kifejtését tartalmazza, javasolt külső vállalati, az adott technológiához „értő” szakember bevonása. A diákoknak segíteni kell a témaválasztásban. Ez az alábbi módon valósulhat meg:

1. az oktató tud ebben segíteni, vagy saját, vagy üzemi problémakör bemutatásával. Jó gyakorlatként létezik egy olyan témagyűjtő, ami az adott területhez, szakmához tartozó javasolt területeket/kérdéseket mutatja be.
2. Az üzemben, ahol a diák gyakorlatot folytat, előadódik egy műszaki-technológiai probléma. A diák az üzemi szakemberekkel konzultálva megoldási javaslatot hoz a problémára.
3. Lehet olyan előírás is, ahol a diákoknak vezérlő programot kell készíteni. Ezt javasolt kipróbálni, akár élő, működő berendezésen is, tesztet követően.

Nagyon kell vigyázni a következőkre:

1. A portfólió vállalati titkokat nem sérthet.
2. Csak olyan fotó, videó szerepelhet mellékletben, amire a diáknak írásos engedélye van.
3. Ha a fotón személy szerepel, az csak annak engedélyével lehetséges.
4. Ne tévesszük össze a portfóliót az egyetemi szakdolgozattal. (Sem a téma, sem a terjedelem nem ugyanaz.)
5. Nem az az oktató feladata a portfólió megírásában, hogy fogja a diák kezét. Ő moderátor, rajta tartja a szemét a munkán, irányt mutat, időnként ellenőriz, segít, szakirodalmat ajánl.

Nagyon előremutató kezdeményezés az iskolában az „INTEGRÁLT ISMERETEK” tantárgy megalkotása, melynek célja, hogy a gyengébb képességű diákoknak az oktató informatikai, szerkesztési, táblázatkezelési, módszertani segítséget adjon. Amennyiben rendszeresen elkészítendő munkadarab szerepel a portfólió leírásában, úgy ennek határidőre történő elkészülését az oktató figyelemmel kíséri, szükség esetén segíti a diákokat.

Ha egy végtermék a cél, akkor is elvárás, hogy az iskolai egyeztetés minimum évi 3 alkalommal történjen meg. Ehhez kijelölt kapcsolattartó kell a szakképző intézményből.

Nagyon lényeges, hogy a diák a produktumra büszke legyen, az saját szellemi terméke lesz. Ehhez nélkülözhetetlen, üzemi területi kontaktok megadása, üzemi gyakorlatok megszerzése. A folyamat végén, ha a

terméket a diák hazaviheti (pl. konyhai ülőke), az nagyon motiváló hatású, mert a szüleinek a legjobbat szeretné elkészíteni.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A portfólió előrehaladását az iskolával együtt figyelemmel kell kísérni. Célszerű kijelölni olyan időintervallumot az oktatási időben, ahol az oktató a portfólió készítésének állapotáról, a nehézségekről tájékozódik, szükség esetén tanácsot ad. Ez mindenképpen elmélyült egyéni foglalkozást jelent a diákkal. Ezen idő alatt a többi diáknak javasolt olyan feladat, ismeretterjesztő anyag kiadása, melyet önállóan el tudnak végezni. (pl. Moodle oktató anyag.) Főleg a 3 éves szakiskolai képzésben nagyon gyengék az iskolában járó diákok szövegértési, rajzi, illetve digitális kompetenciái. Ezeket a diákokat segíteni kell ezeket a kompetenciákat fejleszteni szükséges, különben nehezen, vagy egyáltalán nem tudják teljesíteni az elvárásokat. Nyilván mindegyik iskola a sajátosságait figyelembe véve szervezhet olyan foglalkozásokat, ahol ez az elvárás teljesül. A duális képzőnél is hasonló a helyzet, ők legtöbbször gyakorlati téren segítik a diákokat. Amit érdemes kiemelni, hogy ma már sok olyan lehetőség van, (platform, digitális felület, oktatóprogramok) melyekkel ez elérhető. Javasolt olyan, kicsi tananyagok elkészítése, melyet rövidegsége, egyszerűsége kapcsán a tanulók könnyebben tudnak elsajátítani.

Sikerkritériumok:

- KKK megfelelés
- Pontos problémaelemzés, és körüljárás
- Valódi problémát hozzon be
- Korszerűség (technológiában, eszközben teljesüljön)
- ppt bemutatás tömör, lényegre törő, érthető, fotókkal illusztrált legyen.
- A munkanapló minősége, szakmaisága megfelelő legyen, tükrözze a tanév munkáját.
- Mellékletek megléte, minősége jó legyen. Erre nézve a sablonnak tartalmaznia kell előírásokat, pl. a képminőséget illetően.)
- Esetleges próba tapasztalatai. (pl. a működtető program esetében)
- Önreflexió (pl. hibakereséskor elkövetett rossz gyakorlatok, mit csinálna másképp, milyen haszonnal jár a portfólió a vállalat számára stb.)
- Összegzés jó, ha van, és keretezi a portfóliót.
- Visszajelzés a diákok felé a portfólió minőségéről
- Kreativitást igényeljen
- Motiváló hatású legyen
- Portfólió szabályzat az értékelési szempontokkal és részletes kritériumokkal.

Részletek, összegzés:

Portfóliószabályzat készítése	
A „Jó portfólió” célja és ismérvei:	
A portfóliószabályzat kialakításának menete, a portfólióval szembeni elvárások (mennyiségi, minőségi, szakmai-tartalmi kritériumok) meghatározására vonatkozó jó gyakorlat:	Alapvetően a KKK előírásainak betartása fontos. Formai kritériumokat az iskolával közösen rögzített sablon biztosítja. Mennyiségi elvárások a KKK szerint vannak meghatározva, de a mellékletek, fényképek ebbe nem számítanak bele. Az oktató nyilatkozik, hogy a portfólió vállalati titkokat nem sért. Az értékelési szempontok világos rögzítése.
A portfólió szabályzat készítésekor bevont külső partnerek megnevezése és szerepük:	A duális partnerek, iskola
Portfólió készítése	

Portfóliókészítéshez a diákok számára nyújtott egyedi segítség: (Például sablonok, mentori támogatás stb.)	Sablonok elkészítése. Az oktatók folyamatosan figyelemmel kísérik a portfólió készülségi fokát. Szükséges a diákoknak szakmai segítség, vagy szakirodalom ajánlása. Külön feladat, hogy a szakoktató egyeztessen az üzemi területekkel arról, hogy a diák milyen témában szeretne portfóliót készíteni. Ez a titoktartás, illetve a szakmai együttműködés miatt fontos. Integrált ismeretek tantárgy bevezetése (informatikai, módszertani segítség)
Az oktatási intézmény és a duális képzőhely kommunikációjának, egyeztetéseinek főbb témái, rendszeressége, intenzitása a feladatkidolgozás időszakában:	Koordinátori és szakmai vezetői szint: minimum 3 alkalommal (téma, forma, tartalom). Az egyes szakoktatók egymással szükség szerint egyeztetnek. A duális partnernek a koordinátor egyszerre adja át a portfóliókat, a formai átvizsgáláshoz. Amennyiben rendszere időközönként egy termék elkészítése a cél, úgy szükség szerinti időközönként kell konzultálni.
Munkerőpiaci/duális képzői szempontjából a portfólió hasznossága, konkrét jó gyakorlatok megnevezése:	Új technológiák bevezetése. Konkrét készülékek programozása egy feladathoz. Ipari problémákör tárgyalása, melyet később akár a termelésben is hasznosíthatnak. (ötletbörze). Motiváció, szakmai ismeretek fejlesztése.
Tapasztalatok alapján a „jó portfólió” a motivált diák szemszögéből:	Ha a „termék” nem az íróasztalba kerül, hanem a konkrét ötlet, program meg is valósul, vagy a terméket bevonják a termelésbe, esetleg haza viheti.
Szemponatok, feladattípusok megnevezése és bemutatása, ami a diákokat is motiválttá tette a portfólió elkészítésére:	Pl. automatizált berendezések működtető programjának a megírása, kipróbálása, tesztelése. Olyan gépalkatrész legyártása, mely beépítésre, illetve további hasznosításra került. (konkrét példa: elektromotor gyártásban használt alkatrész). Konyhai ülőke, otthoni használatra.
Intézkedések, beavatkozások, amik motiválják a diákot példaértékű portfólió elkészítésére:	Üzemi területek kollégáinak hathatós támogatása. Elvinni őket olyan munkaterületre, melyek nem mindennapi körülményeket jelentenek. (pl. barokk kastély felújítása asztalos tanulókkal) Legyen lehetősége a diáknak a kreatív munkavégzésre. Megfelelő munkakörnyezet biztosítása
A portfólió prezentálásához kapcsolatos elvárások:	Rövid, ütős ppt összeszedett, tömör, képekkel, videókkal. Erre is terjedjen ki a portfólió szabályzata. Ne legyenek másolt részek, pl. műszaki rajzok. Ne legyen a szükségesnél hosszabb, tartalmazza az elvárt mellékleteket, fotókat. A fotók a munkadarab elkészülésének fázisait dokumentálják.
A portfólió készítése és prezentálása számos olyan készséget igényel – pl. kiváló technikai és kommunikációs készség- amik nem feltétlenül a „jó szakember” elsődleges ismérvei. Az Ön egyedi beavatkozásai, a diákok támogatása annak érdekében, hogy a portfólió elkészítésében és prezentálásában is eredményesek lehessenek:	Az előző évek tapasztalatainak ismertetése. Szükség esetén nem szakmai tréner bevonása (kommunikációs technikák) Segítségadás-szakmai, nem szakmai Előzetes áttekintés ppt átnézése, tanácsadás Integrált ismeretek tantárgy létrehozása
Szakmai diszkurzust, magabiztos vizsgázói fellépést támogató légkör megteremtésére irányuló intézkedései a portfóliót bemutató vizsgán:	megfelelő környezet, nyugodt légkör, bátorító felvezetés, ha szükséges, akkor a bizottsággal egyeztetés (ez nem szóbeli vizsga!) Megfelelő informatikai háttér
Portfólió értékelése	
A portfólió értékelésének szempontjai:	KKK megfeleltetés

	Probléma elemzés Korszerűség ppt bemutatás munkanapló minősége, szakmaisága (ha előírás) Mellékletek megléte, minősége Esetleges próba tapasztalatai Kreatív gondolkodás Esztétikum működőképesség Felhasznált anyagok szakszerűség Önreflexió
A portfólióra adott visszajelzés módja:	A diák számára szóbeli, ill. az iskola számára az értékelés írásos rögzítése
A diákok számára legfontosabb/leghasznosabb visszajelzési mód a portfólióról a tapasztalatok alapján:	A gyakorlati helyszínen, a szakmailag megkérdőjelezhetetlen vizsgabizottság szájából. A bizonyítvány kiosztásakor, külön kiemelve a jó portfóliót. Menet közben a szakoktató segítő értékelése.
Az oktatási intézmény és a duális képzőhely egyeztetésének módja, intenzitása a portfólió értékelése kapcsán:	Írásos összefoglaló

16. Szépészet

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A fotódokumentációk elkészítéséhez a gyakorlati oktatók nem tudnak megfelelő segítséget nyújtani.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A portfólió követelmények részletes ismertetése duális képzőhelyeknek gyakorlati bemutatókon az iskolai gyakorlati oktatók által. A látás és láttatás, fotózással megjeleníthető praktikák az egyes folyamatok közben a gyakorlati oktató által. A fotódokumentáció elkészítése, bemutatása step by step fotósorozatokkal adott feladatok elvégzésénél és azok digitális felületen történő megosztása. Adatgyűjtés, digitális portfólió példatárak létrehozása, kezelése, frissítése a követelmények változáskövetésével. A tanulók saját munkáikat megismertetik a csoporttársakkal, oktatói segítséggel erősségek gyengeségek, tartalékok feltárása.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

Fontos a folyamatos visszacsatolás, a tanuló támogatása, akár verbálisan, digitálisan, mindig az adott területen megnyilvánuló tartalékokban rejlő fejlődési lehetőségek feltárása a gyakorlati oktató által. Digitális platform létrehozása, amely egyszerű bejelentkezést, feltöltést tesz lehetővé tanulóknak, oktatók számára.

Sikerkritériumok:

Kreativitás, differenciált oktatás, motiváció eszközrendszere. Felhőtárhely a tanulók részére, ahova a portfólió képeket feltöltheti és tárolhatja, mindaddig, amíg szükség van rá és így folyamatosan biztosított az oktatók általi visszacsatolás és a tanuló fejlődésének nyomon követése.

Részletek, összegzés:

Portfóliószabályzat készítése	
A „Jó portfólió” célja és ismérvei:	- a tanuló egyéni fejlődési szakaszait valóságában bemutató és érzékeltető, - egyedi a kivitelezésű,

	- bemutatása érdekes, értékes és oktatható - a kiváló szakmai kommunikátor megnyilvánulása a prezentáció közben
A portfóliószabályzat kialakításának menete, a portfólióval szembeni elvárások (mennyiségi, minőségi, szakmai-tartalmi kritériumok) meghatározására vonatkozó jó gyakorlat:	- a KKK-ban ismertetett követelmények mentén készülnek
A portfólió szabályzat készítésekor bevont külső partnerek megnevezése és szerepük:	- a duális képzőhelyek és oktatóik
Portfólió készítése	
Portfóliókészítéshez a diákok számára nyújtott egyedi segítség: (Például sablonok, mentori támogatás stb.)	- korábbi évfolyamok anyagainak bemutatása, - oktatói segítség a prezentáció kommunikálásában - oktatói segítség a
Munkerőpiaci/duális képzői szempontjából a portfólió hasznossága, konkrét jó gyakorlatok megnevezése:	- a vendég egyéniségének meghatározásához, a személyre szabott szolgáltatás nyújtáshoz pl. színelmélet, kommunikáció
Szempontok, feladattípusok megnevezése és bemutatása, ami a diákokat is motiváltta a portfólió elkészítésére:	- komplex problémák megjelenítése, amelyek megoldása bizonyítja a felkészültségét, rendszerben való gondolkodásának képességét - a before- after fotó, mely bizonyítja a fejlődését - a vendég egészségének megőrzése
Intézkedések, beavatkozások, amik motiválják a diákot példaértékű portfólió elkészítésére:	- a tartalékok azonnali feltárása oktatók által - segítő beavatkozások pl. megfelelő modellválasztás, adott feladat kivitelezésére használt anyagok bemutatása, a jó fotó ismérveinek megosztása, - álláskereséseknél későbbi önéletrajzokhoz csatolható
A portfólió prezentálásához kapcsolatos elvárások:	- kiváló kommunikációs készség, - szakmai kifejezése, szaknyelv használata - előadói készség
A portfólió készítése és prezentálása számos olyan készséget igényel – pl. kiváló technikai és kommunikációs készség- amik nem feltétlenül a „jó szakember” elsődleges ismérvei. Az Ön egyedi beavatkozásai, a diákok támogatása annak érdekében, hogy a portfólió elkészítésében és prezentálásában is eredményesek lehessenek:	- kezelési tervek ismertetése minden vendégnél pl. szakmai indoklások a választott technológiák, eszközök, anyagok esetében, szituációs gyakorlatok, szimulációs gyakorlatok a szakmai kommunikáció gyakorlására
Szakmai diszkurzust, magabiztos vizsgázói fellépést támogató légkör megteremtésére irányuló intézkedései a portfóliót bemutató vizsgán:	- differenciált segítségnyújtás - stresszhelyzeteket kezelő technikák oktatása
Portfólió értékelése	
A portfólió értékelésének szempontjai:	- az eset komplexitása, - a probléma nehézsége - az állapotfelmérés szakmaisága - az alkalmazott kezelés megválasztásának szakszerűsége - kezelés kivitelezése (technológia, anyaghasználat bemutatása)

	- a kezelés eredménye - tanácsadás szakmaisága - a kezelés eredményének szinten tartására - szaknyelv használata
A portfólióra adott visszajelzés módja:	- szóbeli értékelés az erősségek kiemelésével, a fejlődési tartalékok feltárásával
Az oktatási intézmény és a duális képzőhely egyeztetésének módja, intenzitása a portfólió értékelése kapcsán:	- szóbeli és írásbeli egyeztetés a portfólió elemeinek tananyagegységben történő elhelyezkedését követve

17. Turizmus – és vendéglátás

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

Az ágazaton belüli eltérő sajátosságok más és más fizikális, mentális egyéni kompetenciákat kívánnak meg a tanulóktól. A portfólió készítésének viszonylagosan hosszú időtartama elég időt biztosít a fiatalok számára ahhoz, hogy sikeresen felkészüljenek és megvalósíthatják a bemutatkozó anyagukat.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A portfólió elkészítését mentoráló pedagógus tudásán, tapasztalatán, empátikus készségén nagyon sok múlik az elkészítés folyamatában. A tartalmi anyagok eltérősége mellett a formai követelmények teljesítésének fontossága hangsúlyos feladatot jelent a tanulónak. A projektfeladaton belüli 20 %-os részesedés nem tűnik soknak, ennek ellenére a tanulók felkészültsége lemérhető ennek a feladatnak a teljesítése során is. Az önreflexió fontossága kiemelhető, minőségéhez nagyban hozzájárul a duális képző munkatársának segítsége.

A portfóliónak minimum 3 elemből kell állnia: önéletrajz, fényképek rendezvényekről, saját tevékenység bemutatása a duális partnernél, szakmai versenyek tapasztalatai, külföldön szerzett szakmai tapasztalatok, önreflexió, jövőkép, saját tanulási folyamat önértékelése.

A portfólió értékelésének szempontjai figyelembevételével lemérhető a szakmai és személyes fejlődési folyamat, amelyet jól lehet dokumentálni. Kiderül a portfólió struktúrájából, hogy a releváns dokumentumok használatával tartalmazza a minimum elemeket, és kifejezésre kerül az egyéni kreativitás.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A portfólió készítése során tanúsított folyamatos odafigyelés, segítség, tanácsadás, mind szakmai, emberi és digitális területen is meg tapasztalható. A tanulók hiányos IT felkészültsége mellett, amelyet esősorban a szakképzés kezdetén tapasztalnak a képző intézmény tanárai, figyelemre méltó az a fejlődés, amelyet tapasztalni lehet a képzés végén. A portfólió közös elkészítése növeli a tanulók motivációját, készségek és kompetenciák fejlesztése valósul meg. Megfelelő eszközök biztosítása, a tanulók tudatosságának fejlesztése akkor is megvalósul, amikor a tanulók egymástól eltérő szakmai igényességgel rendelkeznek.

Sikerkritériumok:

A tanulók segítése folyamatos a portfólió elkészítése során mind a képző intézmény mind a duális partner munkatársai részéről. A digitális eszközzel otthon nem rendelkező diákok részére eszközöket biztosítanak. A sikeres portfólió 20 %-ban beszámításra kerül a gyakorlati vizsga eredményébe, meg tudja mutatni a duális partnernél szerzett szakmai tapasztalatokat, megalapozott szakmai készségeket és kompetenciákat tud megjeleníteni. Konvertálható, megalapozott szakmai tudást tud majd munkavállalóként bemutatni a leendő munkáltatójánál is a tanuló. Az eredményes szakmai vizsga teljesítése esetén, amelynek a portfólió is része, egyszeri pályakezdési támogatásban részesül.

Részletek, összegzés:

Portfóliószabályzat készítése	
A „Jó portfólió” célja és ismérvei:	informatív, rövid, lényegre törő
A portfóliószabályzat kialakításának menete, a portfólióval szembeni elvárások (mennyiségi, minőségi, szakmai-tartalmi kritériumok) meghatározására vonatkozó jó gyakorlat:	PDF dokumentum, min. 8, max. 10 oldal: fényképek, saját munkatevékenység bemutatása, önéletrajz, szakmai versenyek tapasztalatai, külföldi tapasztalatok, önreflexió, ezekből min. 3 szempont.
Portfólió készítése	
Portfóliókészítéshez a diákok számára nyújtott egyedi segítség: (Például sablonok, mentori támogatás stb.)	mentori segítség, eszköz biztosítása azok számára, akik nem rendelkeznek PC-vel
Tapasztalatok alapján a „jó portfólió” a motivált diák szemszögéből:	visszaadja lehetőleg leginformálisabb módon az elméleti és gyakorlati tudását
Intézkedések, beavatkozások, amik motiválják a diákot példaértékű portfólió elkészítésére:	megfelelő eszközök biztosítása, tanulói tudatosság fejlesztése,
A portfólió prezentálásához kapcsolatos elvárások:	rövid, lényegre törő, technikai eszközt magabiztosan kezelő, szakmai felkészültség megnyilvánulása
Szakmai diszkurzust, magabiztos vizsgázói fellépést támogató légkör megteremtésére irányuló intézkedései a portfóliót bemutató vizsgán:	portfólió közös elkészítése, számítástechnikai terem, eszközök használata,
Portfólió értékelése	
A portfólió értékelésének szempontjai:	külső megjelenés igényessége, szakmai nyelvi megformálás, önreflexiók mélysége

PROJEKTFELADAT

- Egyedi, intézmény profiljához illeszkedő feladatokból áll
- Kíváncsivá, motiválttá, problémamegoldóvá teszik a diákokat
- Munkaerőpiaci szempontból releváns és naprakész tudást mér
- Újszerű eszközöket/platformokat, modern technológiák használatát építi a megoldás folyamatába
- Alkalmazkodik a diákok egyedi képességeihez, de az országos színvonalnak megfelelő tudást kér számon

1. Bányászat és kohászat

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A projektfeladat készítése minden esetben üzemi körülmények között, egy valós bányauzemben történik. A működő bányák, kutak, technológiák megismerése segíti a felkészülést a projektfeladatra, hiszen a tudás átadása élő környezetben zajlik.

Az évközi gyakorlat, illetve a nyári gyakorlat során a bányászat minden aspektusa bemutatásra kerül, mind a fluidum kitermelőknél, mind a bányaművelő szakmunkás tanulóknál. Ez az idő elég a projektfeladat kiválasztásához és az elkészítéshez szükséges anyagok összegyűjtéséhez.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A mentorok, illetve a tanulófelügyelők a napi operatív bányászati feladatok elvégzése után a tanulókkal személyes elbeszélgetést tartanak, ezzel segítve az elmélet és a gyakorlat beépülését. Jegyzőkönyvet is készítenek a munkavégzés során az elvégzett tevékenységekről, mérésekről, elemzésekről, üzemeltetési tapasztalatokról és erről a tanulók a gyakorlat végén közös előadást tartanak a társaik és az oktatóik előtt.

A bányaművelő tanulóknál a projektfeladat része a szerelési feladat elvégzése. Ezt a feladatot a tanulók a duális képzőhelyen többször végzik a karbantartási műhelyekben. Van arra is lehetőségük, hogy bekapcsolódjanak az úszószivattyú vázak készítésébe, ahol darabolási, hegesztési és mérési feladatokat végeznek. A szerelési feladat begyakorlásához hozzátartozik a munkavédelmi előírások szóbeli elmondása (milyen védőeszköz, milyen szerszám...), a szerelés munka műveleti sorrendjének ismertetése, a hiba jegyzőkönyv felvétele, a szét- és összeszerelés elvégzése. A szóbeli ismertetésnek ki kell terjednie arra is, hogy hol használják azokat a szerelvényeket, mi a célja, milyen jelek vannak a nem üzemszerű működésnél, milyen napi/időszakos karbantartás elvégzésére van szükség a rendeltetés szerű működtetésükhöz.

A fluidumkitermelő technikusok 2x1 hónap üzemi gyakorlatot teljesítenek a novemberi és márciusi hónapokban. Jól bevált gyakorlatnak látszik, hogy az elméleti szakmai képzés tematikáját követve valósul meg a gyakorlat. Ez gyakorlatilag a két nagy blokkra bontott elméleti tananyag valós körülmények között való rögzítését jelenti. A napi munkában nagyon jól bevált módszer a reggeli munkamegbeszélés. Ez azt jelenti, hogy a gyakornokok részt vesznek a régió valós életében, azaz az előző 24 órában jelentkező problémák és azok elhárításának részletes feldolgozásába bekapcsolódnak.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A projektfeladat kapcsán a tanulók, illetve a képzésben résztvevők valós munkafolyamatokat végeznek, részesei a termelésnek és a karbantartásnak. Mindig az elsajátított elméleti tudásnak megfelelő feladatokat kapnak, mentori támogatás, felügyelet mellett. Megtanulják a csapatban végzett munka fontosságát, részévé válnak egy munkahelyi kollektívának és átveszik a munkamódszereket a régi, nagy tapasztalattal rendelkező bányászoktól.

A valós üzemi körülményekhez történő alkalmazkodás is része a szakirányú oktatásnak, mert egy bányában az időjáráshoz történő alkalmazkodást is tanítani, tanulni kell.

A projektfeladat elkészítése növeli a tanulók gépészeti, bányászati, munkabiztonsági kompetenciáit, jártasságát. A munkatapasztalat megszerzése motivációt, magabiztosságot ad egy későbbi továbbtanuláshoz, szakirányú elhelyezkedéshez

Sikerkritériumok:

- a bányász hagyományok, eszmeiség és szokások megismertetése
- a közösség megtartó erejének a felismerése
- bányászati emlékhelyek, múzeumok látogatása az ágazat fejlődésének megismertetése céljából
- szakmai nyelvhasználat begyakoroltatása
- a valós munkavégzés értékteremtő voltának megtapasztalása, motiváló ereje

Részletek, összegzés:

Projektfeladat kidolgozása	
Projektfeladat kidolgozásába bevont személyek, partnerek és munkamódszer ismertetése:	Mentorok, munkavédelmi szakemberek, IT oktatók, szaktanárok
A „jó projektfeladat” szempontjai:	Saját készítésű anyag, élményszerű előadás, szaknyelv használata szakszerű szerelés bemutatása
Eszközök/típusfeladatok vagy szempontok megnevezése, amiktől a diákok motiváltabbak a projektfeladatok megoldásában, felkelti érdeklődésüket, problémamegoldó készségüket:	Saját fotók, videók készítése az elvégzett feladatról vagy annak lépéseiről A felmerülő problémák megoldásának ismertetése
Témák, kérdések, amik tekintetében együttműködik/konzultál az oktatási intézmény és a duális képzőhely a projektfeladat kidolgozásának szakaszában:	prezentációs oktatás, kommunikációs tréning
A jó gyakorlatok/jó projektfeladatok keresésének módja: (Pl. „versenyársak” figyelése, konzultáció partnerekkel stb.)	Kamarai oktatások, előadások
Egyéb minőségbiztosítási szempontok:	
Beavatkozásai/szempontjai, melynek hatására a projektfeladat, nemcsak a diákok egyéni képességeihez igazodik, DE a szakmával kapcsolatos elvárásokat, így országos színvonalat is biztosítja:	a duális képzőhely új (iskolában nem tanított) módszereinek, eszközeinek, gépeinek oktatása a gyakorlat során (innováció)
Az egyenletes terhelés/időbeosztásra érdekében tett vizsgaszervezési jó gyakorlatai:	az elméleti anyag átadásának ütemében fokozatosan terhelni a diákokat, készíteni őket a vizsgára
Projektfeladat értékelése	
A szakmai tudás és kompetencia mérésén túl egyéb, az általánostól eltérő szempontok a projektfeladat értékelésénél:	Munkavédelmi szabályok betartása és ismerete
A diákok számára adott visszajelzés módja a projektfeladat megoldásáról:	Értékelési szempontok megismertetése előre és visszajelzés adása a projekt feladat megoldását követően

Az oktatási intézmény és a duális partner konzultációjának módja és témái a projektfeladatok kiértékelését követően: (Pl. a diákok eredményei, típus hibák stb.)	elégedettségi kérdőív az iskolától és a végzős tanulóktól bekérve
--	---

2. Egészségügyi technika

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A Projektfeladat sikerességének alapfeltétele, hogy a szakmai oktatás a KKK alapján szerveződjön. Ennek érdekében a duális képzőknek a képzés megkezdésekor digitálisan meg kell küldeni a KKK-t. Külön fel kell hívni a figyelmet a szakmai vizsga előtti vizsgafelkészítésre, ami sajnos nem minden ágazati képző intézményben történik meg.

Több esetben problémát jelent a nem megfelelő szakmai felkészültségű duális képzők jelentkezése. Sajnos olyan helyzet is előfordul az ágazatban, hogy egy duális képző 6-12 tanulót vesz fel, tanlabort/tanműhelyt működtet és csak képzéssel foglalkozik, tényleges szakmai munkát nem végez. Ebben az esetben a tanulók felkészítése nem lesz életszerű, a szakmai vizsgán a Projektfeladatsor elkészítése nem minden esetben lesz sikeres. Az ágazatban az un. tanlaborban/tanműhelyben végzett oktatás sem a képzés, sem a vizsgáztatás tekintetében nem javasolt. A jó gyakorlatok a problémák megoldására próbálnak reagálni.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

Az ágazatban a Projektfeladatokat a XXI. sz. szakmai igényeinek megfelelően állította össze az ÁKT. A végleges dokumentum elkészítése előtt konzultáció történt a képző intézményekkel, a duális képzők képviselőivel. Az elkészült Projektfeladatsorok az EU elvárásoknak is megfelelnek.

A Projektfeladatok A) vizsgarésze a Portfólió értékelés.

A Projektfeladatsorok B) vizsgarészeinek teljesítése lehetővé teszi, hogy a szakmai vizsga után könnyebb legyen a munkába állás. A vizsgaközpontok az ágazatban a szakmai vizsga előtt legalább egy hónappal Teams megbeszélésen, vagy személyesen egyeztetnek a vizsgaközpont által javasolt gyakorlati feladatokról, pontosan rögzítik a vizsgabizottság egységes kéréseit és elvárásait a vizsgán használt modellek/szemüvegkeretek/lencsék kiválasztásáról, készítéséről. A Projektfeladatok készítéséhez a vizsgabizottság minden esetben ellenőrzi a személyi-, tárgyi-, munka-, és balesetvédelmi előírások betartását, a feladatokhoz szükséges segédletek előkészítését. A vizsgaközponttal közösen olyan értékelőlapot készítenek, pl. Excel formátumban, amin a teljes Projektfeladatsor összes eredménye egyszerre látható és ami alapján az értékelés áttekinthető.

A Projektfeladatok C) vizsgarészeinek teljesítéséhez jelenleg a szakmai vizsgabizottság, később a vizsgaközpont határoz meg szempontokat.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A KKK elküldése a képzés megkezdésekor a duális képzőknek. A tanulókkal a képzési idő alatt, a tanévnek megfelelően, ismertetni kell az elkészítendő feladatokat és az értékelési szempontokat.

Megnyugtató lesz a vizsgázó, a vizsgaszervező és a duális képző számára, ha a szakmai vizsga előtti, szakmai vizsgafelkészítés során, az un. próbavizsgát többször megismételve elvégezheti a tanuló.

A vizsgabizottság és a vizsgaközpont közötti korrekt együttműködés biztosítja a zavartalan előkészítést, vizsgáztatást, értékelést, a nyugodt és zavaró körülményektől mentes szakmai vizsgát.

Sikerkritériumok:

- a képzés megkezdésekor a KKK elküldése digitális módszerekkel a duális képzőknek és a tanulóknak;
- a Projektfeladat 3 vizsgarészevel kapcsolatban, tanévenként fel kell hívni a figyelmet az aktuális feladatokra mind a tanulóknál, mind a duális képzőknél;
- a szakmai vizsga előtt minden esetben meg kell tartani a szakmai vizsgafelkészítést, a gyakorlati feladatsort többször elkészítve;
- korrekt, szakmai alapokra épülő együttműködést kell kialakítani a szakmai vizsgabizottság és a vizsgaszervező között;
- a vizsgák előkészítését legalább a vizsga előtt egy hónappal el kell kezdeni;
- a szakmai vizsgán nagyon részletesen értékeljen a vizsgabizottság és a vizsgázók kérdéseire adekvát válaszokat kell adni;
- a Projektvizsgákat nyugodt légkörben, a bizalmi elvek alapján kell lebonyolítani;
- a kiemelkedő teljesítményeket ki kell emelni;
- a vizsga lezárása után a „Jól végzett munka alapján” tudjunk együtt örülni a sikeres vizsgázókkal;
- évente egy alkalommal az ágazatban, szakmánként közös szakmai nap szervezése pl. digitális tervezési feladatokkal kamarai támogatással.

Részletek, összegzés:

Projektfeladat kidolgozása	
Projektfeladat kidolgozásába bevont személyek, partnerek és munkamódszer ismertetése:	Az ÁKT szakértői, a tanulóképzésben nagy gyakorlattal rendelkező duális képzők az ország különböző régióiból, ágazaton belüli szakképző intézmények, szakmai szervezetek.
A „jó projektfeladat” szempontjai:	A képzés teljes spektrumának megfelelően méri a szakmai felkészítést és felkészítettséget.
A projektfeladattal kapcsolatos elvárások, témák rögzítettek a KKK-ban. Az Ön egyedi intézkedései annak érdekében, hogy a projektfeladat:	
(1) egyedi, az intézmény profiljához illeszkedő legyen:	Vizsgafelügyelőként a szakmai vizsga előtt legalább egy hónappal nagyon pontos, részletes egyeztetés a vizsgán használt gyakorlati modellekről/feladatokról. A vizsgaközpont által elkészített értékelőlapok egyeztetése a vizsgabizottsággal. Teljes konszenzuson alapuló együttműködés a vizsgabizottság és vizsgaközpont között.
(2) kíváncsivá/motiválttá tegye a diákot:	A képzés során fél évente a szakmai vizsga egy-egy gyakorlati feladatának elkészítése pl. ellenőrző vizsga során, vizsgabizottság előtt. Így a szakmai vizsgán már nem lesz olyan gyakorlati vizsgafeladat, aminek az előzetes mérése/értékelése nem történt meg.
(3) munkaerőpiaci szempontból is releváns tudást mérjen:	A projektfeladat gyakorlati részének kiválasztásához olyan gyakorlati feladatokat kell előkészíteni, melyek a szakmai munka részét képezik. Az ágazatban nem un. fantommodellek/szemüvegek/lencsék felhasználásával, hanem életszerű, a szakmai színvonalnak megfelelő feladatok elkészítését végzik a vizsgázók a Szakképzés 4.0 stratégia alapján.
(4) a szakmai újdonságok beépüljenek, friss, naprakész tudást mérjen:	A projektfeladat B) és C) részének frissítése a szakmai igényeknek megfelelően évente megtörténik a KKK szempontjainak maximális figyelembevételével.

Eszközök/típusfeladatok vagy szempontok megnevezése, amiktől a diákok motiváltabbak a projektfeladatok megoldásában, felkelti érdeklődésüket, problémamegoldó készségüket:	A) vizsgarész: a szaktanár/mentortanár pontos és szakszerű tájékoztatása, értékelése, a vizsgabizottság értékelési szempontjainak megismertetése. B) vizsgarész: félévenkénti vizsga és vizsgabizottság előtti értékelés a szakmai vizsga valamennyi vizsgarészéből, nyugodtabb vizsgafelkészülést tesz lehetővé. C) vizsgarész: a beszélgetés szakmai szempontjainak előzetes ismertetése.
A projektfeladatok megoldásához preferáltan az infrastrukturális lehetőséghez mérten - igénybe vett újszerű eszközök/platformok, modern technológiák megnevezése és azok használatának/beépítési módjának ismertetése:	Az ágazat szakmaiban a digitalizáció fejlesztése, új CAD tervező programok adaptálása és frissítése, Meshmixer, Moodle, Coospace programok alkalmazása a felkészítés és a vizsgák során
Témák, kérdések, amik tekintetben együttműködik/konzultál az oktatási intézmény és a duális képzőhely a projektfeladat kidolgozásának szakaszában:	A) vizsgarész: évenkénti konzultáció B) vizsgarész: a félévi ellenőrző vizsgák és a szakmai vizsga koherenciájának megvalósítása C) vizsgarész: az elméleti ismeretek összehangolás a szakmai igényeknek megfelelően
A jó gyakorlatok/jó projektfeladatok keresésének módja: (Pl. „versenytársak” figyelése, konzultáció partnerekkel stb.)	A vizsgaközpontok szakmai együttműködése az MKIK-ban, az ÁKT szervezésében történő évenkénti találkozó alapján. A vizsgabizottság két tagjának szakmai szempontok alapján történő felkérése.
Egyéb minőségbiztosítási szempontok:	
Beavatkozásai/szempontjai, melynek hatására a projektfeladat, nemcsak a diákok egyéni képességeihez igazodik, DE a szakmával kapcsolatos elvárásokat, így országos színvonalat is biztosítja:	Egységesebb szakmai színvonal kialakítása érdekében a képző-és vizsgaközpontok közötti rendszeres szakmai együttműködés. Az ágazatban, szakmánként, évente egy alkalommal közös szakmai nap szervezése kamarai támogatással pl. a digitális feladatokkal kapcsolatban az oktatók számára.
Az egyenletes terhelés/időbeosztásra érdekében tett vizsgaszervezési jó gyakorlatai:	Ellenőrző vizsgák, vizsgafelkészítés
Projektfeladat értékelése	
A szakmai tudás és kompetencia mérésén túl egyéb, az általánostól eltérő szempontok a projektfeladat értékelésénél:	A kiemelkedően jó vizsgarészek bemutatása, a gyenge teljesítmények részletes, segítő értékelése. A B) vizsgarész nagyon részletes, személyre szabott értékelése a gyakorlati feladaton a teljes vizsgabizottság jelenlétében kell megtörténjen. Ha esetleg vannak specifikus, de a KKK-val koherens értékelési szempontok a gyakorlati vizsgarészénél, akkor azt a vizsga előtt egyeztetni kell és a vizsgázóval a vizsga megkezdése előtt ismertetni.
A diákok számára adott visszajelzés módja a projektfeladat megoldásáról:	
Az oktatási intézmény és a duális partner konzultációjának módja és témái a projektfeladatok kiértékelését követően: (Pl. a diákok eredményei, típus hibák stb.)	A szakmai vizsga után konzultáció szervezése a vizsgaszervező intézményben, a helyi kamarák bevonásával, pl. a következő tanév megkezdésekor.

3. Elektronika – és elektrotechnika

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

Az ágazatban megszervezésre kerülő vizsgák esetében több olyan vizsgafeladat van, amihez különleges személyi és tárgyi feltételek szükségesek. A vizsga projektfeladatának végzése során a vizsgázó figyelme megoszlik, nem minden esetben képes a biztonságos munkavégzés kockázatait kellő körültekintéssel felmérni.

Személyi feltételek tekintetében a villamosipari vizsgák vállalati környezetben történő megszervezése során a tanműhely vagy tanpálya egyedi felelősségi körbe tartozik. Ilyenkor a vizsgán technikai személyzet jelenléte indokolt.

A vizsga projektfeladat megvalósításának lehetnek olyan tárgyi eszköz igényei, amelyek intézményi, vagy akár vállalati környezetben sem állnak rendelkezésre. Ezek beszerzése a vállalati folyamatok figyelembevételével akár hosszadalmas is lehet.

Fent említettek miatt a szakképző intézménynek, vizsgaközpontnak időben kell jeleznie, hogy mit szerezzen be a vállalat.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A vizsga a duális partnerhez kihelyezett módon kerül megvalósításra.

A vizsgaközpont, a feladatok összeállításakor folyamatosan kapcsolatot tart a vizsga helyszínével és anélkül, hogy a feladatról részleteket osztana meg a vállalattal, figyelembe veszi a vállalat technikai és személyi feltételeit, lehetőségeit.

A vizsgaközpont sablont készít a vizsgafeladat kidolgozásához, amelyben útmutatást ad a projektfeladat részletes kidolgozására a feladat készítőjének.

A vizsgafeladat nagyon alaposan kerül kidolgozásra, amiben részletesen megjelenik a feladat pontos leírása, anyagszükséglete, tárgyi és személyi feltétele. Meghatározásra kerülnek a feladatok és a felelősségi körök is. Szerepel benne a vállalati vizsgahelyszínre történő bejutás feltétele is.

Az elkészült projektfeladatot a vizsgaközpont titkosítja, az érintettekkel titoktartási nyilatkozatot irat alá.

A projektfeladatot újra felhasználás előtt lektorálják.

Mivel a vállalati vizsgahelyszín szabályzata szigorúan előírja a tanpályára belépés feltételeit, a vizsgabizottság tagjai is részt vesznek a munkavédelmi oktatáson és szerepelnek a jelenléti íven is.

A vállalati vizsgahelyszínre történő, jogviszony (szakképzési munkaszerződés) nélküli tanuló bejutása a vizsga és a vizsgára való felkészülés idejére részmunkaidős szerződéssel oldható meg, mivel a vizsga helyszínén az ő státusza nem passzív résztvevő, hanem aktív munkát végző személy.

Az értékeléshez értékelő tábla készül, amely a projektfeladatra szabható.

Tapasztalat, hogy kellő körültekintéssel és folyamatos párbeszéddel megoldható, hogy ne legyen szükség nagyvállalati beruházásra egy vizsgafeladat elkészítésénél.

A folyamatban részt vevő felek szorosan együttműködnek annak érdekében, hogy a vizsga a duális partnerhez kihelyezett módon is sikeres legyen. A vizsga megvalósításával kapcsolatos első egyeztetések a vizsgát megelőzően már az év első hónapjában megkezdődnek.

Érdemes a tanulókat ösztönözni, hiszen SZKTV verseny eredmények alapján mentesülnek a vizsga egyes részei alól.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A vizsgaközpont nem a saját személyi és tárgyi feltételei mellett valósítja meg a vizsgát. A vállalatok működését szabályozó egyedi szabályrendszerek (vállalat irányítási rendszerek, belső szabályzatok, minőségirányítási rendszerek stb.), valamint az iparjogvédelmi kérdések között sikerül megtalálni azt a középutat, ami lehetővé teszi a szakképzési jogszabályoknak történő megfelelést is.

Ahhoz, hogy minden szempontból sikeres vizsga valósuljon meg folyamatos párbeszédre van szükség. Így minden érintett fél megérti a másik működésének peremfeltételeit.

A vizsgaközpont, a duális képzőhely (mint vizsgahelyszín) és a képző intézmény együttműködése, partneri kapcsolata, kölcsönös tisztelete, folyamatos és rendszeres kommunikációja példaértékű.

A vizsgabizottság azon alázata, amelyben a vállalati vizsgahelyszín szabályzatát önmagára nézve is kötelező érvényűnek tartja és a vizsgán való megjelenés feltételeit betartja és betartatja, pontosan megmutatja a tanulóknak, mint leendő munkavállalónak, hogy a tanulmányai során vele szemben megkövetelt elvárások minden helyzetben mindenkire érvényesek. Ez nagyban megkönnyíti a duális képzőhely képzésben való további részvételét, elismertségét a további évfolyamok szemében.

Rendszeres egyeztetés, folyamatos párbeszéd:

A projektfeladat kidolgozását célszerű a szakmai oktatás kezdetén elindítani. A feladatnak a vállalati vizsgahelyszínen megvalósíthatónak kell lennie. Ehhez nem elégséges feltételezni a feltételrendszer meglétét, hanem bejárással meg kell győződni róla.

Egyedi feltételek beépítése a projektfeladat dokumentációjába.

A vizsga helyszínén lehetnek olyan egyedi, a megvalósítást befolyásoló tényezők, amelyeket érdemes a feladat dokumentációjába beépíteni, dokumentálni. Ebben az esetben a vizsgabizottság is kellőképpen felkészülhet.

Kölcsönös tisztelet, közös cél:

Bár a tanulók teljesítményét a vizsgabizottság méri és értékeli, az ehhez szükséges feltételeket a vizsgahelyszín biztosítja. A vállalatnak meg kell teremtenie a lehetőséget arra, hogy a vizsgabizottság a vizsga során el tudja végezni a feladatát, példát kell mutatnia a tanulók szemében, hogy a bizottság a megfelelő tiszteletet megkapja. A vizsgabizottságnak tudomásul kell vennie és tiszteletben kell tartania, hogy a vállalat speciális szabályozásai a vizsga során is érvényben vannak, azokat megszegni a vizsga idején sem lehet.

Részletek, összegzés:

Projektfeladat kidolgozása	
Projektfeladat kidolgozásába bevont személyek, partnerek és munkamódszer ismertetése:	Vizsgaközpont megbízott feladatkészítője, lektorálója, jóváhagyója Duális képzőhely szakoktatója Vizsgahelyszín technikai személyzete Munkamódszer: rendszeres egyeztetés
A „jó projektfeladat” szempontjai:	A KKK-ban megfogalmazottaknak megfelelően készül el A feladat nehézsége alkalmas a tanulók tudásának mérésére Kihasználja a rendelkezésre álló időkeretet A feladat alkalmazkodik a vizsgahelyszín profiljához, lehetőségeihez
(1) egyedi, az intézmény profiljához illeszkedő legyen:	Rendszeres egyeztetés a vizsgahelyszín és a feladat készítő között

	Személyes bejárás a feladat készítőjével
(2) munkaerőpiaci szempontból is releváns tudást mérjen:	Duális képzés szakoktatója és a vizsgafeladat készítője közötti egyeztetés

4. Élelmiszeripar

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

Az élelmiszeripari oktatás 18 szakmából áll. Ebből következik, hogy a duális képzésben nagyon széleskörű szakmai ismerteket kell biztosítani. A 18 szakma mindegyikére jellemző, hogy összetettek és az adott iparág sokféle termékének, műveleteinek ismereteit kell oktatni. A duális képzésben nehéz olyan vállalkozást találni, amely az adott szakma teljes termékpalettáját lefedi. Az iparágra jellemző a súlyos munkaerőhiány, amely egyben generálja a tanulók foglalkoztatását, de egyben gátolja a megfelelő szintű oktatást, mivel azon szakemberekből is komoly a hiány, akik az ismereteket átadhatják.

A jó gyakorlat feladat az, hogy egy-egy adott részmunka betanítása helyett, komplex áttekintő képességet igénylő, egymáshoz szorosan kapcsolódó munkaműveleteket sajátítsanak el a tanulók, önálló vagy részben önálló feladatmegoldással.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A projektmunka (projektfeladat) végrehajtása során a tanulók (felnőttképzési résztvevők) komplex feladatokat hajtanak végre általában irányítással.

A projektmunka lényege, hogy egy-egy tanulási (tananyag) egységet kell feldolgozni, végrehajtani. Projekt lehet maga a tervezési feladat, de az elkészült termék, munkafázis értékelése is. Projektet lehet egyénileg, párban és csoportban is végrehajtani. A projekt komplexitására jellemző, hogy a feladat (feladatsor) végrehajtását tervezni is kell. A tervezés során figyelembe kell venni a feladat összetettségét, a rendelkezésre álló időt, anyag és humánerőforrást is.

A projektoktatás egy olyan oktatási stratégia, amelyben a tanulás-tanítás folyamata átalakul. A projektoktatás célja, hogy az oktatók életszerű helyzetet teremtsenek, amelyben a tanulók a való életben előforduló problémákat oldanak meg. A projektoktatás során a tanulók felelősséget vállalnak a saját tanulásukért, és az önismeret, önellenőrzés és a társas értékelésre való törekvés is kialakul bennük. A projektoktatás kitágítja az iskolai kereteket és tevékenységorientált iskolamodellt követ. A projekttervezés során fontos a megvalósítandó feladatok előzetes megtervezése, a céléléréshez vezető megoldási módok kielemezése, és számszerűsíthető becslések megtétele a komplexitásra, költségekre, időtartamra, erőforrás igényre vonatkozóan. A megvalósítás során alapvető projektvezetői feladat a projekt jóváhagyott kereteinek betartása, aminek feltétele egy hatásos és hatékony projektcontrolling működtetése.

A projekt értékelése is komplex feladat, mely olyan pedagógiai ismereteket igényel, amely magába foglalja a komplex fejlesztő értékelés módszereit.

A projektek értékelése történhet a munka vezetője, a munka elvégzője, vagy ha többen végzik, a projektcsapat tagjai által, akár önértékeléssel akár egymás munkájának értékelésével is. Fontos, hogy az értékelés ne csak a hibákra, hanem az elvégzett munka pozitívumaira is kiterjedjen, és fejlesztő céllal történjen.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A jó gyakorlatok bemutatásánál fontos, hogy valós és megalapozott tapasztalatokon alapuljon.

Az élelmiszeripari szakmákban jó gyakorlatok lehetnek:

- a termelési folyamatok tervezése

- erőforrások felmérése, elemzése
- nyersanyagbeszerzés tervezése, lebonyolítása
- előkészítés és raktárkezelés, műveletek végrehajtása,
- feldolgozó műveletek vagy részműveletek végrehajtása, egyedileg vagy technológiai sorba épülve
- minőségbiztosítási feladatok végrehajtása
- élelmiszervizsgálatok, technológiai paraméter ellenőrzések, köztes vizsgálatok végrehajtása
- késztermékek ellenőrzése
- késztermékek kezelése, csomagolása
- dokumentációk elkészítése
- előzőleg már elkészült dokumentációk ellenőrzése
- takarítási feladatok
- részfeladatok értékelése
- összegző értékelés

Sikerkritériumok:

- A projektfeladatoknak pártatlanoknak, objektíveknek, érthetőnek és világosnak kell lenniük.
- az adott idő alatt megvalósíthatónak kell lenniük
- kerülniük kell az egyoldalú fókusz és a túlzott specializációt
- mérniük kell a meglévő szakmai kompetenciát és az elért tanulási eredményeket
- megbízható eredményeket kell nyújtaniuk
- valójában azt kell ellenőrizniük, amit a tartalom szempontjából ellenőrizniük kell.
- különbséget kell tenniük a különböző teljesítmények között
- gazdaságosnak kell lenniük
- produktumaiknak lehetőleg használhatóknak kell lenniük
- A projektfeladatoknak országosan összemérhetőnek kell lenniük
- meg kell felelniük a képzési és kimeneti követelményeknek, programkövetelmények előírásainak és egyben képezniük kell az adott munkakörrel, feladatkörrel kapcsolatos tevékenységeket, elvárásokat

Részletek, összegzés:

Projektfeladat kidolgozása	
Projektfeladat kidolgozásába bevont személyek, partnerek és munkamódszer ismertetése:	tanulók, felnőttképzési résztvevők, saját dolgozók, oktatók
A „jó projektfeladat” szempontjai:	KKK szempontjai, objektivitás, mérhetőség, gazdaságosság, megvalósíthatóság, idő tényező
(5) egyedi, az intézmény profiljához illeszkedő legyen:	egyeztetés az intézménnyel, képzési program
(6) kíváncsivá/motiválttá tegye a diákot:	megvalósíthatónak kell lennie, és értelmesnek (valós cél)
(7) munkaerőpiaci szempontból is releváns tudást mérjen:	értelmezhető feladat, valós és szükséges kompetenciák mérése, valós környezetben
(8) a szakmai újdonságok beépüljenek, friss, naprakész tudást mérjen:	oktató képzések, szakirodalom, új technológiák alkalmazása
Eszközök/típusfeladatok vagy szempontok megnevezése, amittől a diákok motiváltabbak a projektfeladatok megoldásában, felkelti érdeklődésüket, problémamegoldó készségüket:	Objektíveknek, az adott idő alatt megvalósíthatónak kell lenniük. Kerülniük kell az egyoldalú fókusz és a túlzott specializációt. Mérniük kell a meglévő szakmai kompetenciát és az elért tanulási eredményeket. Megbízható eredményeket kell nyújtaniuk. Valójában azt kell ellenőrizniük, amit a tartalom szempontjából ellenőrizniük kell. Különbséget kell tenniük a különböző teljesítmények között.

	Gazdaságosnak kell lenniük. Terméküknek lehetőleg használhatónak kell lenniük.
A projektfeladatok megoldásához preferáltan az infrastrukturális lehetőséghez mérten - igénybe vett újszerű eszközök/platformok, modern technológiák megnevezése és azok használatának/beépítési módjának ismertetése:	internet, kiterjesztett valóság, szimuláció
Témák, kérdések, amik tekintetében együttműködik/konzultál az oktatási intézmény és a duális képzőhely a projektfeladat kidolgozásának szakaszában:	Tananyagok egységei, új technológiák, tanulói viselkedések, módszertani kérdések, részfeladatok értékelése, javítási, módosítási feladatok
A jó gyakorlatok/jó projektfeladatok keresésének módja: (Pl. „versenytársak” figyelése, konzultáció partnerekkel stb.)	internet, szakmai fórumok, tanári fórumok, MI fórumok, továbbképzések, szakirodalom,
Egyéb minőségbiztosítási szempontok:	
Projektfeladat értékelése	
A szakmai tudás és kompetencia mérésén túl egyéb, az általánostól eltérő szempontok a projektfeladat értékelésénél:	- objektivitás - alkalmazható tudás értékelése - fejlesztő értékelés - komplex tudás mérése
A diákok számára adott visszajelzés módja a projektfeladat megoldásáról:	szöveges értékelés, %-os értékelés, munkahelyi minősítési rendszer szerinti értékelés, osztályozás, pénzjutalom
Az oktatási intézmény és a duális partner konzultációjának módja és témái a projektfeladatok kiértékelését követően: (Pl. a diákok eredményei, típus hibák stb.)	személyes egyeztetés, képzési program aktualizálás, iskolai mérés időközönként, írásbeli értékelés jellemzéssel

5. Építőipar

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

Építőipar sajátossága a projekt alapú munkavégzés, a szakmákon átívelő projektszemlélet. Alkalmazása rendkívül fontos, mert az ily módon megszerzett tudás lesz egyre inkább használható a munka világában is. A tanulók fejlesztésénél szükség van a gyakorlatias képzésre, az öntevékenységre. A tudás átadásának a projektalapú megközelítése arra irányul, hogy a tanuló, amit hall, amit lát, megtapasztal és amit gyakorlatban végez másképp rögzül. A projektoktatás a tanulóra helyezi a hangsúlyt. Az egyéni készségek fejlesztése mellett hangsúlyos a csoportfeladatok végzése, a közös munka, az egymásra figyelés egyaránt. Fontos, hogy a feladatoknak legyen produktuma és legyen mérhető a végén. Alkalmazása rendkívül előnyös, mert az ily módon megszerzett tudás használható munkavégzésnél, szakmai feladatok ellátásánál.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

Projekt alapú képzést egy fürdőszoba kivitelezésén szemléltette az előadó. A kivitelezés során több szakma összehangolására, szervezésére volt szükség. Az adott szakmában tanulók megismerték az egymásra épülő, egymás után következő munkafolyamatokat, a párhuzamosan végezhető feladatokat. A jó gyakorlat egy kis projekten, a fürdőszoba teljes kivitelezésén került bemutatásra az egyes szakmacsoportok tevékenységének megismerésével és összehangolásával.

A bemutatott gyakorlat a projekt alapú képzést felépítve ismertette meg tanulóival az egymásra épülő, egymás után következő munkafolyamatokat, a párhuzamosan végezhető feladatokat. Körültekintő szervezéssel egy kis projekt is, mint a fürdőszoba kivitelezése alkalmas arra, hogy az egyes szakmacsoportokban tanulók megismerjék a másik szakterületet, figyeljenek a már elkészült munkákra, úgy végezzék el a kiadott feladatokat, hogy a másik szakember munkáját ne tegyék tönkre. Gyakorlati tapasztalat, hogy amennyiben az egyes munkafolyamatok egymásra épülését tudják követni a tanulók, jobban megbecsülik egymás munkáját. A kis projekt alkalmas volt arra, hogy a tanulók anyagot gyűjtsenek a portfóliókhhoz. Ahhoz, hogy létre jöjjön a produktum, elkészüljön a fürdőszoba öt szakmát kellett felvonultatni. A tanulók öt szakma munkájának összehangolásában szereztek tapasztalatot.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

Gyakorlattá válás: kialakul egy projektfeladat, mely az évek során sok mintát, példát eredményez. A tevékenység központú, a cselekvés központú szakképzésben látják a tanulók a produktumot, amit létrehozta, melynek részesei voltak. Megtapasztalják az elmélet és a gyakorlat találkozását, az elméleti tudás gyakorlatba átültetését. Megismerik a tanulók, hogy érdemes a tervezéssel kezdeni, átgondolni a projektet. A szakoktatóval közösen határozták meg a kezdő feladatokat. Végig gondolják, mire kell figyelni, milyen lehetséges buktatókra lehet számítani, ha nincs felkészülés. A projektek egyedisége, változók meghatározása közös gondolkodásra ösztönzi a tanulót és az oktatót. Az eredmény, a produktum elérése a cél.

Lehetőség arra is, hogy párhuzamosan több projektet bonyolítsanak, miniprojektekkel foglalkozzanak. A projekt ötleteket a tanulóktól érdemes bekérni, bevonni őket már az ötletelés szakaszába.

A projekt alapú képzés cselekvési szintű, konkrét tanulási eredményekkel, kezdő és befejező időpont megadásával. Olyan produktum, melynek során a részfeladatok elvégzése is mérhető, értékelhető. Nagyfokú szabadságot és önállóságot biztosít a tanulónak és oktatói támogatással a célok kiválasztásában és a projektvégrehajtás szakaszaiban. Éles, megvalósult projekten történik a tudás, a szakmai ismeretek integrálása. Szabadabb és hatékonyabb tanulással, szélesebb módszertannal a feladatok érdekessé tételével megteremti a szakma iránti érdeklődést, a motivációt.

Sikerkritériumok:

Egy projekt akkor sikeres, ha megvalósul, létrejön a produktum. A jó gyakorlat bemutatása során meggyőződünk arról, hogy a produktum, a fürdőszoba, mely több szakképzős tanuló gyakorlati képzésének volt a színtere, megvalósult. Az egyes szakmák közötti sikeres együttműködésről és tervezésről, szervezésről bizonyosodhattunk meg a projektet bemutató prezentációból. Sikeresen teljesült a szakmák átívelése, a kivitelezési folyamat egymásra épülésével kapcsolatos tudás átadás.

A projekt folyamatában fontos szerepet játszó tényezők (akár pozitív megközelítéssel sikertényezőként megfogalmazva) jelentős hatással lehetnek a projekt sikerére.

Nem maradhat el az értékelés. Projekt értékelési szempontok, részfeladatok, mérföldkövek meghatározása és mérése. Bármilyen terjedelmű, méretű is a projekt célszerű meghatározni a részfeladatokat. Megfelelő értékelés szempontokkal a tanuló motivációjának növelése érhető el a szakmai gyakorlati tevékenység érdekében. Fejlődik a tanuló szakmai tudása, kompetenciája, önértékelése.

Részletek, összegzés:

Projektfeladat kidolgozása	
Projektfeladat kidolgozásába bevont személyek, partnerek és munkamódszer ismertetése:	Az egyes szakmákban tevékenykedő mikro- és kis vállalkozások.

A „jó projektfeladat” szempontjai:	Egyéni és csoportos feladat megoldás, amit az elejétől a végéig végre kell hajtani, legyen produktuma, legyen mérhető a végén.
A projektfeladattal kapcsolatos elvárások, témák rögzítettek a KKK-ban. Az Ön egyedi intézkedései annak érdekében, hogy a projektfeladat:	Keletkezik a végén egy „termék”. Figyelni kell, hogy mikor van értelme a csoportos projektfeladatnak. Egy fürdőszoba kivitelezésre nem lehet egyszerre több szakmát összeereszteni. Jellemzője, hogy nincsenek tantárgyak, komplex, minden tevékenység egy-egy feladat, amit el kell végezni. A tanulókból összeállított projektcsapat esetében, figyelni kell a csoporton belüli kapcsolatokra a kohézióra. Ismerni kell a tanulók képességeit. Csoportos projektfeladatban nagyon jól lehet őket motiválni. Az oktató szempontjából menedzseri feladatként kell kezelni.
Eszközök/típusfeladatok vagy szempontok megnevezése, amitől a diákok motiváltabbak a projektfeladatok megoldásában, felkelti érdeklődésüket, problémamegoldó készségüket:	Szempont a tevékenység központúság, a cselekvés központúság. Látják a tanulók a produktumot. • Végig kíséri kezdetétől a végéig, • részt vett benne, • rajta is múlt, hogy elkészült, ami büszkeséggel tölti el. • Fontos szempont az elmélet és a gyakorlat összehangolása. Mivel kell kezdeni, mire kell figyelni, végig kell gondolni, együtt kell dolgozni az oktatóval. • A tanuló kérdezhet, felelősséget kap, problémákat old meg, a munkáját értékeli. • A projektmunka szakmai és egyéb kompetenciákat is fejleszt. • Feladatorientált a munkafolyamatok egymás utáni, egymásra épülő lépéseit megtanulja.
Témák, kérdések, amik tekintetében együttműködik/konzultál az oktatási intézmény és a duális képzőhely a projektfeladat kidolgozásának szakaszában:	Az elméleti képzésre épülő gyakorlati projektfeladatok tervezése kapcsán: • össze kell hangolni az iskolában kialakított tanórak rendszerét és a duális partner időbeosztását, • az oktatók között egyműködést kíván, • építőipar sajátossága, hogy a kivitelezés szakaszában nem minden esetben esik egybe a tananyag szerinti elmélet és az adott témakör gyakorlata, • Van olyan tanuló, aki kihelyezhető a duális partnerhez, van, aki nem, vagy csak később és az is előfordul, hogy vissza kell küldeni a már kihelyezett tanulót az iskolába további fejlesztésre, felkészítésre.
A jó gyakorlatok/jó projektfeladatok keresésének módja: (Pl. „versenytársak” figyelése, konzultáció partnerekkel stb.)	A projektfeladatok meghatározása tudatos tervezést igényel. Első lépés a téma-keresés, célkitűzés. Eldöntendő kérdés, hogy ki választ projektet? A diák? Az oktató? Közös gondolkodást igényel és folyamatos konzultációt.
Egyéb minőségbiztosítási szempontok:	
Beavatkozásai/szempontjai, melynek hatására a projektfeladat, nemcsak a diákok egyéni	A projektfeladat kiválasztásánál a közös értékek figyelembevétel biztosíthatók az egyes szakmával

képességeihez igazodik, DE a szakmával kapcsolatos elvárásokat, így országos színvonalat is biztosítja:	kapcsolatos elvárások. A projektfeladat minden esetben produktummal zárul. A produktum elkészítése során biztosítani kell a tanulók kompetenciáinak fejlesztését, az együttműködést, az önállóságra nevelést, az innováció lehetőségét. Mindezek alapján a projektfeladatok értékelése minden szakmai képzésben azonos és országos színvonalú.
Projektfeladat értékelése	
A szakmai tudás és kompetencia mérésén túl egyéb, az általánostól eltérő szempontok a projektfeladat értékelésénél:	Meghatározható: • részfeladatok, mérföldkövek mérése, • kezdési időpontot és tervezett idő • az előrehaladás mérése minden részfeladat végén • a terv és a tény közötti eltérés, ami elkészült az úgy van e • folyamat szakszerű végrehajtásának kontrollja • ismeretek elsajátítása – szakmai elbeszélgetés, dokumentáció, teszt Tanuló tudatos felkészítése, támogatása.
A diákok számára adott visszajelzés módja a projektfeladat megoldásáról:	Tanuló értékelése tényeken alapuló, objektív. Tanulási/munkanapló Projektfeladat készítése során, folyamatosan, Interaktív Kérdezés, visszacsatolás Önértékeléskor- visszacsatolás projektmunka és gyakorlati munkavégzés részfeladatok, mérföldkövek

6. Épületgépészet

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

Az épületgépészet ágazati projektfeladatok elég komplexek és mivel az ágazaton belül lévő szakmák elég széles kört foglalnak magukba ezért összetettek is. Az egyik leginkább komplex szakma az épületgépész technikus, mivel az a szakma egybefoglalja a másik három szakmát. Ebből kifolyólag a vizsga időtartalma meglehetősen hosszú és projekt kiírása is elég összetett.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A projektfeladat elkészítéséhez szimulációs helyiségek használata ajánlott, melyen belül biztosítható a komplex projektfeladat kivitelezése, így időt, energiát és költséget csökkenthetünk. A feladatok összeállításakor minden esetben érdemes figyelembe venni, hogy egy feladaton belül több területet is le tudjunk fedni. Ezen felül természetesen a többi három szakmának a vizsgáztatását is el lehet ugyanitt végezni a későbbiekben külön – külön.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

Szimulációs helyiségek kialakítása, mely minél inkább tükrözi a valóságot. Változatos feladatok összeállítására ad lehetőséget ill. ágazaton belül alkalmas minden szakma lefedésére bemutatására. Könnyen átalakítható és univerzális.

Sikerkritériumok:

- Valószínű
- Összetett, bonyolultabb feladatok elvégzésére is alkalmas
- Akár a komplex ágazatot lefedheti
- Az előzetes szakmai képzés alkalmával is hasznosítható

Részletek, összegzés:

Projektfeladat kidolgozása	
Projektfeladat kidolgozásába bevont személyek, partnerek és munkamódszer ismertetése:	- Duális képzőhely - Szakoktatók - Megrendelők - Beszállítók - Szakképző iskola
A „jó projektfeladat” szempontjai:	Többféle projektfeladatot kell meghatározni, elkészíteni és megvalósítani. Az igazán jó projektfeladat az egy mindent átfogó komplex feladat, melyen keresztül a résztvevő nemcsak a tényleges szakmányaához köthető feladatot végzi el, hanem komplexen a tényleges feladat végrehajtás előtti és utáni feladatokat is. Az egyszerűbb és könnyebben kivitelezhető feladatok általában azért ettől rövidebbek a duális gyakorlati képzés keretén és a szakmai vizsgákon belül. A képzési program kialakításakor mindenképp szükséges több átfogó komplex projektfeladat végrehajtására lehetőséget adni. Itt figyelembe kell venni, hogy a tanuló a lehető legtöbb időben részt tudjon venni a valós termelési körülményekben.
(9) egyedi, az intézmény profiljához illeszkedő legyen:	A kivitelezések alkalmával felmerült egyedi problémák átültetése a projektfeladatokba.
(10) kíváncsiá/motiválttá tegye a diákot:	Az iparban felmerülő tervezési hibák bemutatása, kivitelezési egyedi megoldások bemutatása, felmerülő egyedi problémák megoldási lehetőségének feltárása.
(11) munkaerőpiaci szempontból is releváns tudást mérjen:	Az összeállított projektfeladat releváns legyen, ne legyen nagyon elrugaszkodott. A tanuló szakmai felkészültségét, tudását mérje. Több alternatívát kell felkínálni a projektfeladat kivitelezése során, melyből a diák a szakmai tapasztalata alapján választhat a kivitelezés során. A szóbeli beszélgetés alkalmával érvelni kell választása mellett és szakmailag alá is kell támasztani.
(12) a szakmai újdonságok beépüljenek, friss, naprakész tudást mérjen:	Problémamegoldó készség fejlesztése. Szakmán belül alkalmazott legújabb technikai megoldások alkatrészek és felhasználási lehetőségük ismerete. Szakmán belül használt legújabb eszközök, gépek alkalmazási lehetőségének és használatának ismerete.
A projektfeladatok megoldásához preferáltan - az infrastrukturális lehetőséghez mérten - igénybe vett újszerű eszközök/platformok, modern technológiák megnevezése és azok használatának/beépítési módjának ismertetése:	Automatizált szerelvények beépítése, beüzemelése és szabályozása pl.: infrás csaptelep – öblítőrendszer, okos eszközök – alkalmazásokkal történő felprogramozások pl.: termosztátok.

Témák, kérdések, amik tekintetében együttműködik/konzultál az oktatási intézmény és a duális képzőhely a projektfeladat kidolgozásának szakaszában:	Projektfeladat kivitelezésének fizikai – anyagi korlátjainak feltárása. Szakmailag megfelelő és helytálló feladat összeállításának kidolgozása.
A jó gyakorlatok/jó projektfeladatok keresésének módja: (Pl. „versenytársak” figyelése, konzultáció partnerekkel stb.)	Ötletbörze, amin részt vesz a duális képzőhely szakoktatója, kivitelezésben részt vevő vezetők esetleg kollégák, szakképző intézmény kollégái.
Egyéb minőségbiztosítási szempontok:	
Az egyenletes terhelés/időbeosztásra érdekében tett vizsgaszervezési jó gyakorlatai:	A projektfeladat kiírásában javaslatot lehet tenni a feladat elvégzéséhez szükséges idő beosztására ezáltal a diák könnyebben nyomon tudja követni a sorrendiséget és az időbeosztását, így elkerülhetőbb a vizsga végi szétszórtság, kapkodás és egy esetleges munkabaleset.
Projektfeladat értékelése	
A diákok számára adott visszajelzés módja a projektfeladat megoldásáról:	Szakmai konzultáció biztosítása a vizsga után.
Az oktatási intézmény és a duális partner konzultációjának módja és témái a projektfeladatok kiértékelését követően: (Pl. a diákok eredményei, típus hibák stb.)	Vizsga feladatairól, kivitelezéséről és eredményességéről készül egy összefoglaló, melyet közösen (szakképző iskola, duális partner) szóban ki kell értékelni. Erről feljegyzést kell készíteni a későbbi projektfeladatok összeállításához.

7. Gépészet

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A gépészetben nagy általánosságban, két különböző módon kezdhetünk hozzá a feladat elvégzéséhez, meglévő rajz alapján pl. egy alkatrész elkészítése saját terv elkészítése és lerajzolása

A projektfeladat a gépészetben egy olyan összetett feladatsor elvégzése, amelyben a diákok számot adnak eddigi ismereteikről, tapasztalatukról, egyéni vagy csoportos formában. Következetes cselekvésre készítet. Segíti az önálló gondolatok kibontakozását. Tervezésre, ütemezett egymásra épülő munkára, kreatív megoldásokra készítet.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

AA lakatos és a hegesztő tanulók önálló választásuk szerint, egyéni vagy csoportos feladatok hajtanak végre a szakértő által tapasztaltak szerint

A lakatosoknak egy megadott méretben zártszelvényből beépíthető nyílászáró készítése saját ötlet alapján, amely tartalmazta a tokot, jobbra vagy balra nyíló ablakkeretet, hőszigetelt üvegezéssel, slit-kilincs, biztonsági zár be és felszerelésével, festett alapozó felületkezeléssel.

A hegesztőknek egy 800mm átmérőjű nyolc szögletű „tartály” fenék elkészítése 12mm lemezzavastagságú alapanyagból, merőleges merevítőkkal, melyeket négy féle hegesztő eljárással állítható össze.

A tanulók önállóan és 23-fős csoportokban dolgozva is sikeres tevékenységet folytattak.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A diákok olyan komplex feladatokat kapnak, melyek mindkét területen összegezték az adott szakma sajátosságait. Sikerkritériumok:

Az esetleges kompetencia vagy tudásbéli felzárkóztatás folyamatos sikerélményt kell biztosítani a tanulónak, hogy az érdeklődésüket fenn tudjuk tartani, és hogy az önálló gondolataikat meg is tudják valósítani.

Részletek, összegzés:

Projektfeladat kidolgozása	
Projektfeladat kidolgozásába bevont személyek, partnerek és munkamódszer ismertetése:	Osztályfőnök, iskolai szakma tanár, szakoktató. A feladatot a diákok írásban kapták.
(1) egyedi, az intézmény profiljához illeszkedő legyen:	Anyaghasználat, anyagvastagság, hegesztő eljárások.
(2) kíváncsivá/motiválttá tegye a diákot:	Önálló tervezés, önálló munkavégzés.
(3) munkaerőpiaci szempontból is releváns tudást mérjen:	Konkrét következtetések levonása a tervezés, rajzolás, kivitelezés során.
(4) a szakmai újdonságok beépüljenek, friss, naprakész tudást mérjen:	Pl. a csomópontok vagy a zár helyének kialakításánál használja-e, és ha igen, hogy használja a rendelkezésre álló gépeket, eszközöket.
Eszközök/típusfeladatok vagy szempontok megnevezése, amiktől a diákok motiváltabbak a projektfeladatok megoldásában, felkelti érdeklődésüket, problémamegoldó készségüket:	Szövegértés. Tervezés. Rajzolás. Ütemterv (műszaki leírás) Alapanyag választás. Mérés. Darabolás. Összeállítás. Felületkezelés. (probléma megoldás, segítség kérés)
A projektfeladatok megoldásához preferáltan- az infrastrukturális lehetőséghez mérten - igénybe vett újszerű eszközök/platformok, modern technológiák megnevezése és azok használatának/beépítési módjának ismertetése:	Asztali számítógép. Kivetítő.
Témák, kérdések, amik tekintetében együttműködik/konzultál az oktatási intézmény és a duális képzőhely a projektfeladat kidolgozásának szakaszában:	A feladatokat a duális partner javasolta, az iskola jóváhagyásával. Személyenként egyeztetés az önálló vagy csoportos munka lehetőségét.
A jó gyakorlatok/jó projektfeladatok keresésének módja: (Pl. „versenytársak” figyelése, konzultáció partnerekkel stb.)	A gyártásban egyébként is előforduló feladatokat használta.
Egyéb minőségbiztosítási szempontok:	
Beavatkozásai/szempontjai, melynek hatására a projektfeladat, nemcsak a diákok egyéni képességeihez igazodik, DE a szakmával kapcsolatos elvárásokat, így országos színvonalat is biztosítja:	A személyre szabott oktatói segítség projekt bármely szakaszában rendelkezésre áll. (tervezés, használhatóság, esztétikum)
Projektfeladat értékelése	
A szakmai tudás és kompetencia mérésén túl egyéb, az általánostól eltérő szempontok a projektfeladat értékelésénél:	Megfelelő alapanyag választás. Esztétikum. Kreativitás.
A diákok számára adott visszajelzés módja a projektfeladat megoldásáról:	Szóbeli értékelés az iskolával közösen.
Az oktatási intézmény és a duális partner konzultációjának módja és témái a projektfeladatok kiértékelését követően: (Pl. a diákok eredményei, típus hibák stb.)	A konzultációk személyesen és elektronikus módon történtek. Témái: Szövegértés.

	Tervezés. Rajzolás. Ütemterv. (műszaki leírás) Alapanyag választás. Mérés, darabolás Összeállítás Felületkezelés
--	--

8. Informatika - és távközlés

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A szakmai záróvizsga egyik kiemelt vizsgarésze a projektfeladat elkészítése és bemutatása. A projektfeladatot több hónap alatt készítik el a tanulók 2 vagy 3 fős csapatokban. A projektek konkrét témájának és céljának kijelölése a szakképzési intézmény és/vagy a duális partner feladata, de formáját és struktúráját a KKK részletesen szabályozza. A megfelelő projektek kiválasztása, a csapatok létrehozása, a munka nyomon követése és segítése komoly kihívás egy szakképzési intézmény oktatói gárdája számára, mert az oktatók nagy része nem projekteken szocializálódott, így nincs hosszútávú, valós tapasztalata ezen a téren.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

Az alábbiak emelhetők ki az ÁKK ezzel projektfeladattal kapcsolatos gyakorlata kapcsán:

- a tanulókat nem a szakmai záróvizsga projektfeladata kapcsán szervezik először csapatokba, ezeknek a csapatoknak a kialakítására már jóval korábban, a képzés kezdeti szakaszában sor kerül;
- a projektfeladat témáját a tanulók választják ki, de az -ÁKK validálja, hogy az megfelelő komolyságú, megfelel-e az általános normáknak (másokat sértő, zavaró tartalom nélküli) és az iparági elvárásokra reflektál-e;
- a projektmunka 10-11 hónappal a szakmai záróvizsga előtt kezdődik;
- minden csapatnak van kijelölt, szakmai munkatapasztalattal rendelkező mentora.

Továbbá gyakorlat alakult ki a képzőközpontnál arra, hogy a képzés során létrejön egyfajta nem formális portfólió. Az informatika és távközlés ágazat szakmaiban nincs a képzési- és kimeneteli követelményekben specifikus előírás portfólió készítésre a képzés során, így módon ez nem egy céltermék ebben az esetben, hanem egy organikusan kialakuló munkagyűjtemény. Az ÁKK-ban megvalósuló duális szakképzés során a tanulók számos önállóan (illetve csapatban) elkészítendő projektfeladatot kapnak, ezek többnyire egy kódbázisban realizálódnak, amit GitLab szerveren tárolnak és osztanak meg. Ezekből a képzés során létrejön egy publikus szakmai portfólió, ami a leendő potenciális munkáltatók számára is részletes képet fest a tanuló felkészültségéről és munkájának minőségéről.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

Az ÁKK szakmai záróvizsga projektfeladatával kapcsolatos gyakorlata nem tekinthető kifejezetten egyedinek vagy újszerűnek, példaértéke abba rejlik, hogy bemutatja miként lehet ezt korrektül és célszerűen megszervezni.

Sikerkritériumok:

A siker kritériuma az, hogy az elkészült projektmunkák a szakmai záróvizsga során magas, a maximumhoz közeli értékelést kapjanak.

Részletek, összegzés:

Projektfeladat kidolgozása	
Projektfeladat kidolgozásába bevont személyek, partnerek és munkamódszer ismertetése:	A projektfeladatok kidolgozását minden csapat esetén kijelölt mentor végzi, aki az esetek többségében az egyik cég oktatóközpontjának mérnökoktatója, de esetenként az is előfordul, hogy az alapító partnercégek valamelyik mérnöke látja el ezt a feladatot.
A „jó projektfeladat” szempontjai:	Megfelel az ipari sztenderdeknek, valós problémára ad megoldást, magas, a „piacon is eladható” minőséget valósít meg.
(13)egyedi, az intézmény profiljához illeszkedő legyen:	Az egyediséget validálja az intézmény, de nincs elvárás azzal kapcsolatban, hogy az intézmény profiljához illeszkedjen.
(14)kíváncsivá/motiválttá tegye a diákot:	Arra ösztönzi a diákokat, hogy olyan projektet válasszanak, ami az érdeklődési körükbe esik, így a megvalósítása örömet jelent számukra.
(15)munkaerőpiaci szempontból is releváns tudást mérjen:	A korábbi kötelező projektek során a megvalósítás során komoly elvárást támasztanak a tanulók felé, hogy a munkaerőpiacon elvárt eszközökkel és munkamódszerekkel dolgozzanak, így a zárófeladat során ezt a kultúrát már hozzák magukkal.
(16)a szakmai újdonságok beépüljenek, friss, naprakész tudást mérjen:	Az előző pontban megfogalmazottak ide is érvényesek.
Eszközök/típusfeladatok vagy szempontok megnevezése, amiktől a diákok motiváltabbak a projektfeladatok megoldásában, felkelti érdeklődésüket, problémamegoldó készségüket:	A korábbi kötelező projektek során olyan feladatokat kell elvégezniük, melyek érdekesek, inspiráló szakmai kihívást jelentenek, így a tanulók hasonlóra törekcszenek a saját projektjük kiválasztása során is.
A projektfeladatok megoldásához preferáltan- az infrastrukturális lehetőséghez mérten - igénybe vett újszerű eszközök/platformok, modern technológiák megnevezése és azok használatának/beépítési módjának ismertetése:	Az ÁKK számára fontos irányelv, hogy a legújabb technológiák (pl. mesterséges intelligenciával támogatott eszközök, ChatGPT, GitHub, CoPilot, új keretrendszerek stb.) azonnal megjelenjenek a képzésben. Arra ösztönzik a tanulókat, hogy ezeket a projektfeladat megvalósítása során is aktívan alkalmazzák.
Témák, kérdések, amik tekintetében együttműködik/konzultál az oktatási intézmény és a duális képzőhely a projektfeladat kidolgozásának szakaszában:	A feladatok kidolgozásának szakaszában nincs célirányos kommunikáció erre vonatkozóan az oktatási intézmény és az ÁKK között. Ugyanakkor a tanulók előmenetelével kapcsolatban van rendszeres státusz megbeszélés, ahol természetesen ez a terület is szerepet kap.
A jó gyakorlatok/jó projektfeladatok keresésének módja: (Pl. „versenytársak” figyelése, konzultáció partnerekkel stb.)	A projektfeladatokat a tanulók választják ki, de mintát kapnak a korábbi kötelező projektek során kijelölt feladatoknál.
Egyéb minőségbiztosítási szempontok:	
Beavatkozásai/szempontjai, melynek hatására a projektfeladat, nemcsak a diákok egyéni képességeihez igazodik, de a szakmával kapcsolatos elvárásokat, így országos színvonalat is biztosítja:	A projektfeladatokkal kapcsolatos minőségbiztosítást a kijelölt mentor látja el. Az ő feladata, hogy idejében felismerje, ha a feladat megvalósítása nem halad megfelelő ütemben, az elkészült részfeladat minősége nem megfelelő, vagy ha a tanulóknak nehézségez okoz a projekt valamelyik eleme. Ha ilyen problémát realizál a mentor, akkor egyénileg tesz javaslatot a korrekcióra.
Az egyenletes terhelés/időbeosztásra érdekében tett vizsgaszervezési jó gyakorlatai:	Projektszervezési ismereteket is tanulnak, ahol elsajátítják a megfelelő projekttervezés és időmenedzsment gyakorlatát.

	A vizsgát a centrumokban működő vizsgaközpontok szervezik, így erre nincs közvetlen ráhatása az ÁKK-nak.
Projektfeladat értékelése	
A szakmai tudás és kompetencia mérésén túl egyéb, az általánostól eltérő szempontok a projektfeladat értékelésénél:	A vizsgát a centrumokban működő vizsgaközpontok szervezik, így a projektfeladatok értékelésének szempontjait is a vizsgaközpont alakítja ki, így erre nincs közvetlen ráhatása az ÁKK-nak.
A diákok számára adott visszajelzés módja a projektfeladat megoldásáról:	A mentortól kapnak folyamatosan visszajelzést.
Az oktatási intézmény és a duális partner konzultációjának módja és témái a projektfeladatok kiértékelését követően: (Pl. a diákok eredményei, típus hibák stb.)	A vizsgát követő státusz megbeszélés során a ÁKK értékelő visszajelzést kér az iskolától, ezeknek a tapasztalatait visszacsatolásként használva végzik el a szükséges változtatásokat.

9. Kereskedelem

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A tanulók szakmai felkészültségének hiteles mérése a szakma sokrétősége miatt bonyolult folyamat. A szakmai vizsga alkalmával szükséges a megfelelő szintű szakmai és a gyakorlati működési ismeretek elsajátításának megállapítása, erre egy megfelelő eszköz a duális képzésben alkalmazott projektfeladat. Az egyes üzletek választéka és felszereltsége, kiszolgálóhelyiségei nagymértékben eltérnek egymástól, ezért nem minden kereskedelmi egység tud megfelelni vizsgahelyszíneként. A KKK meghatározza a kereskedelem ágazatban, hogy a helyszín egy működő üzlet vagy tanbolt lehet és azt is, hogy milyen eszközökkel és feltételekkel kell rendelkeznie a vizsga helyszíneknek.

A tanulók szakmai felkészültségét nem lehet egy szempont szerint felmérni és értékelni, mert az elméleti ismeretek elsajátítása nem jelenti azt, hogy a tanuló a gyakorlatban képes azt alkalmazni. Az elméleti ismeretek gyakorlatba ültetésére jó megoldás a duális felkészítés, mivel a képzési program minden tananyagegységet tartalmaz, amely a KKK-ban szerepel és ezeket az oktatási intézmény és a duális képzőhely egymás közt felosztva adja át a tanulók számára.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A vizsgált rendszerben a projektfeladat vizsgarész két elemből áll, az egyik eleme a portfólió készítése és bemutatása. A második eleme a projektfeladat, ami egy teljes képet ad a tanuló szakmai felkészültségéről folyamatismeretéről és tudásáról.

A projektfeladatban az áruforgalmi feladatokból összeállított öt tételből húz egyet a tanuló, amelyet végrehajt és bemutat.

1. Áruátvétel
2. Raktározás
3. Értékesítési szituáció
4. Pénztárgép kezelés
5. Vevői panasz kezelés

Ezekre a feladatokra a duális képzőhelyen készül fel a tanuló először elmondják, majd megmutatják neki a folyamatot, ezt követően közösen az oktatóval, majd önállóan végzi el a feladatot. A tanuló felkészülésében az oktató folyamatosan felügyeli és támogatja, hogy a megfelelő ismereteket megszerezze és a szakmai fogásokat elsajátítsa.

Tanulási eredmény alapú képzést valósítunk meg, ennek egyik alappillére a projektfeladat. A szakmára érvényes vizsgakövetelmény szerinti tartalommal készített gyakorlati feladatsor és központi szóbelivizsga-tételsor alapján lebonyolított szóbeli és a gyakorlati vizsgatevékenység együttesen minősül projektfeladatnak. A projektfeladatot a KKK előírása alapján készíti el a tanuló, vagy a képzésben résztvevő személy az oktatási intézmény és a duális képzőhely oktatóinak támogatásával. A projektfeladatot nem egy sablon szerint, hanem szakmánként eltérő módon a KKK előírásai alapján kell megvalósítani. A portfólió bemutatása a vizsga első része, amely keretében a tanuló az általa készített bemutató dokumentumot a vizsgabizottság részére előad. Ennek szerkezeti elemei az önéletrajz, iskola, duális képzőhely bemutatása a gyakorlati munkahelyen megismert munkafolyamatok bemutatása és a munkahelyen kapott értékelések ismertetése. Ezen keresztül megismerjük a tanulót és a szakmai életútját. A projektfeladat második része a helyzetgyakorlat, amely keretében a KKK előírásainak megfelelő számú tételsorból húz egyet a tanuló, amelyet elvégez, végrehajt a vizsgabizottság előtt. Mindezt úgy, hogy közben szóban ismerteti a folyamatot az arra vonatkozó szabályokat és bemutatja az alkalmazott eszközöket és azoknak a használatát, majd válaszol a vizsgabizottság által feltett kérdésekre.

Ez a rendszer egy teljes képet ad a tanuló szakmai felkészültségéről, folyamatismeretéről és tudásáról.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A projektfeladat komplexitása jelenti az egyediségét, mivel nem sablonszerű, hanem az egyes szakmákra jellemző speciális szakmai tudás és gyakorlati ismeretek felmérésére és értékelésére is alkalmas. A vizsgabizottság számára egy széles körű betekintést biztosít a tanuló felkészültségének a meghatározásához, mivel többfajta készség és kompetencia alkalmazása szükséges a feladatok teljesítéséhez. A tanulók az oktatási intézményben és duális partnernél szerzett alapos szakmai ismeretek birtokában magabiztosan tudják teljesíteni a napi működésben alkalmazott feladatvégrehajtásokat, amit már többször elvégeztek, ezért rutinszerű munkavégzést láthatunk. Amennyiben vannak hiányosságok, azok a munkafolyamat megakadását és a nem megfelelő megvalósítását eredményezik, ezek a tényezők egyértelműen beazonosíthatók a vizsgabizottság számára és a megfelelő értékelés kialakítását segítik.

Sikerkritériumok:

A projektfeladat sikerességét meghatározza:

- A szakmai ismeretek elsajátítása.
- Az alapos szakmai ismeretek gyakorlati alkalmazása.
- A szakkifejezések szakszerű használata.
- Hitelessé teszi a helyzetgyakorlat bemutatást a saját gyakorlati tapasztalatok ismertetése.
- A tanulók a munkaterületen önállóan elvégzik a számukra meghatározott feladatot, ez a legfontosabb sikerkritérium, hogy nem igényelnek segítséget.
- A szakmai elméleti és gyakorlati ismeretekkel rendelkezik.
- Tudja használni a feladatmegvalósításhoz szükséges eszközöket.
- A szabályokat ismeri.
- A szakmájához tartozó folyamatokat önállóan képes elvégezni.

Részletek, összegzés:

Projektfeladat kidolgozása	
Projektfeladat kidolgozásába bevont személyek, partnerek és munkamódszer ismertetése:	Oktatási intézmény és a duális partner oktatói. Szakmai oktatók.
A „jó projektfeladat” szempontjai:	A munka során alkalmazott tanulási eredmények bemutatása és a feladatutasítás megértése. A feladat megvalósítás minősége, a megvalósítás lépéseinek sorrendje. A kereskedelembe használt dokumentumok ismerete és kezelése.

	A kereskedelemben használt gépek, eszközök rendeltetésszerű használata, munka-, tűz- és balesetvédelmi, környezetvédelmi és egészségügyi előírások betartása. Szakszerű kommunikáció a vevőkkel és munkatársakkal. A saját munkájával szemben támasztott igényesség. Személyi higiénia.
(5) egyedi, az intézmény profiljához illeszkedő legyen:	A munkafolyamat fényképes bemutatása lépésről lépésre az eszközhasználat esetében.
(6) munkaerőpiaci szempontból is releváns tudást mérjen:	Működő kasszában és pultokban történő kiszolgálás elsajátítása a gyakorlati munkavégzés alkalmával.
(7) a szakmai újdonságok beépüljenek, friss, naprakész tudást mérjen:	A technológiai újdonságok megismertetésre kerülnek a tanulókkal is. Az új eszköz vagy rendszer bevezetése alkalmával a felkészítési tréningeken a tanulók is részt vesznek, a munkatársakkal együtt ismerik meg az újdonságokat.
Témák, kérdések, amik tekintetében együttműködik/konzultál az oktatási intézmény és a duális képzőhely a projektfeladat kidolgozásának szakaszában:	A speciális eszközhasználat és dokumentációk esetében történik meg.
Egyéb minőségbiztosítási szempontok:	
Az egyenletes terhelés/időbeosztásra érdekében tett vizsgaszervezési jó gyakorlatai:	A KKK-ban meghatározott időhatárok tartása kiemelten fontos.
Projektfeladat értékelése	
A szakmai tudás és kompetencia mérésén túl egyéb, az általánostól eltérő szempontok a projektfeladat értékelésénél:	Szakmai újdonságok ismertetése, konkurenciakövetés bemutatása. A projektfeladathoz kapcsolódó működési folyamatokat az év során folyamatosan el kell sajátítani és be kell gyakorolni, nem szabad mindent az utolsó időszakra halasztani.
A diákok számára adott visszajelzés módja a projektfeladat megoldásáról:	A feladatok megvalósítása úgy történik, hogy először egy rutinos oktató leoktatja az adott működési folyamatot elméletben, majd megmutatja a tanuló számára, hogy kell elvégezni. Ezt úgy mondjuk, hogy az „oktatót árnyékolja” a tanuló. Tehát figyeli a folyamat megvalósítást az eszközhasználatot. Ezt követően közösen végzik el a feladatot, majd az „oktató árnyékolja” a tanulót és figyeli a helyes megvalósítást. Amikor szükséges, megállítja, vagy korrigálja a feladatvégrehajtást és visszajelzést ad, hogy kell helyesen eljárni. A hiba kijavítása után tovább folytatja a tanuló a folyamatot.
Az oktatási intézmény és a duális partner konzultációjának módja és témái a projektfeladatok kiértékelését követően: (Pl. a diákok eredményei, típus hibák stb.)	Együtt kell működni a megvalósításban mind a két partnernek és a tanulónak. Az értékelési tapasztalatokat meg kell osztani és a hiányosságokat ki kell javítani, azokra kiemelten kell figyelni.

10. Környezetvédelem - és vízügy

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A projektfeladatok megalkotásában a vízügyi igazgatóságok technikumban tanító munkatársai segítséget nyújtanak, ugyanúgy, mint korábban a gyakorlati vizsgák feladatainak összeállításában. A KKK-ban meghatározott szakmai feladatrészek szerinti, a gyakorlatban is előforduló vizsgatevékenységet látnak el a vizsgázók.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A projektfeladat része az elemzési tevékenység is:

- szakmai szöveg elemzése, értelmezése,
- a szakmai szövegből következtetések megfogalmazása,
- a szövegből a feladat meghatározás megállapítása,
- önálló szakmai szövegalkotás,
- szakmai számítások,
- folyamat modellezése,
- következtetések megfogalmazása

Mérési, vizsgálati és ábrázolási tevékenységet is végeznek a vizsgázók. Számot adnak értékelési képességükről is. Mindezt a valóságban is előforduló komplex feladat végrehajtása során teszik.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A projektfeladat a KKK-ban meghatározott elvárásoknak megfelelő. Több feladatrészből áll:

- elemzés,
- értelmezés,
- mérés/operatív feladat megoldása,
- ábrázolás,
- értékelés

A tanulók képességeit, készségeit, kompetenciáit a feladatrészek megoldása jól tükrözi.

Sikerkritériumok:

A környezetvédelmi technikus vizsgán a projektfeladat több vizsgarészből áll.

- A. Környezetvédelmi vizsgálat
- B. Műszeres analitika, mérés

Az A és B vizsgarész több részfeladatból tevődik össze. Valamennyi részterület tartalmaz mérési, adatkezelési és elemzési tevékenységet. A vizsgarész összetettsége jól tükrözi a vizsgázó tudását. A tanuló számot ad a gyakorlatok során megtanultakról, élet szerűen tudja a tanultakat alkalmazni a feladat ellátása során.

A több feladatrészből álló vizsgatevékenység minden ágazat számára javasolt, mert a tanuló eltérő kompetenciáit részfeladatonként jól lehet értékelni.

Részletek, összegzés:

Projektfeladat kidolgozása	
Projektfeladat kidolgozásába bevont személyek, partnerek és munkamódszer ismertetése:	A projektfeladat kidolgozásában az iskolában tanító óraadó partnerek is közreműködnek.
A „jó projektfeladat” szempontjai:	
A projektfeladattal kapcsolatos elvárások, témák rögzítettek a KKK-ban. Az Ön egyedi	

intézkedései annak érdekében, hogy a projektfeladat:	
(8) egyedi, az intézmény profiljához illeszkedő legyen:	A duális partner életszerű feladatai alapján ad javaslatot a projektfeladathoz (pl. konkrét mérési, vízkárelhárítási, analitikai feladat).
(9) kíváncsivá/motiválttá tegye a diákot:	A megfogalmazott feladat adjon lehetőséget a tanuló önálló, kreatív ötletei megvalósítására a törzs tananyagon túlmenően.
(10)munkaerőpiaci szempontból is releváns tudást mérjen:	Konkrét munkahelyi körülmények között, valós tartalmú feladattal álljon a vizsgarész, amit a tanuló már a munkahelyen tapasztalt, gyakorolt, végzett.
(11)a szakmai újdonságok beépüljenek, friss, naprakész tudást mérjen:	A duális partner a naprakész tudáshoz szükséges eszközöket az iskola rendelkezésére bocsátja, időközönként az oktatóknak a munkahelyen ismeretbővítő továbbképzést tart.
Eszközök/típusfeladatok vagy szempontok megnevezése, amiktől a diákok motiváltabbak a projektfeladatok megoldásában, felkelti érdeklődésüket, problémamegoldó készségüket:	A legmodernebb digitális eszközök (mérési, analitikai) kezelésének megtanítása a duális partnernél/iskolában, ami felkelti a diákok érdeklődését.
A projektfeladatok megoldásához preferáltan - az infrastrukturális lehetőséghez mérten - igénybe vett újszerű eszközök/platformok, modern technológiák megnevezése és azok használatának/beépítési módjának ismertetése:	Modern analitikai eszközök, mérési eszközök, modellek, mesterséges intelligencia alkalmazása a szakterületen.
Témák, kérdések, amik tekintetében együttműködik/konzultál az oktatási intézmény és a duális képzőhely a projektfeladat kidolgozásának szakaszában:	Életszerű feladatot fogalmazzon meg a duális partner, biztosítsa azok megoldásához a szükséges eszközöket a vizsgán.
A jó gyakorlatok/jó projektfeladatok keresésének módja: (Pl. „versenytársak” figyelése, konzultáció partnerekkel stb.)	Tapasztalatcsere más intézményekkel.
Egyéb minőségbiztosítási szempontok:	
Beavatkozásai/szempontjai, melynek hatására a projektfeladat, nemcsak a diákok egyéni képességeihez igazodik, DE a szakmával kapcsolatos elvárásokat, így országos színvonalat is biztosítja:	A duális partnerek és az iskola időszakonként megbeszélést tart. Amennyiben van középírányító szervezet, iránymutatásával segíti az egyenszilárdság megteremtését.
Projektfeladat értékelése	
A szakmai tudás és kompetencia mérésén túl egyéb, az általánostól eltérő szempontok a projektfeladat értékelésénél:	A tanuló kommunikációs és digitális készségét, kreativitását, találékonyságát is javasolt mérni, értékelni.
A diákok számára adott visszajelzés módja a projektfeladat megoldásáról:	Szóban és írásban egyaránt, szóban konzultatív formában.
Az oktatási intézmény és a duális partner konzultációjának módja és témái a projektfeladatok kiértékelését követően: (Pl. a diákok eredményei, típus hibák stb.)	A konzultáció jelenléti, kiértékelik a tanulók teljesítménye alapján a feladatokat, esetenként módosító javaslatokat tesznek, típus feladattárat hoznak létre.

11. Közlekedés – és szállítmányozás

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

Az általánosítható, így az ágazatunkra is vonatkoztatható problémák a projektfeladat megvalósításával kapcsolatban a következők:

- a projektfeladat megjelenése és annak értelmezése/elhelyezése a vizsgáztatás rendszerében
- a projektfeladat előírásainak (lebonyolítás, végrehajtási idő, technikai háttér) szakmánkénti lényeges eltérése
- portfólió megjelenése a projektfeladat vizsgarészben (átfedés a „Portfólió” résszel)

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A projekt alapú feladatok megjelenése a Közlekedés és szállítmányozás ágazatban már elkezdődött pl. a MÁV csoport vállalatának részvételével megvalósuló duális képzésekben.

Ebben az értelmezésben a következő gyakorlati megoldásokat alkalmazzuk:

- A KKK-ban megfogalmazott követelmények betartása mellett, az adott képzési helyszínen alkalmazott vasúti technológiáknak (pl. adott típusú biztosítóberendezés, vagy alkalmazott járműállomány stb.) megfelelő feladatok megfogalmazása. Ez azzal is jár, hogy ugyanazon szakmához, az ország eltérő területein más-más konkrét projekt feladatok fognak tartozni, hiszen eltérőek a „körülmények”.
- A projekt alapú feladatok (szinte)mindig valamilyen szintű együttműködést is megkívánnak a szakmát tanuló diákoktól, ezért a csoportos munkavégzésre is felkészítenek.
- A jó projekt feladat alkalmat ad arra is, hogy a szakmához szorosan nem köthető elemeket is bevonhassanak a diákok a megoldás folyamatába. Ez elősegíti, hogy jobban átlássák az olyan nagy rendszerek működését, mint pl. a vasút (ahol a „szakma” a forgalom irányítás” -ról szól, de egyáltalán nem baj, ha a tanulóknak vannak kapcsolódó ismereteik pl. a biztosító berendezések, a távközlési elemek, a járművek működéséről stb.)

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A projekt alapú feladatok újszerűsége abban mutatkozik meg, hogy tud a duális partner lehetőségeihez (és ezen keresztül a leendő munkavállalójával kapcsolatos szakmai elvárásaihoz) alkalmazkodni.

Sikerkritériumok:

- Már a képzési program elkészítésekor fel kell hagyni a hagyományos tantárgy alapú tervezéssel és a projekt alapú megvalósításra kell fókuszálni.
- A képzési program elemeit ebben az esetben a KKK-k kompetenciáit lefedően kell meghatározni.
- A képzés időzítését (időbeli megvalósítását) lehetőleg tömbösítéssel kell illeszteni a projekt feladatok kivitelezéséhez. Ez fokozott egyeztetést igényel a duális képző és a szakképző intézmény között, főleg a szakmai képzés első két évében (technikusi képzés esetén).
- Az ilyen formában megvalósított képzés esetén nem lesz akkora „meglepetés” majd a vizsgán a projektfeladat megvalósítása.

Részletek, összegzés:

Projektfeladat kidolgozása	
Projektfeladat (1. értelmezés) kidolgozásába bevont személyek, partnerek és munkamódszer ismertetése:	A duális partner helyi szakembereinek bevonásával készülnek el a képzés során alkalmazott projekt alapú feladatok.
A „jó projektfeladat” szempontjai:	Alkalmazkodik • a tanulók csoport létszámához és

	• a rendelkezésre álló infrastruktúrához. A megfogalmazása lehetővé teszi: • a tanulók már megszerzett tudásának irányított kiterjesztését • a tanulók különböző felkészültségi szintjétől függetlenül, a sikeres együttműködésüket • a duális képző, mint (leendő) munkahely megismerését a tanulók számára
A projektfeladattal kapcsolatos (2. értelmezés) elvárások, témák rögzítettek a KKK-ban. Az Ön egyedi intézkedései annak érdekében, hogy a projektfeladat:	
(12) egyedi, az intézmény profiljához illeszkedő legyen:	A képzési program tartalmi elemeihez kapcsolódó olyan feladatok kialakítása, melyek: • lehetőleg minél több, a vizsgával mérni kívánt kompetencia elemet fednek le • illeszkednek a duális partner helyi infrastruktúráis lehetőségeihez (pl. az adott helyen alkalmazott biztosító berendezés vagy jármű típusok)
(13) kíváncsivá/motiválttá tegye a diákot:	A kíváncsiságot a már megfelelő mértékben rendelkezésre álló tudás meglétét alapul véve olyan feladatok tudják felkelteni, melyek megoldása még nem rutinszerű, de a tanulók már megszerzett tudása alapján természetesen elvégezhető/megoldható. Az ilyen feladatok kitalálása, ill. a „rutinfeladatok” ilyen formában történő kiadása az oktatók számára is plusz feladatot jelent és az ő motiváltságuktól (is) függ annak eredményessége.
(14) munkaerőpiaci szempontból is releváns tudást mérjen:	A munkaerőpiaci igények egyes szakmákkal kapcsolatban mutatott gyors változásait kell megpróbálni beépíteni az aktuális vizsgáztatási folyamatba (pl. a vasutat érintő belső utasítások változása a vizsgán majd számon kérendő tudásanyagot is érinti). A több alapvető technológiát is tartalmazó szakmák (pl. hegesztő, gépi és CNC forgácsoló) oktatásánál a súlyozást az egyes technológiák megismertetésének mélységében az adott időben az munkaerőpiacon rájuk vonatkozó kereslet alapján kell meghatározni.
(15) a szakmai újdonságok beépüljenek, friss, naprakész tudást mérjen:	A szakmai újdonságok megjelenítése is hasonló jellegű feladat, mint a munkaerőpiaci igények kiszolgálása. Az adott duális partner érintettsége a szakma legújabb vívmányaival kapcsolatban fontos tényező, hiszen lehet, hogy az újdonság már jelen van akár a hétköznapiakban is, de ha a cég még nem használja, akkor az erre épülő vizsgáztatásban sem fog tudni érdemben részt venni.
Eszközök/típusfeladatok vagy szempontok megnevezése, amiktől a diákok motiváltabbak a projektfeladatok megoldásában, felkelti érdeklődésüket, problémamegoldó készségüket:	A forgalmi szimulátoron végzendő projektfeladat (vasútforgalmi szolgálattevő technikus szakmánál először 2025-ben jelenik meg a vizsgán) már most nagy érdeklődést vált ki a tanulókból, mivel nagyon jól modellezi a valós munkaköri feladatokat
A projektfeladatok megoldásához preferáltan - az infrastrukturális lehetőséghez mérten -	A forgalmi szimulátor használatát (lsd. előző pont) már a szakmai vizsgát jóval megelőzően (a tényleges

igénybe vett újszerű eszközök/platformok, modern technológiák megnevezése és azok használatának/beépítési módjának ismertetése:	projektfeladatok kidolgozása előtt) használatba kell venniük a diákoknak, hogy ne csak a szimulátor kezelését/használatát ismerjék meg/sajátítsák el, hanem a feladatok komplex formáihoz legyen idejük hozzászokni.
Témák, kérdések, amik tekintetében együttműködik/konzultál az oktatási intézmény és a duális képzőhely a projektfeladat kidolgozásának szakaszában:	Azokon a helyszíneken, ahol a szakmai képzést teljes egészében a duális partner végzi, ott az egyeztetés a szakmai tartalomra nem, inkább csak a lebonyolítás technikai/dokumentációs részére vonatkozik majd. Azokban az esetekben amikor megoszlanak képzési feladatok, természetesen ennek arányát figyelembe véve kerülnek kialakításra a feladatok az alábbi szempontok alapján: • az adott iskolai csoportban vannak-e olyan tanulók, akik más duális partnernél folytatják a szakmai képzésüket • eltérnek-e az egyes duális partnerekre vonatkozóan a képzési programok • hol kerül megrendezésre a vizsga, a szakképző intézményben, vagy (valamelyik) duális partnernél • rendelkezésre állnak-e teljes mértékben, kellő darabszámban a vizsga projektfeladatának lebonyolításához szükséges eszközök, berendezések
A jó gyakorlatok/jó projektfeladatok keresésének módja: (Pl. „versenytársak” figyelése, konzultáció partnerekkel stb.)	Egy adott szakma oktatásában részt vevő, hasonló tevékenységi körű vállalatok/duális partnerek közötti információ megosztás, akkor is hasznos, ha a konkrét tevékenységük kapcsán az adott szakmán belül más-más tudáselemeket preferálnak (pl. más hegesztési technológiákat, vagy más járműtípusokat...)
Egyéb minőségbiztosítási szempontok:	
Beavatkozásai/szempontjai, melynek hatására a projektfeladat, nemcsak a diákok egyéni képességeihez igazodik, DE a szakmával kapcsolatos elvárásokat, így országos színvonalat is biztosítja:	A területileg/országosan „egyenszilárdságú” feladatok kidolgozása/használatában abban az esetben lesz (könnyen) megvalósítható, ha olyan országos lefedettséggel bíró cég/duális partner vesz részt a szakmai oktatásban, akinek egy erre szakosodott belső szervezete is van.
Az egyenletes terhelés/időbeosztásra érdekében tett vizsgaszervezési jó gyakorlatai:	A vizsgázók létszámától függően szükséges lehet a vizsgafeladatok forgószínpad szerű, időben és térben eltolva történő megszervezése abban az esetben, ha a vizsgafeladatok lebonyolításához szükséges gépek, berendezések nem állnak rendelkezésre a vizsgázók számának megfelelő darabszámban.
Projektfeladat értékelése	
A szakmai tudás és kompetencia mérésén túl egyéb, az általánostól eltérő szempontok a projektfeladat értékelésénél:	Ahol része a portfólió elkészítése/bemutatása a projektfeladatnak, ott a portfólióval kapcsolatos kompetenciák értékelése is szükséges. Szintén előnyös, ha a diákoknak olyan tartalmi elemek is kerülnek a portfóliójukba, melyek szorosan kapcsolódnak az adott projektfeladathoz. Ez természetesen csak több év vizsgáztatási „rutinja” után várható el az adott képzési helyszínen.

A diákok számára adott visszajelzés módja a projektfeladat megoldásáról:	A jelenlegi gyakorlatnak nem része a vizsgát közvetlenül követően a projektfeladatok kiértékelésének részletes megosztása a vizsgázókkal. Tájékoztatást csak a vizsgarész eredményességéről kapnak. A részletes értékelés a követő évfolyamok számára lehet segítség a projektfeladatok és a vizsgáztatás finomhangolásához.
Az oktatási intézmény és a duális partner konzultációjának módja és témái a projektfeladatok kiértékelését követően: (Pl. a diákok eredményei, típus hibák stb.)	A projektfeladatok kiértékelését követően a jövőben alkalmazandó/kiírandó feladatokra vonatkozóan az egyeztetés témakörei: • a projekt részeinek súlyozott kiértékelése (mely feladatrész volt a legeredményesebb és a legsikertelenebb), • volt-e technikai probléma/akadály a lebonyolítás során • a tanulók tanulmányi „előélete” mennyire volt szinkronban a projektfeladatok eredményivel • milyen változtatások célszerűek a jövőben feladatok kidolgozásánál

12. Kreatív

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A kreatív ágazat sokszínű, az összesen 14 szakma három alágazatba sorolható: a kreatív ipar, a színház és hang, illetve a vizuális alágazatba. A KKK-k egységesen, mégis szakmaspecifikusan kezelik a vizsgakövetelményeket.

A szakmai vizsgára történő felkészülést segíti a projektfeladat megvalósítása, bemutatja azt az utat, hogy a tanuló hogyan, milyen lépéseken keresztül jutott el a szakmai vizsgáig. Része a képzési és kimeneti követelményekben meghatározott vizsgafeladat, vizsgaremek vagy vizsgaprodukció elkészítése.

A ruhaipari szakmáknál (pl. divatszabó) 7 vizsgafeladat teljesítése kötelező, maratoni vizsganapokra lehetett tervezni a projektfeladat vizsgarész lebonyolítását.

Jó gyakorlat lehet, hogy sok esetben a portfólió és a projektfeladat nem különül el, mindkettő a szakmai vizsga megvalósítása.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

Cél volt a vizsgaidőtartam ésszerű csökkentése és a feladat időbeni arányos eloszlása. Mivel a portfólió elkészítése egyébként is kötelező volt, így ennek keretében 4 részben dolgozták fel a ruhakészítés folyamatát a szakmai oktatás közben. A négy vizsgaprodukció az oktatás végére készül és a szakmai vizsga belépője lesz.

A projektfeladat tehát a vizsgaremek elkészítése és bemutatása (kabát, blézer stb). Az elkészítendő vizsgaremek nem a vizsgán készülnek, hanem előtte, a szakmai oktatás alkalmával. A vizsga időtartama így lerövidíthető. A vizsgabizottság előtt egy olyan terméket kell elkészíteni, melynek során be tudja bizonyítani, hogy elsajátította a szükséges ismereteket és megfelelően tudja használni a gépeket, rendelkezik a megfelelő gyakorlati és digitális kompetenciákkal, képes a rajzokat olvasni, értelmezni és meg tudja védeni azokat a módszereket és technikákat, amelyekkel a vizsgaremeket elkészítette.

A tervezés is a projektfeladat részét képezheti, az ismereteiknek erre is ki kell terjedni. A tervdokumentációt tudnia kell értelmezni. Széleskörű ismereteket kell a divatszabóknak elsajátítani, a méretes szabóságtól elkezdve az ipar igényeinek megfelelő szabás-varrásig. A jelenlegi vizsgafeladatok alkalmasak a KKK-ban megfogalmazott elvárások mérésére.

A nyomdaipari szakmák esetében is a legújabb technológiák és kiadványszerkesztő programok állnak a tanulók rendelkezésére, melyeken folyamatosan gyakorolhatnak és készíthetik vizsgafeladataikat.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A KKK egyelőre az egyedi és az ipari igényeknek megfelelő ruhakészítést is tartalmazza. A tervezés és a modellezés szerepe más, időszükséglete eltérő. A jó gyakorlat arra fókuszál, hogy időben egyenletesen elosztva, az ismeretek elsajátítása során, az oktatás folyamata alatt a tanulók elkészítik a projektfeladatban prezentálandó vizsgaproduktumokat.

Részletek, összegzés:

Projektfeladat kidolgozása	
A „jó projektfeladat” szempontjai:	Projekt: egy komplex téma feldolgozását tűzi ki célul. Nem csak a produktum a fontos, hanem a folyamat is, a képességben végbement változás is. Projektfeladat: szakmai vizsga részeként meghatározott tevékenység (gyakorlati vizsgamunka, vizsgaremek, vizsgamű, vizsgaprodukció). A portfólió készítés egy komplex fejlesztés, amely a tudásanyag összekapcsolása a legfontosabb képességekkel, valamint a munkaerőpiaci elvárásokkal: • Analitikus gondolkodás és innováció • Aktív tanulás, és tanulási stratégiák • Komplex problémamegoldás • Kritikus gondolkodás és elemzés • Kreativitás, eredetiség és kezdeményezőkészség • Vezetési képességek és társadalmi hatás • Technológia használata, monitoring és ellenőrzés • Technológiai tervezés és programozás • Reziliencia, stressztűrő képesség, rugalmasság • Érvelés problémamegoldás és ötletelés • Érzelmi intelligencia • Hibák, problémák elhárítása és felhasználói tapasztalat • Szolgáltatói orientáció • Rendszerek elemzése, és értékelése • Meggyőzőési és tárgyalási képesség
A projektfeladattal kapcsolatos elvárások, témák rögzítettek a KKK-ban. Az Ön egyedi intézkedései annak érdekében, hogy a projektfeladat:	
(17) egyedi, az intézmény profiljához illeszkedő legyen:	A ruhaipari szakmáknál az oktatási folyamat során kell elkészíteni a négy részből álló portfóliót meghatározott határidőre, mely belépő a vizsgára. Így a portfólió, mint projektfeladat része belépő a szakmai vizsgára. Szintén a vizsga feltétele a vizsgaremek elkészítése, melyről dokumentációt kell készíteni. A portfólió és vizsgaremek elkészítését is projektfeladatnak tekintik. A vizsgán be kell mutatni a készítés dokumentációját, illetve szakmailag meg kell védeni azt. Mivel a vizsgaremek és a portfólió is a képzés folyamán készül, így lekövethető a folyamatos fejlődés, illetve mérhető a tudás naprakészsége és megjeleníthetőek a munkaerőpiaci elvárások is. A ruhaipari szakmák esetében a KKK-ban is ennek megfelelően van meghatározva a projektfeladat.
(18) kíváncsivá/motiválttá tegye a diákot:	
(19) munkaerőpiaci szempontból is releváns tudást mérjen:	
(20) a szakmai újdonságok beépüljenek, friss, naprakész tudást mérjen:	

Eszközök/típusfeladatok vagy szempontok megnevezése, amitől a diákok motiváltabbak a projektfeladatok megoldásában, felkelti érdeklődésüket, problémamegoldó készségüket:	A nyomdaipari szakmák esetén is hasonló a megközelítés, mint a ruhaipari szakmáknál. Mind a portfólió, mind a vizsgaremek projektfeladatnak tekintett. Azoknak az elkészítése is a képzés folyamán történik határidős megkötéssel. Vizsgán ezeket be kell mutatni, illetve ismertetni a készítés menetét. A nyomdai szakmáknál fontos szempont, hogy a tanuló a projektfeladatokon keresztül megismerje és elsajátítsa a nyomdai folyamat működését és átfogó képet kapjon a megrendelés beérkezésétől a végeredmény előállításáig, függetlenül attól, hogy mely szakterületen tanul. A Tudásközpont általános megjelenése, illetve a benne lévő géppark egy erőteljes motivációt ad a tanulóknak a képzés során. Kicsiben gyakorolhatják, tapasztalhatják egy nagy nyomda működését.
A projektfeladatok megoldásához preferáltan az infrastrukturális lehetőséghez mérten - igénybe vett újszerű eszközök/platformok, modern technológiák megnevezése és azok használatának/beépítési módjának ismertetése:	A nyomdaipari szakmák esetében a Szakképzési Centrumban a Nyomdaipari Tudásközpontban a legújabb technológiák és gépek állnak rendelkezésre, melyek folyamatosan használhatóak és beépíthetők a projektfeladat készítése során. A kiadványszerkesztő technikus képzéshez a legmodernebb kiadványszerkesztő szoftverek és hardverek, valamint termelőgépek állnak rendelkezésre. A nyomdaipari gépmester képzésben pedig a modern digitális és flexo nyomtatási technológiákat képviselő nyomdagépek használatosak. Mindkét szakterületet modern anyagismeret labor, festékkeverő labor, valamint feldolgozógépek támogatják.
Egyéb minőségbiztosítási szempontok:	
Az egyenletes terhelés/időbeosztásra érdekében tett vizsgaszervezési jó gyakorlatai:	A projektfeladatot a képzés során folyamatosan kell elvégezni megadott részhatáridőkre.
Projektfeladat értékelése	
A diákok számára adott visszajelzés módja a projektfeladat megoldásáról:	A visszajelzés egyrészt a képző intézmény által történik a projektfeladat készítése során, illetve a vizsgaközpont által a vizsga alkalmával.

13. Mezőgazdaság és erdészet

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

Szükséges az ágazatban szakterületenként megfogalmazni, mi számít projektfeladatnak. Vannak olyan ágazati szakterületek, ahol a projektfeladat könnyen megvalósítható és időben is elvégezhető. Azonban az ágazat egyes szakterületein egy projektfeladat időben meghaladja a képzésben rendelkezésre álló időkeretet, ezért fontos a jó gyakorlatok (mintafeladatok) megfogalmazása.

Hagyományosan projektfeladatként egy ágazati munkaművelet bemutatása és annak kidolgozása jelentett megoldást. Azonban a projektfeladat ennél összetettebb kell, hogy legyen és a legfontosabb, hogy a részletes megoldási javaslatokkal önálló projektté fejleszthető legyen. Adott esetben egy növény termesztésének

technológiája nem nevezhető önálló projekttevékenységnek, azonban ezen technológián belül egy elem komplex kidolgozása projektté fejleszthető.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A projektfeladat tervezése egy kertészeti technológia kiválasztása: egynyári palántanevelés. A korszerű palántanevelés sarkalatos technológiai elemének projektszintű megfogalmazása, precíziós magvetés és palántaelőállítás automatizált környezetben.

A precíziós szemenként vetés egy adott növény esetében felhasznált gépek, eszközök, anyagok bemutatása, a munkaszervezési lépések időbeli elosztása, a munkaműveletek eredményeinek, hatékonyságának felülvizsgálata és az előállított késztermék minőségi kritériumai, mely alapján a projektben leírhatók azon pontok (projektelemek), aminek műszaki és gyakorlati megvalósítását a projekt írója részletesen bemutatja.

Projektelem: a precíziós vetőgép beállítása. A projekten belül a tanuló bemutatja, hogy a gyakorlatban az adott növény esetében ezt hogyan végzi, melyek a munkavégzéssel kapcsolatos kritériumok (vetőmag minősége, a gép műszaki paramétereinek ismerete, a gép beállításának módja, a tesztüzem megvalósítása). Az összes többi projektelem esetében is a szakmai irányítója segítségével ezt részletesen és röviden bemutatja. A projektelemek egymásra történő hatása, illetve a kimeneti eredmény, illetve a kimeneti eredményre (termék) történő hatása a projekt sikerének kulcsa.

A projekt megvalósításának feltétele, hogy a képző intézmény, illetve duális partnere rendelkezzen a projekt megvalósításához szükséges műszaki és személyes feltételekkel. Amennyiben ezen feltételek nem, vagy csak részlegesen állnak rendelkezésre, lehetőség van egy projekt szimulációs kivitelezésére is, amelyhez azonban megfelelő digitális tananyagtartalmakkal kell, hogy rendelkezzen a képzőhely. Ebben az esetben elengedhetetlenül fontos a tanuló digitális kompetencia szintjének meghatározása, illetve szükség esetén ennek fejlesztése.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A projektfeladat kidolgozása újszerű a jelenlegi szakképzésben, mely ösztönzi a tanuló szakmájának komplexebb megismerését az eredményközpontú tanulás elsajátítását és az együttműködésben rejlő lehetőségek igénybevételét. Lehetőség van a duális partnerek segítségével a legkorszerűbb szakmai ismeretek gyakorlatközpontú elsajátítására.

A jól megvalósított projekt ösztönző hatású a tanuló társak ez irányú tevékenységére is, sok esetben az egészséges versenyszemlélet erősíti az ismeretszerzés hatékonyságát. A sikerélmény ösztönzőleg hat az egyéni tanulási folyamatra is.

Sikerkritériumok:

A jó gyakorlatok akkor sikeresek, ha megfelelően adaptálhatók a megfelelő szakterületre. Általánosságban jó gyakorlatnak az tekinthető, mely figyelembe veszi a szakterület sajátosságait, az ágazatra jellemző biológiai és környezeti tényezőket, a rendelkezésre álló képzési és vállalati kapacitásokat, a szervezésben rejlő lehetőségeket és a megfelelő együttműködési kereteket. A jó gyakorlatok nagymértékben segíthetik az egyedi megoldások kifejlesztését, ezért általánosságban a jó gyakorlatok gépies lemásolása nem hoz eredményt, csak az előbb említett szempontok figyelembevételével. A korábbiakban ismertetett szempontok ez esetben is érvényesek.

Részletek, összegzés:

Projektfeladat kidolgozása	
Projektfeladat kidolgozásába bevont személyek, partnerek és munkamódszer ismertetése:	A projektfeladathoz bevont személyek a szakképző intézmény oktatói, a duális képzőhelyek oktatóival és szakmai irányítóival együttműködve közösen tesznek javaslatot a tanulók számára a projektjavaslataik megvalósítására. Ezen folyamatba célszerű bevonni olyan szakembereket, akik már sikeres projektek megvalósításában részt vettek.
A „jó projektfeladat” szempontjai:	Gyakorlatra támaszkodó, egyszerűen megfogalmazható. A projektmegvalósításhoz szükséges feltételek rendelkezésre állása, a projekt szintjének meghatározásánál a rendelkezésre álló időkeret biztosítása, a képzők és képzőhelyek megfelelő felkészültsége, mind szakmailag, mind pedagógiaiilag, és a projekt motivációs hatásának elemzése.
(1) egyedi, az intézmény profiljához illeszkedő legyen:	A képzőhely belső (tanzgazdasági) adottságai és a duális képzésben részt vevő partnerek adottságai megfelelően teljesíteni tudják a projektkövetelményeket. Ehhez elengedhetetlenül fontos ezen feltételek tárgyi és személyi (naprakész) nyilvántartása, esetleges fejlesztési lehetőségei.
(2) kíváncsivá/motiválttá tegye a diákot:	Már a korábbiakban leírtak alapján a jó projektfeladat akkor motiváló, ha a tanuló feladat gazdasági eredményességét megtapasztalhatja, illetve a szakmai bírálat esetében ez alkalmas az egészséges verseny kialakítására.
(3) munkaerőpiaci szempontból is releváns tudást mérjen:	A duális partnerek bevonásával, azok legjobb megismerésével közösen kialakított projektelképzelések, a projektek hatékonyságának záloga.
(4) a szakmai újdonságok beépüljenek, friss, naprakész tudást mérjen:	A duális partnerekkel történő együttműködésben kialakított új projektek minden esetben segítik a szakmai partnerek tevékenységét is, illetve munkaerőpiaci szempontból a későbbi munkaadók munkaerővel szemben támasztott elvárásait teljesítik.
Eszközök/típusfeladatok vagy szempontok megnevezése, amiktől a diákok motiváltabbak a projektfeladatok megoldásában, felkelti érdeklődésüket, problémamegoldó készségüket:	A jó projektfeladat akkor motiváló, ha a tanuló feladat gazdasági eredményességét megtapasztalhatja, illetve a szakmai bírálat esetében ez alkalmas az egészséges verseny kialakítására.
A projektfeladatok megoldásához preferáltan - az infrastrukturális lehetőséghez mérten - igénybe vett újszerű eszközök/platformok, modern technológiák megnevezése és azok használatának/beépítési módjának ismertetése:	Virtuális és digitális tananyagok, alkalmazások, applikációk képzésbe történő integrálása.
Témák, kérdések, amik tekintetében együttműködik/konzultál az oktatási intézmény és a duális képzőhely a projektfeladat kidolgozásának szakaszában:	A képzőintézmény és a duális képzőhely a KKK alapján meghatározza azon területeket, amely kölcsönösen hasznos és eredményes lehet az új projektek kidolgozása esetében.
A jó gyakorlatok/jó projektfeladatok keresésének módja: (Pl. „versenytársak” figyelése, konzultáció partnerekkel stb.)	A legfontosabbnak tartjuk a folyamatos konzultációt a képzőhely és a duális partnerek között, valamint a szakterületek fejlődése szempontjából elengedhetetlen nemzetközi, innovációs gyakorlatok megismerése.
Egyéb minőségbiztosítási szempontok:	

Beavatkozásai/szempontjai, melynek hatására a projektfeladat, nemcsak a diákok egyéni képességeihez igazodik, DE a szakmával kapcsolatos elvárásokat, így országos színvonalat is biztosítja:	Folyamatos kapcsolattartás, az ágazati érdekképviseléttel (NAK), valamint az ágazat fejlesztésében jelentős szerepet betöltő kutatási-, illetve felsőoktatási intézményekkel történő kapcsolattartás.
Az egyenletes terhelés/időbeosztásra érdekében tett vizsgaszervezési jó gyakorlatai:	A fokozatosság elvének betartásával a terhelés megosztása mind a feladatok megoldásának időbelisége, mind pedig tartalma között.
Projektfeladat értékelése	
A szakmai tudás és kompetencia mérésén túl egyéb, az általánostól eltérő szempontok a projektfeladat értékelésénél:	Az ágazat adottságaiból adódóan fontos figyelembe venni azon tényezőket, amelyek a projekt megvalósítása szempontjából nehezen tervezhetők (időjárás, közgazdasági hatások). A másik szempontja a tanuló egyéni és szociális adottságainak figyelembevétele a projekt megvalósítása kapcsán.
A diákok számára adott visszajelzés módja a projektfeladat megoldásáról:	A TEA elveinek alapján való értékelés figyelembevételével, a tanulók ösztönzését szolgáló értékelés, amely tekintettel van nem csak a teljes projekt megvalósítására, hanem az egyes projektelemek sikeres kivitelezésére is. A projekten belül hangsúlyozandó a siker érdekében megtett tanulói munka hangsúlyozása.
Az oktatási intézmény és a duális partner konzultációjának módja és témái a projektfeladatok kiértékelését követően: (Pl. a diákok eredményei, típus hibák stb.)	A képző intézmény és duális partnerei közösen értékelik a projekt egészének eredményességét, a projektelemek hatékonyságát, az objektív és szubjektív eredményeik, illetve eredménytelenség okait, a következtetéseiket minden esetben rögzítik, hogy a későbbiek során ez segítse további projektek sikerét. Külön tekintettel a tanulók a projekt sikerességét jelentő tevékenységük hangsúlyozását.

14. Specializált gép – és járműgyártás

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

Az ágazatba több olyan szakképesítés is tartozik, melyek az autós területhez köthetőek, de olyan tevékenységeket tartalmazó szakmák is, ami az autóiparban használt termelőberendezések működtetését, beállítását, karbantartását végzi. A mai autók szerkezete, alkalmazott biztonsági rendszerei, hibadiagnosztikája elég szerteágazó tudást igényel. Az oktató kollégák rendszeres továbbképzése (szakmai, módszertani) elengedhetetlen. Ez természetesen azt is jelenti, hogy az oktatáshoz használt eszközöket (pld gépjárművek, szoftverek, célszerszámok) rendszeresen cserélni, vagy karbantartani kell. A mechatronikai/karbantartói tevékenységekhez köthető szakmák esetében is folyamatos újítások szükségesek, hiszen a mai, IPAR 4.0 szerint működő gyár informatikai rendszerek, és azok üzemeltetése nélkül nem termelne. Éppen ezért erős fókusztema a programozás, a különféle vállalatirányítási rendszerek, a karbantartások elmélete, gyakorlata, adatbázis-kezelés, safety rendszerek stb. Ezeknek a projektfeladatok megvalósításában is meg kell jelennie.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A jó projektfeladat elkészítésekor nagyon fontos, hogy a készítő szem előtt tartsa az érvényes KKK előírásait, hiszen ezeket konszenzussal az ipari szereplők közreműködésével alkották meg. A készítőnek arra is oda kell figyelnie, hogy jól legyen meghatározva a feladat nehézsége, időbeosztása. A vonatkozó előírások alapján lehetősége van a vizsgaközpontnak előkészíteni a „gyakorlati” részt a vizsga előtt. Ezt az időbeosztás tervezésekor fel kell mérni. (Példa: fémipari megmunkálás, előgyártmány, előhuzalozás) A diákok számára fontos a sikerélmény, ezért

törekedni kell arra, hogy az egyes részek legyenek összhangban egymással, azaz a végén egy komplett, kész eredmény szülessen. A projektfeladat készítése során a korszerű (és rendelkezésre álló) eszközöket, technológiákat használjuk, és építjük be a feladatba. Minden készítő számára alapkövetelmény, hogy a feladat legyen alkalmas a vizsgázó teljesítményének az egzakt értékelésére, valamint azt mérje, amit mérni szeretnénk. (A részpontok legyenek a feladatok nehézségével arányosak). Gyakran találkozunk nem „magyaros”, vagy nehezen érthető szövegezéssel, ezért törekedni kell arra, hogy a feladat szövegezése legyen egyértelmű és világos. Javasolt, és erre van példa, hogy az egyes képzők „beszélgetnek” egymással annak érdekében, hogy legyen összhang az egyes képzők feladatok között, ezek egymással összemérhetőek legyenek. Elvárás, hogy átlátható, egyszerű és világos legyen a pontozás, valamint a feladat több variációban készüljön (választási lehetőség). Véleményünk szerint akkor jó egy projektfeladat, ha lehetőséget ad a kreatív gondolkodásra (pl. hibakeresési feladat).

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

- A legkorszerűbb technológiák megjelenítése a projektfeladatban
- Benchmark más duális képzőnél
- Az egyes részfeladatok oktatása során megszerzett tudás elismerése jelenjen meg, hogy később munkatársként beszámítható legyen. Ez adhat a tanulónak motivációt.
- Folyamatos egyeztetés az üzemi területekkel (technológiák, eszközök)
- Egyeztetés a szakképző intézmények oktatóival. Szükség esetén szakmai konzultációk kezdeményezése
- A tapasztalatok alapján a képzési programok finomhangolása
- Oktatók módszertani továbbképzése. (Erre jó lehetőségek pl. a DUIHK, illetve az IKK felületén megjelent továbbképzési programok)
- Folyamatos technológiai- és eszközfejlesztés
- A valódi szakmai igényekre fókuszálás
- Visszajelzés adása a tanulók felé kompetenciáik fejlődéséről, fejlesztési javaslatokkal
- Korrekt, áttekinthető értékelés megvalósítása
- Kreativitás szükségessége
- Visszajelzés adása a tanuló felé
- Saját tanulói projektekkel történő felkészítés a vizsgára
- Az egyes munkafolyamatokkal a „terepen” is megismerkedik a diák
- A duális képző kapcsolódjon be az ágazati alapképzésbe projektfeladatokkal

Sikerkritériumok:

- Fel kell mérni, hogy mennyire lehet előkészíteni a „gyakorlati” részt a vizsga előtt. (Példa: fémipari megmunkálás, előgyártmány, előhuzalozás)
- Jól legyen meghatározva a feladat nehézsége, időbeosztása
- Az egyes részek legyenek összhangban egymással, azaz a végén egy komplett, kész eredmény szülessen.
- Megfelelő technológiai szintet képviseljen
- Azokat a kompetenciákat mérje, amit mérni szeretnénk
- A tanulók legyenek rá „kiképezve”
- Folyamatos oktatói szakmai-módszertani fejlődés
- Legyen a diákoknak választási lehetősége a feladatok között
- Adjon sikerélményt, és a diák számára legyen világos, hogy milyen, és milyen mélységű kompetenciákkal rendelkezik
- Azonos szintet képviseljen az egyes képzőhelyeken (iskolai egyeztetések fontossága!)

Részletek, összegzés:

Projektfeladat kidolgozása	
Projektfeladat kidolgozásába bevont személyek, partnerek és munkamódszer ismertetése:	Vállalati oktató, üzemi szakember, és iskolai oktató.
A „jó projektfeladat” szempontjai:	
A projektfeladattal kapcsolatos elvárások, témák rögzítettek a KKK-ban. Az Ön egyedi intézkedései annak érdekében, hogy a projektfeladat:	
(16) egyedi, az intézmény profiljához illeszkedő legyen:	Összehangolni a szakképző intézmény és a duális képzőhely által oktatott technológiákat, ismereteket, a fejlesztendő kompetenciákat.
(17) kíváncsivá/motiválttá tegye a diákot:	A duális képzőnél olyan eszközök, technológiák használata, melyek az ipar 4.0 elvárásainak megfelelnek. Minden diáknak lehet pl. standard robotoktatás, vagy elektromos autós ismeretek (elmélet, gyakorlat), ami később bekerülhet a vállalati nyilvántartásba. Munkatársként ezt már nem kell elvégeznie. Lehetősége nyílik a diáknak saját kreativitását fejleszteni.
(18) munkaerőpiaci szempontból is releváns tudást mérjen:	Az oktatás során, illetve a projektfeladat végrehajtása során nem „iskolaszagú”, hanem üzemi tapasztalatok alapján kerül összeállításra a feladat. (szükség szerint az üzemi kollégák bevonásával)
(19) a szakmai újdonságok beépüljenek, friss, naprakész tudást mérjen:	Folyamatos kapcsolattartás az üzemi területekkel, konzultációk, tanulók kihelyezése a termelésbe
Eszközök/típusfeladatok vagy szempontok megnevezése, amiktől a diákok motiváltabbak a projektfeladatok megoldásában, felkelti érdeklődésüket, problémamegoldó készségüket:	pl. autóiparban programozási ismeretek, hibakeresés, PLC folyamatirányítás, jelenleg gyártott gépjárműveken „éles” feladatok elvégzése, hibrid-és elektromos járműveken munkavégzés. Olyan feladatok megalkotása, mely érdekes, előremutató, és informatikai eszközöket igényel. Kreatív hibakeresési gyakorlatok.
A projektfeladatok megoldásához preferáltan az infrastrukturális lehetőséghez mérten - igénybe vett újszerű eszközök/platformok, modern technológiák megnevezése és azok használatának/beépítési módjának ismertetése:	Autóiparban gépjárműdiagnosztika, elektromos hajtásláncú gépjárművek, alternatív hajtású gépjárművek. Termelésben számítógépes folyamatirányítás, szenzortechnika, safety rendszerek oktatása a tananyagba a képzési programban rögzített óraszámban. Virtuális valóság (VR) és kiterjesztett valóság) AR alkalmazása.
Témák, kérdések, amik tekintetében együttműködik/konzultál az oktatási intézmény és a duális képzőhely a projektfeladat kidolgozásának szakaszában:	Iskolában oktatott témák (mélysége, tartalma). A projektfeladat „érthetősége”, az értékelés átláthatósága. Formai előírások betartása. (Sablon alkalmazása). Alkalmazott technológiák, hibakeresés.
A jó gyakorlatok/jó projektfeladatok keresésének módja: (Pl. „versenytársak” figyelése, konzultáció partnerekkel stb.)	Pilot programokon való részvétel, más képzőhelyek vizsgáin való részvétel, pl., mint vizsgabizottsági tag. Országos szakmai tanulmányi versenyeken való részvétel. Ágazaton belüli szakmai konzultáció más cégekkel. Benchmark.
Egyéb minőségbiztosítási szempontok:	
Beavatkozásai/szempontjai, melynek hatására a projektfeladat, nemcsak a diákok egyéni képességeihez igazodik, DE a szakmával	Teljesíti-e a KKK-ban megfogalmazottakat? Azokra a kompetenciákra fókuszál, melyeket mérni szeretnének? Megoldható-e a rendelkezésre álló idő alatt?

kapcsolatos elvárásokat, így országos színvonalat is biztosítja:	Ad-e a diákoknak sikerélményt? Olyan technológiákat és eszközöket használ-e, melyek a legkorszerűbbek? Rendelkezésre állhat-e az összes, adott szakmában oktató duális képzőnél helyi szinten? Igényli-e a tanulók kreativitását?
Az egyenletes terhelés/időbeosztásra érdekében tett vizsgaszervezési jó gyakorlatai:	A szorgalmi időszakban figyelni kell az egyes, hasonló témájú feladatok megoldásához szükséges időt, és a megoldás sikerességét. Amit lehet, elő kell készíteni, pl. felesleges időtöltés a vizsgán az ismétlődő, manuális feladatokkal terhelni a diákot. (pl. mechanikai előkészítés, vagy rajz alapján huzalozás.) Helyette javasolt a szisztematikus hibakeresés, vagy olyan feladat, ahol kreatív gondolkodásra van szükség. (pl. hibadiagnosztika, programozás) Év közben tanulói projektfeladatokkal készíteni fel a diákokat a vizsgára. Ezzel fejlődik önállóságuk, szakmai ismeretük, javul a motivációjuk.
Projektfeladat értékelése	
A szakmai tudás és kompetencia mérésén túl egyéb, az általánostól eltérő szempontok a projektfeladat értékelésénél:	Hozzáállás, motiváció, a megszokottól eltérő megoldások (pl. programozáskor)
A diákok számára adott visszajelzés módja a projektfeladat megoldásáról:	Vizsgabizottság a vizsgát követően. (Nem a jegyet közli, hanem a látottakat értékeli.)
Az oktatási intézmény és a duális partner konzultációjának módja és témái a projektfeladatok kiértékelését követően: (Pl. a diákok eredményei, típus hibák stb.)	Az érintettekkel rövid egyeztetés arról, mely részek megoldása volt kevésbé jó, mi okozott nehézséget. Megbeszélni, hogy a következő tanévben mire kell nagyobb fókuszot tenni. Az iskolai oktató kollégák behívása a duális képzőközpontba konzultáció céljából. Módszertani, szakmai egyeztetések. Melyek azok a témakörök, melyek nem mentek a vizsgán, és javítani kell a felkészítést. (más módszerek, platformok, eszközök.)

15. Szépészet

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A projektfeladatok komplex szakmai tudást mérnek, ezért a projektfeladatok alapján mért gyakorlati tudás átadására, oktatására komplex szakmai tudással rendelkező oktatókra van szükség az eredményes szakirányú oktatás érdekében.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A szépészet ágazat szakmáinak oktatása esetén is új a kimeneti szabályozásnak megfelelő szintű ismeretátadás az oktatók részéről, különösen az ágazat új szakmája a kéz- és lábápoló technikus szakma tekintetében. Az elméleti és gyakorlati tudás innovációi beépítésre kerültek a tananyagba, melyek elsősorban a lehetséges egészségkárosító hatások elkerülését, valamint a biztonságos szakmai munkavégzést szolgálják szem előtt tartva az élő, emberi szervezeten való szakmai tevékenységvégzést.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

Oktatói továbbképzések szervezése kamarai szinten dolgozó szakmai munkacsoportok bevonásával. Szakmai rendezvényeken a projektfeladatok ismertetése, szakmai bemutatása szakirányú végzettséggel rendelkező oktatókkal.

Sikerkritériumok:

- együttműködési hajlam
- látásmódváltás
- a büntetőjogi felelősségvállalás,
- egészséget megőrző szolgáltatások
- digitális kompetencia fejlesztés

Részletek, összegzés:

Projektfeladat kidolgozása	
Projektfeladat kidolgozásába bevont személyek, partnerek és munkamódszer ismertetése:	- szakképző intézmény - duális képzőhelyek - képzőközpontok
A „jó projektfeladat” szempontjai:	- komplex szakmai tudás mérésére alkalmas, mérhető vele a rendszerben való gondolkodás - a teljes elméleti és gyakorlati tananyag mérését lehetővé teszi
A projektfeladattal kapcsolatos elvárások, témák rögzítettek a KKK-ban. Az Ön egyedi intézkedései annak érdekében, hogy a projektfeladat:	
(20) egyedi, az intézmény profiljához illeszkedő legyen:	- a projektfeladatok valós szolgáltatói, duális képzőhelyi szituációk alapján kerülnek megfogalmazásra
(21) kíváncsivá/motiválttá tegye a diákot:	- empatikus magatartással, diszkrét kommunikációval végzett szakszerű szolgáltatások birtokában a munkaerő piacra kikerülve ezzel a megélhetését biztosítja
(22) munkaerőpiaci szempontból is releváns tudást mérjen:	- a Magyarország lakosságának körében elterjedt népbetegségek okán megnyilvánuló tünetek kezelését segíti elő
Eszközök/típusfeladatok vagy szempontok megnevezése, amiktől a diákok motiváltabbak a projektfeladatok megoldásában, felkelti érdeklődésüket, problémamegoldó készségüket:	- az innovatív és hagyományos technológiák, eszközök, anyagok megválasztása, használata, különbségek feltárásával
A projektfeladatok megoldásához preferáltan - az infrastrukturális lehetőséghez mérten - igénybe vett újszerű eszközök/platformok, modern technológiák megnevezése és azok használatának/beépítési módjának ismertetése:	- A kezelési terveket készítő, GDPR követelményeket betartó, követő online platform a kezeléseket nyomon követhetősége érdekében, melyek használatát a duális képzőhelyek megvásárolva az oktatóik rendelkezésére bocsájtják
Témák, kérdések, amik tekintetében együttműködik/konzultál az oktatási intézmény és a duális képzőhely a projektfeladat kidolgozásának szakaszában:	- a tárgyi és személyi feltételek biztosításáról a duális képzőhely részéről - a projektfeladat által mért tudásanyag tartalmak elérhetősége,

A jó gyakorlatok/jó projektfeladatok keresésének módja: (Pl. „versenytársak” figyelése, konzultáció partnerekkel stb.)	- a szakképző intézmény és az ágazati képzőközpont duális képzőhelyeivel folytatott eszmecsere
Egyéb minőségbiztosítási szempontok:	
Beavatkozásai/szempontjai, melynek hatására a projektfeladat, nemcsak a diákok egyéni képességeihez igazodik, DE a szakmával kapcsolatos elvárásokat, így országos színvonalat is biztosítja:	- a projektfeladatok objektív mérését – értékelését biztosító egységes mérési és értékelési rendszer biztosítása
Projektfeladat értékelése	
A szakmai tudás és kompetencia mérésén túl egyéb, az általánostól eltérő szempontok a projektfeladat értékelésénél:	- a szolgáltatói magatartás és megjelenés
A diákok számára adott visszajelzés módja a projektfeladat megoldásáról:	- betekintés biztosítása az értékelési dokumentációba a szakmai vizsgát követően
Az oktatási intézmény és a duális partner konzultációjának módja és témái a projektfeladatok kiértékelését követően: (Pl. a diákok eredményei, típus hibák stb.)	- konzultáció szervezése

KÉPZÉSI PROGRAM

- Újszerű/átlagostól eltérő pedagógiai eszközöket és módszereket alkalmaz, ami a diákokat is jobban bevonja, motiválja
- Infrastrukturális lehetőségeihez mérten modern technológiákat, digitális eszközöket, online programokat/platformokat és újszerű tanulás támogató eszközöket használ a képzési program megvalósítása során
- Jól kiépített együttműködései, partnerhálózata van, akiket bevon az képzési program megvalósításába
- Általánostól eltérő, egyedi mérés-értékelési módszereket alkalmaz.

1. Bányászat és kohászat

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A bányászat és kohászat ágazat sajátossága, hogy nincs tanműhelyi foglalkoztatásra lehetőség (nincs tanbánya és „tan” kohászati műhely), hanem mentorok bevonásával valós munkahelyen folyik a képzés. Számos nehézséget jelent ez. Szigorú munka-, tűz- és egyéb biztonsági előírások megtanítása és betartása mellett lehet csak a tanulókat foglalkoztatni, ami a szakmunkás tanulók fiatalkorúsága miatt nagy odafigyelést és felelősséget ró az oktatóikra. A technikus tanulók, felnőttek képzése egyszerűbb, mert az életkoruk és a tudásuk magasabb, ezért felelősségteljesebb munkával is megbízhatják őket a tanulófelügyelők.

A külszíni bányászat az időjárás viszonytságainak is kitett tevékenység, ezért a tanulókat arra is fel kell készíteni. A tanmenet szerinti előrehaladást az adott tanítási napon zajló munkafolyamatok, időjárási körülmények befolyásolják.

A kohászat területén a munkahelyen uralkodó magas hőmérséklet, veszélyt és kihívást jelenthet a gyakorlati oktatás tekintetében.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

Az ágazat jó gyakorlatát a sokéves bányász/kohász hagyományok megalapozták. Jellemző a csapatmunka mindkét területen, így a tanulók fogadása és beillesztése szinte természetes folyamattá vált. Volt és van igény a bányászatra, ezért fel kell vállalni az utánpótlás nevelését.

Jellemzően a nagy cégek akkreditáltatták magukat, mint gyakorlati képzőhely, pedig a bányászat területén a kisebb kavics, homokbányák jellemzőbbek. Bányaművelő szakmunkásokra és termelésirányító technikusokra ott is szükség van. Ebben az ágazatban iskola is kevés. Jelen esetben a szakképző iskola kereste meg a gyakorlati helyet biztosító bányászattal foglalkozó társaságot, és kezdetben a szakmai elméleti tanárokat is a társaság adta.

Nyugdíjas bányamérnököt tanítottak és ők dolgozták ki a tanmenetet, a tankönyveket és munkafüzeteket is. A társaság sokszorosította és biztosította a tankönyveket a tanulóknak. A bányászati gyakorlati képzés elméletigényes, ezért a gyakorlattal együtt oktatják a bányászati ismereteket is, különös hangsúlyt helyezve a szabályok betartására.

Ebben az ágazatban is szükség van kreatív megoldásokra, de ahhoz többéves önálló munkavégzés kell. A gyakorlati képzésben résztvevők még nem rendelkezhetnek olyan tapasztalattal, amivel önálló döntéseket hozhatnak veszélyes helyzetben, éles körülmények között. A biztonsági szabályok oktatása, betartatása a napi gyakorlati oktatás része. Jó gyakorlat az is, hogy pl. a fúrással foglalkozó cégeknél a tanulók, felnőttképzésben résztvevők sisakjának színével is jelzik, kire milyen feladatot lehet bízni. Zöld a sisakja a kezdőknek, ők csak a mentorok irányítása mellett dolgozhatnak és a vizsga letétele után kaphatnak felelősség teljesebb feladatot.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A jó gyakorlat újszerűsége az iskola és a gyakorlati hely szoros együttműködésén alapult. A szakmai anyagokat a bányavállalat adta, ezzel biztosítva a szaktudás átadását. A bányászati szakmunkás képzést újra kellett éleszteni, mert évek óta nem volt ilyen. A bányaiipari technikus képzést szintén, mert az országban csak a felsőoktatásból kerültek ki bányászok, ők viszont mérnökök, akik csak max. tanfolyami végzettségű, vagy régi bányász szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkező munkavállalókat tudtak irányítani. A bányavállalatoknál működő új művelési technológiák, geológiai ismeretek, fúrási technikák oktatása és a bányász szakmakultúra fennmaradása csak akkor lehetséges, ha a középszintű oktatásban van bányász képzés és ahhoz vannak gyakorlati helyek.

Sikerkritériumok:

A képzési program akkor lesz sikeres, ha:

- a szakképző intézmények és a gyakorlati helyek aktívan együttműködnek a képzési program készítésében
 - az tartalmazza a tananyag egységek megosztását a két intézmény között
- a gyakorlati képzőhelyeken lévő új ismereteket az iskolai oktatók átveszik és tanítják
- közös mérési pontokat, minősítési szempontokat határoz meg
- havonta értékelnek
- a vállalkozások átvállalják a szakmai elmélet oktatását a gyakorlattal együtt
- az ágazatban működő vállalkozások előre jelzik az oktatási igényüket a szakképző intézmények felé
- pályaaorientációs rendezvényeken az ágazat képviselteti magát
- az egyetemeken indul bányászati/kohászati szakoktató képzés

Részletek, összegzés:

Képzési program kidolgozása, együttműködések	
A képzési program kidolgozásába bevont belső munkatársak és külső partnerek megnevezése:	bányamérnökök, a szakképző iskola tanárai, tanári munkaközösség, szakképzési centrum vezetése
A képzési program kidolgozásába bevont külső partnerek esetén alkalmazott együttműködés formája, gyakorisága, intenzitása:	Együttműködési megállapodás, munkaszerződés Felnőttképzési szerződés kamarai gyakorlati oktatói képzés
A képzési program kidolgozása során alkalmazott egyedi/átlagostól eltérő munkaformák, módszerek és eszközök megnevezése és kifejtése:	Saját szakmai tankönyvek és munkafüzetek készítése, iskolai szakmai oktatók kinevelése
A képzési program kidolgozása és/vagy megvalósítása során bevont egyéb együttműködő partnerek megnevezése és szerepük a programban: (Pld: felsőoktatási intézmények, foglalkoztatáspolitikai célú szervezetek, digitális közösségi alkotóműhelyek, egyéb profitorientált/nonprofit szervezetek)	Szakképzési centrum, felsőoktatási intézmény
A képzési program kidolgozása/megvalósítása során kiépített jól működő partnerkapcsolatok legfontosabb összetevői és eredményei:	Iskolai oktatók bányalátogatása, gyakorlati oktatók segítése tanmenet készítésében, oktatási napló összeállításában
Képzési program megvalósítása	
Módszertan:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott olyan újszerű/általánostól eltérő	Bányajárás, üzemlátogatás szervezése már a képzés megkezdése előtt 7-8 osztályos diákok részére más bányák meglátogatása

pedagógiai módszerek és eszközök, ami diákokat is motiválja/bevonja: (Pl. projekt-, alkotó-, élménypedagógia, játékosítás stb.)	bányászati robbantás megismerése egy kőbányában
Az alkalmazott újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök alkalmazásának részletei:	Bányászati emlékhelyek, múzeumok megtekintése, Mélybányászati filmek, videók, képek bemutatása
A hagyományos oktatási formákon (pl. frontális oktatás) túl alkalmazott, fiatalok bevonását is elősegítő újszerű oktatási formák megnevezése és azok alkalmazási módjai:	Bányagép kezelési gyakorlat, gépkezelői jogosítvány megszerzésének biztosítása 18 évet betöltött tanulók, képzésben résztvevők számára
Eszközök, infrastruktúra:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott modern technológiák, digitális eszközök, online platformok/programok megnevezése és azok alkalmazási módja, gyakorisága, intenzitása:	Elektronikus jegyzetek, tananyagok
Képzési program lezárása	
Mérés-értékelés:	
Az alkalmazott értékelési módszer bemutatása:	szóbeli visszakérdezés, vizsga feladatok, írásbeli dolgozatok
Újszerű/egyedi értékelési és visszajelzési módszerek a diákok osztályzásakor, számonkérésekor:	Kiegészítendő vizsgalapok
Vizsgafelkészítésre alkalmazott egyedi/jó gyakorlat bemutatása:	
A partnerek -elsődlegesen oktatási intézmény és duális képzőhely - egymás felé tett visszacsatolásának módja: a.) a diák eredményeiről, teljesítményének értékeléséről b.) a képzési program eredményességéről	Havi osztályzatok, hiányzások kommunikálása, folyamatos kapcsolattartás az osztályfőnökökkel elégedettségi kérdőív kitöltetése a tanulókkal, az iskolával

2. Egészségügyi technika

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A képzési programok készítésénél általában a következő sajátosságok jellemzőek, melyeket a jó gyakorlatok kiegészítenek:

- a tanév végén a képzési program értékelése az oktatók és a duális képzők bevonásával történik;
- a következő képzési program készítésénél az év végi értékelést, valamint az esetlegesen változó jogszabályokat figyelembe véve készül az új képzési program a duális partnerek igényeinek felmérése után;
- a képzési programban rögzítik a duális partnerekhez felveendő tanulói létszámot és a felvétel kritériumait;
- a képző intézet a szakmai oktatás tantárgyi struktúráját a duális képzőkkel egyeztetve készíti el;
- a képzési programban rögzítik az évközi elméleti és gyakorlati vizsgák időpontját.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A tanév zárása előtt a képző intézmények a duális képzőkkel egyeztetnek a tanév tapasztalatairól. Figyelembe veszik a duális képzők kéréseit az óratervekkel, a gyakorlaton eltöltött napok számával kapcsolatban. Több lehetőséget biztosítanak arra, hogy a Szakképzés 4.0 stratégia értelmében az elméleti oktatás egy része duális képzőknél történjen.

Az új tanév megkezdése előtt a képző intézmény és több esetben a helyi kamara tájékoztatást ad a duális képzőknek a jogszabályi változásokról.

A következő tanév megkezdése előtt, augusztusban a duális partnerek jelenlétében felvételit tart a képző intézmény, ahol előre egyeztetett gyakorlati feladatsor alapján méri a gyakorlati képességet: pl. stabil kéztartás, szín-forma érzék, térlátás.

Az óratervek úgy készülnek, hogy az elméleti órák a hét elején legyenek, ezzel nem zavarják meg jelentősen a laboratórium/üzlet munkarendjét.

Fél évente a KKK-ban meghatározott oktatási tematika alapján minden elméleti tantárgyból és gyakorlatból félévi vizsgákat szerveznek, melyet a képzési programban rögzítenek. A gyakorlati vizsga pontos programját a duális képzőkkel egyeztetve a tanév elején meghatározzák és mind a tanulók, mind a duális partnerek részére elektronikusan megküldik. A gyakorlati vizsgafeladatok kompatibilisek a szakmai vizsga egy-egy projektfeladatával.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

- képzési program értékelése tanévenként a duális partnerek bevonásával történik;
- az új képzési program készítésekor a duális képzőkkel az együttműködési formák konkretizálása zajlik;
- a képző intézmény és a helyi kamara a tanév elején tájékoztatja a duális képzőket az esetleges jogszabályi változásokról;
- a képző intézmény felvételi eljárásába a duális képzőket bevonják, csak annyi tanulót vesznek fel, ahányat a duális képzők alkalmazni tudnak;
- lehetőséget biztosítanak a tanulók számára a duális képzőkkel történő találkozásra, beszélgetésre;
- az óratervek készítésénél az un. szabad sáv a gyakorlati képzést erősíti;
- az évközi vizsgákon a duális partnerek részvételével szerveznek gyakorlati vizsgákat, a feladatok értékelése a KKK-ban meghatározott szempontok alapján történik.

Sikerkritériumok:

- intenzív és rendszeres kapcsolat a duális partnerekkel és a helyi kamarával;
- a duális partnerekkel folyamatos kommunikáció;
- a duális partnerek bevonása a szakmai elméleti oktatásba és az évközi gyakorlati vizsgák értékelésébe;
- a képzési program rögzítetten az óratervek készítésénél un. tömbösített módszerrel kéthetente 2-2 elméleti oktatási nap szervezése;
- a szabad sáv felhasználása realizálása a duális képzésben

Részletek, összegzés:

Képzési program kidolgozása, együttműködések	
A képzési program kidolgozásába bevont belső munkatársak és külső partnerek megnevezése:	A képzési programok az ágazatban három szakmában készülnek: fogtechnikus, optikus és optikaipari termék-készítő területeken. Mindhárom területen a KKK készítését az ÁKT szakértői végezték. A fejlesztő munka során konzultáltak a képző intézményekben tanító oktatókkal és az oktatásban tevékenyen résztvevő duális képzők reprezentánsaival. Az ÁKT évente találkozót szervez az MKIK-ban a képző intézményeknek, aktív kapcsolatban vannak az iskolák jelentős részével. Az ÁKT tagjai és a kiemelkedő

	teljesítményt nyújtó képző intézmények rendszeresen jelentetnek meg szakcikkeket a szakmai újságokban, előadásokat tartanak szakma fórumokon, kongresszusokon a képzési programokkal összefüggésben. Miután a képzési program a Szakmai program része, teljes mértékben követi a KKK fejlesztéssel kapcsolatos változásokat, mely az egészségügyi technika ágazatban minimális. A képzési programok a duális képzők, a helyi kamara és az ÁKT szakértők véleményének figyelembevételével készülnek.
A képzési program kidolgozásába bevont külső partnerek esetén alkalmazott együttműködés formája, gyakorisága, intenzitása:	A képzési programok készítése során aktív együttműködés valósul meg az ÁKT, a duális partnerek és képző intézmény között. Minél több szakmai órát szerveznek a duális partnereknek, annál jobban össze lehet hangolni az ágazati szakmai igényeket és az oktatást. A kontaktus a tanév megkezdése előtt, a tanév folyamán szükség szerinti rendszerességgel, a tanév befejezésekor személyes megbeszéléseken és egyéb formákban történik. Akkor jó egy képzési program, ha a duális képzők igényeivel kompatibilis.
A képzési program kidolgozása során alkalmazott egyedi/átlagostól eltérő munkaformák, módszerek és eszközök megnevezése és kifejtése:	A duális képzők igényeinek felmérése után rendszeres kapcsolattartás a képző intézmények és a duális képzők között – személyes találkozók, teams és interaktív formában.
A képzési program kidolgozása és/vagy megvalósítása során bevont egyéb együttműködő partnerek megnevezése és szerepük a programban: (Pld: felsőoktatási intézmények, foglalkoztatáspolitikai célú szervezetek, digitális közösségi alkotóműhelyek, egyéb profitorientált/nonprofit szervezetek)	ÁKT, NSZFH-val, IKK-val ágazaton belüli szakképző intézményekkel, MKIK-val, helyi szakmai kamarákkal, szakmai ipartestületekkel, szakmai szervezetekkel, az egyetemi fenntartású iskolák esetében a tudományegyetemekkel, nonprofit szervezetekkel. Az egyeztetések legfontosabb témája a duális képzők esetében az oktatási struktúra kialakítása, azaz az elsajátítandó tananyagtartalom felosztása, az NSZFH és az ÁKT-k tekintetében a jogszabályváltozások, a helyi kamarák esetében a duális képzők és a velük történő együttműködés, a szakmai ipartestületekkel pedig a KKV igények felmérése és kezelése.
A képzési program kidolgozása/megvalósítása során kiépített jól működő partnerkapcsolatok legfontosabb összetevői és eredményei:	Személyes kapcsolatok, jó partneri együttműködések alapján gyors, korrekt ügyintézés, a problémás helyzetek eredményes és szabályszerű megoldásával.
Képzési program megvalósítása	
Módszertan:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott olyan újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök, ami diákokat is motiválja/bevonja: (Pl. projekt-, alkotó-, élménypedagógia, játékosítás stb.)	Feladattal vezetett csoportmunka, szakmai demonstrációk szervezése, kongresszuson való részvétel feldolgozása előre meghatározott szempontok alapján, neves szakemberek és fiatal kollégák szakmai tapasztalatainak bemutatása, szakmai internetes oldalakon való tájékozódás irányított szempontok alapján, saját szakmai munkák bemutatása és közös értékelése csoportban vagy osztályban.

Az alkalmazott újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök alkalmazásának részletei:	IKT eszközök alkalmazása (interaktív tábla, tablet, korszerű laptopok), a fogtechnikai és optikai területen a digitális tervező eszközök és programok alkalmazása, kooperatív tanulási tér kialakítása.
A hagyományos oktatási formákon (pl. frontális oktatás) túl alkalmazott, fiatalok bevonását is elősegítő újszerű oktatási formák megnevezése és azok alkalmazási módjai:	lásd. előbbieken
A korai iskolaelhagyást/lemorzsolódást megakadályozó egyedi beavatkozások a képzés programjában:	A következő tanév megkezdése előtt, augusztusban a duális partnerek jelenlétében felvételt tart a képző intézmény, ahol előre egyeztetett gyakorlati feladatsor alapján méri a gyakorlati képességet: pl. stabil kéztartás, szín-forma érzék, térlátás. Ezzel a módszerrel olyan tanulók kerülnek a képzésbe, akik alkalmasak lehetnek a szakma elsajátítására, ezzel csökkentve a lemorzsolódás esélyét. Több esetben kerül szervezésre a diákok számára csapatépítő jellegű program, ezzel is elősegítve a jó hangulatú, építő jellegű légkör kialakítását (pl. hétvégi kirándulások, főzések) A lehetőség szerinti külföldi tanulmányutak is ezt a célt támogatják.
Eszközök, infrastruktúra:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott modern technológiák, digitális eszközök, online platformok/programok megnevezése és azok alkalmazási módja, gyakorisága, intenzitása:	Az elméleti oktatásban számítástechnikai teremben tervező programok használata. Szakmai internetes oldalak bemutatása, illetve szakmai témaköröként az interneten való tájékozódás otthoni feldolgozása, majd a képzési helyszíneken történő közös megtekintése, irányított feldolgozása, értékelése.
Egyéb újszerű a fiatalok tanulását támogató eszköz/program/platform megnevezése és alkalmazási módja:	CAD tervező programok, Meshmixer, Moodle, Coospace, szakmai internetes oldalak
Képzési program lezárása	
Mérés-értékelés:	
Az alkalmazott értékelési módszer bemutatása:	Oktatói/duális képző értékelés, csoportos tanulói értékelés, feladattal vezetett csoportmunka esetében oktatói/tanulói értékelés egyénileg. A képzési program értékelése és bevételeknek egyeztetése több iskolában a tanév végén megtörténik.
Újszerű/egyedi értékelési és visszajelzési módszerek a diákok osztályzásakor, számonkérésekor:	A csoportmunka eredményei, az IKT eszközökön való tájékozódás, a szakmai kongresszuson, konferencián, demonstráción való részvétel eredményeinek beszámítása a félévi osztályzatokba.
Vizsgafelkészítésre alkalmazott egyedi/jó gyakorlat bemutatása:	Korábbi ellenőrző feladatok ismertetése, vizsgafelkészítő elméletből és gyakorlatból (lásd. pl. fogtechnikus KKK-ban), próbavizsga szervezés
A partnerek -elsődlegesen oktatási intézmény és duális képzőhely - egymás felé tett visszacsatolásának módja: c.) a diák eredményeiről, teljesítményének értékeléséről d.) a képzési program eredményességéről	A Portfólióban a duális képző reflexiója félévenként, illetve a képzés befejezésekor. Az ÁKT, az MKIK és a képző intézmények évenkénti találkozásán közös egyeztetés a képzési programok eredményességéről.

3. Elektronika – és elektrotechnika

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

Az ágazaton belül, munkavégzés során számos, érzékszervileg nem érzékelhető veszélyforrással kell szembenézni. Tevékenység közben ezért folyamatos kockázatelemzést kell végezni a lehetséges veszélyhelyzetek elkerülésére. A munkaterületen jelen lévő, még szakképzetlen személy különleges figyelmet igényel az oktatás résztvevői részéről.

Ilyen veszélyforrások lehetnek:

- Áramütés
- Rövidzárlat és tűzveszély
- Elektromágneses sugárzás
- Magasban való munkavégzés
- Vegyi anyagok
- Robbanásveszély
- Fizikai terhelés
- Zajterhelés

A munkavégzés során, mind az oktatónak, mind a képzésben résztvevő személynek, tanulónak figyelniük kell a veszélyforrásokra, és megfelelő védőeszközöket és eljárásokat kell alkalmazniuk a biztonságos oktatási módszer megválasztása mellett.

A képzési programok kialakítása során a munkavégzés vállalati feltételrendszerét kiemelten szem előtt kell tartani. Jogszabályi előírások miatt, villamosipari területen, a tanuló a végzettség megszerzését megelőzően önálló munkavégzésre nem jogosult.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A képzési programok az MKIK útmutatója alapján készültek. A kidolgozás során többnyire az iskolák igényeit vették figyelembe.

Három megközelítés lehetséges:

1. Duális képzőhely által készített program

Az intézményekkel történő megállapodás a képzési napok számában, illetve az oktatandó tantárgyak tartalmi elemeiben merül ki. A duális partner az oktatás teljes folyamatát önállóan oldja meg mind tartalmilag, mind módszertanilag. Ebben az esetben az oktatás iskolai, illetve vállalati folyamata teljesen elkülönül egymástól. A duális képzőhelynek pedagógiai szempontból is maximálisan felkészült szakoktatóval kell rendelkeznie. Jó gyakorlatokat lehet erre a vállalati- és ágazati képzőközpontokban, ahol az oktatási tevékenységet szakmai vezető és felnőttképzési szakértő is támogatja.

2. Szakképző intézmény és a duális képzőhely által közösen készített program

A jogszabály által előírt, de működés szempontjából is a leghatékosabb megoldás. Egyszerre érvényesül benne az intézmény elképzelése, valamint a duális képzőhely lehetőségei. A megvalósítás során a képzőhely és az intézmény folyamatos kapcsolattartása szükséges. A kapcsolattartás rendszerességét az oktatási folyamat, a projektek váltakozása, az értékelések ütemezése határozza meg.

3. Szakképző intézmény által megírt képzési program

Ebben az esetben a szakképző intézmény azt a helyzetet igyekszik kezelni, hogy ne kelljen a duális partnerek eltérő igényeihez igazodnia. Így képzési program az iskolai igényeket veszi figyelembe, kevésbé igazodva a vállalati lehetőségekhez.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

Duális képzőhelyek szempontjából egyértelműen elmondható, hogy a felkészült duális képzőhelyek képesek a teljes szakmai oktatás megvalósítására. Megtalálható vállalati- és ágazati képzőközpont által megvalósított teljes képzés is, de arra is akad példa, amikor egy nagyvállalat teljesen önállóan valósítja meg a teljes szakmai oktatást. Ebben az esetben a duális képző teljes felelőssége a képzési program megvalósítása, ezáltal annak elkészítése is. Intézmények oldaláról azonban látunk arra is példát, hogy a vállalat igényeinek figyelembevételével két tanuló részére egyedi képzési program került kidolgozásra. Ebben az esetben a képzésben résztvevő személyek a saját osztályukon kívül, más osztályok számára megtartott órák látogatására is lehetőséget kaptak. Ez intézményi oldalról nagyon nagy rugalmasságot igényel, de jók a tapasztalatok a képzés megvalósításáról. Ebben az esetben a képzési programnak igazodnia kell az egyedi tanulási utakhoz.

Sikerkritériumok:

1. Duális képzés megkezdését megelőző egyeztetések

Feladatok, felelősségi körök meghatározása. Fontos pontosan megérteni a partnerek céljait, lehetőségeit. A cél, mint a képzés megvalósítása közös. Amennyiben ismertek a képzésben résztvevő személyek, fontos, hogy az ő lehetőségeik és céljaik is meghallgatásra kerüljenek. Egyéb szempontok lehetnek a duális képzőhely és az oktatási intézmény távolsága, utazási lehetőségek, lakhatási lehetőségek, vállalati és iskolai kulturális különbségek.

Ezeket a szempontokat a képzési program kialakítása során érdemes figyelembe venni.

2. Bizalom mindhárom fél részéről

A képzés megvalósításával kapcsolatban, mind a képzőintézménynek mind a duális képzőhelynek, mind a képzésben résztvevő személynek meg kell adni a kellő bizalmat a vállalt feladatok elvégzésével kapcsolatban.

Rendszeres egyeztetés a képzés megvalósítása közben.

Nem lehet konkrét gyakoriságot megfogalmazni az egyeztetések idejére vonatkozóan. Az egyeztetések témája pedig az oktatási folyamattól függ. Előfordulhat, hogy hetente több egyeztetés is szükséges, de az is, hogy akár hetekig nincs olyan esemény, ami indokolná. A rendszeresség inkább folyamatosan élő kapcsolatra utal.

Az egyeztetések formája lehet email, telefon, személyes, teams. Fontos azonban, hogy jogi következményekkel járó megbeszéléseknek írásos dokumentuma legyen.

3. Közös készülés a vizsgára

A képzést vizsga zárja. A vizsgára való felkészülés azonban nem a vizsgát megelőző pár hétben kezdődik, hanem a teljes oktatási folyamat része. A képzésben résztvevők vizsgára való felkészítésében vállalt feladatokat és felelősséget a képzési programba be kell építeni. Különös tekintettel arra az esetre, ahol a vizsga a duális képzőhelyen valósul meg.

Részletek, összegzés:

Képzési program kidolgozása, együttműködések	
A képzési program kidolgozásába bevont belső munkatársak és külső partnerek megnevezése:	vállalati szakoktató, szakoktató közvetlen felettese, vállalati felnőttképzési szakértő
A képzési program kidolgozásába bevont külső partnerek esetén alkalmazott együttműködés formája, gyakorisága, intenzitása:	Ágazati képzőközpont
A képzési program kidolgozása során alkalmazott egyedi/átlagostól eltérő munkaformák, módszerek és eszközök megnevezése és kifejtése:	Szakmai fórumok, melyre meghívásra kerültek a vállalat partnerintézményei, kamarái
A képzési program kidolgozása és/vagy megvalósítása során bevont egyéb együttműködő partnerek megnevezése és szerepük a programban: (Pld: felsőoktatási intézmények, foglalkoztatáspolitikai célú szervezetek, digitális közösségi alkotóműhelyek, egyéb profitorientált/nonprofit szervezetek)	A képzési programok az MKIK duális képzőhelyek számára készített útmutatója alapján készültek
A képzési program kidolgozása/megvalósítása során kiépített jól működő partnerkapcsolatok legfontosabb összetevői és eredményei:	Duális képzőhely – Szakképző intézmény
Képzési program megvalósítása	
Módszertan:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott olyan újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök, ami diákokat is motiválja/bevonja: (Pl. projekt-, alkotó-, élménypedagógia, játékosítás stb.)	Projekt alapú oktatás Egyedi képzési utak
Az alkalmazott újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök alkalmazásának részletei:	A képzésben résztvevő és a vállalati lehetőségekhez igazodó képzési időbeosztás
A hagyományos oktatási formákon (pl. frontális oktatás) túl alkalmazott, fiatalok bevonását is elősegítő újszerű oktatási formák megnevezése és azok alkalmazási módjai:	Projekt munka Terepi jelenlét Üzemi jelenlét
Eszközök, infrastruktúra:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott modern technológiák, digitális eszközök, online platformok/programok megnevezése és azok alkalmazási módja, gyakorisága, intenzitása:	Villamoshálózat szerelésére alkalmas tanműhely Alacsony magasságú villamoshálózatszerelési tanpálya
Egyéb újszerű a fiatalok tanulását támogató eszköz/program/platform megnevezése és alkalmazási módja:	Magyar Elektrotechnika Egyesület által működtetett online oktatási platform
Képzési program lezárása	
Mérés-értékelés:	
Az alkalmazott értékelési módszer bemutatása:	Szóbeli értékelés Írásbeli értékelés

Újszerű/egyedi értékelési és visszajelzési módszerek a diákok osztályzásakor, számonkérésekor:	Egyedi teljesítményértékelés softskill-ek mentén, amely kiegészítő ösztöndíj formájában jelenik meg pld: gyakorlaton pontos kezdés, munkavégzésre alkalmas állapot és öltözet, igazolatlan hiányzás, biztonsági szabályok betartása, szakmai motiváltság, társas viselkedés, csapatban történő együttműködés
Vizsgafelkészítésre alkalmazott egyedi/jó gyakorlat bemutatása:	Feladatmegosztás: • Interaktív vizsgára a szakképző intézmény készít fel • Portfólió közös felelősség, csapatmunka • Projektfeladatra a duális képzőhely készít fel
A partnerek -elsődlegesen oktatási intézmény és duális képzőhely - egymás felé tett visszacsatolásának módja: e.) a diák eredményeiről, teljesítményének értékeléséről f.) a képzési program eredményességéről	a) KRÉTA rendszeren keresztül, Excel táblák emailben b) telefonon szóban

4. Építőipar

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A szakember utánpótlás kérdése jelen van szinte minden területen a munka világában. Az építőiparban a duális szakképzésnek nincs hagyománya, kevés vállalat, vállalkozó nyitott a tanulók fogadására. Ennek okai részben a képzéssel járó plusz feladatok felvállalásának hiányára, másrészt a vállalkozások szerkezetére vezethető vissza. A duális képzés lehetőség a vállalkozásoknak a szakember utánpótlás biztosítására, a tudás, a jó gyakorlati tapasztalatok átadására és lehetőséget nyújt a tanulóknak is a változatos tanuláshoz és szakmai tapasztalat gyűjtéséhez. A duális szakképzés egy sikermódel lehet azáltal, hogy a vállalkozásoknak szakembereket biztosít és kiváló szakmai alapot teremt a fiataloknak.

A szakképzéssel kapcsolatos jó gyakorlatokra nagy szükség van annak érdekében, hogy minél több duális partner kapcsolódjon be a szakmai oktatásba. A képzési program készülhet tantárgyi struktúra alapján bemutatva ezáltal a tantárgyi kapcsolatokat, az egész képzés szerkezetét. Oktatók és duális képzők részéről is felmerült igény a képzési program tartalmának részletes megismerésére. A szakképzési törvény változásával a jogszabályi háttérrel is figyelembe véve készült képzési program a szakmai program része, nevelési és pedagógia jellemzőkkel. A szakirányú oktatás központi eleme a KKK.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

Fontos szempont egy olyan megoldás kidolgozása, mely egyszerűsíti a képzéssel kapcsolatos adatok kinyerését. A képzési program készítésénél figyelmet kap a duális képzőhelyekkel való közös munka, az együttműködés, az órarend részletezése és a KRÉTA rendszerben való elektronikus dokumentálása.

A jó gyakorlat a 4.0 megközelítésre épül. Kiinduló eleme az iskola és a duális partner közötti tantárgyi leosztás arányának, az órarendnek a meghatározása a KKK alapján. A duális képzők kérését is figyelembe véve a tervezés és a képzési tartalom lebontása projekt alapon, összefüggő feladatok meghatározásával készült. Szempont az adatalapú megvalósítás, annak érdekében, hogy az adat jellege megmaradjon, az adattal lehessen dolgozni. A kidolgozásnál szempont a projekt alapú képzés, hogy legyen produktum, mely segíti a tanuló motivációját, mérhetővé és követhetővé teszi a programot.

A képzési program lehet egy Excel tábla. Az Excel lehetőségeire, előnyeire felépített részletes programba hivatkozásokkal kerültek be a KKK megfelelő pontjai, melyre rákattintva azonnal elérhető és látható, hogy a képzés melyik területéhez, milyen kompetenciák kerültek meghatározásra.

Első lépésként azok a projektek kerültek kidolgozásra, melyek az adott képzési program tartalmához szükségesek. A képzési program indul a tanuló alapozó képzésével, majd folytatódik a gyakorlati feladat ismertetésével és a tantárgyi elemekkel, melyek az adott feladatok elvégzéséhez szükségesek és méréssel zárul.

Behivatkozásra került a KKK szerinti vizsgakövetelmény és értékelés. A táblázatos megoldással tervezhetővé és dinamikusan alakíthatóvá válik a képzési program. További lehetőség az adatkapcsolat, az adattartalom tervezhetősége, szűrése.

Másik eleme a programnak a KRÉTA rendszerrel való összekötés. Tartozik hozzá egy űrlap, melynek segítségével szűrni, mozgatni, változtatni lehet a tételeket. Nagyon jó funkciója a dinamikus szűrés és a szűrt adatok elemezhetősége. További lehetősége a programnak, hogy az egyes sorokhoz tananyagtartalmakat lehet hozzárendelni webcímekkel. A munkalapok nyomtatott formában is kinyerhetők. A képzési program az iskola és a duális partnerek szakképzéssel kapcsolatos közös feladataikat, a képzési kimeneti követelményekben rögzített elvárásokat és azok feldolgozásával kapcsolatban nyújt támogatást a képzési folyamatban résztvevők számára.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

Jó gyakorlat a portfólió alapú megközelítés, melynek lényege, hogy van produktum a végén, a képzési programba beépülnek a duális képzőhelyeknél megtartott szintfelmérő vizsgák. A vizsgákat az oktatók részvételével, bevonásával tartják, ezzel biztosítva részükre, hogy megismerjék a tanulók tudásszintjét, az eltéréseket és lehetőség legyen korrekcióra, beavatkozásra. A korrekcióra biztosított idővel a vizsgára már felkészültebb tanuló érkezik.

A duális képzőhelyen a külsős oktatók részvételével szervezett szintfelmérő vizsgák jó lehetőséget adnak arra, hogy az iskolai oktatók és a duális oktatók közösen értékeljék, megbeszéljék a tanulókkal kapcsolatos tapasztalataikat. Továbbá a képzőhelyen is láthatják, hogy a vizsga szituációban milyen módon teljesít a tanuló és mik az elvárt követelmények.

Az elkészült képzési programot az oktatók és a duális partnerek is pozitívan fogadták, felismerték a teljes képzési folyamat rendszerszintű támogatását a szakirányú képzéssel kapcsolatos főbb elvárásokat. Számos előnye van, gyakorlatban jól használható. A kidolgozott képzési program egyedülálló, innovatív és gyakorlatias megoldás.

Sikerkritériumok:

A KKK alapú képzési program a tanulók elméleti és gyakorlati képzését egy felületen mutatja. Egyszerű szűréssel elérhető az iskola, a duális képző és a tanuló számára is az adott szakmára vonatkozó képzési program. Néhány kattintással elemzéseket, adatokat lehet lekérdezni. A sikeres képzési programhoz elengedhetetlen a duális partner együttműködése, a program használata.

A kidolgozott program alkalmas a képzési célok megvalósítására. A kitűzött képzési programcélok, kompetencia kimenetek megjelennek a programban. A képzés módszerei, eszközei, időintervalluma az iskola és a duális partner közötti képzésmegosztás megfelelően van kidolgozva. Elmélet és gyakorlat aránya összhangban van a kitűzött célokkal. Beépítésre került ellenőrzési eljárás. Megvalósulhat a kitűzött cél, az E-KRÉTÁBA való feltöltés.

Részletek, összegzés:

Képzési program kidolgozása, együttműködések	
A képzési program kidolgozásába bevont belső munkatársak és külső partnerek megnevezése:	A program kidolgozója a Szakképzési Centrum igazgatóhelyettese. Duális partnerek, akik a programot véleményezték és a módszertant alkalmazták.
A képzési program kidolgozásába bevont külső partnerek esetén alkalmazott együttműködés formája, gyakorisága, intenzitása:	A kommunikáció folyamatosan e-mailen, telefonon és személyesen történt. Jellemző az erős kapcsolattartás, szoros együttműködés a szakképzésbe bevont duális partnerekkel. A személyes találkozások ütemezése igazodott a felmerült problémák és megoldandó feladatok jellegéhez és mennyiségéhez.
A képzési program kidolgozása során alkalmazott egyedi/átlagostól eltérő munkaformák, módszerek és eszközök megnevezése és kifejtése:	A bemutatott program a KKK alapján készült és a szakirányú oktatás központi eleme. Az adott szakmához tartozó szakirányú oktatás tartalmára, szervezésére, megvalósítására fókuszál, az oktatás teljes folyamatát rendszerbe foglalja.
A képzési program kidolgozása és/vagy megvalósítása során bevont egyéb együttműködő partnerek megnevezése és szerepük a programban: (Pld: felsőoktatási intézmények, foglalkoztatáspolitikai célú szervezetek, digitális közösségi alkotóműhelyek, egyéb profitorientált/nonprofit szervezetek)	Az elkészült képzési programot az oktatók és a duális partnerek is pozitívan fogadták, hiszen egy rendszerben kapnak támogatást, információt a szakirányú képzéssel kapcsolatos főbb elvárásokról. Fontos volt tisztán látni, hogy az iskolai képzés mellett milyen feladatai vannak a duális képzőknek.
A képzési program kidolgozása/megvalósítása során kiépített jól működő partnerkapcsolatok legfontosabb összetevői és eredményei:	A képzés lényegi, gyakorlati elemeire koncentrál, a jogszabályi keretek figyelembevételével. A közös szakmai célok kiemelése és elérése az együttműködésre ösztönzi az iskolát és a duális partnert.
Képzési program megvalósítása	
Módszertan:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott olyan újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök, ami diákokat is motiválja/bevonja: (Pl. projekt-, alkotó-, élménypedagógia, játékosítás stb.)	Duális képzőhely képzési programja: A szakirányú oktatás elemi építőköve, a tanulási eredmény alapú képzési program, mely a KKK alapján áll össze. Vázlatos tartalmát rögzítik a jogszabályok, de az oktatás belső logikája is azt követeli meg, hogy a duális képző célirányos, tervező, szervező, szabályozó és értékelő eljárásai szilárd alapon nyugodjanak. A duális partnernek rendelkeznie kell a szakirányú oktatásra vonatkozó képzési programmal, mely tartalmazza: • a duális képzőhely által oktatott tananyagelemeket és ehhez kapcsolódóan az elméleti ismereteket, • a tanítandó és az elsajátítandó témaköröket, az ehhez szükséges foglalkozások megnevezését, számát, • a felügyelet mellett és az önállóan végezhető gyakorlati feladatokat, • kompetencia - és készségfejlesztési feladatokat,

	a képzésen részt vevő személy tanulmányi munkájának írásban, szóban, vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módját.
Az alkalmazott újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök alkalmazásának részletei:	Részletesen rögzíti az iskola és a duális partner közötti tantárgyi felosztás arányát, továbbá alapul veszi és beépíti a képzési programba a KKK tartalmi elemeit. Fontos szempont, hogy készüljön egy a KRÉTA szerinti órarend és tantárgyfelosztás, ezzel segítve a képzési program tartalmi elemeinek egyszerűbb átvitelét a KRÉTA rendszerbe. A képzési program kidolgozása az alábbi megközelítéssel készült: A tervezés projekt alapú. Ennek oka, hogy több duális partner kérte, hogy egy összefüggő feladatot, projektet határozzanak meg, projektre tervezzék és bontsák le a képzési tartalmat. Adataalapú megvalósítás: lényege, hogy a formai kialakítás helyett a szükséges adatok minél szélesebb körű, hatékony informatikai felhasználását tegye lehetővé. Produktum alapú: lényege a tananyag részleteinek feldolgozása, szem előtt tartva, hogy a tanulónak is legyen rálátása, a szakmához kapcsolódó komplexebb feladatokra, átfogóbb összefüggésekre. Jobban motiválja, ha tudja, hogy mi az a produktum, ami megszületik, jobban mérhető és követhető a rendszer. Begyakorolható: vannak ismétlődő elemek, mely segíti a rendszer használatát. Időtervezés figyelembevétele: Segít szinkronba hozni az iskolai és a duális képzőhelyen történő képzés tartalmi elemeit. Fontos szempont, hogy olyan projekt kerüljön kiválasztásra, mely ténylegesen megvalósul.
A hagyományos oktatási formákon (pl. frontális oktatás) túl alkalmazott, fiatalok bevonását is elősegítő újszerű oktatási formák megnevezése és azok alkalmazási módjai:	Projekt alapú képzés: feladatok megoldása során jobban támaszkodik a kooperatív munkára, az önállóbb rendszerező feladatvégzésre. Portfólió készítés: az újtípusú vizsgarendszer a portfólióban dokumentált feladatok és azok megoldásai is támogatják a hosszabbtávú, a tanulási időszakot átölelő folyamatos felkészülést.
A korai iskolaelhagyást/lemorzsolódást megakadályozó egyedi beavatkozások a képzés programjában:	A sikeres felkészülés érdekében az iskola és a duális képző részéről is folyamatosan követésre kerül a tanuló haladása, aktivitása, az elvégzett munka dokumentálásával (portfólió). A köztes szintfelmérő vizsgák lehetőséget adnak a szükséges hiányosságok felderítésére és időbeli korrigálására. Az érdeklődés hiányának, a passzivitás jeleinek észlelése, az azonnali beavatkozás mind a duális, mind az iskola részéről javíthat a lemorzsolódás arányán.
Eszközök, infrastruktúra:	

A képzési program megvalósítása során alkalmazott modern technológiák, digitális eszközök, online platformok/programok megnevezése és azok alkalmazási módja, gyakorisága, intenzitása:	A projekt alapú tervezés Excel táblázatban került kidolgozásra. A képzési program azokat a főbb projekteket határozza meg, melyek az adott tananyag tartalmához szükségesek. A közös munka a képzőhelyek bevonását jelenti a háttérismeret a képzési tartalom kidolgozásába, melynek eredménye kerül átvezetésre, elektronikus dokumentálásra az E- KRÉTA rendszerben. A megoldás igazi erősségét azok a programozott funkciók jelentik, melyek a manuális adatkezelési feladatokat (szűrés, rendezés, beszúrás, nyomtatás, másolás) kényelmesebbé, hatékonyabbá teszik és felgyorsítják.
Képzési program lezárása	
Mérés-értékelés:	
Az alkalmazott értékelési módszer bemutatása:	A kidolgozott program alkalmas a képzési célok megvalósítására. A kitűzött képzési programcélok, kompetencia kimenetek bekerültek a programba. A képzés módszerei, eszközei, időintervallum megfelelően van kidolgozva. Az iskola és a duális partner közötti képzés megosztás megfelelően van kidolgozva. Elmélet és gyakorlat aránya összhangban van a kitűzött célokkal. Beépítésre került ellenőrzési eljárás. Megvalósul a kitűzött cél, az E-KRÉTA-ba való feltöltés.
Újszerű/egyedi értékelési és visszajelzési módszerek a diákok osztályzásakor, számonkérésekor:	A tanuló teljesítménye kerül értékelésre • valós helyzetek, elvégzett gyakorlatok alapján • a tényleges tevékenységet figyelembe véve • az elméletet és a gyakorlati tudást összekapcsolva
Vizsgafelkészítésre alkalmazott egyedi/jó gyakorlat bemutatása:	További jó gyakorlat a portfólió alapú megközelítés, melynek lényege, hogy a képzési programba beépültek a duális képzőhelyeknél megtartott szintfelmérő vizsgák. A vizsgákat az oktatók részvételével, bevonásával tartják, ezzel biztosítva részükre, hogy megismerjék a tanulók tudásszintjét, az eltéréseket és lehetőség legyen korrekcióra, beavatkozásra. A korrekcióra biztosított idővel a vizsgára már felkészültebb tanuló érkezik.
A partnerek -elsődlegesen oktatási intézmény és duális képzőhely - egymás felé tett visszacsatolásának módja: g.) a diák eredményeiről, teljesítményének értékeléséről h.) a képzési program eredményességéről	A duális képzőhelyen a külsős oktatók részvételével szervezett szintfelmérő vizsgák jó lehetőséget adnak arra, hogy az iskolai oktatók és a duális oktatók közösen értékeljék, megbeszéljék a tanulókkal kapcsolatos tapasztalataikat. Továbbá a képzőhelyen is láthatják, hogy a vizsga szituációban milyen módon teljesít a tanuló és mik az elvárt követelmények.

5. Épületgépészet

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

Jelenleg az épületgépészeti ágazaton belül négy szakma képzésére van lehetőség, melyből egy technikus szintű. Elsődleges és egyik legnagyobb problémát ezek közül is az ötéves épületgépész technikus képzésen belüli duális képzés megvalósítása okozza. Másodlagos probléma az ágazati sajátosságokon belül a külső helyszíni kivitelezés. Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

Épületgépész technikus:

A képzési program az intézménnyel és a duális képzőhellyel közösen kerül kialakításra. A kialakítás kiindulási pontja, hogy mi az, amit duális képzés keretében tanulhat a tanuló ill. mi az, amit a duális képzőhely meg tud valósítani. Szükséges az iskola és a vállalkozás nagy mértékű rugalmassága. Ennek tükrében az iskolával közösen, olyan képzés kialakítására került sor, ahol a diákok egy héten iskolában egy héten pedig a duális képzőhelyen tartózkodhatnak. Mivel sok esetben az iskolától távoli helyszínen történik a kivitelezés nem, ill. csak nehezen és költségesen lehetne megoldani az utazást egy napra, ezért az iskola biztosítja a diákok számára, hogy a gyakorlati héten, ha nem megoldható a személyes részvétel akár online is csatlakozhassanak az órákra. Erre esetleg akkor van szükség, ha nem megoldható az öt-öt nap kéthetes elosztásban csak esetleg a 4 nap gyakorlat hat nap iskola.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A képző intézménnyel közösen kialakított egyedi órarend, az iskolai órán történhet a részvétel személyesen vagy online.

A duális képző az iskolával közösen lehetőséget ad arra, hogy a tanulók egész évben részt vehessenek a duális képzésben, ezáltal kevésbé különül el az iskolai elmélet a gyakorlattól, ill. 3 év után szinte teljesértékű munkavállaló lesz a tanulóból.

Sikerkritériumok:

- A szakmai képzés során folyamatos és egyenletes duális képzés
- Közös cél: végzett kiváló szakemberek
- Munka és munkahelyi kultúra elsajátítása
- Minél több valós gyakorlati tapasztalat átadása
- Közös munka a képzés kialakításában
- Rugalmasság a képzés megvalósításakor

Részletek, összegzés:

Képzési program kidolgozása, együttműködések	
A képzési program kidolgozásába bevont belső munkatársak és külső partnerek megnevezése:	Szakképzési Centrum, Szakképző Iskola Duális képzőhely
A képzési program kidolgozásába bevont külső partnerek esetén alkalmazott együttműködés formája, gyakorisága, intenzitása:	Személyes, telefonon és online értekezlet formájában
A képzési program kidolgozása során alkalmazott egyedi/átlagostól eltérő munkaformák, módszerek és eszközök megnevezése és kifejtése:	Videó konferencia, amikor is a különböző helyszínek kerülnek bemutatásra, ahol a jövőbeni képzések lesznek megvalósítva.
A képzési program kidolgozása és/vagy megvalósítása során bevont egyéb	Ágazati Képzőközpont

együttműködő partnerek megnevezése és szerepük a programban: (Pld: felsőoktatási intézmények, foglalkoztatáspolitikai célú szervezetek, digitális közösségi alkotóműhelyek, egyéb profitorientált/nonprofit szervezetek)	- Több partner és képzőhely biztosítása egy munkaszerződéssel - közös képzési program kialakítása
A képzési program kidolgozása/megvalósítása során kiépített jól működő partnerkapcsolatok legfontosabb összetevői és eredményei:	Közös cél, a megoldás keresése az együttműködésünk során, közösen kialakított megvalósítható képzés.
Képzési program megvalósítása	
Módszertan:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott olyan újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök, ami diákokat is motiválja/bevonja: (Pl. projekt-, alkotó-, élménypedagógia, játékosítás stb.)	Projektfeladatok, valós munkahelyi körülmények megteremtése és kivitelezése, különböző hibajelenségek megvalósítása, feltárása, szimulációs eszközök alkalmazása (zSpace AIO PRO)
Az alkalmazott újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök alkalmazásának részletei:	Szimulációs helyiségek kialakítása, mely az épületgépészetben előforduló helyszíni kivitelezési munkákat hivatott bemutatni.
A hagyományos oktatási formákon (pl. frontális oktatás) túl alkalmazott, fiatalok bevonását is elősegítő újszerű oktatási formák megnevezése és azok alkalmazási módjai:	21. századi modern eszközök bemutatása, használata és ezekkel valósághű feladatok végrehajtása, majd tényleges valós helyszíni kivitelezés. Modern digitális szimulációs oktatási eszközök biztosítása, mellyel időt és rengeteg energiát takaríthatunk meg ami környezetbarátibbá teszi az oktatást és kevesebb hulladék keletkezik.
A korai iskolaelhagyást/lemorzsolódást megakadályozó egyedi beavatkozások a képzés programjában:	Szülői kapcsolattartás. Kötelező beiratkozási nap, ahol a szülők és a gyermekeik részt vesznek a cég és az oktatási rendszer, bemutatóján. Itt megismerkednek az oktatókkal és az oktatás helyszínével. Közvetlen kapcsolatot teremthetnek a duális képzőhellyel, és az oktatókkal. Csak ezután kerül megkötésre a szakképzési munkaszerződés. Ezáltal a diákokon felül a szülőket is lehet motiválni, hogy gyermekének biztos jövőt teremthessenek közösen a duális képzőhellyel.
Eszközök, infrastruktúra:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott modern technológiák, digitális eszközök, online platformok/programok megnevezése és azok alkalmazási módja, gyakorisága, intenzitása:	A képzés szimulációs eszközöket érdemes alkalmazni. Az épületgépészet ágazatban leginkább a hegesztő szimulátorok kerülnek bevonásra, ahol minden hegesztési eljárás, minden pozíciója gyakorolható.
Egyéb újszerű a fiatalok tanulását támogató eszköz/program/platform megnevezése és alkalmazási módja:	Olyan szemléltető eszközöket érdemes alkalmazni, amin a kivitelezés során felmerülő szerelési munkák szimulálhatók le a legmodernebb 3D technológia segítségével.
Képzési program lezárása	
Mérés-értékelés:	
Az alkalmazott értékelési módszer bemutatása:	
Újszerű/egyedi értékelési és visszajelzési módszerek a diákok osztályzásakor, számonkérésekor:	Önértékelés, saját munka kielemezése, hibafeltárás.

A partnerek -elsődlegesen oktatási intézmény és duális képzőhely - egymás felé tett visszacsatolásának módja: i.) a diák eredményeiről, teljesítményének értékeléséről j.) a képzési program eredményességéről	Havi jelentés küldése az iskola ill. az osztályfőnök irányába, mely az aktuális hónap szakmai érdemjegyeire, illetve a hiányzásokra és azok jogosságára vonatkozik.
---	--

6. Gazdálkodás – és menedzsment

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A gazdálkodás és menedzsment ágazat sajátossága, hogy a Képzési és kimeneti követelmények nem határoznak meg egybefüggő szakmai gyakorlati időt, vagyis nincs kötelező duális képzés, így jellemzően ebben az ágazatban nincsen még általánosan elterjedt gyakorlat a diákok duális képzőhelyre történő kihelyezésére. A képzési programokat alapvetően a szakképző intézmények készítik és az elméleti és gyakorlati szakmai oktatást is a szakképző intézmények valósítják meg. A technikumok feladata, hogy az általános műveltséget, a szakmai elméleti ismereteket átadják, és a szakmai gyakorlati képességeket egyaránt fejlesszék. Azonban ebben az ágazatban is kiemelt cél, hogy a képzésben töltött évek alatt a tanulók piacképes tudásra tegyenek szert, bepillantást nyerjenek a választott partnerszervezetek működésébe, megismerjék a vállalati kultúrát, projekt munkákat végeznek, szakmai gyakorlati tréningeken vegyenek részt. Amennyiben a szakképző intézménynek nincs lehetősége duális képzőhelyekkel együttműködni, az iménti cél támogatása érdekében ajánlott a vállalati együttműködő kapcsolatok kialakítása és a külső szakmai programok beépítése a képzési programba.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A gazdálkodás és menedzsment ágazatba tartozó szakmák képzési követelményeinek, a korszerű szakmai kompetenciáknak az elsajátítást a tanulási eredmény alapú oktatási módszerek alkalmazásával, a projektoktatás és a csoportos munkát középpontba helyező jó gyakorlatokkal szükséges támogatni.

Az iskolai munkatervbe, ill. a tantárgyi képzési programokba bekerülnek az egyes évfolyamokon tervezett szakmai programok és oktatási projektek, az alábbiak szerint:

- Minden tanévben évfolyamonként szükséges meghatározni az adott évben megvalósítandó külső szakmai programok jellegét, célját és ezzel összhangban kell a vállalat látogatásokat megszervezni, osztályonként évente legalább 1 alkalommal.
- Pályaorientációs tevékenység tervezése (nem csak végzős) tanulóik számára, felsőoktatási intézmények, illetve az iskola már végzett tanulóinak és az együttműködő vállalati partnerek szakmai bemutató előadásai, évente 1 iskolanap, valamint osztályonként tantárgyi keretek között.
- A projektoktatás szervezeti kerete tanórai keretek között, valamint iskolai projekthét kijelölése az éves munkatervben. Az iskolai projekt héten (a 9-11. évfolyamon) évfolyamonként egy témakör kerül feldolgozásra a szakmai és a közismereti tantárgyakat egyaránt érintő területeken (szakmai ismeretek, illetve magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika, idegen nyelv, testnevelés). A projekt segíti az ágazati alapvizsgára való felkészülést, a szakirányú képzésben a tanuló szakmai portfóliójának színesítését egyaránt.
- Évfolyamonként külső szakmai partnerek bevonásával tematikus szakmai napok szervezése:
 - NAV – adótudatosságot támogató iskolai programok megvalósítása 11-12. évfolyamon;
 - MNB Pénziránytű Alapítvány Bázisiskolai és a Pénzmúzeum pénzügyi tudatosság fejlesztő foglalkozásain, Pénz7 téma héten, pénzügyi tudatosságot fejlesztő versenyen részvétel (foglalkozások 9-10. évfolyamon, versenyek 9-13. évfolyamosoknak egyaránt);
 - Junior Achievement Magyarország (JAM) - vállalkozói készségfejlesztési programjába való bekapcsolódás megvalósítása, iskolai tréningnap, diák vállalkozások versenyen részvétel 11-12. évfolyamon.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

Az oktatás a projektoktatást és a csoportos munkát középpontba helyező, tanulási eredmény alapú oktatási módszerek alkalmazásával valósulnak meg:

- pénzügyi tudatosságot és vállalkozási készségeket fejlesztő, élménypedagógiai foglalkozások külső trénerek megvalósításával;
 - külső szakmai programok, az iskolai projekt napokon, tantárgyi projektek megvalósítása során projekttermék készül (pl. video, plakát, infó grafika, újság, útibeszámoló, prezentáció, prototípus a vállalkozási ötletet bemutató termékből stb.);
 - iskolai kiállítás az elkészült termékekből, évfolyamszintű projekttermék bemutató;
 - alkalmazott értékelési módszerek: játékosítási elvek szerinti pontozásos és fejlesztő értékelése;
 - önértékelés: tanulói önértékelés és társak értékelése kérdéssorokkal, vagy a tanulói szavazás a projekttermékek értékelésre (szavazó kártya)
 - reflexió: célja, hogy rávilágítson a tanuló szakmai elképzelésére, kreativitására, és a tervezés-szervezés tudatosságára, megadott szempontsor alapján készül pl.:
 - mi volt a célja a projekt megvalósítása során
 - milyen folyamat mentén valósította azt meg
 - mi a véleménye a megvalósítás menetéről
 - mennyire érzi azt sikeresnek
 - mit változtatna legközelebb
 - 3-2-1 módszer: a módszer egy írásbeli, kifejtős értékelési módszer.
 - 3 - Írj három pozitívumot az elhangzott prezentációról, ami nagyon tetszett
 - 2 - Írj két jó tanácsot, amit legközelebb a prezentáló helyében máshogy tennél
 - 1 - Írj egy negatívumot, ami nem tetszett
- Az értékelő lapokat a tanulók/csoportok odaadják egymásnak, így mindenki láthatja a hibáit, és erőnyeit.
- Exit ticket (kilépőcetli)
 - Ha változtathatnék, azt tenném, hogy...
 - A legjobb lenne, ha holnap...
 - Ma megtanultam, hogy...

Olyan együttműködések, programok és módszerek kerülnek a képzési programba beemelésre, ami a majdani munkavállalói kompetenciákat jól fejlesztik, illetve az általuk szerzett szakmai tapasztalatok, reflexiók a diákok portfóliójába is jól beépíthetők.

Sikerkritériumok:

- Minden tanévben évfolyamonként és osztályonként szükséges megtervezni az adott évben megvalósítandó projekteket, illetve külső szakmai programokat.
- Külső vállalati szakemberek, szakértők bevonása a programok megvalósításába.
- Tanulói aktivitáson alapuló, élménypedagógiai, kooperatív módszerek alkalmazása.
- A gyakorlati ismeretek tantervi keretek közötti megvalósítása.

Részletek, összegzés:

Képzési program kidolgozása, együttműködések	
A képzési program kidolgozásába bevont belső munkatársak és külső partnerek megnevezése:	Nincs kötelező duális képzés az ágazatban, ezért a képzési programokat alapvetően a szakképző intézmények készítik. Jó gyakorlat, pl. az egyes szakképzési centrumok esetén, hogy egy ágazati munkacsoport alakította ki a közös, Centrum szinten egységes programterveket.
A képzési program kidolgozásába bevont külső partnerek esetén alkalmazott együttműködés formája, gyakorisága, intenzitása:	A képzési program kidolgozásába külső partnerek bevonása nem jellemző. A képzés megvalósítása során azonban megjelennek együttműködések az alábbiak szerint: • A külső szakmai programok, vállalatlátogatások szervezése, osztályonként évente legalább 1 alkalommal.

	Pályaorientációs tevékenység (nem csak végzős) tanulóink számára, felsőoktatási intézmények, ill. az iskola már végzett tanulóinak és az együttműködő vállalati partnerek szakmai bemutató előadásai.
A képzési program kidolgozása során alkalmazott egyedi/átlagostól eltérő munkaformák, módszerek és eszközök megnevezése és kifejtése:	A tantárgyi képzési programokba bekerültek az egyes évfolyamokon tervezett oktatási projektek. <u>A projektek oktatásszervezési kerete:</u> - tanórai keretek között és - iskolai projekthét kijelölése az éves munkatervben. Az iskolai projekt héten évfolyamonként egy témakör kerül feldolgozásra a szakmai és a közismereti tantárgyakat egyaránt érintő területeken (szakmai ismeretek, valamint magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika, idegen nyelv, testnevelés). A projekt segíti az ágazati alapvizsgára való felkészülést, illetve a szakirányú képzésben a tanuló szakmai portfóliójának elkészítését egyaránt.
A képzési program kidolgozása és/vagy megvalósítása során bevont egyéb együttműködő partnerek megnevezése és szerepük a programban: (Pl.: felsőoktatási intézmények, foglalkoztatáspolitikai célú szervezetek, digitális közösségi alkotóműhelyek, egyéb profitorientált/nonprofit szervezetek)	- Felsőoktatási intézmények: Képzési program kialakítása az okleveles technikus képzés területén, - Területi Kamara– vállalatlátogatások, duális képzés; - NAV – adótudatosságot támogató iskolai programok megvalósítása; - Digitális témahét alkotóműhely – digitális eszköz használat fejlesztése, jó gyakorlatok megosztása; - Pénziránytű Alapítvány – pénzügyi tudatosság fejlesztő foglalkozások; - Bázisiskolai programok, Pénzmúzeum; - JAM- vállalkozói készségfejlesztési program megvalósítása, iskolai tréningnap, diákvállalkozások versenyein részvétel.
A képzési program kidolgozása/megvalósítása során kiépített jól működő partnerkapcsolatok legfontosabb összetevői és eredményei:	A képzési program megvalósítása során bevont külső szakmai partnerek egyik legnagyobb eredménye a megvalósult, színes szakmai programkínálat.
Képzési program megvalósítása	
Módszertan:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott olyan újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök, ami diákokat is motiválja/bevonja: (Pl. projekt-, alkotó-, élménypedagógia, játékosítás stb.)	- Kooperatív csoportmunkán alapuló évfolyam- és iskolai szintű projektnapok, projekttermék készítése; - Egyedi értékelési módszerek: projektek játékosítási elvek szerinti pontozásos és fejlesztő értékelése; - Pénzügyi tudatosságot és vállalkozási készségeket fejlesztő, élménypedagógiai foglalkozások; - Külső szakmai, ill. múzeumpedagógiai foglalkozások.
Az alkalmazott újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök alkalmazásának részletei:	Projekthét összefoglaló videó: https://youtu.be/RamDr3_8qDE
A hagyományos oktatási formákon (pl. frontális oktatás) túl alkalmazott, fiatalok bevonását is elősegítő újszerű oktatási formák megnevezése és azok alkalmazási módjai:	- BKIK – vállalatlátogatások, duális képzés együttműködési kereteinek kialakítása - NAV – adótudatosságot támogató iskolai programok, tréningnap megvalósítása - Digitális témahét alkotóműhely - jó gyakorlatok megosztása

	• Pénziránytű Alapítvány – pénzügyi tudatosság fejlesztő foglalkozások, Bázisiskolai programok, Pénzmúzeum • JAM - vállalkozói készségfejlesztési program megvalósítása, iskolai tréningnap
A korai iskolaelhagyást/lemorzsolódást megakadályozó egyedi beavatkozások a képzés programjában:	• Komplex, egymáshoz illeszkedő intézkedések együttesének, jelzőrendszernek kialakítása, Ekréta ESL rendszer használata. • Az intézkedések meghatározó elemét képezi a rendszeres adatelemzés, a tanulókörzpontú, a tanulók mellett a szülőket is aktívan bevonó attitűd érvényesítése. • Iskolán kívüli tanulási alkalmak, programok rendszeres szervezése.
Eszközök, infrastruktúra:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott modern technológiák, digitális eszközök, online platformok/programok megnevezése és azok alkalmazási módja, gyakorisága, intenzitása:	• LMS rendszerek használata pl. Microsoft Teams: tanulói csoportok kialakítása, tananyagtár, tanulói portfóliók kezelése, gyakorlati, projektfeladatok kiadása és benyújtása • Digitális eszközök, online platformok használata, heti/tanórai rendszerességgel: Kahoot, Redmenta, Mentimeter, Quizziz, Learningapps, Quizlet, Wordwall, Wakelet, Slido, Forms, Canva.
Egyéb újszerű a fiatalok tanulását támogató eszköz/program/platform megnevezése és alkalmazási módja:	• Wakelet gyűjtemény az információs oldalakról: https://bit.ly/48Uu08e
Képzési program lezárása	
Mérés-értékelés:	
Az alkalmazott értékelési módszer bemutatása:	• A projektek játékosítási elvek szerinti pontozásos és fejlesztő értékelése; • A projekt héten elkészült termékekből iskolai kiállítás.
Újszerű/egyedi értékelési és visszajelzési módszerek a diákok osztályzásakor, számonkérésekor:	• Önértékelés; • Reflexió; • 3-2-1 módszer; • Exit ticket, szavazó kártya.
Vizsgafelkészítésre alkalmazott egyedi/jó gyakorlat bemutatása:	• Tömbösített tréningnapok; • Próbavizsga lehetőségek.

7. Gépészet

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

Az iskola és a duális képzőhely által közösen kidolgozott programban lehetőség van a diákok „hozott hiányosságainak” pótlására, ismétlésre, gyakorlásra, továbbá felzárkóztatásra is, ha az óraszámok engedik. Valamint lehetőség van a képzőhely sajátos igényeinek teljesítésére is, hiszen a képzési program iránymutatásával a leendő munkavállalóit részesíti gyakorlati képzésben.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A megfelelő program által folytatott képzés egyaránt hasznos a képzésben résztvevő összes érintett számára. Az iskola segítséget és „naprakész” hiteles információt kap a duális partnertől, hogy milyen irányba mozdul a munkaerőpiaci igény. Ennek megfelelően reagál a képzési program tartalmát illetően. Szűk mozgástere ellenére igyekszik igazodni az egyre változó igényekhez. Bizonyos esetekben bevonja az iskolai oktatásba a duális partner szakembereit.

A duális partner a megfelelő iskolai háttérrel, le tudja követni a piac és ezáltal a saját maga munkaerő igényeit. Gyorsan tud reagálni az őt érintő gazdasági körülményekre. A képzés végén több, és adott esetben már egy „speciális” tudással rendelkező képzett munkaerőt tud a termelésbe állítani.

A tanuló a képzés végén a szakmai alapokon túl, naprakész, akár speciális ismeretanyagok birtokában kerül ki a munkaerő piacra, ami megkönnyíti az elhelyezkedését, előnyösebb pozícióba kerül beosztás és a bérezés tekintetében.

A jó program:

- a képzés hatékony és tartalmas elsajátításához szükséges szintre hoz,
- megadja az adott szakma megfelelő alapjait,
- rugalmasan igazodik a tudásátadás nehézségeihez,
- rugalmasan igazodik a képzésben résztvevők igényeihez,
- teljesíti a KKK--ban foglaltakat.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A jelenlegi színvonal megtartása önmagában nem elegendő, sőt biztos lemaradást jelent a munkaerőpiac világában. Szükségszerű mindenki számára az állandó változások folyamatos nyomon követése, ezért elengedhetetlen munkatársaink, valamint önmagunk naprakész képzése, oktatása.

Sikerkritériumok:

Ne úgy tanítsunk, ahogy tanítani szeretnénk, hanem ahogy a diák tanulni tud.

Megfelelő cél kiválasztásával, lehetőségeinket reálisan figyelembe véve, az iskolákkal szorosan együttműködve olyan programot létrehozni, amely tudást ad, teljesíthető és a későbbi tanulásnak is biztos alapjául szolgál.

Részletek, összegzés:

Képzési program kidolgozása, együttműködések	
A képzési program kidolgozásába bevont belső munkatársak és külső partnerek megnevezése:	Szakoktatók, üzemi termelést irányító vállalati szakemberek, iskolai pedagógusok, általános iskolák, szakképző iskolák.
A képzési program kidolgozásába bevont külső partnerek esetén alkalmazott együttműködés formája, gyakorisága, intenzitása:	Általános iskolák: Személyesen, javasolt évente több alkalommal. Szakképző iskolák: személyesen, elektronikusan, akár naponta több alkalommal.

A képzési program kidolgozása során alkalmazott egyedi/átlagostól eltérő munkaformák, módszerek és eszközök megnevezése és kifejtése:	Általános iskolák pályaaorientációs üzemlátogatásai során az alap matematikai ismeretek fontosságának hangsúlyozása.
A képzési program kidolgozása és/vagy megvalósítása során bevont egyéb együttműködő partnerek megnevezése és szerepük a programban: (Pld: felsőoktatási intézmények, foglalkoztatáspolitikai célú szervezetek, digitális közösségi alkotóműhelyek, egyéb profitorientált/nonprofit szervezetek)	Szakképzési Centrumok digitális alkotóműhelyeinek látogatása.
A képzési program kidolgozása/megvalósítása során kiépített jól működő partnerkapcsolatok legfontosabb összetevői és eredményei:	Szoros kommunikáció, szoros együttműködés, bizalom, rugalmasság. Eredmények: használható tudás, megfelelő szakemberek.
Képzési program megvalósítása	
Módszertan:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott olyan újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök, ami diákokat is motiválja/bevonja: (Pl. projekt-, alkotó-, élménypedagógia, játékosítás stb.)	Hibázás esetén az újrakezdés lehetősége egészen addig, amíg nem sikerül egy-egy adott feladat teljesítése. A személyi kreativitás fontossága, az önálló gondolatok/ötletek bevonása a projektfeladatokba, csapatmunkára ösztönzés.
Az alkalmazott újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök alkalmazásának részletei:	Egy-egy jobban teljesítő diák adja át tudását: elmagyaráz, elkészít, segít, aztán közösen összegeznek. Majd az Ő „felügyelete” mellett önálló munkavégzés és ennek összegzése.
A hagyományos oktatási formákon (pl. frontális oktatás) túl alkalmazott, fiatalok bevonását is elősegítő újszerű oktatási formák megnevezése és azok alkalmazási módjai:	Interneten található „kisfilmek” alkalmazása „házi-feladatként”, melyekben gépipari tevékenységek láthatóak, jól ill., hibásan elvégezve. Ezek megbeszélése kötetlen formában.
A korai iskolaelhagyást/lemorzsolódást megakadályozó egyedi beavatkozások a képzés programjában:	Kis létszámú csoportos, vagy akár egyéni foglalkozások lehetősége csak tanműhelyi körülmények között. „Mester és Tanítványa” program, üzemi körülmények között. (Egy gyakorlott szakemberünk mellé időszakosan beosztott egyetlen diák, aki csak figyeli a „Mestere” tevékenységét.)
Eszközök, infrastruktúra:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott modern technológiák, digitális eszközök, online platformok/programok megnevezése és azok alkalmazási módja, gyakorisága, intenzitása:	Interaktív tábla, számítógép, szimulátorok.
Egyéb újszerű a fiatalok tanulását támogató eszköz/program/platform megnevezése és alkalmazási módja:	Virtuális szemüvegben egy adott feladat teljesítése, majd ugyanez valóságosan is. (SzC. digitális műhely)
Képzési program lezárása	
Mérés-értékelés:	
Az alkalmazott értékelési módszer bemutatása:	A program során elkészített portfólió és projektfeladat adott szempontrendszer szerinti közös kiértékelése, elemzése.

Újszerű/egyedi értékelési és visszajelzési módszerek a diákok osztályzásakor, számonkérésekor:	A diákok javaslatot tesznek a saját osztályzatukra.
Vizsgafelkészítésre alkalmazott egyedi/jó gyakorlat bemutatása:	Feladat elvégzéséhez szükséges rajzok, alapanyag, eszközök átadása után, a tanuló szóban előadja az oktatójának az elkészítés sorrendjét, folyamatát. Az oktató hiba esetén javít, segít, csak ezután kerül sor a feladat gyakorlati végrehajtására.
A partnerek -elsődlegesen oktatási intézmény és duális képzőhely - egymás felé tett visszacsatolásának módja: a.) a diák eredményeiről, teljesítményének értékeléséről b.) a képzési program eredményességéről	Napi kapcsolattartás az osztályfőnökkel, szakmai tanárokkal, az elvégzett gyakorlati feladatok fotóinak eljuttatása az iskolai szakemberhez, bizonyos esetekben, eredetiben is. Tanulási nehézségek esetén a program személyre szabása az iskolával közösen.

8. Informatika - és távközlés

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

Az informatika és távközlés ágazatban komoly problémát jelent, hogy a duális szakképzésnek nincsenek valódi hagyományai és kialakult jógyakorlata. Ennek megfelelően a tanulók elenyésző töredéke vesz csak részt duális képzésben. Általánosságban elmondható, hogy a pozitív változást elsősorban a potenciális partnereknél tapasztalható információhiány okozza. Hátráltató tényező az, hogy az IT szektorban dolgozó cégek többsége nem tud valódi termelőtevékenységet végeztetni a képzésben résztvevőkkel, mivel az „éles” projektek jellege ezt többnyire nem teszi lehetővé.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A vizsgált Ágazati Képzőközpontot 10 alapító cég hozta létre. Ezek többsége szoftverfejlesztésű profilú KKV-k, de van az alapítók között felnőttképző cég, érdekvédelmi szervezet, munkaerőközvetítő cég, marketing ügynökség, vagyonkezelő alapítvány és területi iparkamara is. Három iskolával van együttműködési megállapodásuk, 50-120 tanulóval van élő szakképzési munkaszerződésük, akik szoftverfejlesztő és -tesztelő, valamint informatikai rendszer- és alkalmazás-üzemeltető szakma képzésében vesznek részt. A két szakma közül a szoftverfejlesztők adják a létszám kb. 90%-át. Az ÁKK operatív tevékenységét egy négyfős menedzsment végzi. Az ÁKK tevékenysége nem csak a végzős évfolyamokra, hanem a teljes alapvizsgát követő szakmai képzési szakaszra kiterjed. A duális képzés teljes óraszama nagyságrendileg 1200 óra, de az otthoni egyéni tanulással együtt ez ennek akár a duplája is lehet.

Az ÁKK egyik legfontosabb bázisa az egyik alapító cég oktatási laborkörnyezete. A képzés alapvetően itt zajlik, ezen felül a tanulók egy része rövidebb vagy hosszabb időt a partnereknél is eltölt valós munkakörnyezetben. Az oktatást az alapító cég gyakorlati munkatapasztalattal rendelkező mérnök oktatói végzik, de az oktató termi tevékenységbe is bekapcsolódnak a partner cégek mérnökei. A diákokat már a képzés elején kisebb csapatokba szervezik, ahol mentori segítséggel, de alapvetően önállóan oldják meg a kiadott feladatokat. Kiemelt figyelmet fordítanak a tanulók motiválására, az angol nyelvtudásuk, valamint a soft skill-jeik fejlesztésére. Fontos szempont, hogy a képzés a KKK-ban megfogalmazott elvárásokon felül azonnal reflektáljon az ágazat legfrissebb technológiáira.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A leginkább újszerű, hogy az ágazatot duális képzés szempontjából sújtó rendkívül sok hátráltató tényező ellenére is sikerült egy olyan modellt összerakniuk, ami fenntartható módú működést látszik biztosítani. Ehhez a klasszikus és egyébként ajánlott (más ágazatokban működőképes) modelltől néhány jelentős pontban el kellett térniük. Az ÁKK példája is azt mutatja, hogy egy stabil központi oktatói laborkörnyezet és oktatási tevékenység nélkül, kizárólag a cégekhez kihelyezett munka melletti tanulással a duális képzés nehezen megvalósítható ebben az ágazatban. A vizsgált jó gyakorlat azt mutatja meg, hogy egy piaci alapon működő, céges képzésekre szakosodott képzőintézmény bázisán hogyan lehet a duális képzés alapcéljait nagy mértékben elérő gyakorlatot megvalósítani. Ehhez nagyon sok rugalmasságra, innovatív szemléletre és szakmai elkötelezettségre van szükség. Ezen túl a rendszerben gondolkodás fontos eleme az is, hogy minden szereplő (tanuló, iskola, duális partnercég) motivációja biztosított legyen.

Sikerkritériumok:

A siker kritériumai több szinten fogalmazhatók meg. Ezek többek között:

- ne legyen érdemi lemorzsolódás, a tanulók közel 100%-a tegyen a képzés végén sikeres záróvizsgát;
- a tanulók tudása a KKK-ban megfogalmazott elvárásokon túl minden munkaerőpiaci elvárást fedjen le beleértve a legfrissebb és legkorszerűbbnek számító technológiákat is;
- a végzett tanulók többsége a záróvizsgát követően azonnal el tudjon helyezkedni az ÁKK valamelyik alapító cégénél vagy egy külső cégnél;
- idővel kialakuljon egy olyan általános kép az ágazatban működő cégek körében, hogy az ÁKK minőségi garanciát jelent arra, hogy a náluk végzett fiatal szakemberek magas szintű szakmai tudással és képességekkel rendelkeznek.

Részletek, összegzés:

Képzési program kidolgozása, együttműködések	
A képzési program kidolgozásába bevont belső munkatársak és külső partnerek megnevezése:	A képzési programot külső partnerek bevonása nélkül az ÁKK munkatársai dolgozták ki az ügyvezető közvetlen irányításával, aki mindamelllett, hogy tapasztalt szoftverfejlesztő, oktatással is foglalkozik a magánszférában, közoktatásban és felsőoktatásban egyaránt.
A képzési program kidolgozása során alkalmazott egyedi/átlagostól eltérő munkaformák, módszerek és eszközök megnevezése és kifejtése:	A két szakma jó minőségűnek ítélt KKK-i alapján készült el a szakmai program, jelentősen kiegészítve az iparág legfrissebb elvárásaival.
A képzési program kidolgozása és/vagy megvalósítása során bevont egyéb együttműködő partnerek megnevezése és szerepük a programban: (Pld: felsőoktatási intézmények, foglalkoztatáspolitikai célú szervezetek, digitális közösségi alkotóműhelyek, egyéb profitorientált/nonprofit szervezetek)	Az alapító 10 szervezeten kívül még egy cég van együttműködési megállapodással bevonva a képzés megvalósításába. További partnerek nincsenek.
Képzési program megvalósítása	
Módszertan:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott olyan újszerű/általánostól eltérő	„Próbáld ki, utána értsd meg” megközelítésű módszertant alkalmaznak a képzés során.

pedagógiai módszerek és eszközök, ami diákokat is motiválja/bevonja: (Pl. projekt-, alkotó-, élménypedagógia, játékosítás stb.)	
Az alkalmazott újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök alkalmazásának részletei:	A szakmai záróvizsgán felül felkészítik a tanulókat a releváns iparági vizsgákra is. Anyanyelvi tanárral folyik az intenzív angol nyelvi felkészítés.
A hagyományos oktatási formákon (pl. frontális oktatás) túl alkalmazott, fiatalok bevonását is elősegítő újszerű oktatási formák megnevezése és azok alkalmazási módjai:	A tanulókat már a képzés elején kisebb projektcsapatokba szervezik. A tanműhelyi oktatáson felül nagy a hangsúly az önálló tanuláson.
Eszközök, infrastruktúra:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott modern technológiák, digitális eszközök, online platformok/programok megnevezése és azok alkalmazási módja, gyakorisága, intenzitása:	Az ágazat és a képzés jellegéből adódóan a modern digitális technológiák alkalmazása végig kíséri az egész képzést. Mindez igaz a tanműhelyi képzésre és az otthoni tanulásra is. A digitális tananyagok megosztására a Course Garden (https://www.coursegarden.com/) nevű e-learning platformot használják.
Egyéb újszerű a fiatalok tanulását támogató eszköz/program/platform megnevezése és alkalmazási módja:	Az online kapcsolattartásra Discord-ot (https://discord.com/) használnak, a fejlesztési munkákat GitLab-on (https://about.gitlab.com/) tárolják és osztják meg.
Képzési program lezárása	
Mérés-értékelés:	
Az alkalmazott értékelési módszer bemutatása:	Az értékelés a hagyományos ötfokú skálán történik. Az elméleti tudást mérő „dolgozat” jellegű számonkérés mellett a beadandó gyakorlati feladatokat is így értékeli. Természetesen ezen túl a tanulók a mentor tanároktól folyamatosan kapnak szóbeli értékelést a teljesítményükről.
Vizsgafelkészítésre alkalmazott egyedi/jó gyakorlat bemutatása:	A záróvizsgára történő felkészítés összekapcsolódik az iparági vizsgákra történő felkészítéssel. A beadandó projektfeladat kidolgozását ugyanazokban a csapatokban végzik a tanulók, amelyeket a képzés elején szerveznek.
A partnerek -elsődlegesen oktatási intézmény és duális képzőhely - egymás felé tett visszacsatolásának módja: k.) a diák eredményeiről, teljesítményének értékeléséről l.) a képzési program eredményességéről	Az ÁKK és az iskolák képviselői között rendszeres státusz megbeszélések vannak. Ezek gyakorisága 3-6 hét.

9. Kereskedelem

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A képzési programot a Szakképzés 4.0 elvárásainak megfelelően a 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről és a KKK előírásainak megfelelően közösen készíti el az oktatási intézmény és a duális képzőhely. Tanulási eredmény alapú képzés valósul meg, ennek egyik alappillére a képzési program. Nem egy adott vállalat, vagy egy vállalkozás igényei alapján képzünk a duális rendszerben, hanem a magyar kereskedelmi munkaerőpiac elvárásainak megfelelően. Ez azt jelenti, hogy a duális képzés végén a sikeres záróvizsgát teljesítő tanuló, bárhol töltötte a felkészítési idejét, szinte azonnal képes a munkatársakkal azonos minőségű munkát végezni és nem szükséges a hosszú idejű beillesztés és betanítás. A felkészítés során, munkavégzés közben sajátítja el a tanuló a szakmai ismereteket, az eszközhasználatot és a munka világának a normarendszerét. Megismeri a vásárlói kiszolgálás lépéseit és módszereit. Szem előtt tartja az üzlet törzsvásárlói körének fontosságát, a vásárlói reklamációkezelést és a saját munkájának hatását az üzlet eredményességére.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

Fontos, hogy a képzési programot közösen kell elkészíteni a duális partnernek és az oktatási intézménynek. Nem lehet sablonizálni, mivel a duális partnerek lehetőségei, felszerelésük, infrastruktúrájuk eltérő, így azok figyelembevételével szükséges a tananyagegység és óraszámok bontását a vállalkozásokra szabni. Tehát azt kell tisztázni, hogy ki melyik témakört tudja megfelelő színvonalon átadni a tanulók számára a sikeres felkészítés érdekében. A duális képzési rendszerben felkészítésről beszélünk, nem különül el az elméleti és a gyakorlati időszak, mert a duális partner felé is elvárás az elméleti oktatás megtartása a duális partner által vállalt tananyagegységek esetében. Előfordulhat az is, hogy egy tananyag csak az iskolában, vagy csak a duális partnernél kerül leoktatásra. A jelenlegi rendszer lehetőséget biztosít arra, hogy a duális képzésre megfelelően felkészült vállalkozások akár a teljes képzést átvegyék az oktatási intézményektől, amennyiben rendelkeznek a szükséges személyi és tárgyi feltételekkel. A rugalmas rendszerben a tanulók sikeres felkészítése az elsődleges cél, ehhez a duális képzőhelyek igénybe vehetnek közreműködőket (korábban teljesítési megbízott) az egyes speciális tananyagegységek oktatására, ennek minőségbiztosítását az adott vállalkozásnak kell garantálni a képzési minőségirányítási rendszerével vagy a KAMSZER alkalmazásával.

A program kialakításában kiemelten kell figyelni a KKK-ban meghatározott az adott szakmára érvényes felkészítési óraszámok teljesítésére. Az óraszámok összege nem lehet kevesebb a duális partner és a képzőhely által vállalt óraszámok összegénél. Ezek az óraszámok kerülnek feltöltésre az Ekréta rendszerbe szakmánként és tananyagegység szerinti bontásban.

A leírásban található példák segítenek a tanuló sikeres szakmai vizsgára történő felkészítésében. A közösen kialakított képzési program a megfelelő eszköz a képzés sikeres megvalósításához.

A duális rendszer a munkával tanulás módszerével a tanulók záróvizsgára történő sikeres felkészítését valósítja meg.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A duális képzési rendszerben a felkészítési feladat megoszlik a két képzési partner az oktatási intézmény és a duális partner között. A tanulási eredmény alapú módszer azt kívánja meg, hogy a sikeres szakmai vizsgára való felkészítés egyedi módon a tanulói igényekhez és képességekhez igazodva valósuljon meg. A projektalapú felkészítéssel pedig sikerélményt tudunk biztosítani a tanuló számára a felkészülési időszakban. Minden szakmai területen végig vezetjük a tanulót, ahol megismeri a terület felépítését, munkafolyamatait és a folyamatokhoz használt eszközöket, valamint a tűz-, munka- és balesetvédelmi szabályokat és a munkaköröket, valamint az azokhoz kapcsolódó felelősségi területeket. Ezzel a módszerrel részletes tudást és az általa elvégzett munkafolyamatok elvégzésével tapasztalatot tud szerezni a működés terén.

A tanulónak a felkészülése során vezetnie kell a tanulási útját, amit be kell mutatnia a záróvizsgán a portfóliójában. Ennek érdekében jegyzeteket, folyamatábrákat, fényképeket és összegző leírásokat készít az elsajátított és begyakorolt szakmai folyamatokról és ismeretekről.

A portfólió prezentálása alkalmával pedig magabiztosan tudja bemutatni önmagát az iskoláját a gyakorlati képzőhelyét és a felkészülési folyamatát, mivel a projekt alapú felkészítésben minden szakmai területet megismert. A tanuló megfelelő szakmai tudást és jártasságot tud szerezni a munkával tanulás módszerével.

A duális képzési rendszerben a felkészítési feladat megoszlik a két képzési partner, az oktatási intézmény és a duális partner között. A képzési program összeállításánál figyelembe kell venni a duális partner lehetőségeit, csak azokat a tananyagegységeket szabad átadni a számára amire fel van készülve az emberi erőforrás és a felszereltsége és az eszközparkja szempontjából. A tanuló megfelelő szakmai tudást és jártasságot tud szerezni a munkával tanulás módszerével. A képzési program megfelelő megvalósításához szükség van a szakképző intézmény és a duális partner folyamatos kommunikációjára és a kapcsolattartásra. Ez által mind a két partner tisztában van azzal, hogy a másik hol tart. Komplex kompetenciák a tanulási területek elsajátítása során valósulnak meg, ez a képesség úgy jelenik meg a munkavégzés során, hogy ezek birtokában a tanuló képes lesz méréseket és ellenőrzéseket végezni, valamint hibamegállapításokat végezni, és hiányosságokat, megfelelőséget megállapítani. Ehhez szakmai jártasság szükséges, amelyet a duális képzésben megfelelő szinten meg tud szerezni a tanuló a munka mellett tanulás módszerével

Sikerkritériumok:

- A képzési program nem az iskola szakmai programja, hanem annak egy része.
- A képzési program meghatározza a képzési célt és az eszközrendszerét.
- A képzési program a szakirányú oktatás központi eleme a KKK alapján épül fel az abban szereplő óraszámok megtartásával.
- Az oktatás tartalmára megszervezésére és megvalósítására vonatkozik az oktatás egészét magában foglaló teljes képzési dokumentum.
- Kitér az alkalmazott felkészítési módszerekre és a szükséges korrekciós lehetőségekre.
- Az oktatási intézmény és a duális partner lehetőségeinek figyelembevételével kerül kialakításra.
- Tanulási eredmény alapú képzést valósítunk meg.

Részletek, összegzés:

Képzési program kidolgozása, együttműködések	
A képzési program kidolgozásába bevont belső munkatársak és külső partnerek megnevezése:	Oktatási intézmény gyakorlati oktatásvezetője. Duális képzőhelyi oktató, szakképzési vezető.
A képzési program kidolgozásába bevont külső partnerek esetén alkalmazott együttműködés formája, gyakorisága, intenzitása:	Személyes találkozó a duális képzőhelyen és az oktatási intézményben, de lehetőség még az online megbeszélés is. Fontos, hogy a tanévkezdés előtt több alkalommal történjen meg. Online megbeszélés, (Microsoft Teams, Google Meet, Zoom stb.) új partnerek esetén minimum két vagy három alkalommal. Szükséges egyeztetni az együttműködés részleteit. A régi partnerek esetében, ahol az alapelvekben egyetértés alakult ki az előző évi együttműködés kapcsán (óraszám megosztás aránya, ki milyen feltételekkel rendelkezik, ennek megfelelően milyen tananyag egység oktatására képes) az évkezdés előtt akár több hónappal már meg lehet valósítani a képzési program egyeztetését és véglegesítését mivel ebben az esetben az apróbb változások lekövetését és a tapasztalatok alapján történt változásokat kell elvégezni.
A képzési program kidolgozása során alkalmazott egyedi/átlagostól eltérő munkaformák, módszerek és eszközök megnevezése és kifejtése:	A tananyagegységeket és a hozzájuk tartozó óraszámokat Excel táblázatba rögzítik.

	Ezzel az eszközzel az oktatási intézmény és a duális partner között történő tananyag felosztás egyszerűen megvalósítható. Ezzel lehet betöltő sablont lehet készíteni az E-kréta rendszerbe is.
A képzési program kidolgozása és/vagy megvalósítása során bevont egyéb együttműködő partnerek megnevezése és szerepük a programban: (Pld: felsőoktatási intézmények, foglalkoztatáspolitikai célú szervezetek, digitális közösségi alkotóműhelyek, egyéb profitorientált/nonprofit szervezetek)	A duális partner részéről szakmai oktató, szakképzési vezető, E-kréta felelős. Területi kamara szakképzésért felelős vezetője, Duális képzési tanácsadó.
A képzési program kidolgozása/megvalósítása során kiépített jól működő partnerkapcsolatok legfontosabb összetevői és eredményei:	A partnerek ismerik egymás erőforrásait és a képzési lehetőségeit. Tudják, hogy a képzési program tananyag egységeiből ki mit képes megfelelő óraszámban átadni a tanulók számára.
Képzési program megvalósítása	
Módszertan:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott olyan újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök, ami diákokat is motiválja/bevonja: (Pl. projekt-, alkotó-, élménypedagógia, játékosítás stb.)	Célszerű a képzési programot projektalapú felkészítési formára kialakítani, mert ez a módszer sikerélményt biztosít a tanulók számára. Bizonyos feladategységeket csoportos kidolgozás formájában is meg lehet valósítani, ezáltal a csapatmunka is megvalósul.
Az alkalmazott újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök alkalmazásának részletei:	Több esetben célszerű úgy kiadni a feladat teljesítést, hogy a tanuló önállóan nézzen utána az interneten. Az internethasználat a digitális kompetenciák fejlesztését, a tanulást is támogatja.
A hagyományos oktatási formákon (pl. frontális oktatás) túl alkalmazott, fiatalok bevonását is elősegítő újszerű oktatási formák megnevezése és azok alkalmazási módjai:	Kontaktórás képzés, elméleti ismeretek átadása, vagy online ismeret elsajátítás kis tananyag egységeként. Majd az elmélet gyakorlatba ültetése a duális képzőhelyen a kereskedelmi folyamatok megismerése.
A korai iskolaelhagyást/lemorzsolódást megakadályozó egyedi beavatkozások a képzési programjában:	A saját képzési minőségbiztosítási rendszernek vagy a KAMSZER-nek megfelelően az oktatási intézmény és a duális partner közösen meghatározott időszakban és módszerrel ellenőrzi a tanulók felkészítésének előrehaladását. Az ellenőrzés mind a két fél részvételével és különféle eszközökkel történhet, teszt, feladatvégrehajtás, bemutató munka, irányított beszélgetés formájában.
Eszközök, infrastruktúra:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott modern technológiák, digitális eszközök, online platformok/programok megnevezése és azok alkalmazási módja, gyakorisága, intenzitása:	Online képzési szoftver alkalmazása a képzési anyagok tanulók részére történő átadására.
Egyéb újszerű a fiatalok tanulását támogató eszköz/program/platform megnevezése és alkalmazási módja:	Havi rendszerességgel kiadott tananyagegységek, amelyekre érdemjegyet kap a tanuló és ez is bekerül az E-kréta rendszerbe.
Képzési program lezárása	
Mérés-értékelés:	

A partnerek -elsődlegesen oktatási intézmény és duális képzőhely - egymás felé tett visszacsatolásának módja: c.) a diák eredményeiről, teljesítményének értékeléséről d.) a képzési program eredményességéről	Szintfelmérő vizsgák a duális képzőhelyen valósulnak meg a gyakorlati oktatók részvételével. Gyakorlati oktatásvezető látogatása a gyakorlati képzőhelyen, amely során megnézi, hogyan történik a tanulók felkészítése a duális partnernél.
---	---

10. Környezetvédelem - és vízügy

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A „Környezetvédelem és vízügy” ágazatban a duális szakképzés bevezetése még előkészítő fázisban van.

A technikumok és a területileg illetékes vízügyi igazgatóságok között jó a kapcsolat. Több éve, néhány esetben évtizede vesznek részt az igazgatóságok a szakképzésben, oktatókat biztosítanak az egyes szakmai tantárgyak oktatásához, valamint a korábbi 140 órás gyakorlatok letöltéséhez biztosítottak/biztosítanak lehetőséget. Van olyan intézmény, amely pl. évente akár 50 főt is fogadott, komoly területi szakmai programot biztosítva a tanulóknak.

Van olyan technikum és leendő duális foglalkoztató, ahol viszont képzési program tervezet készült 4-8 hetes tömbösített vízügyi technikus duális képzésre.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

- A szakmai gyakorlatok vízügyi igazgatóságok általi szakmai és humán támogatása, az iskolai oktatásban való részvétel előszobái lehetnek a duális képzésnek.
- Az egyes ágazatokban sikeres duális képzéshez hasonlót a Környezetvédelem és vízügy ágazat intézményeiben is meg lehet valósítani.
- Kiemelendő a „helyzethez igazítás” fogalma, mely szerint a példaként bemutatott jó gyakorlat a környezetvédelem és vízügy speciális helyzetéhez, adottságaihoz illeszkedve adaptálható.
- A képzési programot a minta szerint tömbösítve valósítják meg, ami megvalósítható a minden ágazatban, figyelemmel a tartalmi elemek finomhangolására.

Javasolt időszakok a tömbösítésre vonatkozólag:

11. évfolyam: Szakmai oktatás időszaka: Május-Július (6 hét)

Képzés helyszíne, megközelítése: Lakhelyen, kollégiumi elhelyezéssel (ugyanúgy, mint amikor a tanuló iskolába jár)

Feladatok: Ismerkedés a területtel, az intézménnyel, területi bejárások, egyes munkafolyamatok megtekintése (a 11. évfolyamon tanultak szerint).

12. évfolyam: Szakmai oktatás időszaka: szeptembertől heti 1-2 nap

Képzés helyszíne, megközelítése: A duális képző vállalatnál. Amennyiben a jelentős utaztatás, elszállásolás nem terheli a duális foglalkoztatót.

Feladatok: Bekapcsolódás az egyes területi, irodai feladatokba, (párhuzamosan haladva az elméleti oktatással, amennyiben a foglalkoztatónál ez megoldható.)

13. évfolyam: Szakmai oktatás időszaka: szeptember – április között, heti 1-3 nap.

Képzés helyszíne, megközelítése: Lakhelyen, kollégiumi elhelyezéssel.

Feladatok: Minden feladatba bekapcsolódik a tanuló, önálló feladatot is ellát.

Az iskolai oktatók szorosan együttműködnek a munkahellyel (vízügyi igazgatóságokkal).

Amennyiben a duális képző csak a tanulók egy részét (pl. a 10 legjobb tanulót) tudja évfolyamonként fogadni, az iskolai tanműhelyben maradt tanulók ugyanazokat a gyakorlati feladatokat kell, hogy megtanulják, elvégezzék, amit a duális munkahelyen lévők végeznek. Ehhez a duális partner segítsége szükséges, hogy életszerű feladatokat fogalmazzon meg az iskola számára, valamint eszközökkel, anyagokkal támogassa, segítse az iskolát.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A bemutatott jó gyakorlat egyediségének több összetevője követendő: a munkahelyen a tanulóknak kialakított tanműhely, az üzem által rendelkezésre bocsátott kollégiumi ellátás, a tanulók által termelt veszteségek elfogadása, a tanulók esetleges utaztatásának biztosítása.

A képzés után rendszerben maradók viszonylag magas százaléka (20-30 %), bele értve azokat, akik majdan az egyetemi tanulmányaik után kerülnek vissza az üzembe.

Sikerkritériumok:

- a munkahely által létesített saját tanműhely
- a duális partnernél az oktatók kiválasztása, kiemelése, méltó finanszírozása
- szoros kapcsolat ápolása az iskolával és a szülőkkel (havonta konzultálás az iskolával, szülői értekezlet tartása a munkahelyen, a munkahely bemutatása a szülők számára)
- Az osztályfőnökök kiemelt szerepvállalása

Részletek, összegzés

Képzési program kidolgozása, együttműködések	
A képzési program kidolgozásába bevont belső munkatársak és külső partnerek megnevezése:	Az iskola oktatói, és a munkahelyen a foglalkoztatásban részt vevő, kiemelt státuszú munkatársak.
A képzési program kidolgozásába bevont külső partnerek esetén alkalmazott együttműködés formája, gyakorisága, intenzitása:	Az együttműködés az iskola és a munkahely között jelentős, havi, esetenként heti szintű megbeszélések, az iskolában oktatók gyakori felkészítése üzemi körülmények között.
A képzési program kidolgozása során alkalmazott egyedi/átlagostól eltérő munkaformák, módszerek és eszközök megnevezése és kifejtése:	A gyakorlati ismeretanyag életszerű, a duális foglalkoztatónál jól elsajátítható, így szinte kész szakemberként kezdhet a tanuló technikus vizsga után a munkahelyen a képzésébe. A munkahely által befektetett erőforrások megtérülnek. A szakmai oktatás nem csak tanműhelyekben, hanem a terepen, valós munkakörnyezetben történik.
A képzési program kidolgozása és/vagy megvalósítása során bevont egyéb együttműködő partnerek megnevezése és szerepük a programban: (Pld: felsőoktatási intézmények, foglalkoztatáspolitikai célú szervezetek, digitális közösségi alkotóműhelyek, egyéb profitorientált/nonprofit szervezetek)	A felsőoktatási intézmények is bekapcsolódhatnak a képzési program kialakításába, különös tekintettel az okleveles technikus képzésre, melynek előnye, hogy max. 30 kredit pontot felhasználhat a tanuló az egyetemi képzése során.
A képzési program kidolgozása/megvalósítása során kiépített jól működő partnerkapcsolatok legfontosabb összetevői és eredményei:	Az iskola a jól kialakított képzési programot más szakmák, más duális partnerek esetében is adaptálhatja. A jól működő partneri kapcsolatok eredménye lehet a duális képzőkkel az időszakonkénti tapasztalatcsere, a képzési programokhoz ötletelés, minták adaptálása.
Képzési program megvalósítása	
Módszertan:	

A képzési program megvalósítása során alkalmazott olyan újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök, ami diákokat is motiválja/bevonja: (Pl. projekt-, alkotó-, élménypedagógia, játékosítás stb.)	A duális partner a diákok kiválasztásánál a tanulmányi előmenetel alapján dönt, ami motiválja a tanulókat a minél jobb eredmény elérésére. Szakmai kirándulások szervezése, közös élményprogramokon való részvétel (pl. szakmai szabaduló szoba) Közös élmények a tanulók számára. Dicsőségfal a munkahelyen a tanulók számára. Egyedi alkotásaik bemutatása, prezentációk tartása az iskolában.
A korai iskolaelhagyást/lemorzsolódást megakadályozó egyedi beavatkozások a képzés programjában:	Az ágazatra vonatkozó képzésekben nem jellemző a korai lemorzsolódás, iskola elhagyás.
Eszközök, infrastruktúra:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott modern technológiák, digitális eszközök, online platformok/programok megnevezése és azok alkalmazási módja, gyakorisága, intenzitása:	Munkahelyen a tanműhelyben a diákok számára modern analitikai eszközök biztosítása, szoftverek, informatikai eszközök biztosítottak.
Egyéb újszerű a fiatalok tanulását támogató eszköz/program/platform megnevezése és alkalmazási módja:	Digitális eszközök alkalmazása, rövid szakma ismertető filmek, animációk készítése a tanulók számára.
Képzési program lezárása	
Mérés-értékelés:	
Az alkalmazott értékelési módszer bemutatása:	Értékelés a Kréta rendszerben történik.
Újszerű/egyedi értékelési és visszajelzési módszerek a diákok osztályzásakor, számonkérésekor:	Egyéni prezentációkat készítenek a tanulók, amely tükrözi a tananyag kellő mértékű elsajátítását.
A partnerek -elsődlegesen oktatási intézmény és duális képzőhely - egymás felé tett visszacsatolásának módja: e.) a diák eredményeiről, teljesítményének értékeléséről f.) a képzési program eredményességéről	A Kréta rendszerben rögzítik az értékelést, a képzési programot az iskola és a duális partner évente elemzi, értékeli, elvégzi a szükséges módosításokat.

11. Közlekedés – és szállítmányozás

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A Közlekedés és szállítmányozás ágazatra vonatkoztatható problémák a duális képző szemszögéből a következők:

- meghatározni a duális képzés/oktatás alapvető célját
- megtalálni a „megfelelő iskolát” a duális képzés lebonyolításához
- együttműködve a szakképző intézménnyel meghatározni a képzési program
 - tartalmi elemeit és a
 - lebonyolítás időbeliségét
- megtalálni a megfelelő oktatókat mind az iskolai, mind a duális oldalon.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

Az ágazatra vonatkoztatható tapasztalatok, jó gyakorlatok a legjobb képzési program kialakítására a következők:

- a duális képzés kialakítása a gazdálkodónál vezetői együttműködés/döntés nélkül nem megvalósítható, ezért ennek nagyon nagy a jelentősége, főleg akkor, ha az oktatás lebonyolításához szükséges infrastruktúra még nem áll rendelkezésre.
- az együttműködő duális partner és az iskola „adottságait” is egyszerre figyelembe véve kell a programot megtervezni (infrastrukturális és személyi feltételek)
- az oktatók kiválasztása már a képzési program tervezési/előkészítési időszakában megvalósulnak
A vállalatok nagy részénél nem az a jellemző, hogy a duális képzésben olyan kollégák vesznek részt, akiknek kizárólagos feladata az oktatói munka, ezért komoly tervezést igényel a szakmai és az oktatói feladatok egyeztetése.
- a kapcsolat felvétele és a kommunikáció folyamatos fenntartása a leendő tanulókkal és szüleikkel fontos a tervezhetőség szempontjából is. Ennek bevált módszere a klasszikus szülői értekezlet, de van példa „online” megvalósításokra is. Fontos az elvárások meghatározása már a szakmai oktatás kezdetén. (pl. már a folyamat elején derüljön ki, hogy a vállalat célja a saját munkaerő minél rövidebb idő belüli pótlása, vagy hogy hol és miként tervezi a jövőt a leendő tanulóival a cég és ebbe a folyamatba hogyan illeszthető be pl. a tanuló továbbtanulása). Kedvező, ha a cég rendelkezik a szakmához kapcsolódó életpálya modellel, mely már a pályaválasztási/toborzási fázisban is használható
- mivel az oktatás/képzés finanszírozása, a SZOCHO kedvezmények igénybevétele szorosan összefügg a lebonyolítás során a tanulóknak a duális partnernél eltöltött idejével, a legtöbb esetben a képzési program kialakítása során ezzel is számolni kell.
- a duális szakmai oktatás szerződéses hátterére vonatkozó szabályok (pl. a munkaidőre, a szabadságok kiadására vonatkozó rendelkezések) is befolyásol(hat)ják a tényleges lebonyolítást, ezért ezek sem hagyhatók figyelmen kívül.

Egy konkrét képzés kapcsán a közlekedés ágazathoz köthető szakma esetén az alábbiak szerint készült el a képzési program.

- Felmerült az igény a vasút részéről, hogy az adott szakmát végzett munkavállalói legyenek.
- Az adott településen volt olyan iskola, aki ezt a képzést hirdette.
- A kapcsolatfelvétel után kiderült, hogy az iskola csak a vasút együttműködésével tudja az adott szakma oktatását biztosítani, ezért elkezdődtek az egyeztetések arról, hogy akkor még hatályos szakképzési alapidokumentumot, a programtervet alapul véve miként osszák fel az átadandó tudáselemeket.
- Az „órafelosztás” véglegesítése után a vasúti szerepvállalás időbeosztását kellett egyeztetni. Mivel a vasút „csak” a szakképzési óraszámok kb. 30%-t és az egybefüggő gyakorlat lebonyolítását vállalta a szakképzési munkaszerződéseket két részletben, egyenként 12 hetes időtartamban (tömbösítve), a 11 évfolyam májusában és a 12 évfolyam augusztusában kötötték/kötik meg a tanulókkal.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A fentebb említett példának az újszerűsége sokkal nagyobb rugalmasságot biztosít a tervezésben és a lebonyolításban. Ez az előny azonban sokkal több együttműködési kötelezettséggel jár a szereplők között (szakképző intézmény, duális partner, kamara, tanulók és szüleik) és a tervezésben/megvalósításban sok új, eddig figyelembe nem vett elemet is jelent (foglalkoztatási és finanszírozási elemek, külső partnerek bevonása.)

Mintaértékűnek tekinthető a megvalósításban, hogy az iskola részéről biztosították a tömbösítés által, a vállalat szempontjából optimális finanszírozási lehetőségek megvalósítását (a szakképzési munkaszerződések hatálya alatt a tanulók folyamatosan a duális partnernél töltötték a napjaikat). Ez azért példaértékű, mert az általános tapasztalat inkább az, hogy az iskolák nehezen tudnak kitörni az „órarendi keretek” közül.

Sikerkritériumok:

- a célok egyezősége (tanuló – duális partner – iskola)
- folyamatos és intenzív kommunikáció
- vezetői kezdeményezés/jóváhagyás/motiváció a duális partnernél
- iskolai rugalmasság a lebonyolítás részleteivel kapcsolatban
- a változó jogszabályi környezetből adódó változtatási igények rugalmas kezelése

Részletek, összegzés:

Képzési program kidolgozása, együttműködések	
A képzési program kidolgozásába bevont belső munkatársak és külső partnerek megnevezése:	• A szakképző iskola • duális partner vállalat képzésben érintett munkatársai alakítják ki.
A képzési program kidolgozása/megvalósítása során kiépített jól működő partnerkapcsolatok legfontosabb összetevői és eredményei:	A duális partner adott szakmában, de területileg máshol érintett kollégái is kapcsolatba kerültek a folyamattal, így talán a saját működési területükön is felmerül majd a duális képzés megvalósításának igénye
Képzési program megvalósítása	
Módszertan:	
A hagyományos oktatási formákon (pl. frontális oktatás) túl alkalmazott, fiatalok bevonását is elősegítő újszerű oktatási formák megnevezése és azok alkalmazási módjai:	A mai fiatalok nagyobb érdeklődést mutatnak a digitálisan támogatott tartalmakhoz, ezért azokat a bemutatási formákat részesítik előnyben, ahol a digitalizáció már a gyakorlatban is használható szerepet kapott. pl. a digitálisan nyomon követhető és kiértékelhető pályaellenőrző tevékenység „érdekesebb” és ezért jobban vonzza a tanulókat. A képzés során ezekbe a folyamatokba vonják be az oktatók őket.
Képzési program lezárása	
Mérés-értékelés:	
Az alkalmazott értékelési módszer bemutatása:	Rendszeres (heti szintű) szóbeli és esetenként osztályzatos értékelés
Vizsgafelkészítésre alkalmazott egyedi/jó gyakorlat bemutatása:	A szakmai vizsga idején a tanulónak már nincs érvényben a szakképzési munkaszerződése, így a duális képző ebben az esetben nem tud külön a vizsgafelkészítésben részt venni. Ez okozhat esetlegesen problémákat, így áthidalása megoldandó.
A partnerek -elsődlegesen oktatási intézmény és duális képzőhely - egymás felé tett visszacsatolásának módja:	Az eKréta rendszeren kívül a képzés lebonyolításának időzítetttségétől függően a duális partner oktatói legritkábban havi (de van, ahol heti) rendszeres visszajelzéssel/egyeztetéssel élnek az iskola felé.

g.) a diák eredményeiről, teljesítményének értékeléséről	
h.) a képzési program eredményességéről	

12. Kreatív

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

Nyomdaész és nyomdaipari technikus szakmában az elméleti oktatást végző szakképzési centrum és a gyakorlati oktatást lebonyolító duális képző cég közösen készítik el a speciális képzési programot. Cél, hogy a tanulók a vállalati környezetet minél hamarabb és minél alaposabban megismerjék, a vállalaton belül főként azokat a területeket és feladatokat, amelyek végzésére bizonyítványuk alkalmassá teszi majd őket.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

Vállalati környezetben gyakorlati szakemberek irányításával ismerik meg a tanulók azokat a munkafolyamatokat, szakterületeket és pozíciókat, amelyek betöltésére alkalmasak lesznek, vagy inspirálódhatnak felsőfokú tanulmányok megkezdése tekintetében. Megismerkedhetnek a modern technológiával, részfeladatokat láthatnak el, vizsgára készülhetnek. Kétirányú mérési rendszer alkalmazásával egyrészt számot adnak az elsajátított ismeretek minőségéről, másrészt megosztják véleményüket és javaslatukat az oktatással kapcsolatban.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A pályaaorientáció és a képzés vállalati környezetben zajlik, a tanulók megismerhetik azokat a munkafolyamatokat, amelyekre végzettségük alkalmassá teszi őket. Kétirányú visszacsatolással a diákok vizsgafelkészültségét és a képzési program hatékonyságát és sikerességét egyaránt mérik. Az eredmények és javaslatok alapján a képzési program fejleszthető, dinamikusan változtatható.

Részletek, összegzés

Képzési program kidolgozása, együttműködések	
A képzési program kidolgozásába bevont belső munkatársak és külső partnerek megnevezése:	Szakképzési Centrum Nyomdaipari Tudásközpont, duális képzőhely
A képzési program kidolgozásába bevont külső partnerek esetén alkalmazott együttműködés formája, gyakorisága, intenzitása:	Duális képzési partner, ipari képzési támogatási és együttműködési forma
A képzési program kidolgozása és/vagy megvalósítása során bevont egyéb együttműködő partnerek megnevezése és szerepük a programban: (Pld: felsőoktatási intézmények, foglalkoztatáspolitikai célú szervezetek, digitális közösségi alkotóműhelyek, egyéb profitorientált/nonprofit szervezetek)	Területi kamara
A képzési program kidolgozása/megvalósítása során kiépített jól működő partnerkapcsolatok legfontosabb összetevői és eredményei:	A Nyomdaipari Tudásközpont és a duális képzőhely a duális képzésen túl, szorosan együttműködik a pályaválasztási és pályaaorientációs tevékenységekben. Ilyen például a képzésben már bent lévő diákok folyamatos fejlődését szolgáló üzemlátogatások megteremtése, valamint a szakmai versenyek lebonyolítása. A nyomda a szakképzési centrum kiemelt duális képzési partnere, mely tevékenységben a helyi Kamara is jelentős szerepet tölt be. A 2023/24-es tanévre a nyomda egyedi, a teljes működési

	folyamatát bemutató duális képzési programot dolgozott ki az iskola támogatásával.
Képzési program megvalósítása	
Módszertan:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott olyan újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök, ami diákokat is motiválja/bevonja: (Pl. projekt-, alkotó-, élménypedagógia, játékosítás stb.)	A 2023/24-es tanévben a duális képző a nála tanuló nyomdaipari gépmester tanulók részére egy speciális képzési programot állított össze. A képzési program célja, hogy a tanulók képet kapjanak a nyomda teljes működési és gyártási folyamatáról, megismerjék azokat a pozíciókat, amelyeket végzettségükkel betöltenek, illetve esetleges felsőfokú továbbtanulás útján érhetnek el. A képzési programban heti váltásban a diákok bejárják a nyomda egyes osztályait: kereskedelem, beszerzés, gyártáselőkészítés, nyomóformakészítés, nyomtatási és feldolgozási területek, minőségirányítás, minőség-ellenőrzés, logisztika, termelésirányítás, műszaki menedzsment. A képzési terv második felében a szakmájukhoz tartozó részletes ismereteket sajátítják el dedikált nyomógépen, majd az utolsó két hétben a gyakorlati vizsgára történő célzott felkészülés zajlik.
Az alkalmazott újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök alkalmazásának részletei:	Az egyes területek munkáját a területi szakemberek mutatják be a diákok részére, majd bevonják őket az éppen aktuális napi feladatok elvégzésébe. Így ismerik meg a részfolyamatokat.
Eszközök, infrastruktúra:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott modern technológiák, digitális eszközök, online platformok/programok megnevezése és azok alkalmazási módja, gyakorisága, intenzitása:	A nyomdában egy korszerű vállalatirányítás és termelésprogramozási rendszer, valamint modern technológiai berendezések érhetők el, amelyeken a diákok a képzés során felügyelet mellett részfeladatokat láthatnak el.
Képzési program lezárása	
Mérés-értékelés:	
Az alkalmazott értékelési módszer bemutatása:	A visszamérés minden területen egy teszt jellegű rövid dolgozattal zárul, amelyben a szakmai ismereteken túl kitérnek a diákok vélemény alkotására is (javaslatokat, értékelést fogalmazhatnak meg az adott területtel kapcsolatban). A képzésben résztvevő szakemberek szintén egy tesztben értékelik a diákok aktivitását. A két mérés értékelése alapján havi érdemjegyet kapnak.
Újszerű/egyedi értékelési és visszajelzési módszerek a diákok osztályzásakor, számonkérésekor:	Kétirányú értékelés alkalmazása, melynek segítségével képet kapnak a diákok fejlődéséről, szakmai tudásáról, hozzáállásáról, valamint a vállalati terület képzési hatékonyságáról. A diákoktól kapott visszajelzések jól használhatók a következő tanévben a program javítására, finomítására.
Vizsgafelkészítésre alkalmazott egyedi/jó gyakorlat bemutatása:	A gyakorlati képzés utolsó 14 hetét a diákok dedikált nyomógépen töltik el, ahol részletes gyakorlati szakmai képzésben részesülnek, melynek során elsajátítják a nyomtatás gyakorlati ismereteit.

A partnerek -elsődlegesen oktatási intézmény és duális képzőhely - egymás felé tett visszacsatolásának módja: i.) a diák eredményeiről, teljesítményének értékeléséről j.) a képzési program eredményességéről	Az oktatási intézmény és a duális képzőhely folyamatos információcserét folytatnak heti rendszerességgel, illetve havi értékelés formájában. A duális képzőhely tájékoztatja az oktatási intézményt a tanulók visszamérés során elért eredményeiről, az esetleges kezelendő problémákról. Az iskola saját visszamérést készít a tanulóknál a képzési program hatékonyságáról, melynek eredményét megosztja a nyomdával.
---	--

13. Mezőgazdaság és erdészet

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A Mezőgazdaság és erdészet ágazat egy nagyon sokféle és szerteágazó terület, amelynek különleges adottsága a döntően biológiai alapok használata és az erős függés a környezeti tényezőktől a meteorológiai, talajtani adottságoktól. Az ágazat erősen diverzifikált és szervezettsége is nagy változatosságot mutat. Az ágazati gazdálkodók között megtalálhatók a nagyvállalatok, agrár- erdészeti- és gépészeti cégek, de az ágazatban dolgozók többsége a KKV-szektorban tevékenykedik, és különleges vállalkozási forma az őstermelő is jellemző az ágazatra.

Mindezek óriási kihívást jelentenek a megújuló szakképzési rendszer kialakítására és működtetésére. Egyik legjellemzőbb kihívás a duális szakképzés megszervezése, melynek szervezeti és szerkezeti működését a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara biztosítja. Az ágazaton belül nagy eltérés található a különböző szakterületekre jelentkezők számát tekintve. Jelenleg legnagyobb érdeklődés a Mezőgazdasági gépész és a Gazda szakmáknál jelentkezik.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

Az új szakképzési rendszer alapja a duális képzés, melynek megvalósítása a Mezőgazdaság és erdészet ágazatban többféle módon lehetséges. Jó gyakorlatként említendőek a közelmúltban létrehozott ágazati képzőközpontok (ÁKK-k) létrehozása. Az ÁKK-k számára a legnagyobb kihívás a tanulók duális szakmai képzőhelyekre történő irányítása a képzési programok alapján. A képzési programot a képzőhelynek kell elkészítenie, a KKK-k előírásai szerint. A duális képzés feltételeinek való megfelelés szoros együttműködést kíván a duális képzést folytató cégek és a szakképző intézmény között. Jó gyakorlatnak tekinthető, hogy a már ilyen rendszerben működő ÁKK-k tagjai, illetve együttműködő partnereik számára hatékony duális képzési programot dolgoztak ki mind a gépészet, állattenyésztés, növénytermesztés, erdészet szakterületeken.

A duális képzés kihívásai, melyekre jó gyakorlatok már kialakultak:

- Közös kialakított szakmai képzési programok, melyek segítik a gazdálkodó partner képzést megvalósító tevékenységét az által, hogy a szakképző intézmény mind módszertani, mind pedagógiai segítséget nyújt a gyakorlati műveletek elsajátításához.
- Azon munkaműveletek, melyek kompetencia megszerzésére irányuló lépések, és amelyekre gazdálkodó partnerek nem állnak rendelkezésre, az ÁKK-n belül a szakképző intézmények tangazdaságai a továbbiakban is lehetőséget teremtenek. Sok esetben a képzési hely távolsága is gondot jelenthet, ezért nagy segítség lehet az ÁKK közreműködése a tanulók mozgatásában.
- Sok esetben a tanulók kompetenciái (nyelvi, digitális, zöld kompetenciák) nem elegendőek a duális képzés végzésére, ezért ezen kompetenciák fejlesztését a szakképző intézmények segítségével meg lehet valósítani olyan formában, hogy akár a közismereti oktatók folyamatosan besegítenek.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

Az ágazati bevezetőben említett sokszínűsége sokféle duális képzési gyakorlatot igényel. A leghatékonyabb megoldás elsősorban a nagyobb szakterületek esetében az ágazati képző központok kialakítása lehet. Ezek

továbbfejlesztése elsősorban a belső irányítási- és szervezési feladatok finomításával (tanuló és oktató irányítása, munkaidőszervezés, együttműködési megállapodások kidolgozása) tovább fejleszthető.

Az egyik legfontosabb kérdés a különféle munkanemek mezőgazdasági igényekhez történő szervezése, ezért célszerű a duális képzési alkalmakat az együttműködő gazdasági partnerek munkatervei alapján szervezni.

A duális képzés egy másik lehetősége az ágazatra jellemző családi vállalkozók (őstermelők) munkaerő utánpótlásának képzése, illetve ezen gazdaságok duális képzésbe történő integrálása. Az ágazati képzésbe érkező tanulók szakmairánytól függően különböző attitűddel rendelkeznek. Egyes szakmairányok (például Mezőgazdasági gépészet) jellemzője, hogy az ide érkező tanulók ezen szakmákban döntően alkalmazotti minőségben fogják

munkájukat végezni. Más szakterületen (pl. Gazda) a tanuló a képzést követően önállóan szeretne gazdálkodni (például vállalkozóként vagy őstermelőként). A jó gyakorlatok erre a szempontra figyelemmel alakítják képzési programjaikat.

A jó gyakorlatok azt mutatják, hogy a képzőhely és az együttműködő duális partner ezt felismerve ilyen attitűddel alakítja ki a képzési programját.

Sikerkritériumok:

A duális képzés akkor tekinthető sikeresnek, ha teljesíteni tudja a KKK-ban előírtakat a partnerek együttműködése eredményeként és a tanulók sikeres vizsgát tesznek ez alapján.

A partnerek együttműködése akkor lehet sikeres, ha a duális képzés során céljaik és elvárásai teljesülnek. A duális képzőpartner legfőbb célja, hogy hosszútávon megfelelően képzett és a munkavégzéshez szükséges kompetenciákkal rendelkező munkavállaló rendelkezésére álljon. A képzőintézmény célja, hogy az együttműködő duális partner olyan, a képzési programban megfogalmazott feladatokat is teljesíteni tudjon, amely elengedhetetlenül fontos a beiskolázott tanulók eredményes vizsgáztatásához.

A képzőintézménynek fel kell készülnie arra, hogy megfelelő támogatást tudjon nyújtani a duális képzőpartner számára, mint munkaszervezési, mint képzési program pedagógiai és egyéb alapkompenciák meglétéhez.

Részletek, összegzés:

Képzési program kidolgozása, együttműködések	
A képzési program kidolgozásába bevont belső munkatársak és külső partnerek megnevezése:	Technikum, pék- és cukrász vállalkozások, hentes- és húskészítmény készítő vállalkozások, gépészek, gazda, növénytermesztő- és állattenyésztő családi gazdálkodók, kiskunfélegyházi lovászok, azaz a duális partnerek és az oktatási intézmény közösen alakítják ki a képzési programot.
A képzési program kidolgozásába bevont külső partnerek esetén alkalmazott együttműködés formája, gyakorisága, intenzitása:	A külső partnerek jól kidolgozott és megvalósítható dokumentumot hoztak létre a szakképző intézménnyel egyeztetve. A képzési programban a tanulási területeket úgy alakítják ki, hogy maximális mértékben lefedjék a KKK-ban a szakirányú oktatást, készségek, képességek, ismeretek, elvárt viselkedésmódok, attitűdök, önállóság, felelősség mértéke kompetenciákat. Az együttműködés módjai: a szakképző intézmény és a duális képzőhely között konstruktív együttműködés az érdekek kölcsönös elismerésével. Az együttműködés formája a duális kooperáció, mely a tanulók szakképzési munkaszerződése mellett a duális partnereknél teljesítendő szakirányú gyakorlatot jelent. Lehetőség van egyedi igények kielégítésére is, amely a tanulók szociális helyzetének

	figyelembevételével történik. Az együttműködés motorja az ÁKK.
A képzési program kidolgozása és/vagy megvalósítása során bevont egyéb együttműködő partnerek megnevezése és szerepük a programban: (Pld: felsőoktatási intézmények, foglalkoztatáspolitikai célú szervezetek, digitális közösségi alkotóműhelyek, egyéb profitorientált/nonprofit szervezetek)	A duális képzési program megvalósításában jelentős szereplő az ÁKK, amely önálló, nonprofit szervezetként a duális képzést szervezi, tagjai segítségével. Nagy segítséget nyújt a program megvalósításához a már korábban felsorolt együttműködő partnerek bevonása a képzésbe.
A képzési program kidolgozása/megvalósítása során kiépített jól működő partnerkapcsolatok legfontosabb összetevői és eredményei:	-alapító tagok felkutatása és egyeztetés -alapításhoz szükséges engedélyezési dokumentumok bemutatása -miniszteri engedély megszerzése -a társasági szerződés aláírása és a cégbírósági bejegyzés megtörténte -kamarai nyilvántartásba vétel (NAK) -működés megkezdése, melynek alapfeltétele a képzési program összeállítása
Képzési program megvalósítása	
Módszertan:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott olyan újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök, ami diákokat is motiválja/bevonja: (Pl. projekt-, alkotó-, élménypedagógia, játékosítás stb.)	A célirányos képzési programba komplex kérdésegüttest kell kifejteni: kit, honnan, hogyan, mivel, hová? E dokumentumot a szakképző intézménnyel folyamatosan egyeztetve hozza létre. A projektalapú képzés egy új eleme a szakképzési programnak, mely esetében fontos megfogalmazni, hogy a Mezőgazdaság és erdészet ágazat esetében mit nevezhetünk projektnek. A más ágazatoktól eltérően ebben az ágazatban fontos szempont az ökológiai, élettani tényezők figyelembevétele. A projektek kialakítása során erre feltétlenül figyelni kell, ezért olyan gazdasági tevékenységeket választunk projekt megvalósítási lehetőségeknek, melyek kivitelezése a képzési program kereteiben lehetséges. Speciális képzési elem a digitális kompetenciák fejlesztésével történő agrárdigitalizáció. A képzési programnak tartalmaznia kell pályaaorientációs és egészségfejlesztési elemeket is.
Az alkalmazott újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök alkalmazásának részletei:	-digitális tankönyv -virtuális tananyagok alkalmazása -applikációk
A hagyományos oktatási formákon (pl. frontális oktatás) túl alkalmazott, fiatalok bevonását is elősegítő újszerű oktatási formák megnevezése és azok alkalmazási módjai:	-projektek elkészítése és a gazdálkodó üzemekben történő ismeretszerzés, orientációs felkészítések, foglalkozások -csoportmunka: önálló részfeladatok megoldása
A korai iskolaelhagyást/lemorzsolódást megakadályozó egyedi beavatkozások a képzés programjában:	A szakmai vizsgákhoz kapcsolódóan szervezett, egybefüggő felkészítés alkalmazása a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló és a sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élők tekintetében az igazodó, fejlesztő programok alkalmazása. A szakképzési jogszabály értelmében a rendszeren belüli átjárhatóság tekintetében a műhelyiskola alkalmazása is lehetőség azok számára, akik

	képességeik és lehetőségeik alapján lemorzsolódnának vagy pályaelhagyók lennének.
Eszközök, infrastruktúra:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott modern technológiák, digitális eszközök, online platformok/programok megnevezése és azok alkalmazási módja, gyakorisága, intenzitása:	A szakképző intézmény tangazdasága és a duális képzésben részt vevő partnerek által rendelkezésre bocsátott eszközök a korszerű képzés alapja mind a valóságos, mind a virtuális térben legyen lehetőség a legmodernebb eszközök és technológiák bemutatására gyakoroltatására, illetve esetlegesen szimulációra. Ehhez alkalmazott módszerek valóságos tanüzemi technológiák betanítása, gyakoroltatása, külföldi gyakorlatok szervezése, szimulációs programok alkalmazása (pl. traktorvezetés).
Egyéb újszerű a fiatalok tanulását támogató eszköz/program/platform megnevezése és alkalmazási módja:	Virtuális és digitális tananyagok, alkalmazások, applikációk képzésbe történő integrálása.
Képzési program lezárása	
Mérés-értékelés:	
Az alkalmazott értékelési módszer bemutatása:	A szakmai vizsgára történő felkészítésért a szakirányú oktatásban részt vevő duális képzőhely a szakképző intézménnyel közösen felel. A képzési program minden szakma számára kötelezően előírja a megtanítandó és elsajátítandó tananyagelemeket, valamint a teljesítmény ellenőrzésének, értékelésének, illetve minősítésének módját. A tanuló teljesítményét a duális képzőhely az oktatóval közösen értékeli és minősíti.

14. Specializált gép – és járműgyártás

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

Nagyon fontos jó gyakorlat, hogy a legjelentősebb partnerek egy munkacsoportban, az érintett képzésben közreműködő, vagy közreműködni szándékozó vállalatok és szakképző intézmények dolgoztak ki egy, nagyrészt mindenkinek vállalható és elfogadható képzési programot.

A specializált gép-és járműgyártás ágazat sajátossága, hogy a nevéhez köthető területek (gépgyártás, járműgyártás) mellett szoros kapcsolat van egyéb ágazatokkal is. Például a Gépészet, illetve az Elektronika-elektrotechnika ágazattal. Ez azt is jelenti, hogy a képzési programok megírásánál kézenfekvő, hogy az ilyen „kombi” szakmák esetében egyeztetni kell. Ilyen szakma például a járműipari karbantartó technikus, vagy a mechatronikai technikus. Az összefonódás az autós szakképesítéseknél is szembeötlő, ahol a járműtechnikai ismeretek mellett egyre magasabb arányban van jelen az elektronika-elektrotechnika, illetve az IT ismeretek. Jó gyakorlat, hogy az egyes ágazati szakértők a képzési programok tartalmát egymással egyeztették.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A munkacsoportoknak volt vezetője, aki összefogta és koordinálta a feladatokat. Legalább 6-7 alkalommal volt szakmánként közös műhelymunka, és egy-egy forduló között a részfeladatokat vállalók azt kidolgozták, és a következő megbeszélésre behozták megvitatni. Fontos megjegyezni, hogy a képzési program megalkotásakor alapvető volt a KKK tanulási eredmény alapú (továbbiakban TEA) kompetencia-táblázata, illetve a képzéshez szükséges eszköz és felszerelésjegyzék. Az volt a törekvés, hogy olyan kompromisszumokat találjunk mind az eszközökben, mind a tartalomban, ami szakmailag teljes mértékben támogatja a KKK-ban megfogalmazott kompetenciák fejlesztését, ugyanakkor lehetősége is van az egyes képzőknek a helyi sajátosságok figyelembevételére is.

A másik fontos szempont a projektoktatás lehetősége, illetve olyan módszertanok, oktatási eszköztárak használata, melyek a „hagyományos” oktatási formához képest hatékonyabb fejlesztést tesznek lehetővé. Legyen olyan lehetőség kódolva, hogy a mindenkinek szükséges munkavédelmi, környezetvédelmi ismereteket a diákok sajátos módon, pl. videók készítésével, vagy oktatóanyagok készítésével dolgozzák fel.

Fontos, hogy a duális partnerek a képzés tartalmi, módszertani összefüggéseivel, céljaival, a TEA módszertannal tisztában legyenek. A régi képzési programok egyes elemei átvehetőek, illetve aktualizálhatóak. A képzési program kidolgozásnak első lépésként javasolt egy összefoglaló Excel tábla elkészítése, ami az alábbi tartalmakat rögzíti: témák, tananyagelemek, fejlesztendő kompetenciák, gyakorlati feladatok, munkaformák rövid leírása. Ezt követően második lépésként ezeket a fenti tartalmakat Wordben, bővebben kifejtve, tanítási területenként célszerű elkészíteni. A dokumentumban jelölni kell az egyes témák felosztását a duális képző és az iskola között. Figyelembe kell venni itt azt, hogy az adott duális képzőnek melyek az erősségei, mire van „kapacitása”, mi az, amit egyes tananyagrészekhez hozzá tud tenni. Javasolt az iskola számára egy összesített órarend elkészítése is, amely tartalmaz minden duális képzőt is. Egy-egy szakmában, illetve osztályban lehetséges többféle felosztás is, amit össze kell hangolni. Így összességében nem egy, hanem 2-3 képzési programot célszerű készíteni. Ehhez a munkához az egyes gazdálkodó szervezetekkel a szoros kapcsolat, napi szintű kontaktus elengedhetetlen.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

Egyrészt a képzők között ilyen minőségű együttműködés még nem volt. Javasolt, hogy minden, együtt gondolkodást igénylő szituációban hasonló munkacsoportos formában dolgozzanak együtt az érintettek. Másrészt javaslatok születtek arra, hogy milyen módon kerüljenek a kompetenciák fejlesztésre. Ez vonatkozott a tanulói munkaformákra (egyéni, csoportos, páros), valamint a képzéseken elvégzendő mérések, gyakorlatok tartalma is rögzítésre került. Így a diák bármelyik cégnél végzi a duális gyakorlatát, egy szakmában ugyanazokat a feladatokat, témákat hajtja végre, azonos munkaformában. Nyilván az egyes eszközök rendelkezésre állásában a cégek között különbség van (akár mennyiségi, akár minőségi), de alapvetően biztosított a konszenzus okán. Olyan, az oktatást támogató és előremutató javaslatok is születtek, mint a digitális tananyagok, a hozzá tartozó keretrendszer (pl.

Moodle), a projektek megvalósítása. Kiemelendő, hogy a képzési programokban a képző és a cég közötti feladatmegosztás rögzítése mellett egységes értékelési, számonkérési rendszer került rögzítésre.

Sikerkritériumok:

A csapatmunka sikeressége az alábbi tényezőkön múlik:

- Mindenki egyformán lássa az elérendő célt;
- Tisztában legyen a KKK előírásaival és az abban szereplő módszertannal;
- Ismerje saját képzőhelyének rendelkezésre álló eszközeit;
- Legyen minden fél tisztában azzal, hogy oktatói/munkatársai milyen szakmai/módszertani/digitális kompetenciák birtokában vannak;
- A csapat vezetője legyen szakmailag-emberileg elfogadott, valódi irányító;
- Ne legyen egy-egy cég igényeinek túlsúlya-attól, hogy valahol több diák képzése valósul meg, a közös metszetet kell megtalálni;
- A résztvevők egymást partnernek tekintsék, és ne konkurenciát lássanak a másokban;
- Szükség esetén legyen elérhető olyan független szakértő, akihez szakmai, vagy módszertani kérdésekben lehet fordulni;
- Figyelni kell arra, hogy a hátrányos helyzetű, vagy éppen tehetséges diákok fejlesztését a program támogassa;
- Kövessék a KKK aktuális változásait.

Részletek, összegzés:

Képzési program kidolgozása, együttműködések	
A képzési program kidolgozásába bevont belső munkatársak és külső partnerek megnevezése:	Szakoktatók, duális képzők, partneriskolák oktatói
A képzési program kidolgozásába bevont külső partnerek esetén alkalmazott együttműködés formája, gyakorisága, intenzitása:	Heti rendszerességgel, kb. 6-7 alkalommal. Minden esetben „házi feladat”, mely a következő alkalommal kidolgozva megvitatásra került. Teams/személyes részvétel. A képzési program megvalósulásának folyamatos figyelemmel kísérése, szükség esetén aktualizálása.
A képzési program kidolgozása során alkalmazott egyedi/átlagostól eltérő munkaformák, módszerek és eszközök megnevezése és kifejtése:	Az egyes duális képzőknél lévő közös metszetek megtalálása. Ha szükséges, akkor kisebb csoportokban történő egyeztetés. A munkacsoport vezetője (a kamara aktív segítségével) irányítja és fogja össze a folyamatot.
A képzési program kidolgozása/megvalósítása során kiépített jól működő partnerkapcsolatok legfontosabb összetevői és eredményei:	5-6 duális képzőnél A KKK-nak megfelelő és az ott lefektetett alapelvekkel felépített képzési program, amely 2-3 variációban is készülhet, bizonyos részleteiben lehet eltérő. Összhang az alkalmazott technológia, módszertan, értékelés, alapelvek, eszközök tekintetében.
Képzési program megvalósítása	
Módszertan:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott olyan újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök, ami diákokat is motiválja/bevonja: (Pl. projekt-, alkotó-, élménypedagógia, játékosítás stb.)	Alapvető a projekt alapú oktatás behozatala. Javasolt az élmény alapú oktatási forma. Példa lehet erre a gamifikáció, vagy a Moodle alapú oktatás. (interaktív, jobban érdekli a diákokat, az oktató csak moderátor.)

Az alkalmazott újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök alkalmazásának részletei:	A munkavédelmi, környezetvédelmi ismeretek oktatása játékos vetélkedő formájában, vagy pályázat kiírása ezen témákban diákok számára. Megvalósítható pl. a biodiverzitás témában tanulói projektek létrehozása. (pl. rovarhotel építése)
A hagyományos oktatási formákon (pl. frontális oktatás) túl alkalmazott, fiatalok bevonását is elősegítő újszerű oktatási formák megnevezése és azok alkalmazási módjai:	A fiatalokat arra biztatjuk, hogy saját fejlesztésű tananyagokat is hozzanak létre. Ezek lehetnek rövid videók, oktatói segítséggel blended learning tananyagok. Jellemző a páros, esetleg kiscsoportos foglalkozás egy-egy projekt kapcsán. A projektmunka a teljes folyamatot felöleli, az oktató itt a moderátor szerepét tölti be.
A korai iskolaelhagyást/lemorzsolódást megakadályozó egyedi beavatkozások a képzés programjában:	Egyéni fejlesztési lehetőségek, illetve olyan módszertanok (pl. személyre szabott digitális tananyagok, vagy otthon elvégezhető tesztek) melynek segítségével a tanulók lemorzsolódása csökkenhet. Egyéni fejlesztés igénye megjelenik a tanulók részéről, erre biztosítsunk időkeretet.
Eszközök, infrastruktúra:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott modern technológiák, digitális eszközök, online platformok/programok megnevezése és azok alkalmazási módja, gyakorisága, intenzitása:	Moodle-folyamatos alkalmazás, külön platformon. Digitális tananyagok készítése. Itt is a témabevezetéseként folyamatos alkalmazás. VR (virtuális valóság) technológia-erősen szakmafüggő, pl. csavarozás-technológia, vagy virtuális hegesztés. AR (kiterjesztett valóság) technológia alkalmazása. Erre iskolai és vállalati szinten egyaránt van példa.
Egyéb újszerű a fiatalok tanulását támogató eszköz/program/platform megnevezése és alkalmazási módja:	Például az alapvető szabályozástechnikai folyamatok programozása egyszerűen, könnyen és játékosan. Ezt a nyári gyakorlatokon is alkalmazni tudjuk.
Képzési program lezárása	
Mérés-értékelés:	
Az alkalmazott értékelési módszer bemutatása:	Szöveges tanulói kompetenciaértékelés, illetve érdemjegyek, vagy %-os értékelés.
Újszerű/egyedi értékelési és visszajelzési módszerek a diákok osztályzásakor, számonkérésekor:	A tanulói erősségük, fejlesztendő területek hangsúlyozása. Ez beleszámít egy későbbi, esetleges munkatársi ajánlásba is.
Vizsgafelkészítésre alkalmazott egyedi/jó gyakorlat bemutatása:	Eddig június 30-ig tartott a munkaszerződés. Az interaktív vizsga előtt 15 napon keresztül treníroztuk a tanulókat (ezt sokszor megfizettük az iskolával) Saját fejlesztésű tesztsorok, lehetőség szerint Moodle feldolgozással. (azonnali visszajelzés) A projektfeladat előtt minimum 3 hetes intenzív gyakorlati felkészítés zajlott. Vizsga előkészítése (pl. vezetékezés, fémipari megmunkálás)
A partnerek -elsődlegesen oktatási intézmény és duális képzőhely - egymás felé tett visszacsatolásának módja: k.) a diák eredményeiről, teljesítményének értékeléséről l.) a képzési program eredményességéről	a.) Formális -rendszeres tájékoztatás -problémás esetek kezelése (folyamatos, szülők, iskolai oktatók bevonása) b.) évi egyszeri feedback kitöltése, külön szöveges értékeléssel. (tanulók, iskolák részéről) Szükséges korrekciók és finomhangolások a tanév zárásakor a nyáron.

15. Szépészet

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A szakképző intézmények készítik el a képzési programokat és bocsájtják a duális képzőhelyek rendelkezésére, mert az iskolai órarend egyedi tervezhetősége okán nem tud minden képzőhelynek más-és más programot készíteni.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A szakképző intézmény és a duális képzőhely közötti szorosabb kommunikációra való törekvés a képzési program közös kidolgozása érdekében. A különféle tananyagegységek felbontása elmélet, elméletigényes gyakorlat, gyakorlat részekre. Szakmai gyakorlati oktatások szervezése a duális képzőhelyeken az elméleti oktatóknak, elméleti oktatások szervezése a szakképző intézményben a duális képzőhelyek számára demonstrálva a tananyagegységek elsajátítását segítő tartalmakat, módszereket.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

Az elméleti innovációk megismertetése a duális képzőhelyekkel az iskolában, a gyakorlati innovációk bemutatása az iskolai oktatóknak a duális képzőhelyeken az eredményes szakirányú oktatás céljából.

Sikerkritériumok:

Folyamatos, informatív kommunikáció a szakirányú oktatásban résztvevő partnerek (iskola, duális képzőhely, egyéb szervezetek) között a képzési program sikeres megvalósulása érdekében. A fejlődésre, önképzésre való igény.

Részletek, összegzés:

Képzési program kidolgozása, együttműködések	
A képzési program kidolgozásába bevont belső munkatársak és külső partnerek megnevezése:	nyilvántartott duális képzőhelyek és képzőhelyeken oktatók, közreműködők, ágazati képzőközpont
A képzési program kidolgozásába bevont külső partnerek esetén alkalmazott együttműködés formája, gyakorisága, intenzitása:	- előkészítő munkálatok a tanévkezdés előtt (egy tartalmi váz kiküldése az érintetteknek) - megbeszélés az érintett összes képzőhellyel az iskolában - az elmélet, elméletigényes gyakorlat, gyakorlat tananyagegységeinek meghatározása
A képzési program kidolgozása és/vagy megvalósítása során bevont egyéb együttműködő partnerek megnevezése és szerepük a programban: (Pl: felsőoktatási intézmények, foglalkoztatáspolitikai célú szervezetek, digitális közösségi alkotóműhelyek, egyéb profitorientált/nonprofit szervezetek)	- szépészeti kereskedelmi egységek és képzőhelyei - szolgáltatást segítő digitális platformokat üzemeltető vállalkozások - duális Kréta alkalmazására képzőhelyeknek bemutató
A képzési program kidolgozása/megvalósítása során kiépített jól működő partnerkapcsolatok legfontosabb összetevői és eredményei:	- az iskola mellett működő képzőközpont kialakítása
Képzési program megvalósítása	
Módszertan:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott olyan újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök, ami diákokat is motiválja/bevonja: (Pl. projekt-, alkotó-, élménypedagógia, játékosítás stb.)	- projekt oktatás a képzési programban megnevezett tananyag egységek megvalósítására

A korai iskolaelhagyást/lemorzsolódást megakadályozó egyedi beavatkozások a képzés programjában:	- rugalmas munkaidő beosztás biztosítása
Eszközök, infrastruktúra:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott modern technológiák, digitális eszközök, online platformok/programok megnevezése és azok alkalmazási módja, gyakorisága, intenzitása:	- vendég és készletnyilvántartó rendszerek napi rendszerességgel - online vendég bejelentkező rendszer - digitális platform kezelési tervek rögzítésére napi rendszerességgel
Egyéb újszerű a fiatalok tanulását támogató eszköz/program/platform megnevezése és alkalmazási módja:	- digitális tananyagtartalmak megosztása oktatók által képzőhelyek saját tanulást segítő online platformjain, iskolai Krétában
Képzési program lezárása	
Mérés-értékelés:	
Az alkalmazott értékelési módszer bemutatása:	- havonta a duális képzőhely értékel gyakorlati jeggyel - köztes vizsgák negyedévente a tanuló haladásának ellenőrzésére
Újszerű/egyedi értékelési és visszajelzési módszerek a diákok osztályzásakor, számonkérésekor:	- duális képzőhely és osztályfőnök közötti folyamatos kapcsolattartás
A partnerek -elsődlegesen oktatási intézmény és duális képzőhely - egymás felé tett visszacsatolásának módja: m.) a diák eredményeiről, teljesítményének értékeléséről n.) a képzési program eredményességéről	- írásban megküldött értékelések

16. Turizmus – és vendéglátás

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A duális képzés bevezetése előtt is ismert volt a szakemberek és az érintettek körében is azok a sajátosságok, amelyek jellemzik az ágazatot. A turizmus területén működő szállodák, panziók, magánszálláshelyek kissé eltérő igényekkel lépnek fel a képzés során a vendéglátás területén működő vendéglőkhöz, cukrászatokhoz képest. Ezek az eltérések a duális képzés során még inkább előjöttek, az új jogszabályok, a 2019.évi LXXX. tv. a szakképzés fejlesztését célzóan adott lehetőséget a képző intézmények és a duális partnerek számára is. Mindezen lehetőségek és keretek viszont még további pontosításokra, egyeztetésekre adnak alapot. A törvény ad lehetőséget a képző intézményeknek arra, hogy saját adottságaik fegyelembe vétele mellett tervezzék meg a tanévet. Amiben megegyeznek az, hogy a projektoktatással a tanulási eredmény alapú oktatásra vonatkozóan közelítettek az elérendő céljait felé.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

Az intézményekben kifejezetten nagy hangsúlyt fektetnek a képzésben résztvevő diákok szakmai, közismereti, és egészségnevelési ismeretek elsajátítására. Létezik olyan képző, ahol 1-2-3 hetes osztásban hoznak létre projekteket, míg a másikban 4-6-8 hetes szisztémákat dolgoztak ki. A képzési program elkészítésénél közösen a duális partnerrel alakították ki, hogy mit, hogyan és hol tanítsanak. Mindezeket az adottságaikhoz igazítva, rugalmasan, a munkaerőpiaci igényeket figyelembe véve alkották meg, a törvény adta lehetőségek felhasználásával. A közösen kialakított koncepciót megállapodásban rögzítették. A KKK a partnerek lehetőségeit figyelembe veszi, a kialakított struktúrában a hagyományos és a tanulási eredmény alapú módszereket együttesen alkalmazzák, a tantárgyfelosztást ezek figyelembevételével készítették el. A képzési program megtervezésénél és a mindennapokban is találkoznak előre nem látott problémákkal, amelyeket rugalmasan kezelnek.

A projektoktatás probléma centrikus, reformpedagógiai elemekből álló, újszerű szervezési mód, játékos elemeket is tartalmazó, az egyéni munka fontos elemként jelenik meg a tanulásban. Az iskolák a képzési centrummal folyamatosan egyeztetve végzik a munkájukat.

A technikumnál: vendégtéri szaktechnikus, szakács szaktechnikus, turisztikai technikus, cukrász szaktechnikus tekintetében tömbösítést alkalmaznak:

A 11. évfolyamtól a munka világával ismerkednek, amely nagy előnyt jelent, ahol 7 hét tömbösített szakirányú oktatás folyik a duális képzőhelyen (október- november). A 11. és 12. évfolyamon határozott idejű szakképzési munkaszerződéssel vesznek részt a szakirányú oktatásban.

A 12. évfolyam: 5 hét egybefüggő gyakorlat + 7 hét tömbösített szakirányú oktatás a duális képzőhelyen (július-október)

A 13. évfolyamon: heti 3 nap duális partnernél van a tanuló.

A szakképzésben: pincér-vendégtéri szakember, cukrász, szakács, panziós-fogadás esetében az ágazati alapvizsga után a tanulók közel 100%-t ki tudják helyezni a duális partnerhez. A tantárgyak megoszlását a duális képzőhely és az intézmény között megállapodásban rögzítik.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A humán erőforrás lehető leghatékonyabb kihasználására törekednek, az ön- és továbbképzés lehetőségének megadásával az oktatói háttér fejlesztése jó alapot biztosít a színvonalas képzéshez. A törvény adta lehetőségek kiaknázása figyelemre méltó, a szakképzési centrummal való kitűnő együttműködés követendő, pontosan a kiegyensúlyozott képzés érdekében. A szakképzés fejlesztésében lehetőségként kialakított új struktúrában élnek az átalakítás lehetőségeivel, fejlesztve az intézmény működését, javítva az eredményeket. A rugalmasság, amelyre a törvény lehetőséget ad, a képző intézmény környezetében lévő munkaerőpiachoz történő hatékony alkalmazkodás érdekében, jellemezi a képzési programot.

A KKK alapján jelentős mozgástér lehetőséget teremt arra, hogy a tananyagot ott kell oktatni, ahol az a tudás leghatékonyabban átadható.

Sikerkritériumok:

A körülmények figyelembevétele mellett egyfajta elégedettség tapasztalható a közreműködők között. A tanulók szívesen vesznek részt az oktatási intézmény munkájában, és a duális partnernél folytatott tevékenységekben is. Aktívak az elméleti és a gyakorlati foglalkozásokon is, ahol a csoportos tevékenységben rejlő motivációs erőt lehet érzékelni. A rövid, 1-2-3 hetes osztásban végzett projektfeladatok segítenek feloldani az esetlegesen fellépő monotonitást, amelyet ez a korosztály nehezen tud kezelni. A hosszabb időtartamú projektek viszont hozzájárulnak a tanulók készségszintű fejlődéséhez az adott szakmák tekintetében.

Részletek, összegzés:

Képzési program kidolgozása, együttműködések	
A képzési program kidolgozásába bevont belső munkatársak és külső partnerek megnevezése:	duális partnerek
A képzési program kidolgozásába bevont külső partnerek esetén alkalmazott együttműködés formája, gyakorisága, intenzitása:	személyes megbeszélések, egyeztetések, feladat vezérelt tevékenységek
Képzési program megvalósítása	
Módszertan:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott olyan újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök, ami diákokat is motiválja/bevonja: (Pl. projekt-, alkotó-, élménypedagógia, játékosítás stb.)	projektfeladatok, térséghez köthető gasztronómia, ünnepkörökre jellemző szokások

17. Vegyipar

Ágazati sajátosságok, problémák, amire a jó gyakorlat reagál:

A vegyipari cégek számára a munkaerőutánpótlás legideálisabb forrását a vegyipar ágazatban tanuló diákok jelentik. Alapvető nehézséget jelenthet az, ha sem a településen, sem pedig a vonzáskörzetében nincs ilyen jellegű oktatás. A duális képzés nélkül a nagy földrajzi távolság jelentős hátrányt jelent a más városban végzett technikai oklevéllel rendelkezők bevonásában a munkaerőpiacról.

A 11. osztályban elindított duális képzés alatt nem csupán az oklevelet szerzik meg a tanulók, hanem amellett, hogy a vállalat profiljának megfelelő, jelen esetben petrokémia fókuszú gyakorlatot kapnak és a több, mint kétéves képzés alatt a vállalat iránti elköteleződésük is kialakul. Jelen munkaerőpiaci helyzetben a vegyipar nem a legvonzóbb terület, hiszen a szakma sajátosságai közé tartozik, hogy veszélyes üzemben dolgoznak a munkavállalóink. A duális tanműhelyekben készségszinten, veszélytelen környezetben alakul ki bennük a körültekintő, biztonság tudatos munkavégzés, így később magabiztosan mozognak az üzemekben.

Jó gyakorlat bemutatása, részletes leírása:

A vegyésztechnikus képzést 3 évfolyamra alkották meg, folyamatos, hosszú idejű szerződéssel. A 11. évfolyamban tömbösítéssel kezdenek a diákok, májustól 6 hét egybefüggő időszak az, amit a vállalati környezetben töltenek a tanulók, ehhez kapcsolódik további 2 hét, összefüggő nyári gyakorlatként. Az ezt követő szabadsággal lefedett nyári szünet után szeptemberben heti 2 napon tanulnak a duális képzőnél tanműhelyekben 12. évfolyamon, majd 13. osztályban heti 3 napot töltenek a laborokban és az üzemekben.

A kiválasztási folyamatot 10. osztályban kezdi el a vállalat, az ágazati alapvizsga után. Az álláshirdetés előtt pályaorientációs alkalmakon találkoznak a tanulókkal, és szüleikkel, akik számára külön szülői értekezletet is tartanak, ahol bemutatkoznak oktatók, valamint a képzési program elemeit is ismertetik.

A képzési program a partnerintézmények és a vállalat együttműködésében került kialakításra. A KKK tartalmi elemeit aszerint osztják fel, hogy melyek azok a tananyagegységek, amihez a vállalat részéről a szellemi tőke és az eszközellátottság is biztosított. A folyamat során figyelemmel kell lenni a vállalati és iskolai oktatók leterheltségére, az órarendek összehangolására. Ahhoz, hogy a képzés végig harmóniában maradjon az iskolai tartalommal, egy iskolai oktató megbízási szerződéssel segít a vállalati oktatási napokon a tanműhelyben.

Emellett az iskolai osztályfőnökökkel való havi kapcsolattartás is elengedhetetlen. Minden szakmában minden iskolával külön képzési programot állított össze a duális képzőhely, a szakma, vagy iskola sajátosságait figyelembe véve. Tekintve, hogy a képzési program három éve alatt bizonyos feltételek változhatnak, a finomhangolás, önellenőrzés folyamatossága, az iskolával való kommunikáció elengedhetetlen.

Az oktatás szervezése, megvalósítása egy külön szervezeti egység feladata a duális képzőhelynél (ún. oktatási szervezet). A képzések kiválasztása, a szakmák és a tanulók számának meghatározása az üzleti egységek munkaerőigényeihez igazodva történik. Az oktatási szervezetben szakértő és oktató kollégák dolgoznak együtt, továbbá mentorként bevonják az üzemekben több évtizedes tapasztalattal rendelkező kollégákat is.

A fő megtérülést az jelenti, hogy olyan kollégákat nyerünk a képzés végére, akik magabiztos szakterületi, jelen esetben petrokémiai tudással, felelősségtudatos magatartással lépnek ki a képzésből, és a technikai oklevél megszerzése után azonnal teljes értékű munkavállalóként kezdik a vállalatnál építeni a karrierjüket. Ami az anyagi megtérülést illeti, a tömbösítés, a minél nagyobb tanulólétszám, és a megfelelően kiválasztott szakmára vonatkozó szakma- és évfolyamszorozók, lehetőség szerint a minél több vállalati nappal együtt jelenti a sikert.

Jó gyakorlat egyedisége, újszerűsége:

A tömbösített képzési megoldás során a duális képzés kiemelkedő előnye, hogy az intenzív, egybefüggő, projekteteket magában foglaló oktatási módszerek megvalósításának a lehetőségei mellett olyan közösségépítő

folyamatokat is be lehet építeni, amitől a tanulók lojalitása a vállalat felé már az iskolai évek alatt kialakul. Ebben a képzési formában több osztályból kiválasztott tanulók kerülnek egy új közösségbe, egy számukra ismeretlen településen. Annak érdekében, hogy az új és eleinte idegen környezetet a lehető leghamarabb megszokják és megszeressék, közösségépítő programokat szervez a vállalat a képzőhelyekkel közösen, melyek főleg délután jelentenek elfoglaltságot. Az oktatókkal közös szalonnasütés vagy kirándulás mellett ilyen például az egyik legsikeresebb kötetlen program, a szabadulószoza formájában szervezett játék, melynek segítségével olyan élményeket adnak a tanulók számára, ami összetartó közösséget formál belőlük, akikkel a későbbiekben is szívesen dolgoznak együtt majd kollégaként.

A kollégiumi lét és a 12. évfolyamtól kezdődő heti két buszos utazás a települések között biztosítja azt, hogy később ne legyen olyan idegen a diákok számára munkavállalóként akár átköltözni, akár ingázni a lakóhelyük, és a vállalat között.

Az oktatásba bevont több évtizedes szakmai tapasztalattal rendelkező, ún. mesterművezetők hatása szintén jelentős. Ennek bevezetésével sikerült elérni azt, hogy az oktatóvá válás a karrierút végén a szakma csúcsát jelentse. A mesterművezetők tudásuk és tapasztalatuk átadásával hozzájárulnak a magasan képzett szakemberutánpótlás biztosításához példát mutatva a jövő generációi számára. Azért, hogy tevékenységük minél hatékonyabb legyen, a vállalat gyakorlatorientált oktatói képzésekkel fejleszti is őket, annak érdekében, hogy a generációs különbségek ne képezzenek akadályt a tudásátadás során.

Sikerkritériumok:

- (1) Alapvető feltétel a sikeres, hatékony pályaorientáció. A tanulók és szüleik tájékoztatása egyaránt fontos, utóbbiakat iskolaipályaorientációs rendezvényen, osztályfőnöki órán, vagy célzottan, szülői értekezleten - akár online, akár személyes részvétellel éri el a duális képzőhely. Mindemellett az érintettek üzem- és tanműhelylátogatások alkalmával betekintést nyerhetnek a képzőhelyekre, még az ágazati alapvizsga előtt. A szoros iskolai kapcsolat, és hatékony, rendszeres oktatói találkozók biztosítják a képzés teljes lefedettségét. A jövőben az iskolai oktatók, osztályfőnökök képzése is része lehet a folyamatnak.
- (2) A képzés során az üzemek, laborok életébe történő integrálás, az „on the job” módszer, valamint a családi napokra, céges rendezvényekere történő meghívás fejleszti leginkább az elköteleződésüket.
- (3) A képzés végén a siker leginkább abban mérhető, hányan maradnak munkavállalóként a vállalatnál. Ezt segíti a vezetői tájékoztató a vizsga előtti hónapokban, amely során a nyitott pozíciókat, és az egyes munkaköröket ismertetik meg a tanulókkal.

Részletek, összegzés:

Képzési program kidolgozása, együttműködések	
A képzési program kidolgozásába bevont belső munkatársak és külső partnerek megnevezése:	Belső partnerek: Üzemek, laborok szakértői, vezetői, üzemi mesterművezető kollégák, oktatási szervezet oktatói, szakértői Külső partnerek: Iparkamara, Centrum vezetőség, Iskola vezetői, oktatói.
A képzési program kidolgozásába bevont külső partnerek esetén alkalmazott együttműködés formája, gyakorisága, intenzitása:	A képzési program kidolgozásának kezdetén napi kapcsolat az iparkamarával, és az iskolával. Személyes találkozók alkotják meg a keretrendszert az iskolával. Az iparkamara kollégái szintén személyesen látogatják meg a duális képző helyét és adtak tanácsot arra nézve hogyan célszerű a képzési programot kialakítani. A szakmai tartalom körvonalainak meghatározása, felosztása és az óraszámok fixálása után az egyes oktatók a maguk területén kidolgozzák a pontos szakmai tartalmat, amelyet azután

	online meetingeken, vagy elektronikus levelezés útján egyeztet a duális képzőhely az iskolával.
A képzési program kidolgozása/megvalósítása során kiépített jól működő partnerkapcsolatok legfontosabb összetevői és eredményei:	Minden fél szakmai felelősségének elismerése, annak a tudatosítása, hogy egy közös szakmai programon egy cél érdekében dolgoznak. Elengedhetetlenek a személyes találkozók, akár oktatói vonalon is. A program együttműködésben történő kidolgozása olyan hatékony közösséget kovácsol az iskolai, és vállalati oktatókból, akik az elkövetkező időszakokban hatékonyan tudnak együtt dolgozni a sikeres szakmai vizsgák érdekében.
Képzési program megvalósítása	
Módszertan:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott olyan újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök, ami diákokat is motiválja/bevonja: (Pl. projekt-, alkotó-, élménypedagógia, játékosítás stb.)	A vegyésztechnikus szakma sajátosságai megkövetelik a frontális oktatáson túl az egyéni, vagy kis csoportban történő munkavégzést. Projektfeladatok, önállóan feldolgozandó témák, előadások, online platformok használata folyamatosan előfordul az oktatás során.
Az alkalmazott újszerű/általánostól eltérő pedagógiai módszerek és eszközök alkalmazásának részletei:	Az egyes oktatási szakaszok lezárásaként az oktatók által kiadott projektfeladat feldolgozása, önálló bemutatása. A tanműhelyen kívüli, laborokban, üzemekben történő technológiai oktatás „on the job” módon.
A hagyományos oktatási formákon (pl. frontális oktatás) túl alkalmazott, fiatalok bevonását is elősegítő újszerű oktatási formák megnevezése és azok alkalmazási módjai:	Csoport, és önálló munka, a tanulók egyéni alkotásai, mérései.
Eszközök, infrastruktúra:	
A képzési program megvalósítása során alkalmazott modern technológiák, digitális eszközök, online platformok/programok megnevezése és azok alkalmazási módja, gyakorisága, intenzitása:	Kahoot, Slido, Wordwall, Khan Academy, Youtube videók, NKP, Okosdoboz, Google Classroom. Az elméleti ismeretek átadására folyamatosan alkalmazhatóak. Interaktív feladatmegoldásokra, ismétlésre, számonkérésre, a tanulók önálló munkavégzéséhez, akár házi feladatként is hasznosak. A Google classroom pedig folyamatos háttértárként szolgál a tanulók számára kiadott oktatási segédanyagok, mellékletek gyűjtésére, és a tanulókkal való kapcsolattartásra.
Egyéb újszerű a fiatalok tanulását támogató eszköz/program/platform megnevezése és alkalmazási módja:	A duális képzőhelynél a tanulókat bevonják a pályaaorientációs tevékenységekbe. Ők tartanak kísérleti bemutatókat, aminek a tervezését is elvégzik, általános iskolások számára versenyfeladatokat készítenek, illetve más szakmákban tanuló osztályok esetenként közös projekteken dolgozhatnak. Ezzel nem csak a szakmai fejlődésüket, de az iparban oly fontos közösségi és proaktív skill-jeiket is fejlesztik.
Képzési program lezárása	
Mérés-értékelés:	
Az alkalmazott értékelési módszer bemutatása:	A mesterművezetők mentori szerepükben nem csak az osztályzással értékelnek, a projektmunkák készítése folyamatos visszajelzésre ad lehetőséget. A tanulók önálló munkája során elkészített produktum a mesterművezetők visszajelzése alapján fejlődik, és alakul. A munka közben,

	tapasztalati úton kapott visszajelzés azonnali korrekcióra, fejlődésre ad lehetőséget a tanulóknak. Nem utólag kap értékelést egy elkészített feladatra, hanem folyamatosan, tapasztalati úton történő visszajelzéssel fejlesztheti a tudását.
A partnerek -elsődlegesen oktatási intézmény és duális képzőhely - egymás felé tett visszacsatolásának módja: o.) a diák eredményeiről, teljesítményének értékeléséről p.) a képzési program eredményességéről	A teljesítményértékelés a duális képzőhely és a vállalat rendszeres, havi együttműködésében történik. Az érdemjegyet a vállalati oktató adja, ezzel párhuzamosan az osztályfőnökökkel, és az iskolai oktatókkal havonta egyeztet a tanuló haladásáról. A tanév végén FORMS kérdőíves visszamérés kitöltése történik a partneriskolával, és a tanulókkal egyaránt.